

*New York
Times
Bestseller*

THE MAKING OF DONALD TRUMP

Sự thật về Donald Trump

DAVID CAY JOHNSTON

WINNER OF THE PULITZER PRIZE

Huỳnh Nguyễn Anh Đào dịch

NHÀ XUẤT BẢN THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG

Mục lục

1. [Lời giới thiệu](#)
2. [1. Lược sử gia đình](#)
3. [2. Những giá trị gia đình](#)
4. [3. Những giá trị cá nhân](#)
5. [4. Đứa trẻ ốm yếu](#)
6. [5. Những người bạn](#)
7. [6. Những vụ làm ăn quan trọng nhất của Trump](#)
8. [7. “Vụ kiện vĩ đại”](#)
9. [8. Sự ưu ái](#)
10. [9. Đoàn người Ba Lan](#)
11. [10. Cảm xúc và tài sản ròng](#)
12. [11. Chính phủ giải cứu Trump](#)
13. [12. Sân gôn và Thuế](#)
14. [13. Thuế thu nhập](#)
15. [14. Những chiếc hộp rỗng](#)
16. [15. “Còn tốt hơn cả Harvard”](#)
17. [16. Hội từ thiện của Trump](#)
18. [17. Những người bạn tưởng tượng](#)
19. [18. Nhân tình tưởng tượng](#)
20. [19. Cứ hoang đường](#)
21. [20. Thu thập giải thưởng](#)
22. [21. Hẳn là ai?](#)
23. [22. Xuôi về Mexico](#)
24. [23. Cá voi mắc cạn Trump](#)
25. [24. Con bạc trắng tay](#)
26. [Lời kết](#)
27. [Lời cảm ơn](#)
28. [Ghi chú](#)

Lời giới thiệu

Khi đài truyền hình quốc gia phát sóng trực tiếp buổi quảng bá chiến dịch tranh cử Tổng thống của Donald Trump tại tòa nhà Trump Tower vào tháng Sáu năm 2015, hầu như mọi ký giả đều xem nó như điều vớ vẩn. Trừ tôi.

Tôi đã làm phóng viên điều tra từ năm 18 tuổi. Tôi luôn đào bới sự thật, cập nhật các dự thảo luật, và săn nhiều tin cho các tờ báo San Jose Mercury, Detroit Free Press, Los Angeles Times, Philadelphia Inquirer, và cuối cùng là tờ New York Times.

Lúc đầu, tôi tự chọn tin để đăng. Tôi luôn lách trong mớ tin tức vì những bài báo của tôi thu hút người đọc và có hiệu ứng tốt: như vụ chương trình truyền hình bị cấm phát sóng vì đưa tin sai lệch, một người đàn ông được giải oan do tôi tìm được hung thủ thực sự, Jack Welch từ bỏ các khoản lương hưu, hay tiết lộ các vụ phạm pháp và hoạt động gián điệp mật của Sở Cảnh sát Los Angeles với các tổ chức nước ngoài nhằm phá hoại chính trị Mỹ. Trong phi vụ cuối cùng của mình, tôi được trao giải Pulitzer vì đã vạch trần nhiều vụ trốn thuế và chỉ ra các lỗ hổng luật pháp đến mức một chuyên gia luật thuế nổi tiếng đã gọi tôi là “viên chức thuế thực thụ của nước Mỹ”¹.

¹ Từ gốc “de facto chief tax enforcement officer”.

Năm 1987, tôi hứng thú điều tra mảng casino sau khi Tòa án Tối cao ban hành luật người gốc Mỹ² có quyền sở hữu các sòng bài. Tôi chắc rằng vụ việc này sẽ dẫn tới sự gia tăng hàng loạt casino khắp đất nước – các sòng bài mà hầu hết do các tập đoàn lớn của Mỹ điều hành. Hãng tin Philadelphia Inquirer thích ý tưởng này của tôi: nên vào tháng Sáu năm 1988, tôi chuyển đến thành phố Atlantic.

² Từ gốc “Native American” chỉ những người quốc tịch Mỹ nhưng không phải nhập cư trước đó.

Chỉ vài ngày sau, tôi gặp được Donald Trump.

Tôi đánh giá Trump như một P.T. Barnum³ thời hiện đại đang rao bán vé

tham quan Người cá Feejee, một trong những xác ướp giả nổi tiếng của ông mà mọi người chấp nhận bỏ tiền để xem. Trump lúc này hoàn toàn bản năng. Tôi nhanh chóng biết được từ người dân trong vùng rằng ông ấy chẳng hề biết gì về ngành công nghiệp casino, cũng như luật chơi của nó. Nhưng điều này hóa ra lại trở nên quan trọng, như tôi sẽ trình bày tại hai chương gần cuối.

³ Nhà chính trị, kinh doanh, ông bầu gánh xiếc nổi tiếng thế kỷ 19.

Tới nay, trong gần 30 năm, tôi đã theo dõi sát sao các vụ thỏa thuận kinh doanh của Trump và phỏng vấn ông ấy nhiều lần. Năm 1990, tôi đưa tin về vụ Trump thực sự đang rơi vào nợ nần⁴, thay vì sở hữu hàng tỉ đô như ông tuyên bố, và chỉ thoát khỏi cảnh phá sản nhờ chính phủ đứng về phía Trump trong cuộc chiến với các ngân hàng. Tôi cũng sẽ nhắc kỹ vấn đề này sau.

⁴ Negative net worth.

Trước khi công nghệ có khả năng số hóa dữ liệu, tôi đã có cả kho tài liệu lớn về Trump, như những phóng viên săn tin thường làm với những đối tượng họ hứng thú. Tôi trữ nhiều thùng tài liệu về ông ấy và những người Mỹ nổi tiếng khác như Barron Hilton, Jack Welch, và giám đốc Sở Cảnh sát Los Angeles, Daryl Gates, nhiều đến nỗi trong nhiều năm, tôi phải thuê tận hai gian nhà kho để lưu trữ chúng.

Với vốn hiểu biết đó, tôi chẳng hề ngạc nhiên khi Trump trở thành ứng viên Đảng Cộng hòa trong cuộc bầu cử năm 2016. Sau sự kiện này, tôi cũng nói đi nói lại rằng các cuộc thăm dò ý kiến trước thềm không nói lên được điều gì so với khi bầu cử thực sự, các bang lớn thường sẽ quyết định kết quả, và nhờ vậy Trump có thể chiến thắng. Tuy nhiên, tôi, cũng như tất cả mọi người, thậm chí cả đội ngũ của Trump, đều vỡ òa trước chiến thắng thực sự của ông. Trump vốn không chiếm ưu thế trong các cuộc thăm dò ý kiến. Nhưng vào ngày bầu cử, những cử tri ủng hộ Trump hóa ra lại ở các bang công nghiệp trọng yếu vốn thường bầu cho Đảng Dân chủ: Michigan, Minnesota, Ohio, Pennsylvania, và Wisconsin.

Dành nhiều thập kỷ săn tin về Trump vì xem ông như hiện tượng văn hóa quan trọng của Mỹ và là một nhân vật thú vị, tôi đã sở hữu nhiều tài liệu của

riêng mình và thường xuyên cập nhật đến chúng. Thêm vào đó, nhà báo Wayne Barrett, người đầu tiên nghiên cứu về Trump một cách nghiêm túc, đã chia sẻ cho tôi bộ sưu tập tài liệu khổng lồ của ông. Nhờ vậy, tôi biết nhiều điều mà các ký giả khác không biết.

Đầu tiên, tôi biết rằng Trump thực chất đã bàn tới việc chạy đua chức Tổng thống từ năm 1985. Năm 1988, ông tự đề cử mình là ứng cử viên Phó Tổng thống cho George Bush, vị trí mà sau đó được giao cho thượng nghị sĩ Dan Quayle. Tháng Bảy cùng năm, tôi theo dõi ông cập cảng thành phố Atlantic trên chiếc du thuyền Trump Princess trước sự reo hò của đám đông. Một đội hình gồm các thiếu nữ nhảy nhót, hú hét trong vui sướng như thể được gặp thần tượng nhạc rock. Khi Trump và vợ của mình, Ivana, trên thang máy vào sòng bài Castle Casino của ông, cũng có một đám đông reo hò phía dưới. Một người đàn ông thậm chí đã la lớn: “Hãy trở thành Tổng thống của chúng tôi đi, Donald!”.

Tôi cũng từng theo dõi Trump một thời gian ngắn chạy đua vào vị trí ứng viên Đảng Cải cách, một đảng phái nhỏ khoảng chục ngàn người (đối đầu với hàng triệu người theo Đảng Dân chủ và Cộng hòa). Trong suốt chiến dịch, Trump tuyên bố ông sẽ trở thành người đầu tiên chạy đua chức Tổng thống và kiếm được lợi nhuận. Ông tiết lộ giành được thỏa thuận mười bài diễn thuyết trị giá triệu đô do Tony Robbins⁵ tổ chức. Ông đã quảng bá chiến dịch tại các sự kiện này nhằm chi trả phí sử dụng chiếc Boeing 727 của mình. Đó chính là Trump, nhìn thấy lợi nhuận trong mọi thứ, kể cả với chính trị. Tuy vậy, điều này lại ít được ai biết tới.

⁵ Tác giả, diễn giả hàng đầu nước Mỹ chuyên về truyền cảm hứng.

Cũng như với chiến dịch 2016, phần lớn nguồn tài trợ cho Trump được chi trả vào việc sử dụng Boeing 757, chiếc phản lực nhỏ hơn, trực thăng, khu vực văn phòng của Trump Tower, và những dịch vụ khác do tập đoàn của Trump cung cấp. Theo luật, Trump phải tự trả các loại phí thuê máy bay và trả với giá thị trường cho các dịch vụ thuê từ công ty của ông. Đạo luật chống tham nhũng này nhằm ngăn chặn các nhà cung cấp khỏi tình trạng định giá dịch vụ nhằm thao túng chính trị. Nhưng có ai ngờ người giàu có như Trump lại mua dịch vụ từ chính tập đoàn của mình. Năm 2016, giới luật sư đã quả quyết rằng Trump đã kiếm được khoản lời trong chiến dịch tranh cử nhờ hàng hóa

và dịch vụ ông thuê từ Trump Organization.

Năm 2012, Trump một lần nữa tuyên bố tranh cử. Lúc này, mọi người xem ông ấy như một ứng viên nặng ký, ngoại trừ tôi và nhà sản xuất O'Donnell của đài MSNBC (Mỹ). Rõ ràng, cả hai chúng tôi đều kết luận rằng chiến dịch của Trump nhằm vào một mục đích khác thay vì làm chủ Nhà Trắng. Mục tiêu thực sự của ông, theo như chúng tôi đoán, là một hợp đồng cao giá hơn với đài NBC cho chương trình lâu năm Người Tập sự, vốn nổi tiếng với câu thoại “Anh bị sa thải”.

Thực vậy, khi thất bại trong chiến dịch, Trump đã phát biểu rằng chương trình này cần ông ấy hơn Nhà Trắng cần. Cũng vì câu nói này, giới nhà báo cho rằng chiến dịch của Trump là một trò đùa cợt kỳ cục. Do vậy họ cũng ít quan tâm tới ông hơn vào cuộc bầu cử năm 2016.

Nhưng kết quả của phi vụ đài truyền hình lần này lại khác. Tỷ lệ xem giảm, chương trình của Trump đứng trước nguy cơ ngừng phát sóng. Đối với Trump, ông hoàng thích ngồi đọc báo sáng New York, đó hẳn là điều tồi tệ nhất khi thức dậy với những dòng tít của Daily News and Post: “NBC: Trump, ông bị sa thải”.

Ngay khi Trump tuyên bố tranh cử vào năm 2015, tôi ngay lập tức đăng bài – nhưng chúng lại đối lập với xu hướng truyền thông lúc bấy giờ. Tôi nghĩ tin tức sẽ thà tập trung vào giải đua ngựa còn hơn lý lịch của một ứng viên thậm chí chẳng quan tâm tới dịch vụ công ích. Tôi đã đưa ra một bảng gồm 21 câu hỏi mà giới báo chí nên đặt ra trong suốt chiến dịch. Nhưng chẳng có ai quan tâm. Về sau, trong cuộc chạy đua ứng viên các Đảng, thượng nghị sĩ Marco Rubio mới chọn câu hỏi về Đại học Trump còn Ted Cruz đưa câu hỏi về thỏa thuận giữa Trump với Genovese và Gambino - hai băng nhóm Mafia tại Mỹ - những vụ đó sẽ được đề cập sau. Nhưng quan trọng là không có một nhà báo nào đặt các câu hỏi giống tôi. Tôi luôn tự hỏi sẽ ra sao nếu giới ký giả (hay thậm chí vài người trong số 16 đối thủ của Trump tại Đảng Cộng hòa) đặt ra những câu hỏi này sớm hơn.

Cuốn sách này là nỗ lực để tất cả mọi người biết câu chuyện về Trump đầy đủ hơn những gì ông nói. Trump, người tự cho mình là vua Midas⁶ hiện đại, là người biết rõ về báo chí và lợi dụng nó tài tình hơn bất cứ ai tôi từng biết.

⁶ Vị hoàng đế nổi tiếng của Thần thoại Hy Lạp, có khả năng biến mọi thứ ông chạm vào thành vàng.

Nghề báo thường tập trung vào phương pháp 5W để đưa tin: who, what, where, when, why. Bình thường nó sẽ rất hiệu quả, nhưng lại không đủ nếu muốn giúp người đọc hiểu về Trump, người mà nhân cách và chiến dịch nằm ngoài quy chuẩn bình thường của tin tức chính trị. Trump dùng 5W để kêu gọi những người có mong muốn hình mẫu người cha cứng rắn trở thành lãnh đạo, người thực chất lại chỉ quan tâm đến bản thân kể cả khi vấn đề liên quan tới người khác. Trump nhận gia đình mình là người Mỹ da trắng theo đạo Cơ đốc, trong khi bác bỏ các cáo buộc từ hội Ku Klux Klan⁷ (Trump từng tuyên bố trên truyền hình vài ngày trước tổng tuyển cử rằng ông không biết về KKK). Ông bổ nhiệm Steve Bannon vào vị trí giám đốc chiến dịch tranh cử và sau đó là chiến lược gia trưởng của Nhà Trắng⁸. Steve Bannon được xem là người có tư tưởng chống Do Thái và là người điều hành trang báo Breitbart chuyên châm biếm và bịa đặt các thuyết âm mưu kỳ lạ như người phát ngôn thuộc Đảng Cộng hòa Paul Ryan là đặc vụ bí mật của bà Hillary Clinton.

⁷ Hay KKK, phong trào ra đời năm 1866 tại Mỹ và vẫn tồn tại đến ngày nay, có tư tưởng cực hữu, xem người da trắng là thượng đẳng, chống người nhập cư, và thường có hành động tấn công vũ lực những người họ phản đối.

⁸ Cố vấn cấp cao, chức danh mới xuất hiện dưới thời Donald Trump.

Quan trọng hơn, Trump đã cật lực ngăn chặn tin tức về các rắc rối liên quan tới buôn lậu cocaine, băng cướp Mỹ - Nga, và lừa đảo. Ông ấy đã bị kiện rất nhiều lần vì không trả lương cho nhân viên, nhà cung cấp, và những người khác. Các nhà đầu tư ở nhiều thành phố khác nhau cũng kiện ông vì tội lừa đảo.

Trong số những kỹ năng tài tình nhất của Trump có thể kể tới khả năng làm chệch hướng hoặc ngừng các cuộc điều tra về hành pháp. Ông cũng thường dùng kiện tụng để đe dọa các công ty mới ngừng việc soi mói người có-vẻ-như-là vô cùng quyền lực và khôn ngoan như Trump.

Vào những buổi đầu phỏng vấn Trump, tôi đã đặt câu hỏi mà tôi đã mong cũng có người hỏi ông ấy trước thềm bầu cử tháng Mười Một năm 2016. Tôi

chọn vấn đề về sòng bài mà Trump không biết nhiều, cố ý đưa ra những tiểu tiết sai, một mảnh thường sử dụng trong điều tra. Tôi làm vậy vì các nguồn tin tại thành phố Atlantic – kể cả những người thân cận với Trump – cho biết rằng ông ấy chẳng biết gì về kinh doanh sòng bài ngoại trừ cào tiền ở đó. Tôi tỏ vẻ cực kỳ hoài nghi khi đề cập về một chuyện tầm phào và ngạc nhiên khi Trump ngay lập tức đáp trả dựa theo tình tiết tôi nói, giống như các nhà tâm linh lắng nghe mạch truyện từ người kể để đưa ra lời tiên đoán.

Thói quen lấy thông tin từ người nói của Trump lộ rõ khi vào cuối tháng Sáu năm 2016, phát thanh viên chuyên mục Thời sự tối của đài NBC, Lester Holt, đề cập tới phát ngôn của ông về bà Hillary Clinton đã ngủ suốt khi vụ tấn công cơ quan ngoại giao Mỹ tại Benghazi (Ai Cập) xảy ra năm 2012. Sau khi Holt nhấn mạnh rằng sự việc là vào giữa chiều nơi bà Clinton đang ở, Trump đã cố gắng liên kết chúng với câu trả lời của mình, rồi cố che giấu rằng ông thiếu kiến thức về vụ việc.

Dành cho những ai nghi ngờ về sự thiếu hiểu biết của Trump trong các vấn đề quan trọng, tôi cam đoan là có rất nhiều tình huống thực tế. Đây là một ví dụ:

Suốt buổi tranh luận giữa các ứng viên Đảng Cộng hòa do đài CNN tổ chức hồi tháng Mười Hai năm 2015, Hugh Hewitt đã hỏi Trump ở buổi trò chuyện trên đài phát thanh Đảng Bảo thủ rằng, “Cái nào ông cho là sáng giá nhất trong bộ ba hạt nhân¹⁰ của nước ta?”

¹⁰ Thuật ngữ “Nuclear Triad”.

“Trước hết, tôi nghĩ chúng ta cần một người hoàn toàn có thể tin tưởng, cực kỳ trách nhiệm, và biết rõ anh ta đang làm gì”, Trump trả lời. “Điều đó rất quan trọng. Và một trong những sự việc, thẳng thắn mà nói làm tôi rất tự hào, là tôi đã phản đối kịch liệt Mỹ đưa quân vào Iraq năm 2003 và 2004 bởi vì chúng ta sẽ làm Trung Đông mất ổn định. Tôi đã lên án rất mạnh mẽ. Chúng ta phải tuyệt đối cẩn trọng về vấn đề hạt nhân. Vũ khí hạt nhân sẽ thay đổi toàn bộ thế cờ. Tôi sẽ thẳng thắn nói rằng hãy ra khỏi Syria – vì lúc đó chúng ta không có vũ khí mạnh như hiện nay.

Nhưng hiện nay, chúng ta mạnh đến nỗi không thể bỏ qua các khu vực mà chỉ 50 hay 70 năm trước chúng ta còn chẳng thèm quan tâm. Đó là trận đối

đầu trực diện...”

Phát thanh viên Hewitt tiếp tục hỏi: “Nhưng trong số ba phương tiện của vũ khí hạt nhân, ông ưu tiên cái nào nhất?”

Trump vẫn tiếp tục huyền thuyên rằng: “Tôi nghĩ... tôi nghĩ rằng sức mạnh [hạt nhân] rất quan trọng. Khả năng tàn phá của nó rất đáng quan tâm”.

Hewitt lúc này chuyển câu hỏi sang thượng nghị sĩ Marco Rubio của bang Florida, người mà Trump thường chế nhạo là kẻ rỗng tuếch.

“Đầu tiên, hãy giải thích cho mọi người hiểu bộ ba này là gì?” Ông Rubio trả lời, “Đó là khả năng của Mỹ trong việc triển khai các cuộc tấn công bằng vũ khí hạt nhân thông qua máy bay, tên lửa dưới hầm, trên mặt đất hay từ các bệ phóng hạt nhân”.

Đây không phải lần đầu tiên Trump được hỏi về cách chi tiền cho ba phương pháp tấn công hạt nhân của quân đội Mỹ. Bốn tháng trước, Hewitt đã hỏi Trump câu tương tự trên đài phát thanh.

Ông ấy trả lời không ăn nhập gì với ý của vị phát thanh viên. Rõ ràng ông ấy không hề nỗ lực cải thiện thiếu sót trong ngân ấy thời gian.

“Tôi nghĩ một trong những vấn đề quan trọng nhất là việc truyền bá rộng rãi về hạt nhân”, Trump trả lời. “Sức mạnh hạt nhân mà chúng ta có hiện nay, và vụ thỏa thuận với Iran – mục tiêu của nó quan trọng tới nỗi chúng ta phải tăng gấp đôi, gấp ba lệnh trừng phạt...”

Cuốn sách này sẽ phơi bày sự thật đã được tôi chứng minh và ghi nhận trên phương tiện truyền thông. Chúng là những thông tin thật và chất lượng như tất cả sản phẩm trí tuệ mà tôi đã tạo ra từ nửa thế kỷ trước.

Nhiều người thắc mắc tại sao tôi không viết về Hillary Clinton hay tiểu sử tốt về Donald Trump. Đó là vì năm 1988, tôi đã đến Atlantic thay vì Arkansas¹¹. Tôi chỉ biết về Trump và chưa hề nói chuyện với Clinton hay chồng của bà. Tuy nhiên, dưới cương vị là đệ nhất phu nhân, Clinton đã từng chiếm trọn các bài báo trên New York Times về vụ bà và chồng đã đóng gấp đôi thuế thu nhập cá nhân do người tư vấn kém, mặc dù hai người phải chi gần 10.000

đô/năm để được cố vấn về đóng thuế.

¹¹ Năm 1988, Hillary Clinton là Đệ nhất phu nhân bang Arkansas khi Bill Clinton đang trong nhiệm kỳ Thống đốc của bang. Trong thời gian ở bang Arkansas, Hillary cũng sáng lập rất nhiều tổ chức cộng đồng.

Điều cuối cùng cần ghi nhớ khi đọc cuốn sách này. Đó là về những nhóm người trẻ ngồi đầy khán phòng của Trump Tower vào tháng Sáu năm 2015, vỗ tay 43 lần trong suốt bài phát biểu của Trump về chiến dịch có kèm theo lời đe dọa nhắm vào người Mexico, Hồi giáo, và giới truyền thông. Tôi đã nghĩ thật vô lý khi ở Manhattan lại có tư tưởng bài ngoại hay ủng hộ các kiểu chỉ trích. Thật vậy, đám đông không phải khán giả tự nguyện. Nhiều trong số họ là diễn viên được trả tiền thù lao 1,5 đô la.

Như chúng ta rồi sẽ thấy, chiến dịch tranh cử của Trump được bắt nguồn từ trong chính cuộc sống và sự nghiệp của ông.

1Lược sử gia đình

Tổ tiên của Trump vốn sống lâu đời ở Đức và tồn tại qua chiến tranh thế kỷ 17¹. Khi đó họ của gia đình là Drumpf. Năm 1648, ông cha đã đơn giản hóa thành cái tên “Trump” – mà sau này trở thành thương hiệu quyền lực dưới thời các hậu duệ của họ.

Trở lại thế kỷ 21, đây hóa ra lại là một lựa chọn thú vị. Donald chắc hẳn thích thú về cách định nghĩa của dân chơi bài bridge² về từ trump: kiểu chơi lớn chỉ bằng một con bài, trên cơ những con bài khác. Nhưng những định nghĩa khác về từ này lại là “đồ lặt vặt có giá trị nhỏ” “để lừa đảo” hay “thối kèn”. Dưới dạng động từ, trump nghĩa là “lao động cưỡng bức” và “bịa đặt hay làm giả” như trong nghĩa của từ “vu cáo”³.

¹ Tác giả ám chỉ Chiến tranh 30 năm giữa các cường quốc châu Âu, xảy ra tại vị trí là nước Đức ngày nay. Cuộc chiến bắt nguồn từ chiến tranh tôn giáo và kết thúc với sự ra đời của Hòa ước Westphalia.

² Một kiểu bài Tây bắt nguồn từ nước Anh vào khoảng thế kỷ 18.

³ Từ gốc: “trumped-up charge”.

Donald Trump chưa bao giờ biết về ông nội của mình, Friedrich, người đã qua đời khi cha của Trump, Fred, chỉ mới mười hai tuổi. Vốn là một chủ doanh nghiệp khôn ngoan, nhưng Friedrich lại trở thành cái bóng của gia đình Trump suốt cả thế kỷ vì sự đam mê tiền bạc và coi thường luật pháp – như việc xây dựng các tòa nhà trên đất không thuộc quyền sở hữu của mình.

Friedrich Trump lớn lên ở một vùng sản xuất rượu phía Tây Nam nước Đức, ngôi làng nhỏ Kallstadt, nơi mà việc lao động vất vả cũng chỉ vừa đủ đem lại nơi ăn chốn ở thay vì sự giàu có. Cha của ông qua đời khi ông mới tám tuổi. Năm 1885, khi bị buộc tham gia nghĩa vụ quân sự ở cái tuổi mười sáu, Friedrich rời bỏ mẹ mình, chỉ để lại một lá thư và làm điều như hàng triệu thanh niên châu Âu không nhìn thấy tương lai ở quê nhà đang làm: đặt chân lên đất Mỹ.

Sau khi chịu đựng cảnh nhồi nhét trên con tàu băng qua Bắc Đại Tây Dương, Friedrich cuối cùng cũng tới được Hoa Kỳ. Sau đó, ông dọn vào sống cùng với người chị Katherine và chồng của cô ấy – đã di cư đến đây từ trước.

Không lâu sau đó, chàng trai trẻ quyết định tiến về phía tây, và cuối cùng định cư ở Seattle, nơi ông mở nhà hàng Dairy Restaurant. Đó là một khu vực thoáng đàng, hoạt động gần như một nhà thổ được thuê với giá rẻ, theo như lời kể trong cuốn sách viết về gia đình Trump của Gwenda Blair, người đã từng hợp tác với họ trước đây.

Năm 1892, Friedrich nhập quốc tịch Mỹ, khai man tuổi bằng cách nói rằng ông đã tới Mỹ sớm hơn hai năm so với thực tế (1). Có hai người đã đứng ra chứng thực giúp ông. Một là người làm công, người còn lại là người cung cấp chỗ ăn ở cho các “nữ du học sinh” - theo cách gọi lịch sử của Blair.

Friedrich là người đã tạo ra nhiều tiền lệ cho gia đình Trump tại Mỹ ngoại trừ làm nghĩa vụ công dân - đi bầu. (2) Thực vậy, theo như tài liệu ghi chép, khi người cháu Donald Trump cuối cùng chạy đua tới chức Tổng thống sau hàng loạt thất bại trong cuộc tổng tuyển cử năm 2002, và trong tất cả đợt ứng cử của Đảng Cộng hòa từ năm 1982 tới năm 2016, lớp con cháu vĩ đại của Friedrich mới bị lộ ra việc ít khi thực hiện nghĩa vụ công dân. Khi cái tên Donald Trump xuất hiện trên hòm phiếu của bang New York năm 2016, con gái Ivanka và con trai Eric của ông, ở độ tuổi 30, đã không thể bỏ phiếu vì trước đó không đăng ký cử tri Đảng Cộng hòa. Họ đổ lỗi cho chính phủ, cho rằng đáng ra phải được phép chuyển từ công dân tự do sang Đảng Cộng hòa vào phút chót. Nguyên do là vì luật bầu cử lỗi thời đã tồn tại ở Mỹ trong nhiều năm. Hai anh em phải mất vài tháng chuyển đổi để có thể bỏ phiếu cho cha của họ.

Một trong những truyền thống gia đình khác mà Friedrich Trump tạo dựng tại Mỹ không gì khác là nghệ thuật làm giàu. (3) Fried-giàu-có⁴ bán nhà hàng và bắt đầu công việc làm ăn mới cách 30 dặm ở phía bắc. Vì nghe theo lời đồn đây là khu vực được gia đình giàu có Rockefeller⁵ lên kế hoạch khai thác. Ở đây, trên một mẫu đất không thuộc quyền sở hữu của mình, nằm ngay bên phải đường xe lửa, Friedrich xây dựng một kiểu khách sạn đa năng - dự tính chỉ dành cho các khách ở trong ngày. Việc xây dựng trên đất sở hữu trái phép dự báo đúng cái cách mà Donald Trump sau này giành được tòa lâu đài

MaraLago ở Florida: qua một phi vụ cầm cổ mà ngân hàng Chase Bank đồng ý sẽ không lưu trữ lại giấy tờ.

⁴ Tác giả chơi chữ thành “Fried-rich”.

⁵ Rockefeller là tập đoàn gia đình tham gia vào các lĩnh vực kinh doanh, chính trị, ngân hàng và đặc biệt là khai thác dầu mỏ lớn nhất tại Mỹ cuối thế kỷ 19, đầu thế kỷ 20.

Nhưng cuối cùng, dự án dầu thất bại, chỉ có một số ít người không bị thiệt hại gì. Trong đó có Friedrich Trump. Ông sau đó đã Mỹ hóa tên mình thành Frederick. Hay còn gọi là Fred.

Nghe về cơn sốt vàng tại Klondike, Frederick hướng về vùng Yukon Tây Bắc Canada. Không hứng thú với cảnh lao động chân tay đãi vàng ở các con suối lạnh lẽo, Frederick thuê thợ mỏ. Ông cũng xây một nhà hàng nướng, gọi là The Arctic, bán các loại rượu mạnh và “các cô gái thể thao” – từ dùng để chỉ gái điếm. Một lần nữa ông trúng ngay thời cơ tốt. Ông đến khi cơn sốt vàng đang ở đỉnh cao. Trước lúc cơn sốt này hạ nhiệt và Lực lượng Cảnh sát Lâm nghiệp Hoàng gia Canada kịp đến nơi, Fred Trump đã kiếm được món hời lớn rồi tháo chạy về Mỹ.

Năm 1901, ở độ tuổi 32, Frederick Trump trở về Đức, và mẹ ông lúc này giới thiệu cho đứa con giàu có của mình những cô gái xứng tầm. Tuy vậy, ông lại thích người phụ nữ không môn đăng hộ đối, Elizabeth Christ, hai mươi tuổi, với mái tóc vàng hoe. Khi chồng-tương-lai vượt biên sang Mỹ, Elizabeth mới được sáu tuổi, nhưng đến lúc này, cô đã trở thành một cô gái trưởng thành và quyến rũ. Thích các cô gái tóc vàng này nở hân cũng là một truyền thống của gia đình Trump.

Frederick đưa vợ sang Mỹ và tiếp tục các cơ hội làm giàu với giá trị tài sản lúc bấy giờ đã là nửa tỉ đô hoặc hơn, tính ra tỉ giá hiện nay. Nhưng Elizabeth không thích sự nhộn nhịp của New York và mâu thuẫn trong việc lựa chọn giữa một cuộc sống giàu sang hay cuộc sống đích thực. Cô muốn về nhà. Vì thế vào năm 1904, Frederick, vợ và đứa con gái nhỏ của hai người trở về Đức.

Lúc này, ông phải nhờ vả chính quyền làm lơ vụ trốn nghĩa vụ quân sự. Với

hy vọng gia tài khổng lồ sẽ làm mờ mắt giới quan chức, tháng Chín năm 1904, ông trình bày trước chính phủ lý do vắng nghĩa vụ: “Tôi không đến Mỹ để trốn nghĩa vụ mà vì kế sinh nhai và chu cấp cho mẹ của tôi” tại Kallstadt.

(4) Chính quyền Đức không chấp nhận và trục xuất Frederick.

Donald Trump chưa bao giờ được hỏi rằng liệu giai đoạn lịch sử này có tác động gì tới đề xuất trái hiến pháp trục xuất 11 triệu người nhập cư trái phép bao gồm cả trẻ em có quốc tịch Mỹ, hay về quan điểm cấm lính bộ và lính thủy người Hồi giáo trở lại Mỹ.

Quay về New York, Frederick tiếp tục làm giàu. (5) Trong cuốn hồi ký rất chi tiết của mình, Gwenda Blair cho rằng Frederick đã trở thành thợ cắt tóc, công việc thu nhập thấp này có vẻ rất kỳ lạ đối với người thích kiếm tiền như ông. Nhưng cô cũng ghi chú các tiệm cắt tóc cũng bán thuốc lá vào thời điểm đó, dù lợi nhuận cũng không cao. Tuy nhiên, bởi vì những người đáng nghi vẫn có thể tới đây hằng ngày để cắt tóc hay dạo phố, các tiệm cắt tóc thường được gắn liền với các hoạt động phi pháp hoặc là nơi trao đổi các dạng thông tin hoặc hoạt động cực kỳ bí mật của các phần tử phạm tội trong thành phố.

Nhưng cho dù làm bất kỳ điều gì tiếp theo, khối tài sản của Frederick cũng không thể mua thêm thời gian được sống cho ông nữa: ông trở thành một trong hơn hai mươi triệu nạn nhân trên thế giới tử vong vì dịch cúm năm 1918. Và người con trai của ông cũng giống vậy: cha của Donald, Fred.

2 Những giá trị gia đình

Mặc dù mới mười hai tuổi khi Fred qua đời năm 1918, Frederick Christ Trump vẫn y hệt cha mình khi chỉ hai năm sau thành lập một công ty xây dựng ga-ra với mẹ, công ty Elizabeth Trump & Son. (6) Tuy nhiên, Elizabeth đã phải thay mặt ký toàn bộ giấy tờ vì đứa con trai đầy tham vọng của bà vẫn chưa đủ tuổi để đứng tên hợp đồng.

Fred Trump đánh dấu tuổi trưởng thành, 21 tuổi, bằng vụ bị bắt giữ vì tham gia trận ẩu đả giữa 100 cảnh sát New York với 1.000 thành viên hội Ku Klux Klan¹. (7) Cuộc nổi dậy diễn ra tại Jamaica, lân cận khu Queens nơi Fred Trump đang sống. Cảnh sát không chịu thả ông ấy, nhưng phía công tố sau đó đã cố gắng giảm tội trạng của Fred và những phần tử khác. Vụ việc là biểu hiện đầu tiên về một tư tưởng thù hằn chủng tộc có ở Fred Trump.

¹ Trang phục chủ đạo của hội là áo choàng trắng.

Vậy mà gần 9 thập kỉ sau, con trai Donald, khi chạy đua vào chức Tổng thống, luôn bác bỏ sự việc, tuyên bố rằng cha của ông chưa bao giờ sống tại địa chỉ mà cảnh sát đã cung cấp cho giới báo chí. (8) Nhưng những tài liệu lưu trữ công khai khác đã xác minh rằng đó thực sự là địa chỉ của Fred cha, vì chỉ có duy nhất một Fred Trump sống tại Queens vào thời điểm bấy giờ.

Trả lời phỏng vấn báo New York Times năm 2015, Donald Trump đã nhún nhường, quanh co, và cố thuyết phục phóng viên lơ vụ bắt giữ, do trước đó trang boingboing.net đã tìm ra một bài báo có liên quan đăng trên tờ New York Times năm 1927. Đáp trả của Trump như thế này:

Điều đó chưa bao giờ xảy ra. Cũng không có hình phạt nào. Nên sẽ không đúng khi đề cập tới vụ việc, thành thật mà nói, vì không có hình phạt nên mọi thứ đều sai trái... Ai đó đã cho tôi xem trang web đó, nhưng nó là một trang mạng nhỏ mà bất cứ ai cũng lập ra được. Dù sao đi nữa, các bạn có biết là không hề có hình phạt không? Vì không bị phạt nên vấn đề không nên được đề cập... Bởi vì cha tôi chưa hề có tội. Mọi người nghĩ là ông ấy, nhưng tôi thì không, tôi chưa hề được nghe về việc đó...

Những thông tin do truyền thông công bố và những tài liệu ghi chép có một khoảng cách dễ nhận thấy thông qua cách Trump trả lời. Những vụ án không cấu thành tội danh thì không được đề cập trước công chúng. Đó là lý lẽ mà Trump luôn cẩn trọng đưa ra để hạn chế những vụ điều tra đánh giá nhân cách của ông. Sự giàu có và nổi tiếng, hay nói cách khác là mức độ thành công của Trump phụ thuộc vào khả năng định hướng truyền thông và kỹ năng lách luật, trốn các cuộc điều tra, kiện cáo dân sự.

Trở lại với Fred Trump. Là người luôn nắm bắt đúng thời cơ, như khi thập kỷ Roaring Twenties² kết thúc, Fred Trump đã xây chuỗi căn hộ cho các gia đình đơn thân³ tại khu Queens.

² Tạm dịch “1920s âm ỉ” chỉ khoảng thời gian xảy ra nhiều biến cố với nước Mỹ, nổi bật nhất là khủng hoảng kinh tế.

³ Thuật ngữ tiếng Anh, dùng để chỉ gia đình chỉ có một bố hoặc mẹ.

Còn khi khủng hoảng kinh tế thế giới nổ ra năm 1929, ông lại mở cửa hàng tự phục vụ. Điều đó giống như tư duy đón đầu của thị trường ngày nay, cắt giảm chi tiêu bằng cách để khách hàng tự chọn hàng hóa, giảm thiểu việc thuê nhân viên. Công việc kinh doanh thành công ngoài mong đợi. Một năm sau, Trump bán cửa hàng và thu về món lời đáng kể.

Trong Chiến tranh thế giới thứ hai, Fred Trump ký hợp đồng với chính phủ, được cấp phép xây dựng các tòa nhà và doanh trại gần xưởng đóng tàu của Hải quân Mỹ tại bang Pennsylvania và Virginia. (9) Nhờ vậy ông quen dần kiểu làm việc của chính quyền, một mảnh khóe đem lại lợi nhuận sau chiến tranh. Khi chính phủ liên bang bắt đầu chương trình cấp nhà cho các binh lính hậu Thế chiến, Fred Trump là nhà thầu đủ điều kiện đầu tiên được đề xuất cho vay bởi Ban quản lý Nhà ở Liên bang. Trong nhiều năm sau đó, ông xây hàng ngàn căn hộ tại Brooklyn và Queens và mua những căn hộ ở các khu khác xa hơn, như ở Ohio.

Fred Trump nổi tiếng không phải vì chất lượng các công trình xây dựng hay là chủ đất tốt bụng. Ông đã mua nguyên vật liệu với giá thành rẻ mạt để xây dựng hơn 27.000 chung cư cao cấp và nhà theo lô, mà nhiều trong số đó vẫn được gia đình ông cho thuê sau này.

Ông cũng là người có kỹ năng làm quảng cáo, với những cách thức mà con trai ông sau này làm giống y hệt, hay thậm chí còn cường điệu hơn. (10) Người xây dựng nên Brooklyn rất biết cách ba hoa, kể những câu chuyện mà giới báo chí thường nghe theo mà không kiểm tra lại. Có lần vào năm 1946, ông kể với báo Brooklyn Eagle rằng bởi vì nguyên liệu đầu vào quá khan hiếm sau chiến tranh, ông đã phải cử nhân viên đi khắp các cửa hàng dụng cụ trong và ngoài thành phố nhưng chỉ mua được một ít đinh. Về sau ông lại nổi tiếng với tính tiết kiệm quá mức. Như mỗi lần xuất hiện ở công trường xây dựng trong bộ vest lịch lãm, Fred vẫn cúi xuống nhặt những cái đinh bị rơi và đưa cho những người thợ mộc.

Nhiều thập kỉ sau có thêm một màn diễn được xem là bài mẫu cho Donald Trump sử dụng sau này. (11) Khi phía công viên giải trí Steeplechase phê phán gắt gao các dự án hủy hoại sức hấp dẫn của bán đảo Coney (New York), nơi Fred đang muốn xây dựng dự án căn hộ đầu tiên mang tên gia đình, ông đã gây sự chú ý với giới truyền thông bằng cách thuê một nhóm các cô gái trẻ đẹp mặc bikini chấm bi, đội nón bảo hộ, để truyền những viên gạch cho giới chức chính quyền địa phương. Sau đó ông mời các tay săn ảnh tới quan sát cảnh những người này ném gạch vào biểu tượng của công viên, một bảng hiệu bằng kính màu tên Funny Face. Vài thập kỷ sau, rõ ràng, Donald Trump cũng thuê người mẫu đứng vây quanh mình để thu hút máy quay và bắt người vợ thứ ba gần như khỏa thân trên khoang chiếc Boeing 757 chụp hình cho tạp chí đàn ông trong khi ông đứng ngấm trong suốt buổi chụp ảnh. (12)

Rất lâu trước khi học cách làm chủ tin tức, Fred Trump từng trở thành mục tiêu của phía điều tra liên bang vì nghi ngờ trục lợi từ ngân sách dùng để hỗ trợ các cựu binh của Thế Chiến II. Thứ mà Thượng viện hiện hành lúc này quan tâm không còn là các chiêu trò như thuê phụ nữ mặc bikini cầm gạch nữa, mà chính là nhằm vào khối tài sản mà Trump và những nhà thầu khác kiếm được bằng cách lợi dụng các lỗ hổng trong luật bảo lãnh cầm cố của Cơ quan Quản lý Nhà ở Liên Bang⁴ (FHA). Khi hiểu ra mánh khóe, cơ quan này đã trình báo tới Tổng thống Dwight D. Eisenhower, người theo như đưa tin, đã nổi trận lôi đình lại Nhà Trắng. Ngay sau đó, FHA đã huy động hơn 100 nhân viên rà soát lại giấy tờ, so sánh các chi phí và lợi nhuận, sau đó phát hiện ra con số thâm hụt khổng lồ.

⁴ Federal Housing Administration.

Vào ngày 13 tháng Bảy năm 1954, tờ Brooklyn Eagle giật tít trang đầu, “Phủ nhận lời 4 triệu đô”, với dòng chữ phía trên “Nhưng Trump lại có đúng số dư đó trong ngân hàng”. Cái tên Trump vốn đã trở nên quen thuộc thời bấy giờ, ít nhất là ở Brooklyn.

Trong phiên điều trần trước Ủy ban Ngân hàng và Tiền tệ Thượng viện Hoa Kỳ, Fred Trump một mực khẳng định rằng không hề kiếm được 4 triệu đô như phía điều tra cáo buộc. (13) Ông cho rằng đó là sự hiểu nhầm, nhưng lời giải thích của ông lại không thuộc một logic nào của lĩnh vực kế toán. Ông nói rằng số tiền đang nằm trong tài khoản đúng là đến từ các dự án trợ cấp của FHA, nhưng nói đó là tiền bòn rút thì không đúng – thực chất, nó chẳng có lợi gì cả, vì chúng chưa hề được sử dụng.

Đó là một kiểu giải thích hoàn toàn lỗ bịch trong giới tài chính. Nhưng rồi con trai Donald cũng áp dụng cái kiểu sáng tạo này để tạo ấn tượng trong nghệ thuật đàm phán, giúp ông kiếm được hàng tỉ đô la.

Fred Trump giải trình trước Quốc hội rằng ông có gần 4 triệu đô la vì chi phí nguyên vật liệu thấp hơn so với dự kiến, giúp rút ngắn thời gian xây dựng và nhấn mạnh rằng đã làm tròn trách nhiệm của một nhà thầu tổng. Điều này cũng đúng khi ông có tiếng là chủ thầu hoàn thành trước thời hạn, mặc dù các mốc lịch trình thường kéo dài hơn thời gian thực tế để nhà xây dựng có thể hoàn tất đúng hạn. Fred sau đó làm cú đảo ngược tình thế, chỉ trích giới điều tra đã “gây thiệt hại nghiêm trọng tới uy tín và danh tiếng” của ông. Về sau, cũng còn một vài khởi tố về tội khai man, nhưng tất cả chúng không phải thẩm quyền của đội điều tra FHA nữa.

Một tháng sau, nhiều nhà buôn ở Fort Greene của Brooklyn lại than phiền về việc Fred Trump dù được hỗ trợ tiền đền bù từ chính phủ liên bang để tiếp quản các khu bất động sản, vẫn lừa họ đóng tiền thuê mặt bằng. Các chủ cửa hàng nói với tờ Brooklyn Eagle rằng ông ấy đã tăng gấp đôi tiền thuê, một hành động “vô đạo đức”.

Lại sử dụng chiêu bài như lần trước, Fred Trump đáp rằng đây là sự hiểu lầm. Những người buôn bán trả phí khác nhau nhưng tương ứng với diện tích mà họ thuê – 40 đô/tháng cho một mặt bằng, 200 đô cho mặt bằng tiếp theo – và cho rằng chẳng có gì đáng kêu ca. Ông cũng nói thêm rằng mong người thuê sẽ dọn ra trong vòng vài năm để có thể xây dựng dự án căn hộ mới, dùng tiền

đền bù mà chính phủ đã cấp... và có thể kiếm lời từ vụ này.

Ngân sách quốc gia không phải nguồn vốn duy nhất mà Fred Trump dùng để huy động cho các công trình xây dựng. (14) Chỉ vài năm sau khi chiến tranh kết thúc, ông có thêm đối tác Willie Tomasello. Khi thiếu tiền mặt, Tomasello có đủ khả năng hỗ trợ Trump bằng tiền vốn lưu động trong thời gian ngắn. Tomasello cũng làm nhiệm vụ đảm bảo không có vấn đề từ phía thợ xây, thợ mộc, hay chở thuê.

Cơ quan Phòng Chống tội phạm có tổ chức của Hoa Kỳ xác nhận Tomasello là một phần tử của tổ chức mafia Genovese và Gambino tại Mỹ. Nói cách khác, cũng giống như Friedrich Trump từng buôn lậu để tích được khối tài sản vào cuối thế kỷ 19, Fred Jr. cũng tham gia lâu dài vào tổ chức tội phạm để làm giàu. Nhiều thập kỷ sau, Donald Trump cũng tiếp tục qua lại với người cầm đầu của các tổ chức này, mặc dù không thừa nhận, công việc kinh doanh khổng lồ thực chất có sự liên hệ với nhiều loại tội phạm, từ băng nhóm lừa đảo hay buôn lậu ma túy tới hai băng nhóm mafia lớn nhất New York.

Cũng không có gì đáng ngạc nhiên khi Donald Trump giống cha. Fred Christ Trump là người cha nghiêm khắc muốn các con tiếp quản công việc kinh doanh của gia đình. Ông có ba người con trai theo thứ tự là Fred Jr. (15), Donald và Robert, đều có nền móng kinh doanh cơ bản. Ông thường xuyên chở chúng tới các khu bất động sản trên chiếc Cadillac màu xanh – được đổi hai năm một lần với biển số xe “FCT”⁵. Những đứa con được giao nhiệm vụ dọn nhà kho, thu lại tiền rót trong máy giặt, sửa đồ trong nhà dưới sự quan sát của nhân viên có chuyên môn, và công việc khi lớn hơn, là thu tiền thuê nhà.

⁵ Biển số mang tên người sở hữu, FCT là Fred Christ Trump.

Chúng không cần tiền thù lao cho những công việc trên. Khi Donald còn quần tã, ông và các anh em của mình đã có sẵn các quỹ sở hữu theo pháp luật. Cổ phần của ông khoảng 12.000 đô/năm, con số mà vào những năm 1940 xấp xỉ gấp bốn lần thu nhập tiêu chuẩn của một cặp vợ chồng đã có con khi người chồng có một công việc ổn định.

Fred cha đã làm việc miệt mài ở văn phòng nằm trên đại lộ Avenue Z (Brooklyn) cùng với cô thư ký, người sau đó đã làm việc cho ông hơn nửa thế kỷ. Ông từng nói rằng tốt nhất nên thuê những người béo và không đẹp vì họ

sẽ trụ với công việc lâu hơn.

Tôi từng trò chuyện với những người gặp Fred, xin vào làm những công việc như sửa chữa trang thiết bị như ống nước, cửa sổ hay điện năng. Họ mô tả về một “nghi thức” chắc hẳn không chỉ riêng ở văn phòng của ông. Đầu tiên, họ gửi phong bì (tiền dứt lút⁶). Fred dành vài giây ước chừng khối lượng của nó bằng tay trước khi bỏ vào ngăn tủ. Sau đó ông lắng nghe họ trình bày về thời hạn hợp đồng làm việc tại các công trình do ông thầu.

⁶ Vì những công trình thầu của Fred Trump đều liên quan đến chính phủ, do chính phủ tài trợ ngân sách nên theo nguyên tắc, đối với các chất lượng, nguồn gốc và chi phí công trình, nhà thầu phải báo cáo rõ ràng và minh bạch.

Tiền lương của những người này sẽ được tính vào chi phí trong hợp đồng giữa Fred và phía chính phủ hoặc người thuê bất động sản. Trái lại, nó còn giúp giảm số lãi mà chủ thầu kiếm được. Mánh khóe này vẫn được sử dụng đến ngày nay, mặc dù phi pháp nhưng nó vẫn diễn ra một cách rộng rãi, vì mục đích dứt lút chỉ bị lộ khi số tiền này được kê khai vào phần thuế thu nhập cá nhân. Nhưng thực chất rất khó bị lộ vì trừ khi bên nhận tiền là tổ chức chính phủ hoặc bên trao có hóa đơn đỏ, còn không chẳng ai lại tự đi khai ra vụ việc? Hoạt động này còn có thêm một lợi ích nữa, đó là không cần rút tiền mặt ra khỏi tài khoản⁷, vì vậy sẽ không có ghi chép gì nếu phía chính quyền làm kiểm toán.

⁷ Tiền dứt lút sẽ được dùng thay cho số tiền cần rút.

Là con trai trưởng, Fred Jr. là người được mong đợi tiếp nối sự nghiệp gia đình. Nhưng bề ngoài, ông lại không giống cha mình, (16) từ định hướng tới cung cách làm việc. Fred Jr. không hẳn là người không biết làm kinh doanh. Ông rất bận rộn, có giờ giấc, và sau mỗi bữa tối, lại tiếp tục làm việc qua điện thoại. Nhưng Fred Jr. lại thích được tự do nhiều hơn. Ông rời khỏi trường Convent để sang đại học Lehigh, Bethlehem (bang Pennsylvania), học phi công. (17) Mặc dù không phải người Do Thái, ông từng nói rằng đã tham gia vào Hội những người Do Thái giáo.

Khi cố gắng làm việc cho cha mình, hai cha con lại không có cùng tư tưởng trên cương vị ông chủ. Có lần khi Fred Jr. mua lô cửa sổ mới cho các tòa nhà

thay vì sửa chữa các lô cũ, cha ông lại quở trách là lãng phí. Khi kể lại câu chuyện này vào nhiều năm sau, Donald Trump nói rằng cha ông thích phê phán, nhưng lại ít tán dương - điều mà đối với con trai thứ thì ổn, nhưng con trai trưởng thì không.

Donald có thể giống với các học sinh cá biệt khi còn đi học. Trong cuốn sách đầu tiên, *The Art of the Deal*⁸, dù nghe có vẻ đáng ngờ, ông khoe khoang về việc đã đánh giáo viên âm nhạc hồi lớp Hai vì cho rằng người này không có chuyên môn. Hàng xóm kể những câu chuyện suốt nhiều năm, tất nhiên tôi cũng được nghe, về đứa trẻ Donald hay ném đá vào những đứa nhỏ con và gây sự với những đứa khác. Khi kể về mình, Donald cho biết đã gặp nhiều rắc rối đến nỗi cha ông phải gửi ông tới trường quân đội New York để học khi ông bước vào tuổi dậy thì.

⁸ Tạm dịch: Nghệ thuật đàm phán.

Năm 1964, Donald 18 tuổi, khi đó, số lượng binh lính Mỹ chết trên chiến trường Việt Nam ngày càng tăng. Ông được hoãn nghĩa vụ bốn lần vì còn là học sinh, và một lần vì vấn đề sức khỏe khi bác sĩ chẩn đoán ông có vấn đề ở “xương bàn chân”. Nhưng khi một ký giả hỏi chân bên nào thì ông không thể nhớ. Ông được nhận vào trường dòng Fordham College tại New York, nhưng vào năm thứ ba ông chuyển sang Đại học Pennsylvania tại Philadelphia, thuộc nhóm Ivy League⁹. Sinh viên tốt nghiệp từ khoa kinh doanh của trường này thường là người nổi tiếng và có chuyên môn cao - điều mà Trump thường xuyên nhắc tới. Nhưng thực chất, tấm bằng mà ông theo đuổi ở đây là cử nhân Khoa học kinh tế.

⁹ Ivy League school là thuật ngữ dùng để chỉ 8 trường đại học danh giá nhất nước Mỹ, vừa mạnh về thể thao vừa giỏi về học thuật, gồm: Brown, Columbia, Cornell, Dartmouth, Harvard, Pennsylvania, Princeton, Yale.

Khi còn là sinh viên, Donald đã bắt đầu kinh doanh bất động sản, có cả một phi vụ làm chung với Fred cha ở Cincinnati (bang Ohio). Ông viết rằng tài sản mà ông kiếm được lúc tốt nghiệp là 200.000 đô la, con số dường như vô cùng khiêm tốn so với số cổ phần ông được hưởng từ khi chập chững học đi.

Trong khi đó, Fred Jr. lại trở thành phi công của hãng TWA¹⁰. Ông kết hôn

với một tiếp viên hàng không, người mà cả gia đình ông gọi là “cú giáng đòn về ngoại hình” và thậm chí là người mà Fred cha không thể chấp nhận - cũng giống như mẹ ông không thể chấp nhận cô vợ Elizabeth Christ. Fred Jr. và vợ, Linda, ly dị sau khi đã có với nhau hai người con. Về sau, ông từ bỏ nghiệp bay vì không thể cai nghiện rượu.

¹⁰ Hãng hàng không quốc nội của Mỹ, thành lập năm 1924 và đóng cửa năm 2001.

Trở thành niềm mong đợi tiếp theo nối nghiệp gia đình, Donald, thậm chí trước khi tốt nghiệp, đã bắt đầu bắt chước y hệt cha mình. (18) Ông lái chiếc Cadillac với biển số “DJT”¹¹. Ông mời một nữ sinh viên nổi tiếng trường Penn, diễn viên Candice Bergen, đi ăn tối và cũng sớm chia tay với cô ngay sau đó. Điều duy nhất cô nàng còn nhớ sau nhiều năm, đó chính là hôm ấy Trump đã diện bộ vest đỏ đô kết hợp với đôi boot cổ cao.

¹¹ Viết tắt tên Donald J. Trump.

Nhiều người nói không thấy Trump ở khuôn viên trường, điểm tương đồng thú vị mà Trump đã từng tuyên bố rằng “không ai nhớ là đã nhìn thấy” Tổng thống Barack Obama tại trường trung học ở Hawaii hay ở những nơi khác. (19) Thực chất, nhiều đồng môn đã kể và viết về Obama, trong đó có vài người từng là giáo sư của ông, như nhà nghiên cứu hiến pháp Laurence Tribe. Khi Obama là sinh viên luật năm nhất, giáo sư Tribe đã từng viết một chủ đề học thuật về luật có trích dẫn tên “Obama” ở dòng đầu tiên. Ông cũng viết rằng vị Tổng thống tương lai thường ngồi hàng đầu trong mỗi tiết học, đóng góp những phân tích về luật gây ấn tượng vì khả năng phân tích một vấn đề dưới nhiều góc nhìn liên quan bằng tư duy khách quan.

Trái lại, Trump thì khoe về bằng cử nhân kinh tế năm 1968 và học cực kỳ giỏi tại trường Wharton thuộc Đại học Pennsylvania. “Tôi đã từng là sinh viên ưu tú ở ngôi trường danh giá nhất”, Trump kể với nhà sản xuất Barbara Walters tại chương trình The View của cô, “Tôi giống như thiên tài vậy”.

Trường Wharton, giống như tất cả các trường kinh doanh khác, dạy những kiến thức cơ bản như đầu tư vào dự án nào để có lời. Một thuật ngữ quen thuộc là Giá trị hiện tại ròng, viết tắt NPV. Đây là giá trị của tiền được tính

bằng hiệu số giữa số tiền đầu tư với chi phí trong tương lai, sau đó được quy đổi về giá trị hiện tại. Sinh viên kinh doanh và tài chính của trường Ivy League biết thuật ngữ này như học sinh tiểu học biết $2+2=4$.

Trong vụ Trump kiện nhà báo Timothy L. O'Brien vì viết trong cuốn tiểu sử Trump Nation rằng tài sản của ông chưa tới nửa tỉ đô la, một luật sư đã nhúng đặt câu hỏi cần dùng tới kiến thức tài chính và làm cách nào để đo lường tài sản.

“Ý ông đang nói về Giá trị hiện tại ròng phải không?”, luật sư Andrew Ceresney hỏi.

“Thuật ngữ Giá trị hiện tại ròng đối với tôi, nghĩa là giá trị hiện tại của đất đai sau khi trừ đi nợ. Từ “ròng” là một từ thú vị. Còn “giá trị” lại là từ quan trọng. Nếu bạn có tài sản đủ để làm gì đó nhưng không làm – giống như tôi vẫn chưa quyết định”.

Sau khi nghe câu trả lời lấp bắp, vị luật sư tiếp tục yêu cầu Trump giải thích thêm một thuật ngữ kinh doanh cơ bản: các nguyên tắc kế toán chung, hay GAAP. Ông ấy có hiểu GAAP? “Không”, Trump trả lời. “Tôi không phải dân kế toán”.

Sau khi tốt nghiệp, Donald Trump không những nhắm tới các cô gái trẻ cần đại gia, mà còn treo tên mình tại East River ở Manhattan với đèn màu nhấp nháy. Chưa đầy mười sáu năm sau, ông xây dựng trên đại lộ Fifth Avenue tòa nhà đề tên mình thật to bằng đồng thiếc.

3 Những giá trị cá nhân

Năm 2005, Donald Trump bay đến bang Colorado cho buổi talkshow truyền cảm hứng. Đi cùng ông là vợ Melania và Felix Sater - người từng bị kết tội hành hung và lừa đảo, (20) nhưng đã giúp Trump giành được hai phi vụ tầm cỡ tại thành phố Denver (Colorado). (21) Tại đây, Trump và Sater đã có vài bài phỏng vấn với báo Rocky Mountain – bài phỏng vấn đã trở nên có ý nghĩa chỉ vài năm đó. (22) Trong suốt một giờ đồng hồ trên chiếc limousine, ba người họ hướng về Loveland (Bắc Colorado), thành phố Cộng hòa tự trị, nơi có hơn một ngàn khán giả sẵn sàng trả tiền để được nghe những lời tư vấn từ Trump về cách làm sao để thành công trong công việc và cuộc sống.

Những diễn giả như Zig Ziglar hay Tony Robbins thường khuấy động người nghe bằng những bài nói được chuẩn bị kỹ càng. Với những lời lẽ cao thượng, họ kêu gọi mọi người đánh bại cái đen tối bên trong để tự phát triển bản thân và những mơ ước về thành công sẽ trở thành sự thật.

Bài nói của Trump lại không giống vậy.

Ông liên tục nói tục trong vòng hơn một giờ đồng hồ. Không hề chuẩn bị, cũng không tập dượt trước. Ông chỉ trích về vị trí và chức năng của sân bay quốc tế Denver. (23) Nhiều phê bình lan man về những người vợ cũ hay cộng tác cũ trong công việc. Trong lúc phỉ báng một nữ cựu nhân viên vì cho rằng người này không trung thành, Trump vô cớ ví cô ấy “xấu như chó”. (24)

“Tôi phải kể về những kẻ thất bại”, Trump nói với khán giả. “Tôi thích họ vì họ khiến tôi cảm thấy bản thân mình thật tốt đẹp”. (25) Nếu buổi triển lãm doanh nghiệp Bixpo 2005 tại Loveland này mời một kẻ thất bại diễn thuyết, Trump cam đoan với khán giả, thì chi phí mời chỉ là 3 đô la thay vì “khối tài sản” để mời được Trump.

(26) Tuy vậy, mặc dù được trả một mức thù lao hậu hĩnh, nhưng dường như vẫn không đủ để Trump thể hiện sự tôn trọng với khán giả bên dưới bằng cách soạn sẵn một bài nói hoàn chỉnh. Nhiều người trong số các khán giả sau buổi nói chuyện của Trump nhận xét rằng không gì trong phần nói của Trump hữu ích và tất nhiên càng không nâng cao trình độ người nghe.

Tuy nhiên, trong bài đả kích lộn xộn ấy, một số khán giả lại nhận ra có hai thông điệp hướng tới thành công trong công việc và cuộc sống được truyền tải:

Đầu tiên, ông cho rằng không được tin tưởng bất kỳ ai, đặc biệt là những nhân viên giỏi. “Cứ nghĩ như vậy đi”, Trump nói, “bởi vì họ rồi sẽ cố lừa bạn thôi”. (27) Một vài khán giả chia sẻ với báo chí rằng đó là lời khuyên kỳ quặc, vì tin tưởng là tư duy trọng tâm của tư bản thị trường. Các doanh nhân thường được tin tưởng nhiều hơn nhân viên của họ, mặc dù họ mới thực sự khiến công việc kinh doanh suôn sẻ hơn. Những doanh nghiệp uy tín sẽ khiến nền kinh tế tốt hơn bằng cách giảm xích mích khi đàm phán kinh doanh. Chủ doanh nghiệp, những người luôn cẩn trọng khi đưa ra cam kết và nổi tiếng là giữ lời, thường không rơi vào kiện tụng. Trong khi đó, Trump từng dính vào hơn 4.000 vụ kiện, một vài trong số đó là tội lừa đảo mang tính chất dân sự (vấn đề này tôi sẽ bàn ở một chương khác). (28)

Thứ hai, xem việc trả đũa như một chiến lược trong kinh doanh. “Ăn một trả một”, Trump nói, “Nếu ai đó bắt ép bạn, hãy làm điều tương tự với họ gấp 10 lần. Ít nhất bạn sẽ cảm thấy tốt hơn. Như tôi vậy”.

Hai năm sau buổi diễn thuyết tại Loveland, Trump xuất bản cuốn sách thứ 12 của mình Think Big, đồng tác giả với Bill Zanker - nhà sáng lập công ty Learning Annex, mở tất cả các loại lớp học từ múa cột, làm xà phòng, tới vạch chiến lược kinh doanh. Chương 6 trong Think Big có tựa đề “Trả thù”.

“Tôi luôn trả đũa người khác”, Trump viết ở dòng mở đầu của chương này. Ông kể về vụ công kích vào nữ cựu nhân viên từng nhắc tới ở Colorado. Trump đã tuyển người phụ nữ giấu tên này “khỏi một công việc của chính phủ nơi cô ấy chế biến lạc”, công việc không có tương lai. “Tôi quyết định biến cô ta thành một người khác. Tôi cho cô ta một công việc tốt tại Trump Organization, và qua thời gian cô ta nổi tiếng trong giới bất động sản. Rồi sau đó mua một căn nhà đẹp”. (29)

Khi Trump gặp trục trặc về tài chính vào đầu những năm 90, "tôi nhờ cô ta gọi cho một người bạn rất thân đang nắm giữ vị trí cao tại một ngân hàng lớn và đã từng giúp đỡ điều mà cô ta yêu cầu. Cô ta trả lời rằng, 'Donald, tôi không thể'". Thay vì đồng tình rằng không đúng đắn với những cuộc gọi như vậy, Trump đã sa thải cô ấy. Người này sau đó đã mở kinh doanh riêng.

Trump viết rằng nó đã thất bại. “Tôi rất vui khi biết được tin đó”, Trump chia sẻ.

Trong lời kể của ông, việc một nhân viên từ chối làm điều không đúng đắn lại trở thành sự chống đối đáng bị xử lý.

Cô ta chống đối lại tôi sau khi tôi đã giúp đỡ cô ta quá nhiều. Tôi đã từng mời cô ta trở lại làm việc nhưng cô ta lại thẳng thừng từ chối. Cuối cùng, cô ta mất nhà. Người chồng, tên hám tiền, đã rời bỏ cô ta và tôi được một phen sung sướng. Những năm sau, nhiều người đã hỏi tôi nhận xét gì về cô ta. Tôi đều nói những điều xấu. Tôi không thể chịu được sự bất trung... và giờ tôi khiến cuộc sống của cô ta trở nên khổ sở.

Trump dành thêm vài trang sau viết về nữ diễn viên Roise O'Donnell, người đã từng buông lời chê bai ông là “kẻ bịp bợm” vào năm 2006. (30) Chỉ vài tháng sau, tại triển lãm Real Estate & Wealth của công ty Learning Annex của Zanker, Trump đã gọi O'Donnell là “đồ con lợn”, “suy đồi”, “thô lỗ”, và sau đó trên truyền hình là “ghê tởm từ trong ra ngoài”. (31) Trump chê bai về ngoại hình, cân nặng, khả năng tình dục, và nói trên truyền hình quốc gia rằng tinh thần của O'Donnell sẽ được cải thiện nếu cô không bao giờ soi gương. (32)

Trong Think Big, Trump gọi O'Donnell là kẻ bắt nạt: “Cô đã bị trả đũa rất nặng nề, ngay giữa hai mắt... (Tôi) đã phản đòn người phụ nữ tệ hại đó bằng cú tát ngay giữa hai mắt. Đó là sự thật... vài người không quan tâm lời phỉ báng của cô ta. Tôi quyết định phản công và khiến cô ta tiếc nuối vì đã chống đối tôi!”

Ở cuối chương, Trump viết rằng “tôi thích trả thù khi bị ai đó chèn ép – vâng, đó là sự thật... Luôn luôn phản đòn. Khi làm kinh doanh bạn cần phải trả đũa kẻ ức hiếp bạn. Bạn phải trả lại gấp 15 lần... nhắm vào nhược điểm, ra tay cực mạnh!”

Quan niệm của Trump gây nhiều chú ý hơn khi được đặt trong lời tuyên bố chiến dịch của ông: “Không ai có thể đọc Kinh thánh nhiều hơn tôi”. (33) Ông cho rằng The Art of The Deal là cuốn sách tuyệt vời nhất ngoài Kinh thánh. (34) Vì Trump không bao giờ học thuộc hết các dòng thơ trong Kinh thánh. (35)

Tuy vậy, trong số các bài Kinh thánh, đoạn Roman 12:19 lại khuyên rằng không nên thù hận, theo lối diễn giải hiện đại viết rằng: “Anh em thân mến, đừng tự mình báo oán, nhưng hãy để cho cơn thịnh nộ của Thiên Chúa làm việc đó, vì có lời chép: Đức Chúa phán: Chính Ta sẽ báo oán, chính Ta sẽ đáp trả”¹.

¹ Trích từ cách dịch của Tân Ước Online

Chỉ trước đợt bầu cử sơ bộ tại New York hồi tháng Tư năm 2016, Trump đã chia sẻ với Bob Lonsberry, người dẫn chương trình radio tại Rochester (New York) rằng ông là người sùng đạo. (36) Lonsberry đã hỏi: “Có dòng kinh hay câu chuyện yêu thích nào nói về quan niệm hoặc tính cách của ông không?”

Trump đáp rằng: “Tôi nghĩ có rất nhiều. Tôi muốn nói khi đọc Kinh thánh, tôi nghĩ rất nhiều. Một vài người – hãy nhìn xem, ăn miếng trả miếng, hoàn toàn có thể nói vậy. Đó không phải thứ gì tốt đẹp. Nhưng bạn biết đó, nếu nhìn vào những gì đang xảy ra tại đất nước của chúng ta, ý tôi là, khi bạn nhìn vào chuyện sắp tiếp diễn, cách con người lợi dụng chúng ta... Chúng ta phải vững vàng, phải mạnh mẽ. Và chúng ta có thể học được rất nhiều từ Kinh thánh. (37) Đó là những gì tôi muốn chia sẻ”.

Phương châm của Trump về “ăn miếng trả miếng” trích ra từ Exodus 21:24. (38) Nhưng Trump, người gây sự chú ý khi đã từng tham dự các hoạt động của giáo hội trong suốt chiến dịch tranh cử, dường như không biết rằng, trong Bài thuyết giảng trên đỉnh Mount, Jesus đã bác bỏ điều này của Kinh Cựu Ước, được diễn giải như sau:

Nhưng Ta phải nói rằng, đừng cố chống đối những người xấu xa. Nếu ai đó tát người bên má phải, hãy quay lại và giơ cả má bên trái nữa.

Nếu ai muốn kiện người để lấy áo trong thì hãy đưa luôn cả áo ngoài. Nếu một người bắt người đi một dặm, hãy đi cùng với họ hai dặm. Hãy đưa cái người khác yêu cầu, và đừng quay đi khi họ cần sự giúp đỡ.

Người đã từng nghe rằng: “Yêu thương đồng minh và ghét kẻ thù”. Nhưng Ta sẽ nói rằng, yêu thương kẻ thù và cầu nguyện cho kẻ hành hạ người, như vậy người mới có thể thành Con của Chúa Trời... (trích đoạn Mathew từ 5:39-45)

Mười sáu trang trong Think Big viết về sự trả thù. Toàn bộ đều ngược lại hoàn toàn với lời dạy trong Kinh thánh. Trump không hề do dự khi nghĩ rằng trả thù là nguyên tắc định hướng cho cuộc sống của ông – “Phương châm của tôi – luôn luôn trả đũa. Khi ai đó chèn ép bạn, làm điều ngược lại gấp nhiều lần” – nhưng chúng lại đối lập với cả Thiên Chúa giáo hay Do Thái giáo.

Một trang khác trong Think Big, Trump nhấn mạnh rằng “Hãy phản đòn, đó không phải lời khuyên tiêu biểu, nhưng nó thực tế. Nếu bạn không chống lại, bạn chỉ là kẻ ngốc! Tôi thực sự nghĩ vậy”. (39) Cũng không ngạc nhiên rằng trong quan niệm của Trump về sự trả thù, không loại trừ cả những nhân viên ông cho là bất trung, những người ông từng đàm phán, hay thậm chí là cả sự chê bai nhẹ nhàng từ một cô diễn viên. Thực tế, năm 2000, Trump đã chuyển hướng trả thù sang cả gia đình riêng của mình.

4Đứa trẻ ốm yếu

Hai phương châm sống của Trump, “Luôn trả thù” và “Trả lại nhiều hơn cái đã nhận”, (40) được ông sử dụng một thời gian ngắn chỉ sau khi cha ông qua đời năm 1999 ở tuổi 93. Hơn 600 người phủ kín nhà thờ Marble Collegiate tại Manhattan, cách xa khu ngoại ô nơi Fred cha sống và các tòa nhà do ông sở hữu. Trong số những người lên phát biểu có cháu trai cùng tên với ông, Fred Trump III, cháu họ Donald, con trai của Fred Jr. Người này đã miêu tả về ông mình như một người rộng lượng luôn chăm sóc người khác. Ngày hôm sau, vợ của Fred III, Lisa, người đã tham dự buổi lễ, trở dạ.

Chưa đầy 48 giờ sau khi ra đời, William Trump bắt đầu co giật. Vài tháng sau, đứa trẻ ngừng thở hai lần. Chi phí chạy chữa lúc này lên đến hơn 300.000 đô la. Ngay sau sự việc, em trai của Donald, Robert, đã gọi cho Fred III khuyên đừng lo lắng, toàn bộ chi phí điều trị sẽ được chi trả. Thì ra trong nhiều thập kỷ, Fred Trump cha đã đóng bảo hiểm y tế cho từng thành viên trong gia đình thông qua dịch vụ công ty của ông Apartment Management Associates.

Luật sư của gia đình Trump đã gửi một chỉ thị đặc biệt, chính sách y tế gia đình – nằm trong dịch vụ kinh doanh của gia đình, chi trả “toàn bộ chi phí liên quan đến việc chăm sóc William, không giới hạn bất kỳ nội dung nào (tỷ lệ, số lần ghé thăm bệnh, hay mức trần chi phí)... nếu được Chỉ thị này xem là cần thiết... (41) Chỉ thị này sẽ có hiệu lực đến khi chỉ thị khác được thiết lập”. Văn bản được làm ngày 19 tháng Bảy năm 1999, chỉ 24 ngày sau khi Fred cha qua đời.

Ngay sau đó, di chúc của Fred cha được tòa thụ lý. Các con của Fred Jr. (Fred III và các anh em) phát hiện ra rằng họ không sở hữu cổ phiếu thừa kế¹.

¹ Từ gốc “Anticipated share of estate”.

Truyền thông đưa tin tài sản để lại của Fred cha có giá trị từ 100 triệu đến 300 triệu đô la. Và con số thực sự chắc chắn còn lớn hơn nữa. Những người giàu có chuẩn bị về cái chết của họ thường sắp đặt hay tính toán thường xuyên về quyền sở hữu tài sản để cơ quan thuế có thể chấp nhận những con

số thấp hơn nhiều so với tỷ giá thị trường. Thường thì bằng cách làm rối cấu trúc tiền thừa kế, khiến các cá nhân nhận thừa kế khó sử dụng tiền mặt. Điều này làm giảm tiền thuế xuống dưới hai phần ba giá trị thật.

Fred Trump cha đã hợp pháp hóa di chúc của mình vào năm 1984 sau cái chết của người con trai lớn Fred con. Để lại khối tài sản kếch xù cho bốn người con còn lại là Donald, Maryanne, Robert, và Elizabeth. Nhưng di chúc cuối cùng của ông, hợp pháp năm 1991 – trước khi ông được chẩn đoán mắc bệnh mất trí Alzheimer năm 1993 – lại tách bớt phần lớn số tiền này ra. (42) Phần nhỏ trong phần tài sản thứ năm này để lại cho các cháu của ông, trong đó Fred III và em gái Mary (người được đặt tên theo vợ của Fred cha) chỉ nhận được 200.000 đô la, tương đương với tất cả những đứa cháu khác.

Vị luật sư đã từng nhắc nhở thế hệ thứ ba của gia đình về việc tranh chấp tài sản nếu họ mất quyền thừa kế. (43) “Căn cứ vào khoản thừa kế”, ông viết, việc chỉ để lại cho con cái của Fred Jr. một khoản tài sản nhỏ “chẳng khác nào tước quyền thừa kế của chúng. Mọi người có thể yêu cầu được nhiều thừa kế hơn để tránh các lo lắng về bệnh tật sau này”. Vị luật sư trước đây đã đề nghị Fred cha điền một bảng thừa kế thường nhật miêu tả những ý định của ông. (44) Trong đó bao gồm hai hộp cho biết liệu ông muốn để lại nhiều tiền cho con của Fred Jr., Fred III và Mary hay không. Nhưng Fred cha đã không kiểm lại chúng.

Khi Fred III, Mary, và mẹ của họ, Linda, biết về di chúc, họ đã đưa vụ việc ra tòa – xác nhận về việc lường trước vấn đề của vị luật sư. Họ quả quyết cho rằng Fred cha đã không tinh táo và chữ ký của ông trên bản di chúc ngày 18 tháng Chín năm 1991 là do “bị lừa và gây sức ép thái quá” từ Donald và những người anh em khác.

Yêu cầu con cái của người con trai trưởng phải được thừa kế một phần năm gia tài.

Phản ứng của Donald Trump lúc này rất nhanh gọn và đầy căm thù. Ngày 30 tháng Ba năm 2000, chỉ một tuần sau khi vụ kiện được thụ lý, Fred III nhận giấy chứng thực rằng toàn bộ trợ cấp y tế sẽ ngưng vào ngày 1 tháng Năm. Đối với đứa bé William, đó là một án tử được báo trước.

Mẹ của William, Lisa Trump trả lời báo New York Daily rằng cô đã “bật

khóc” khi biết tin con trai mình rơi vào tình cảnh hiểm nghèo này. (45) Vợ chồng họ đã đâm một đơn kiện mới. Họ không gửi lên tòa án thành phố Queens - nơi chịu ảnh hưởng lâu dài của gia đình Trump - mà sang Nassau của Long Island. Một thẩm phán đã ký lệnh duy trì chi phí y tế cho đến khi vấn đề có thể được giải quyết. (46)

Fred III cho biết: “Bạn phải cứng rắn trong gia đình này. Tôi có tính cách mà cha tôi đáng ra phải có. Tôi sẽ nắm chặt cò súng. Tôi nghĩ mọi chuyện đang bị chệch hướng”. Fred III cũng nhận xét về cô chú bên nội của mình: “Họ là những người thiếu ấm áp và mờ nhạt.

Họ chưa bao giờ đến thăm William tại bệnh viện. Gia đình tôi lấy nỗi đau đớn này làm "trò vui".

Trong khi đó Mary cho rằng vấn đề nằm ở tiền, tất nhiên, đó là điều trọng yếu đối với ông nội cô và bốn người con còn sống của ông. “Đối với gia đình này, sẽ thật ngu ngốc khi nói rằng tiền chẳng làm được gì”, cô chia sẻ. “Nhưng với tôi và anh trai, tiền có thể làm được rất nhiều thứ với phần thừa kế của cha chúng tôi. Ông ấy đã được sinh ra, đã sống, ông ấy là đứa con lớn nhất của họ. Và William là cháu trai của cha tôi. Nó là một phần không thể thay thế được của gia đình. thằng bé cần nhận được nhiều sự chăm sóc hơn để đảm bảo tính mạng”.

Cũng trả lời với phóng viên Evans từ báo New York, Mary Trump cho rằng: “Các cô chú của tôi nên biết xấu hổ. Nhưng tôi chắc họ không làm vậy”.

Phóng viên Evans đã phỏng vấn Donald Trump về vấn đề này. Ông cho biết khi nhận được tin về vụ kiện di chúc, phản ứng của ông chỉ là “Tại sao chúng ta phải tiếp tục trợ cấp y tế cho thằng bé?”

Dưới sức ép vì bị dư luận đánh giá là người có trái tim sắt đá khi ngưng cấp bảo hiểm y tế cho một đứa trẻ ốm yếu, Trump vẫn không hề dao động. “Tôi không giúp được. Phải lạnh lùng khi ai đó kiện cha của tôi”, ông đáp trả. Trump sau đó đưa ra phát ngôn cho thấy rõ khoảng cách địa vị giữa ông và người cháu họ. Gửi đến Fred III, Donald nói: “Nếu cậu chịu tới gặp tôi, mọi thứ có lẽ sẽ khác hẳn... Nó làm tôi thấy thất vọng. Về bản chất mà nói, các người đã kiện cha tôi. Nhưng tôi thì không sợ điều đó”.

Donald nói rằng ông ấy chỉ làm theo ước nguyện của cha. (47) “Tôi đã giúp Fred III rất nhiều năm. Sự việc chỉ là vì di chúc của cha tôi. Ông ấy chỉ còn bốn người con, và đó là những người mà ông ấy muốn trao quyền thừa kế”.

Trump chưa từng kể rằng ông hay các anh em đã làm tròn bốn phận đạo đức gia đình, chia sẻ với người cháu Fred III vì vụ di chúc, đặc biệt ngay thời điểm ông nhận thêm hàng triệu đô vì tài sản được chia thành bốn thay vì thành năm.

Maryanne Trump Barry cũng vậy. (48) Cô nói rằng Mary và Fred III là “những đứa cháu hay vắng mặt” vì ông bà chỉ nhìn thấy chúng vào các kỳ nghỉ.

Donald, khi khai báo trước tòa, nhấn mạnh rằng các con của Fred Jr. đã nhận được rất nhiều từ tài sản của gia đình. “Chúng sống như vua và hoàng hậu vậy. Hai người họ không hề bị cho ra rìa”.

Nhiều năm sau, khi đang tranh cử vị trí ứng viên Đảng Cộng hòa, Trump lại được hỏi về vụ tranh chấp và ngừng cấp phí điều trị cho William. (49) Trump không hề cảm thấy có lỗi, cái nhìn kiên định trong vấn đề này của ông là không việc gì phải xin Chúa tha thứ. “Tại sao tôi phải cầu xin sự tha thứ khi tôi chẳng làm gì sai?”, ông hỏi một thánh giả đạo Tin lành ở bang Iowa hồi năm 2015. Báo Christian Post sau đó đăng bài về sự kiện kèm chú dẫn “lòng trung thành tuyên thệ với Chúa” của Trump.

Trump nói rằng vì vụ kiện đã khiến ông cắt trợ cấp y tế. (50) “Tôi giận vì họ đâm đơn kiện”, Trump trả lời phóng viên Jason Horowitz.

Ông nói rằng các con của anh trai bị xóa tên thừa kế không phải vì ông và các em tác động vào cha mình, mà vì Fred cha có “ác cảm kinh khủng” với cô con dâu tiếp viên hàng không.

Nó làm ông liên tưởng tới bà nội mình khi không chấp nhận cho Fredrich cưới mẹ ông, Elizabeth Christ.

Trump luôn nói rằng vụ tranh chấp đã được dàn xếp “ổn thỏa”. Phía Fred III và mẹ cũng không đưa ra thêm lời bình luận nào – vì tòa đã yêu cầu hai bên phải ngừng chỉ trích nhau trên truyền thông. Nhưng không ai biết từ “ổn

thỏa” là như thế nào vì hồ sơ đã đóng lại. Cũng như không ai biết rằng liệu có bất kỳ trợ cấp chăm sóc suốt đời nào cho William hay không, chỉ biết bệnh tình của đứa trẻ sau này biến chứng sang bệnh bại não.

Áp dụng tư tưởng trả thù với cả máu mủ ruột rà, một quan niệm đối lập hoàn toàn với niềm tin trong Cơ đốc giáo, đã dẫn tới sự chia rẽ sâu sắc giữa Trump và gia đình. Có một điều đáng chú ý, Trump lại quan hệ thân thiết trong nhiều năm với người được xem là vô cảm và xấu xa nhất, người thầy cũng xem việc trả thù là phương sách tối ưu, người cha thứ hai của Trump: Roy Cohn khét tiếng.

5 Những người bạn

Năm 1970, hai năm sau khi tốt nghiệp trường Penn, Donald Trump vẫn đang sống tại khu Queens. Ông bị giới thượng lưu Manhattan xem là lớp người ở tỉnh, “những người sống ở khu gầm cầu”¹. Trump từng muốn bước chân vào tầng lớp này và thực sự đã đứng đầu trong giới.

¹ Cách gọi châm biếm kỳ thị của những người Manhattan với người dân sống ở bốn thành phố còn lại (Brooklyn, Queens, Bronx, Staten Island). Họ xem New York bắt nguồn từ Manhattan và không gồm bốn thành phố này.

Mặc dù thường khoe về các chiến tích “săn gái đẹp hằng đêm”, tất nhiên ông cũng chú tâm tạo dựng các mối quan hệ quan trọng khác. (51)

Đầu tiên trong số đó có thể kể đến luật sư khét tiếng Roy Cohn. Roy Cohn từng là luật sư trưởng cho Thượng nghị sĩ Joseph McCarthy², người chỉ ngừng sự nghiệp chống đối chủ nghĩa cộng sản sau điều trần với Quân đội Hoa Kỳ³.

² Joseph McCarthy (1908 – 1957): Thượng nghị sĩ Đảng Cộng hòa bang Wisconsin, nổi tiếng với sự căm thù và các hành động công kích chủ nghĩa Cộng sản.

³ Phiên điều trần công khai với Quân đội sau khi ông đưa ra nhiều cáo buộc cộng sản lũng đoạn chính quyền. Phiên điều trần thất bại khiến danh tiếng của ông giảm sút trầm trọng.

Theo lời diễn tả của Trump, Cohn là người thầy hướng dẫn kinh doanh và gần như là người cha thứ hai của ông. (52) Mối quan hệ thân thiết bền vững giữa họ giúp Trump qua lại với các công ty xây dựng do mafia làm chủ, vào thời điểm mà các nhà thầu khác yêu cầu FIB triệt phá băng đảng này. Nhưng nó cũng khiến Trump dính vào phi vụ trang sức và hầu tòa, và sau đó thất bại. (53) Nhưng khi cộng tác với Cohn, Trump tìm thấy một người có thể “xấu xa” thay mình. (54) Cũng như khi nhìn lại năm 2005, ông từng nói rằng đó là người “sẽ trở nên hung bạo vì bạn”.

Không rõ thời gian nào, Trump kể rằng để gia nhập vào giới thượng lưu Manhattan, ông đã từng thuê một căn hộ nằm trên đại lộ Third Avenue và 75th Street ở khu Đông Manhattan, mà theo cách gọi của ông là chật chội bẩn thỉu với tầm nhìn ra một bể chứa nước. Sau đó, ông tham gia vào Le Club, mà ông xem là “câu lạc bộ nóng nhất thành phố, hay độc nhất vô nhị - như chiều cao của tòa Studio 54⁴”. (55) Thành viên của câu lạc bộ là những người thành đạt nhất và các cô gái đẹp nhất thế giới. Nó là kiểu câu lạc bộ mà bạn có thể bắt gặp một đại gia 75 tuổi được các cô gái Thụy Điển tóc vàng hoe vây quanh.

⁴ Trung tâm ăn chơi, hộp đêm, rạp phim nổi tiếng thế kỷ 20. Ngừng hoạt động từ năm 1986.

Tại đây, Trump quen biết và học hỏi từ rất nhiều người giàu có ở New York và từ nước ngoài, trong đó có Cohn, người mà ông nghe danh từ trước.

“Tôi không hề lầm tưởng về Roy. (56) Ông ta không phải trai ngoan. Ông ta từng kể tôi nghe về những vụ hối lộ thay bản án diễn ra gần cả cuộc đời mình”, Trump viết. Những kiểu tiết lộ này thường nhằm công kích đối phương, nhưng đối với Trump, phản ứng của ông lại là: “Nó làm tôi choáng ngợp”.

Trump thuê Cohn lần đầu để kháng cáo lại chính phủ liên bang. Mùa hè năm 1972, chính phủ đã điều tra về cáo buộc phân biệt chủng tộc diễn ra ở rất nhiều nhà thầu, bao gồm cả của gia đình Trump, vốn sở hữu 14.000 căn hộ tại Brooklyn. Nhưng nó không phải lần đầu tiên nhà Trump dính vào các tư tưởng định kiến. Cha ông cũng từng đối mặt với các cáo buộc này vào hai mươi năm trước, từ chính phủ và huyền thoại nhạc đồng quê Woody Guthrie⁵. (57)

⁵ Woody Guthrie (1912 – 1967): nhà soạn nhạc kiêm ca sĩ nổi tiếng người Mỹ, chuyên về rất nhiều loại nhạc.

Guthrie chuyển vào một chung cư tại Beach Haven (New Jersey), nằm trong dự án căn hộ trọng yếu đầu tiên của Fred cha vào năm 1950, sau khi dự án chung cư sáu lô với 1.800 căn hộ hoàn tất. (58) Guthrie nhận ra rằng hàng xóm của ông đều là người da trắng và bắt đầu viết về những chính sách cho

thuê mà ông gọi là “bitch havens”⁶:

⁶ Câu chữ tục, đồng âm với Beach Haven, khu ông đang sống.

Tôi cho là Trump già rất có hiềm khích về chủng tộc

Ông ta chọc khuấy vào lòng người sự khác biệt đó

Khi ông ta vạch ra ranh giới

Đây chính là nó, dự án hộ gia đình Beach Haven.

Guthrie nổi tiếng với bản ballad “This Land Is Your Land” viết về sự kiện Dust Bowl⁷, cổ động các nông dân phải di tản khỏi bang Oklahoma trong suốt Khủng hoảng kinh tế những năm 1930. Nhà soạn nhạc thể hiện quan điểm về các chính sách cho thuê của Trump thông qua bài hát “Old Man Trump”⁸. Dưới đây là phần lời còn lại:

⁷ Hay Dirty Thirties, tên gọi nạn bão lốc lớn ở Bắc Mỹ những năm 1930 khiến nông nghiệp và hệ sinh thái thiệt hại nghiêm trọng.

⁸ Tạm dịch: Lão già Trump

Beach haven đâu phải nhà!

Không, tôi sẽ dọn ra!

Tiền của tôi bị phí mất rồi,

Và tâm hồn tôi thật tệ hại!

Beach Haven là nhà của Trump

Nơi chẳng có bài ca nào vang lên nổi,

Không, không, Old Man Trump!

Old Beach Haven không phải nhà tôi nữa!

Hai mươi năm sau, tháng Bảy năm 1972, chính phủ liên bang ủy quyền cho ban Hành động vì công bằng nhà ở 1968 thực hiện các cuộc khảo sát trên diện rộng, dựa theo quyết định của Quốc hội, một tuần sau vụ ám sát mục sư da màu Martin Luther King. Trong các buổi phỏng vấn, đàn ông/phụ nữ/cặp đôi da màu sẽ được hỏi về việc thuê nhà. Nếu họ nói rằng luôn bị từ chối, thì những người da trắng có liên quan sẽ bị đưa ra công chúng. Tại khu Shore Haven của nhà Trump, người giới thiệu đã cho một phụ nữ da trắng chọn một trong hai căn nhà sau khi từ chối cho một người phụ nữ da màu thuê. (59)

Điều tra viên của chính phủ cho biết, tập đoàn Trump tất nhiên có cho những người Mỹ gốc Phi, người Porto Rico⁹, và những người không được xem là da trắng khác thuê nhà, nhưng chỉ ở các tòa dành riêng cho họ. Hồ sơ của tòa án cho thấy rằng những người dân tộc thiểu số thường xuyên bị đẩy tới các khu kiểu như vậy.

⁹ Hải đảo nằm phía đông bắc biển Ca-ri-bê, thuộc chủ quyền Hoa Kỳ nhưng chưa hợp nhất vào Nhà nước Mỹ.

Bộ Tư pháp đã khởi tố Donald Trump, Fred cha, và Trump Management vì “từ chối cho thuê và hạch sách với người thuê bởi chủng tộc và màu da của họ”. (60) Hồ sơ được thụ lý vào tháng Mười năm 1973, là một trong những vụ án tiêu biểu nhất liên quan tới phân biệt chủng tộc của tòa án liên bang, theo sau các hành động quyết liệt của ban Hành động vì công bằng nhà ở.

Nhiều nhà bất động sản lớn mau chóng dàn xếp để tránh chỉ trích từ cộng đồng. Họ đồng ý giữ liên lạc với những người tìm nhà không phải gốc Mỹ, quảng cáo nhà tới những người da màu, và tuân theo bộ luật liên bang. Nhưng Donald Trump lại đi xin ý kiến của Cohn, mà sau này ông kể rằng đó là lần gặp nhau đầu tiên giữa họ (mặc dù ông đã từng khai báo trước tòa rằng ông gặp Cohn từ ba năm trước). (61)

Trump nói với Cohn rằng, “Tôi không thích bọn luật sư, họ hoãn các vụ thỏa thuận, nói không, và luôn luôn tìm cách dàn xếp thay vì chiến đấu”. (62) Và Cohn đồng ý trong sự ngạc nhiên của ông. Với câu hỏi của Trump về cách đối phó với luật chống phân biệt khi kể về một hãng luật trên Phố Wall đã từng quảng cáo về khả năng dàn xếp, Cohn đáp, “Đi bảo đám người đó đi chết đi, còn cậu hãy lên tòa và cứ chứng minh rằng mình có phân biệt”, giải

thích rằng Trump không có nghĩa vụ phải “cho những người mà xã hội không chào đón thuê nhà, cho dù đó là gì đi nữa”. Cohn cũng dự báo rằng Trump sẽ dính vào các cáo buộc về phân biệt chủng tộc, vì vậy ông trù trừ bất động sản cần bảo vệ danh tiếng của mình.

Hai tháng sau, Trump tổ chức họp báo tại khách sạn New York Hilton, cáo buộc Bộ Tư pháp đã bịa đặt về vụ việc nhằm ép ông và cha mình đồng ý cho thuê như một phúc lợi xã hội. (63) Mặc dù vụ kiện rõ ràng là về phân biệt chủng tộc, chứ không phải phúc lợi nhà nước. Cohn yêu cầu chính phủ phải bồi thường số tiền là 100 triệu đô. (64) Đây là bước ngoặt tiêu biểu trong sự nghiệp của Trump cũng như chính xác với sách lược chính của chiến dịch tranh cử Tổng thống năm 2016: phản đòn mạnh hơn khi cảm thấy bị tấn công.

Vụ kiện giữa Trump và chính phủ được tòa án liên bang tại Brooklyn thụ lý vài tuần sau. (65) Trong đó, Cohn lại đối đầu với một cô công tố viên 26 tuổi lần đầu nhận một vụ lớn, một sự chênh lệch về kinh nghiệm rõ ràng tạo lợi thế cho Trump. Trong một tuyên bố đánh thép, Trump khẳng định rằng ông và tập đoàn của mình, “với tất cả hiểu biết của tôi, không hề có sự phân biệt hay áp định kiến vào hoạt động cho thuê”. Và thậm chí phán hiệu rằng, cụm từ trong bản tuyên thệ này, “Với tất cả hiểu biết của tôi”, có nghĩa là thực sự không hề có sự phân biệt nào ở tập đoàn hay nhân viên của Trump.

Cohn lên án hành động thống kê số người thuê nhà là không cần thiết, vì người ta đã nhìn thấy người da màu ở một số khu bất động sản của tập đoàn Trump. Ông bào chữa thêm rằng bản thân ông đã từng chạy ngang và nhìn thấy những người này tại “một vài” tòa nhà, nhưng lại không chỉ rõ đó là nơi nào trong hai loại mà phía điều tra từng chỉ ra, khu cho da trắng và khu cho da màu.

Còn vài bằng chứng tố cáo hành động sai trái của Trump. Một nhân viên của Trump đã khai với chính phủ rằng khi những người da màu yêu cầu được đăng ký ở tại các tòa chỉ dành cho người da trắng, tờ thông tin của họ lại được đánh dấu “No. 9” hoặc “C”. Elyse Goldweber, một luật sư mới vào nghề của Bộ Tư pháp, khai với tòa rằng đó là nhân viên được giấu tên vì “anh ta sợ công ty sẽ sa thải, hoặc đe dọa mình” vì đã tiết lộ những mảnh khóe để từ chối người da màu hay thiểu số. Cohn đã đưa ra đáp trả cho rằng vị luật sư đang cố đưa ra những lời khai thiếu chính xác, đã “áp dụng tra khảo như thời

Đức Quốc Xã” với nhân viên công ty.

Thẩm phán liên bang Edward R. Neaher bác bỏ lập luận “hoàn toàn thiếu căn cứ” của Cohn về hành vi sai trái của chính phủ. Cuối cùng ông cũng bác bỏ kháng cáo của Trump và cho phép chính phủ tiếp tục điều tra về vụ việc, kết luận rằng có đủ bằng chứng để đưa vụ kiện ra ánh sáng.

Trong cuốn *The Art of the Deal*, Trump viết đã từng nói với Cohn rằng, “Tôi thích lên tiếng phản đối thay vì chịu xét xử, vì ngay khi ông làm vậy ông đã mang tiếng” là kẻ chấp nhận dàn xếp. (66) Nhưng đối mặt với vụ kiện không có bất cứ chứng cứ hoặc điều luật nào nghiêng về phía mình, Trump đã chịu sự xét xử và dàn xếp. Một hãng báo chính phủ đã cho đăng trước về vụ việc với nhận định “một trong những chiến thắng vang dội” nhằm chấm dứt nạn phân biệt chủng tộc trong lĩnh vực lưu trú. (67) Vụ dàn xếp đã yêu cầu đăng quảng cáo thuê nhà tới những người da màu và chấm dứt tình trạng phân biệt, bao gồm hình thức đánh dấu lên hợp đồng thuê.

Nhưng Trump lại thực hiện kiểu bản án ngược, như cái cách mà cha ông đã làm. Ông đăng tin về vụ việc, bằng những lời tường thuật đơn giản và có trích lọc, đưa ra những sự thật mà hầu hết phóng viên sẽ ghi chú mà không cần hiểu về luật pháp hay những điều chỉnh trong đó. Trump hoàn toàn thua cuộc trong vụ kháng án, nhưng ông lại rêu rao như thể ông đã thắng lớn, “Cuối cùng chính phủ không thể chứng minh lập luận của mình, và chúng tôi chọn đóng vụ việc lại bằng cách dàn xếp đơn giản nhưng không thừa nhận lỗi lầm nào”. (68) Sự thật là chính phủ thường không buộc những người chấp nhận dàn xếp phải thừa nhận vi phạm, miễn là họ ngừng các hành động đó lại. (69)

Bài học Trump rút ra từ thất bại thuở ban đầu này không phải là thời đại đã thay đổi và các bộ luật về quyền dân sự sẽ sớm được áp dụng. Thay vào đó ông học được rằng phải đảm bảo Cohn và những luật sư khác, được chuẩn bị kỹ càng khi ra tòa. Ông cũng học được rằng lòng trung thành phải được đặt lên trên hết.

Thậm chí ngay cả khi ông ấy không đồng ý, hay không có hứng thú theo đuổi vụ kiện, “bạn vẫn phải tin tưởng rằng ông ấy sẽ hành động vì bạn”, Trump viết. (70) Lòng trung thành quan trọng hơn rất nhiều so với “hàng trăm gã “đáng tôn trọng” tạo dựng sự nghiệp bằng cách khoe khoang về sự liêm chính

khó tin được nhưng lại không thể hiện sự trung thành”. Đồng ý với khoản này, rằng đó là những gì chúng ta chờ đợi ở những băng cướp, kẻ độc tài hay những kẻ xấu xa khác, một nền tảng cần có là niềm tin không nao núng thay vì những lý lẽ về sự thật.

Quyết định dàn xếp yêu cầu chịu sự giám sát từ liên bang trong vòng hai năm. Nhưng không có vấn đề nào xảy ra, nên hai năm cũng kết thúc. Tuy nhiên đến năm thứ ba, tòa lại nhận được phản nài, khẳng định nạn phân biệt lại tiếp tục sau khi thời hạn giám sát kết thúc.

Chỉ trong vòng vài năm sau nữa thôi, Trump sẽ biết được Cohn còn có thêm một ích lợi nữa. Thuê Cohn làm luật sư sẽ đảm bảo các dự án xây dựng tại Manhattan của Trump vận hành suôn sẻ. Vì trong số các khách hàng của Cohn, có 2 người là trùm mafia quyền lực nhất nước Mỹ, vận hành các nhà thầu phá dỡ và xây dựng công trình trọng yếu của New York. (71)

6 Những vụ làm ăn quan trọng nhất của Trump

Trong *The Art of the Deal*, khi xin giấy phép kinh doanh casino năm 1981, Trump đã thuyết phục được thẩm phán tối cao bang New Jersey hạn chế điều tra về ông. (72) Đây có lẽ là phi vụ hời nhất trong sự nghiệp của Trump, vì mười năm sau nó trở thành nỗi xấu hổ của chính quyền khi sự dính líu của Trump với các băng nhóm tội phạm và lừa đảo ngày càng rõ ràng.

Bang New Jersey yêu cầu phải có đầy đủ giấy phép đối với các cá nhân muốn lưu trữ tiểu sử chi tiết trong hệ thống. Hệ thống này nhằm tạo sự tin tưởng cho các cử tri của thành phố rằng Atlantic sẽ không giống một Đông Las Vegas bị băng đảng cầm đầu. Các chủ đơn phải điền năm mươi trang thông tin chi tiết, bao gồm mọi địa chỉ mà họ từng sống, các loại bảo hiểm trị giá hơn 100.000 đô, các mô tả thêm về các giao dịch, hay bất kỳ loại điều tra nào từ chính phủ, án dân sự hay hình sự. Bang đặc biệt chú ý những hồ sơ xin cấp quyền sở hữu casino. Họ sẽ cử trình thám nước ngoài phỏng vấn chủ đơn và điều tra hồ sơ.

Trump được báo trước rằng quá trình thẩm vấn sẽ kéo dài 18 tháng. Không muốn thời gian kéo quá dài, Trump dàn dựng những tình huống đặc biệt để ngăn việc đào bới quá khứ của mình, mảnh khoe mà ông vẫn còn sử dụng đến ngày nay. (73)

Trước tiên, thay vì trình diện tại văn phòng chính phủ ở Trenton, Trump gọi John Degnan, thẩm phán tối cao bang New Jersey, đến gặp ông. (74) Degnan và G. Michael Brown, giám đốc Cục Thi hành luật đánh bạc¹ (DGE), đã đến văn phòng Short Hills của Nick Ribis, một luật sư ở New Jersey mà Trump thuê tại buổi giới thiệu của nhà xuất bản tỉ phú Si Newhouse.

¹ Division of Gaming Enforcement: trực thuộc Bộ Luật pháp và An toàn công cộng bang New Jersey.

Trump khẳng định với thẩm phán Degnan không cần thiết phải điều tra quá kỹ về nhân cách của ông, ông “hoàn toàn trong sạch”, tuổi 35 là quá trẻ để

dính vào bê bối pháp lý nào. Trump tiếp tục khẳng định rằng trừ khi ngài thẩm phán đồng ý, ông sẽ không xây dựng gì ở Atlantic, mặc dù ông đã giành được mảnh đất béo bở ngay trung tâm Boardwalk. Cuối cùng, ông giấu nhem về chuyện khách sạn Grand Hyatt, nằm cạnh Grand Central Terminal ở trung tâm Manhattan, được thiết kế để có thể xây dựng một casino riêng. Được báo là Trump rất thành công khi thỏa thuận với chính quyền New York trong việc giành một số lợi ích cho mình, một nguồn tin mật nhưng có sức đe dọa. Nếu các nhà lập pháp bang New York thực sự cấp phép casino cho tòa Empire State, một số lượng khủng khiếp các sòng bài sẽ mọc lên ở khu vực khá xa Atlantic, hơn 125 dặm phía Nam Manhattan.

Thẩm phán Degnan muốn trở thành thống đốc bang New Jersey. Ông biết rằng sẽ không giành được phiếu bầu nếu xảy ra vụ kiện cáo dính líu tới Trump, một chiến dịch của Trump kêu gọi mở hàng loạt các casino tại New York, hay Trump tố cáo ông lạm dụng quyền lực. Degnan đồng ý các điều khoản của Trump. Ông không hứa sẽ chấp nhận cấp phép, nhưng hứa rằng nếu Trump chịu hợp tác, thời gian điều tra chỉ trong vòng sáu tháng. (75) Đổi lại, Trump trở thành người chống đối tích cực với nạn cờ bạc miền Đông nước Mỹ ngoại trừ thành phố Atlantic. Tuy vậy, Degnan vẫn thất bại trong đợt bầu cử thống đốc.

Tất nhiên, mặc dù ông chưa bao giờ bị buộc tội, hay kết án, nhưng Trump không hề “trong sạch” theo tiêu chuẩn của Hội đồng quản lý casino bang New Jersey. (76)

Đơn xin cấp phép hoạt động casino hỏi rằng Trump có “từng trở thành mục tiêu điều tra” của chính phủ “vì bất kỳ nguyên do nào” hay không. Ông ấy dính líu tới tận bốn vụ, nhưng trong báo cáo của DGE lại không đề cập tới hai trường hợp và lấp liếm hai vụ còn lại bằng cách chú thích rằng do Trump không khai nhận trong đơn.

Vụ đầu tiên vào năm 1979, đại bồi thẩm đoàn liên bang² điều tra về cách thức Trump có được cơ hội mua lại sân ga tàu lửa của Penn Central ở khu phía Đông Manhattan. FBI thẩm vấn ông hai lần, nhấn mạnh hai lần rằng ông là mục tiêu chính của bồi thẩm đoàn. Nhưng vì đạo luật giới hạn điều tra 5 năm lúc bấy giờ, vụ khởi tố do thẩm phán Ed Korman chủ trì đã không thể hoàn thành đúng hạn. Không có tuyên án.

² Nhóm người (thường là dân thường) được tòa án ủy nhiệm xét xử một vụ án bằng cách tuyên án có tội hay vô tội sau khi nghe công tố và luật sư bị cáo trình bày các luận điểm.

Năm 1980, John Martin, công tố viên tại Manhattan, điều tra ngăn về thỏa thuận mua lại khách sạn Commodore Hotel cũ của Trump. (77) Nơi này sau đó trở thành Grand Hyatt ở trung tâm Manhattan. Vụ việc một lần nữa có liên quan tới sân ga của Penn Central. Cả hai (khách sạn Commodore Hotel và ga Penn Central) đều là tài sản còn sót lại của công ty Penn Central Transportation đã phá sản. Nghi vấn đặt ra là vụ thỏa thuận của Trump có lừa đảo những con nợ trong vụ phá sản hay không. Nhưng vụ điều tra cuối cùng cũng không đi đến kết luận.

Vụ thứ ba không có kết quả là nghi vấn của FBI về các thỏa thuận giữa Trump và John Cody, thành viên của băng đảng từng bị khép ba trọng tội và năm vụ bắt giữ. Hắn là người đứng đầu hội lái xe tải, chi phối hoạt động vận chuyển bê tông trộn sẵn³ tại New York. Báo cáo của ban thi hành luật pháp miêu tả Cody như tên thân cận của tổ chức Mafia Gambino. Cody từng được nhận vài căn hộ miễn phí nhờ giúp đỡ các nhà thầu tránh gặp rắc rối với các thợ xây. Phía điều tra nghi ngờ Cody cũng có những thỏa thuận tương tự với Trump. Nhưng Trump đã bác bỏ thông tin này. Vụ án kết thúc.

³ Từ gốc: ready-mix concrete.

Vụ thứ tư vào năm 1973 khi Bộ Tư pháp buộc tội Trump về hành vi phân biệt chủng tộc trong dịch vụ thuê nhà, dẫn tới vụ kháng cáo thất bại của luật sư Roy Cohn. (78) Trong tờ đơn xin cấp phép, khi được hỏi về cáo buộc vi phạm dân quyền, Trump đánh vào mục “Không”.

Trump đáng ra phải biết rằng nếu chính phủ phát hiện những dối trá trên, ông sẽ không đủ tư cách để mở casino. Bìa của đơn xin cấp phép đã ghi những dòng sau:

KHÔNG KHAI BÁO TOÀN BỘ VÀ ĐÚNG SỰ THẬT, ĐƠN CỦA BẠN SẼ BỊ BÁC BỎ.

Điều kiện này vốn được thi hành nghiêm ngặt với tất cả mọi người. Như

trong một vụ pháp lý nhằm xem xét chủ đơn có đủ tư cách được cấp bằng làm nhà cái của trò xì dách, một trong những bằng cấp thấp nhất hay không. Cô gái này đã bị từ chối vì không đủ tư cách đạo đức. Cô đã phạm tội gì? Khi còn là nhân viên thu ngân ở tuổi vị thành niên, cô từng thừa nhận đã lén giảm giá cho bạn bè của mình. Vụ việc khiến cô gái phải từ bỏ xin giấy phép làm nhà cái.

Sau năm tháng điều tra, DGE báo cáo với cơ quan đứng đầu, Hội đồng quản lý Casino, rằng Trump từng là tâm điểm của nhiều vụ điều tra hình sự liên bang. (79) Hai trong số đó từng được đăng trên báo. Phóng viên Wayne Barrett, người đưa tin sự việc đã được DGE triệu tập để chất vấn. (80) Nhưng tại sao bản báo cáo cuối cùng lại thiếu những chi tiết này thì vẫn chưa được giải đáp.

DGE thông qua đơn của Trump mặc dù thiếu sự thành thật. (81) Trong một chú thích của bài báo cáo dài 119 trang, DGE đã viết rằng trước khi hoàn thành việc điều tra, Trump đã “tự nguyện khai báo” những thông tin mà ông từng giấu giếm. Đó cũng là dấu hiệu đầu tiên về cách mà DGE thiên vị với Trump mà hai ủy viên Hội đồng sau này phát biểu. (82)

Nhưng có rất nhiều chi tiết mà các ủy viên này – những người vốn phải duyệt từng tờ đơn – chưa được biết.

Năm 1978, ba năm trước vụ việc, Trump đã thuê công ty xây dựng cầm đầu bởi các băng đảng để thầu Trump Tower. Thay vì dùng thép để xây sườn công trình, Trump chọn bê tông trộn sẵn. Lúc bấy giờ, các nhà phát triển New York, như các tập đoàn gia đình nổi tiếng LeFrak hay Resnik, đang “nài nỉ” FBI can thiệp vào vụ thao túng giá bê tông của các băng nhóm.

Vì vậy, bê tông trộn sẵn là một lựa chọn kỳ quặc lúc này. Bê tông lỏng phải được chở dồn vào công trình xây dựng và nhanh chóng sử dụng để tránh gây tổn thất về chi phí như đông cứng trong bồn trộn hay không đủ ẩm để đạt đủ độ cứng khi khô lại. Sử dụng bê tông trộn sẵn khiến các nhà thầu bị động trước tình trạng đình công của người lao động, kinh nghiệm mà sau này Trump mới học hỏi được. Các lái xe sẽ kiểm soát xe tải chở bê tông. Các thợ xây sẽ kiểm soát sự ra vào của công trường. Các thợ bê tông sẽ kiểm soát việc sử dụng và thợ mộc kiểm soát việc tạo hình công trình. Đứng đầu, nhóm băng đảng sẽ chi phối toàn bộ và tiến hành các hành động gian lận. (83) Đây

là kiểu gian lận về lao động liên bang mà sau này công tố viên liên Rudy Giuliani đã vạch trần nó.

Nhưng Trump chọn bê tông cũng có lợi ích riêng, như tránh các chi phí phòng cháy chữa cháy mà các khung thép phải có. Chúng được sử dụng không chỉ cho tòa Trump Tower 58 tầng mà còn cho tòa 39 tầng Trump Plaza nằm trên phố East 61st Street, khách sạn kiêm casino Trump Plaza ở Atlantic, và những tòa nhà khác nữa.

Trump mua nguyên liệu này từ công ty S&A Concrete do hai trùm mafia Anthony hay còn gọi “Tony béo” Salerno và Paul Castellano bí mật sở hữu. S&A là công ty thổi giá bê tông mà hai tập đoàn LeFrak và Resnik từng cáo buộc, trong đó tập đoàn LeFrak đã dùng tới pháp lý và truyền thông trên báo The New York Times. (84)

Theo ghi nhận của phóng viên Barrett, chọn bê tông thay vì các nguyên liệu khác đã đẩy Trump vào “tình thế dưới trướng bọn hạch sách bê tông”. (85) Nhưng quen biết Roy Cohn đã giúp Trump giảm bớt nỗi lo lắng này. Với vai trò là người trung gian, vì Salerno và Castellano cũng là khách hàng của Cohn, Trump không còn lo mafia dùng chiêu đình công với Trump Tower. Thật vậy, khi các công nhân xi măng đình công vào mùa hè năm 1982, các đợt bê tông vẫn cứ liên tục xây dựng nên Trump Tower.

Nhiều năm sau, Barrett – phóng viên đầu tiên điều tra nghiêm túc về hoạt động kinh doanh của Trump – mới có thể tiết lộ một vài nội tình trong vụ giao dịch trên. Barrett vốn có niềm tin vô hạn vào nguồn tin từ ban hành pháp liên bang, các bang, và người dân địa phương. Ông ghi nhận rằng có hai nhân chứng nhìn thấy Trump gặp gỡ Salerno tại quê của Cohn, một bằng chứng đủ để tước quyền kinh doanh sòng bài của Trump. Nhưng khi vụ việc bị phanh phui, DGE lại không thẩm vấn các nhân chứng. Những người này tuy bị giấu tên nhưng dễ dàng truy tìm bằng bất kỳ phương thức nào. Hoặc là cho dù DGE có tìm tới, cuối cùng họ cũng để trong báo cáo điều tra rằng không có bất cứ manh mối nào. Thay vào đó, DGE khởi tố Trump. Ông bác bỏ thông tin gặp Salerno và vụ việc khép lại. (86)

Ngay khi tiết lộ thông tin hợp tác giữa Trump và lãnh đạo của Teamsters Local 282, Cody, người được cho là đã kích động cuộc đình công năm 1982, vẫn trực tiếp chỉ thị cung cấp bê tông cho công trình Trump Tower. (87)

Cody kể với phóng viên Barrett rằng, “Donald thích làm việc với tôi thông qua Roy Cohn”.

Con trai của Cody, Michael, chia sẻ với tôi rằng cha của anh vừa là người cha đáng mến cũng vừa là kẻ tổng tiền khét tiếng như mọi người nghĩ. Anh kể rằng khi còn nhỏ đã từng nghe trộm Trump gọi điện cho cha mình, năn nỉ cung cấp bê tông đều đặn cho Trump Tower để công trình không bị thất bại giữa chừng.

Không theo như nghi vấn của FBI, Cody không nhận lại căn hộ nào ở Trump Tower, thay vào đó là bạn của ông, một người phụ nữ tuyệt đẹp. Cô gái thất nghiệp và được cho là tận hưởng cuộc sống tiêu xài xa hoa nhờ vào lòng tốt của bạn bè. Cô đã mua ba căn hộ tại Trump Tower nằm ngay dưới căn hộ của Donald và vợ Ivana sinh sống. John Cody đã hỗ trợ 100.000 đô giúp cô và thường xuyên ở lại đó. Trong khi đó, Trump hỗ trợ cho cô vay ba triệu đô để chi trả cho cả ba căn hộ. Một trong ba căn đã được xây thêm hồ bơi trong nhà duy nhất tại Trump Tower. Cô trả lời rằng đã xin vay tại một ngân hàng do Trump giới thiệu mà không cần đăng ký vay tiền hay chứng minh tài chính.

Sau khi Cody bị kết tội tổng tiền, bỏ tù và không còn quản lý hội liên hiệp, Trump kiện cô gái 250.000 đô vì đã tự ý sửa đổi căn hộ. Không vừa, cô nàng kiện lại 20 triệu đô. Luận điểm của cô là Trump đã lấy mất tiền hoa hồng của các nhà thầu. Phía cô này còn khẳng định rằng vụ kiện có thể “là nền tảng của quá trình khởi kiện” nhằm chống lại Trump nếu công tố viên trưởng của bang quyết định mở cuộc điều tra.

Trump, luôn khẳng khái trong chiến dịch tranh cử Tổng thống rằng ông chưa bao giờ dàn xếp một vụ kiện nào vì điều đó có nghĩa là ủng hộ đối phương. (88) Trên thực tế, ông đã dàn xếp vụ việc nhanh chóng. Ông đưa người phụ nữ 500.000 đô, nhưng vẫn trả lời rằng không biết gì về nội tình, và không có gì sai trái trong các thỏa thuận giữa ông với người phụ nữ hay cả với John Cody.

Các công tố viên liên bang đã sớm khởi tố tám tên trùm băng đảng. Bản án bao gồm tội tăng giá bê tông khi xây dựng căn hộ chung cư trên phố East 61st Street của Trump. Năm 1986, Salerno và bảy kẻ khác, trong một vụ điều tra về tổng tiền, đã bị tuyên án giết người, hối lộ, và thao túng giá bê tông. Công tố viên trưởng của vụ án, Michael Chertoff, tuyên bố trước tòa rằng các

bị cáo đang “điều hành kinh doanh phi pháp có quy mô và hiểm ác nhất trong lịch sử nước Mỹ”. (89)

Thậm chí sau khi được cấp phép kinh doanh casino, Trump vẫn tiếp tục các mối quan hệ mà đáng ra phía điều tra casino phải chú ý.

Năm 1988, Trump lại thỏa thuận để đưa tên ông lên hai dòng xe limousine mà sau này có tên là Trump Golden Series và Trump Executive Series, theo bài báo đầu tiên do phóng viên Bill Bastone phát hành. (90) Bên trong nội thất, trang bị cùng với TV là một đầu phát băng đĩa, máy fax, và hai điện thoại. Ly sâm panh và máy pha chế rượu được gắn vào tủ lót bằng gỗ hồng. Mui xe được khắc tên “Trump and Cadillac”. Hai chiếc được tu sửa tại xưởng Dillinger Coach Works do hai kẻ phạm tội hình sự làm chủ.

Kẻ đầu tiên là Jack Schwartz bị kết tội tống tiền. Kẻ còn lại bị kết tội tham nhũng là John Staluppi, một triệu phú môi giới xe tại Long Island được FBI nhận dạng trong hồ sơ là cựu binh của băng mafia tại Colombo. Các quan chức quản lý casino bang New Jersey, những người đã tuyên bố sẽ theo dõi sát sao ngành công nghiệp được quy định nghiêm ngặt nhất nước Mỹ, lại không hành động gì khi Trump thỏa thuận với Staluppi và Schwartz mua lại hai chiếc Cadillac khắc tên Trump.

Trong khi đó, các quan chức quản lý về rượu của New York lại cứng rắn hơn nhiều. Họ bác bỏ đơn xin cấp phép kinh doanh rượu của Staluppi vì những cáo buộc có liên quan tới các băng đảng, trong số đó có những kẻ đã bán trực thăng cho Trump. Vụ việc này sẽ được tôi đề cập sau, nhưng trước tiên hãy biết về chuyện đội bóng đá do Trump thành lập.

7“Vụ kiện vĩ đại”

Dựng lên những tòa nhà cầu kỳ không giúp Donald Trump trở thành tâm điểm của cả nước như ông mong muốn. Chính bóng đá mới làm được điều đó. (91) Như ông nói, thuê quản lý cho công ty bất động sản ít gây chú ý với giới truyền thông, nhưng khi “tôi thuê một huấn luyện viên bóng đá, có tới 60, 70 phóng viên mời tôi phỏng vấn”.

Tham gia tài trợ các đội bóng chuyên nghiệp là một ví dụ điển hình trong sự nghiệp kinh doanh dựa trên nguyên tắc phá luật, lừa luật, và làm ra luật mới của Donald Trump.

Tháng Tám năm 1983, Trump mua lại New Jersey Generals, một trong mười hai đội bóng thuộc Liên đoàn Bóng đá Mỹ (USFL) mới thành lập. Liên đoàn này đã đá trận đầu tiên vào tháng Ba năm 1983, chỉ năm tuần sau trận Super Bowl XVI, và thu hút khá cổ động viên. Nhưng hoàn toàn chưa bằng Liên đoàn Bóng đá Quốc gia (NFL) với doanh thu bán vé là một tỉ đô trong cùng năm và 2,1 tỉ đô từ quảng cáo trên truyền hình.

Thời đó, giá trị của Liên đoàn Bóng đá Quốc gia lên tới hàng chục triệu đô. Vì vậy, ông bầu thể thao David Dixon và các nhà sáng lập khác đã thành lập nên Liên đoàn Bóng đá Mỹ để cho những người không đủ giàu tới mức có thể mua một đội bóng thuộc NFL, như Trump, có thể đầu tư vào lĩnh vực thể thao thương mại. Trump ban đầu nói rằng đã trả 9 triệu đô cho đội bóng này, sau đó tuyên bố lại chỉ còn 5 triệu đô, điều này làm các ông bầu khác khó chịu vì làm giảm giá trị hoàn toàn việc đầu tư của họ.

Chiến thuật của Dixon vừa ít rủi ro vừa ít tốn kém. Chỉ cần kiên nhẫn và điều hành cẩn thận cho đến khi đội bóng có thể đổi đầu với NFL. Điểm mấu chốt trong chiến lược này là ra quân vào mùa xuân thay vì trực tiếp đấu với đội mạnh NFL, gồm lực lượng người hâm mộ lâu năm và độc quyền vào mùa thu.

USFL kiếm được trung bình 25.000 đô cho mỗi lần ra quân, con số ấn tượng với một liên đoàn mới ra đời. Trong đó, cả hãng thông tấn ABC và đài truyền hình mới nổi ESPN đều ký hợp đồng phát sóng các trận của liên đoàn. Chúng bổ sung vào doanh thu cùng với tiền bán vé và tiền đóng góp từ người hâm

mộ. Nếu được vận hành một cách khôn ngoan, những nguồn đầu vào này sẽ giúp tạo lợi nhuận cho nhà đầu tư.

Liên đoàn còn non trẻ nhưng đưa ra nhiều đổi mới khiến người hâm mộ thích thú, trong đó có một vài thứ mà NFL cố hủ phải học hỏi sau này. Điển hình như khi USFL ghi điểm, các cầu thủ có thể nhảy, reo hò, hay ăn mừng, trái ngược hoàn toàn với luật của NFL – cấm những hành động đó. Liên đoàn mới cũng nhìn thấy lợi ích từ các video. Những năm trước, Liên đoàn Bóng đá Quốc gia đã từng xem xét kỹ thuật phát lại tức thời để cổ động viên có thể đánh giá ngay những quyết định chưa chuẩn của trọng tài, nhưng cuối cùng họ vẫn không áp dụng. Trong khi đó, Liên đoàn Bóng đá Mỹ đã chọn kỹ thuật này khiến fan vô cùng thích thú. Tất nhiên đến nay, nó đã trở thành một phần không thể thiếu trong các buổi phát sóng thể thao chuyên nghiệp.

Nhưng Trump không có hứng thú với chiến thuật của Dixon. Thay vào đó, ông đầu tư cho USFL bằng cách quảng bá và mở các vụ cá độ lớn. Nhưng hướng đi này cuối cùng cũng hủy hoại đội bóng. Giống như T.P Barnum dùng các mảnh thu hút truyền thông mà tôi từng so sánh¹, Trump tổ chức các cuộc thi nhảy cổ động tại tầng hầm Trump Tower trước Giáng sinh năm 1983. (92) Đám đông các tay quay phim đã ghi hình hơn 400 thí sinh đá cao tranh giành vào đội cổ động “Brig-A-Dears” của đội bóng Generals. Cách chọn ban giám khảo của Trump cũng nhằm thu hút truyền thông. Trong số đó có nhà bình luận của tờ New York Post – Cindy Adams, hai ca sĩ nhạc pop LeRoy Neiman và Andy Warhol, cuối cùng là Ivana Trump, người kiêm luôn việc thiết kế các bộ trang phục “xẻ hết cỡ” cho Brig-A-Dears.

¹ Tác giả từng nhắc tới nhân vật này ở phần Lời giới thiệu.

Để tăng độ nổi tiếng, Trump đưa Brig-A- Dears vào các quán bar. (93) Nhưng ông lại không chi tiền bảo vệ các cô gái luôn ăn mặc thiếu vải khỏi bị những tên say rượu và thô lỗ hiếp lăm thành gái nhảy. Lisa Edelstein, cổ động viên mười sáu tuổi của đội, bởi vì chưa đủ tuổi và không thể tham dự, nên đã tổ chức buổi biểu tình phản đối tình trạng thiếu an ninh tại các “quán bar nhếch nhác”. Trong một bài phỏng vấn năm 2015, Edelstein, cô gái sau này nổi tiếng với hai show truyền hình House và Girlfriends’ Guide to Divorce, đã kể rằng cô đã nói chuyện với Trump về vụ biểu tình, nhưng “ông ấy không nhớ là vụ việc từng xảy ra”.

Ký hợp đồng với các cầu thủ hàng đầu hội sinh viên và chiêu mộ các tay chuyên nghiệp từ đối thủ NFL cũng giúp đội bóng xây dựng lực lượng người hâm mộ. (94) Mặc dù mức lương trần cho mỗi cầu thủ là 2 triệu đô trở xuống, Trump vẫn mời vận động viên nổi tiếng Heisman Trophy – người vừa vượt mặt tiền vệ Doug Flutie của Boston College – với mức thù lao tối đa của USFL. Tất nhiên so với chiến lược của Dixon, chúng không hề ít rủi ro, ít tốn kém và càng không kinh doanh kiểu chậm rãi nhưng bền vững. (95)

Sau nhiệm kỳ đầu tiên làm chủ tịch liên đoàn, Trump quyết định đánh vào chỗ hiểm của NFL – hành động này như một đứa trẻ cố hết sức giành thành công và quyền lực từ tay người lão làng. Năm 1984, Trump vận động hội đồng của USFL kiện NFL vi phạm đạo luật chống độc quyền Sherman², với điều khoản “độc quyền, hoặc cố gắng giành độc quyền” trong bất kỳ lĩnh vực kinh doanh nào. (96) Vụ kiện được thụ lý vào tháng Mười, cho rằng Liên đoàn Bóng đá Quốc gia đáng ra không nên ký hợp đồng hơn hai trong số ba đài truyền hình. Đó chính là lập luận của Trump, vì thực tế NFL đã ký hợp đồng với cả ba đài truyền hình, khiến Liên đoàn Bóng đá Mỹ không thể lên sóng các trận đấu vào mùa thu, nên chắc hẳn NFL đã vi phạm độc quyền phát sóng. Trump từng trả lời phóng viên đài ABC rằng “Nếu Chúa thích xem đá bóng vào mùa xuân, thì Người đã không tạo ra bóng đá rồi”³.

² Đạo luật được thông qua năm 1890.

³ Ý chỉ mùa thu cũng thường diễn ra các trận bóng nên đội USFL vẫn phải đá vào mùa thu.

Tranh chấp độc quyền là một pháp chế đặc biệt như luật thuế. Thạc sĩ về luật chống độc quyền phải có nhiều năm kinh nghiệm và kiến thức nền về hành vi chống cạnh tranh trong lĩnh vực kinh tế, cũng như hiểu biết về các phán quyết tập quán của tòa. Những vụ kiện này đòi hỏi một luật sư hàng đầu với nhiều lần thành công trước bồi thẩm đoàn. Nhưng trường hợp của Trump lại không phải vậy.

Vụ kiện tất nhiên được người thầy hăng hái của Trump đệ đơn, Roy Cohn. Trong tuyên bố ngày 18 tháng Mười năm 1984, Cohn cho biết đang sở hữu danh sách các nhân vật cao cấp của NFL “có hành vi độc quyền nhằm đối đầu với USFL”. (97) Nhưng khi các phóng viên yêu cầu chứng cứ, Cohn trả

lời rằng “Chúng tôi có lập luận vững chắc để biết họ là ai và họ đang làm gì”. Ông đánh trống lảng sang thượng nghị sĩ Joseph McCarthy, người đã từng đưa ra một danh sách tên những nhân vật cấp cao của các tổ chức Đảng Cộng sản hoạt động tại chính phủ liên bang nhưng chưa bao giờ nhận dạng những cái tên đó. Giống vậy, Cohn cũng không tiết lộ danh sách đã tuyên bố.

Khi ra tòa, Trump đã thuyết phục hội đồng của USFL thuê Harvey D. Myerson, một luật sư màu mè nhưng vẫn không có chuyên môn trong lĩnh vực chống độc quyền. (98) Vụ kiện kéo dài 48 ngày, với nhiều lập luận chán chường về luật và kinh tế, cũng như những lần làm chứng của Trump, khai báo rằng ủy viên của NFL Pete Rozelle đã từng mua chuộc ông – dạng cáo buộc rất dễ đưa ra truy tố. Thẩm phán của vụ kiện dường như cũng không ấn tượng với các phiên điều trần, ghi chép hời hợt rằng Trump “khai đã được mời vào hội đồng của NFL bởi ủy viên Rozelle, đổi lại đội USFL không thi đấu vào mùa thu và ngăn cản liên đoàn USFL đệ đơn kiện. Rozelle đã bác bỏ thông tin trên”.

Sau năm ngày suy xét, bồi thẩm đoàn quyết định rằng Liên đoàn Bóng đá Quốc gia thực sự có hành vi vi phạm, “cố ý giành hay duy trì sự độc quyền trong thị trường liên đoàn bóng đá chuyên nghiệp chủ lực của Mỹ”. (99) Nhưng phạt Liên đoàn Bóng đá Mỹ 1 đô la. (100)

Theo bộ luật chống độc quyền Sherman, tiền phạt sẽ gấp ba thành 3 đô la.

Số tiền phạt nhỏ nhưng ẩn chứa thông tin mang tính cảnh cáo, vừa giúp nhận thức về độc quyền phi pháp mà cũng chỉ ra cho USFL hiểu rằng không nên dùng hai tháng của bồi thẩm đoàn để kiếm tiền từ một vụ kiện.

Nhiều năm sau, sau khi Tòa án Tối cao từ chối thụ lý vụ kiện, phía NFL đã gửi hóa đơn cho USFL, với tiền lãi suất theo pháp luật của tiền phạt trước đó là 76 cent. Số tiền này đến nay vẫn nằm trong tài khoản của giám đốc điều hành USFL Steve Ehrhart trong danh mục nợ an toàn, như để lưu giữ một sự kiện đáng nhớ trong giới thể thao hơn là giá trị thật của nó.

Trò chơi pháp lý của Trump thất bại. Các đài truyền hình cũng không phải lo về việc phát sóng các trận của USFL vào mùa thu. Nhưng trên hết, họ cảm thấy khó chịu vì vụ kiện. Phía nhà đài không phải bị cáo, nhưng họ vẫn phải hầu trước bồi thẩm đoàn và phải chi tiền để bảo vệ một số lợi ích riêng. Chỉ

vài phút sau khi bồi thẩm đoàn tuyên án, hội đồng USFL phát biểu với báo chí rằng vụ kiện đã chấm dứt. Liên đoàn sau đó lục đục nội bộ, và một tổ chức kinh doanh có tiềm năng thành công tan thành mây khói, chiến thuật kinh doanh thông minh của David Dixon trở nên vụng về dưới canh bạc pháp lý thảm họa của Trump. Myerson, kẻ sau này dành bảy tháng trong tù vì tội trốn thuế và lạm dụng tín nhiệm chiếm đoạt tài sản mà phía công tố phải gọi là “một người nhiều tội danh”, choáng váng trước phán quyết của tòa và tuyên bố sẽ kháng cáo. (101)

Năm 1988, Tòa Phúc thẩm Khu vực số 2³ bác bỏ hoàn toàn lập luận rằng Trump đã thuyết phục cả hội đồng khởi kiện vì đây sẽ là cách thức phù hợp để hợp nhất NFL vào USFL. Phía tòa án, đưa ra những ý kiến pháp lý, triển trách cả Trump và cả hội đồng. Thẩm phán Ralph K. Winter viết rằng “cái mà USFL cần tìm kiếm đúng hơn là việc tái cơ cấu đội bóng thành một liên đoàn chuyên nghiệp để đủ điều kiện liên kết với NFL”.

³ Hệ thống tòa án cấp 2 (phúc thẩm) của Mỹ có 13 tòa phúc thẩm, trong đó 11 tòa chia theo khu vực địa lý của từng bang.

Gọi NFL là một “sản phẩm giải trí thành công lớn”, thẩm phán Winter nhận thấy rằng “các liên đoàn bóng đá mới thành lập phải được chuẩn bị kỹ trong việc đầu tư thời gian, công sức và tiền bạc để phát triển đội bóng và sự trung thành của người hâm mộ, từ đó cho ra đời những trận đấu hấp dẫn trên truyền hình”. Phía bồi thẩm đoàn cũng nhận xét rằng định hướng phát triển chậm rãi về số fan trung thành và kiên định với kế hoạch gốc nhằm đạt được những thành tựu lâu dài đang bị thiếu... Và sự thất bại của USFL không phải vì NFL giành được hợp đồng với nhà đài mà do bản thân liên đoàn tìm kiếm cách thức hợp tác với NFL bằng phương thức rẻ tiền. (102)

Tòa phúc thẩm đưa ra phán quyết theo sự ủy nhiệm của Tòa án tối cao Hoa Kỳ, khiển trách Trump vì dùng tranh chấp để đạt được mục tiêu thay vì cống hiến thời gian, tài chính và nỗ lực vào công việc.

Nhiều năm sau, Mike Tollin của đài ESPN nhắc lại vụ việc trong một phim tài liệu có tựa đề *Small Potatoes: Who killed the USFL?*⁴ - trích từ lời đáp trả của Trump khi Tollin nhận xét, Liên đoàn USFL có thể đã tồn tại được nếu tập trung thi đấu vào mùa xuân.

⁴ Tạm dịch: Small Potatoes: Ai đã giết USFL?

Cuốn phim chiếu một đoạn về USFL những ngày còn hoạt động, với nụ cười của Trump hướng về máy quay và tán dương Tollin, mong muốn anh đừng làm phim quá hoàn hảo nhưng vẫn tạo hình ảnh tốt về Trump. “Mike chỉ chọn những sản phẩm chất lượng. Mike là người làm nên các ngôi sao”, Trump nói.

Lúc bấy giờ, Tollin đang điều hành công ty làm phim về các trận của USFL và đính kèm hiệu ứng, một công việc mà anh cực kỳ yêu thích. 25 năm sau, khi Tollin làm cuốn phim tài liệu và phỏng vấn lại Trump, ông lại tỏ vẻ khó chịu với những câu hỏi liệu vụ kiện là một chiến thuật thông minh hay cho liên đoàn đá vào mùa xuân mới có thể phát triển. “Những thứ đó chẳng là gì cả”, ông bực bội bỏ micro rồi bỏ đi. (103) Nhưng thước phim cũng quay cảnh Trump phát biểu về USFL sau nhiều năm tan rã: “Đó là một trải nghiệm tuyệt vời. Chúng tôi đã tạo ra vụ kiện vĩ đại”.

Nhưng Tollin cũng nhã nhặn gửi Trump đoạn phim trước khi nó được lên sóng trên đài ESPN năm 2009. (104) Trump đã không vui vẻ khi xem đoạn phim này. Phải nhìn lại một hình mẫu mà từ lâu ông không hài lòng, Trump gửi lại vài dòng: “Cuốn phim hạng bét và hoàn toàn dối trá. Chúc thành công. P.S: Cậu là kẻ thua cuộc”, và tô đậm dòng cuối cùng.

Bất đồng ý kiến với Trump là sai. Phác họa Trump không đúng với hình tượng của ông sẽ trở thành kẻ thua cuộc. Đó có thể là nguyên tắc vào đời của giới kinh doanh, nơi mà người nổi tiếng như Trump có thể từ chối thỏa thuận với người nào đó làm phật lòng ông, nhưng những người đứng đầu chính phủ không nên nông nổi như vậy, đặc biệt với cương vị Tổng thống Mỹ.

Nếu Thượng viện và Hạ viện không làm việc hiệu quả như vị Tổng thống mong đợi, ông ta cũng không thể phủ nhận họ. Hiến pháp điều chỉnh Quốc hội bình đẳng với cấp bậc còn lại. Và Tòa án Tối cao cũng vậy. Những lãnh đạo của các quốc gia có chủ quyền, từ hệ thống dân chủ ở Canada, châu Âu, Mexico, tới các nước cha truyền con nối ở Trung Đông, hay chuyên quyền như Trung Quốc, Cuba, và Triều Tiên cũng đều không có quyền phớt lờ như cái cách mà Trump đã làm. Người khác không thể lúc nào cũng có thể làm theo ý mà mình muốn.

Sử dụng chiêu trò pháp lý không phải là lần duy nhất Trump thể hiện sự khinh thường những quy chuẩn về đạo đức. Sau thất bại của USFL, Trump viết một văn bản cho Trump Organization yêu cầu sự khoan dung với những phần tử trùu buôn lậu ma túy có quan hệ với Trump. Trong đó có một người đàn ông mà không lâu sau phải ra hầu tòa trước thẩm phán của bang New Jersey. Theo một cách nào đó, vị thẩm phán này giống như người chị của Trump – tự tránh được một vụ kiện sẽ xảy ra ba tuần sau đó.

8 Sự ưu ái

Trong số các giao dịch có dính líu tới tội phạm xuyên suốt hơn 30 năm kinh doanh, phi vụ giữa Trump với tên buôn lậu ma túy Joseph Weichselbaum đến nay vẫn là vụ bí ẩn nhất. Trump có sự ưu ái khó hiểu với kẻ ba lần phạm tội nghiêm trọng này, bất chấp nguy cơ mất giấy phép kinh doanh casino để giúp hắn vì những nguyên nhân không thể hiểu nổi.

Weichselbaum đến từ Brooklyn, lớn hơn Trump bốn tuổi, nổi tiếng ở các giải đua thuyền siêu tốc¹ tại Miami, nơi gặp gỡ của các trùm buôn lậu ma túy và tội phạm về kinh tế hay chính trị.

¹ Giải đua thuyền Cigarette Boat Racing.

Hắn điều khiển hai con thuyền Mighty Mouse và Nuts'n Bolts trong các giải đua ngoài khơi bờ biển Florida. (105) Cũng từng về ba ở cuộc đua năm 1973, đứng sau luật sư đến từ thành phố Cincinnati (bang Ohio) mà mấy năm sau tên luật sư này bị tổng giam sau vụ trốn thuế 2 tỉ đô của Hiệp hội Tiết kiệm và Cho vay Lincoln.

Trump gặp Joey Weichselbaum thông qua Steve Hyde – giám mục giáo hội Mormon² từng điều hành casino tại Atlantic của Trump năm 1986. Lúc bấy giờ, Weichselbaum đã có trước đó hai tội danh. (106) Một là tội trộm cắp xe ô tô³ năm 1965. Hai là tội biển thủ năm 1979. Thẩm phán đã yêu cầu Weichselbaum đền bù 135.000 đô cho công ty sản xuất giấy bọc bảo quản S&S đặt tại Brooklyn, nơi tên này từng làm việc hơn chục năm.

² Giáo hội Mặc Môn hay còn gọi Hội các thánh hữu ngày sau của chúa Giê-su thuộc phong trào Phục hồi Kito giáo.

³ Từ gốc “Grand theft auto”: chỉ tội danh trộm cắp các xe ô tô với số lượng lớn thường xảy ra ở Mỹ.

Năm 1982, Weichselbaum và em trai Franklin, người chưa từng bị tuyên án phạm tội, cùng kinh doanh dịch vụ trực thăng có trụ sở tại New Jersey. (107) Mặc dù phải cạnh tranh với rất nhiều công ty giàu kinh nghiệm để nghị cung

cấp dịch vụ tương tự, nhưng vào năm 1984, anh em Weichselbaum ký được hợp đồng chuyên chở các đại gia sòng bài ra vào casino của Trump. Họ cũng hợp tác với nhiều casino khác, nhưng khách hàng quan trọng vẫn là Donald. Họ cũng kiêm luôn bảo dưỡng trực thăng cá nhân của ông, một chiếc AS332 đen dòng Super Puma của hãng Eurocopter trị giá 10 triệu đô mà ông đặt tên theo cô vợ Ivana.

Nhưng Joey Weichselbaum không phải là tên tội phạm duy nhất Trump hợp tác để cung cấp các dịch vụ tham quan bằng trực thăng cho các con bạc lớn. Ông cũng thuê công ty Dillinger Charter Services của John Staluppi, một thành viên thuộc băng đảng Gambino theo hồ sơ nhận dạng của chính phủ.

Công ty của anh em Weichselbaum là Damin Aviation. Joey giữ chức vụ tổng quản lý. Đây là công ty được hỗ trợ tài chính, trong số đó có Alan Turtletaub, người thành lập công ty cho vay thế chấp lãi suất cao The Money Store. Theo đó, công ty của Turtletaub sẽ mua trực thăng rồi bán lại cho bên trung gian, bên này sẽ cho Damin Aviation thuê lại số trực thăng này. Thỏa thuận giữa hai công ty hầu như không phải đóng thuế, theo như quy định kết hợp giữa giảm thuế và miễn thuế⁴ của Cục Phát triển Kinh tế New Jersey.

⁴ Từ gốc “Tax shelter and tax-free bond”.

Damin sớm tuyên bố phá sản và sau đó có tái cơ cấu thành Nimad (đọc ngược lại với từ “Damin”). Công ty mới này tiếp tục làm chung với Trump, điều không bình thường với một con nợ: vẫn nắm quyền sở hữu công ty và vẫn ký hợp đồng với khách hàng. Nhưng công ty mới lại tiếp tục phá sản, và lại tái cơ cấu, lần này tên American Business Aviation.

Nhưng tại sao Trump Plaza vẫn tiếp tục trả 100.000 đô/tháng và Trump’s Castle trả 80.000 đô/tháng cho các dịch vụ trực thăng từ một công ty không ổn định về tài chính trong khi vẫn có thể thuê các dịch vụ khác uy tín và ổn định hơn? (108) Điều này đặt ra nghi vấn liệu Weichselbaum có đang âm thầm cung cấp những dịch vụ có giá trị khác hay không.

Bản thân Trump không chơi ma túy. Ông thậm chí còn không hút thuốc hay uống rượu. Nhưng trong nhận thức của người dân Atlantic, các đại gia sòng bài là những người có thể mua bất cứ thứ gì miễn là nó được giao dịch thận trọng. Đối với những kẻ có tiền, chơi lớn hay ăn mặc lịch lãm, nhân viên

phục vụ phải có nghĩa vụ thỏa mãn yêu cầu của khách hàng – nó có thể là mai dâm, thuốc lắc, hay bất cứ thứ gì khác, tất nhiên với mức tiền công hậu hĩnh. Như một luật gia liên bang về casino từng nói với tôi sau khi tôi đến Atlantic năm 1988, “Chúng ta quy định những gì liên quan đến đánh bạc, không phải với những người làm việc cá nhân trong các phòng khách sạn”.

Một câu hỏi khác được đặt ra là liệu Trump có góp vốn làm chung với các hoạt động của Weichselbaum. Vì Trump nổi tiếng là nhà đầu tư tham vọng luôn săn tìm những khoản lời lớn, như việc dùng chiêu đầu tư thâm tóm với các casino đối thủ - mua và quản lý cổ phiếu của họ và bán lại chúng với giá cao hơn – hoặc lợi dụng quan hệ sẵn có giữa Roy Cohn với các băng nhóm mafia hay các liên đoàn lao động do xã hội đen làm chủ.

Thêm nữa, phải nói về mức lương bổng và phúc lợi kỳ lạ dành cho Joey Weichselbaum. Hai lần phá sản với công ty trực thăng nhưng Weichselbaum vẫn nhận mức lương 100.000 đô/ năm. (109) Hẳn thậm chí còn có xe hơi và tài xế riêng. Theo bản án luận tội năm 1985 của đại bồi thẩm đoàn ở thành phố Cincinnati, cùng lúc này, hẳn còn tham gia vào đường dây buôn lậu ma túy từ Florida, Ohio, Kentucky đến Tennessee. Đó là vụ việc về một chiếc tàu bị bắt quả tang chuyên chở hơn 700kg cần sa.

Bên cạnh công việc kinh doanh trực thăng, Joey Weichselbaum còn là một nhà môi giới xe hơi đã qua sử dụng của công ty do hẳn cùng em trai đồng sở hữu, Bradford Motors tại Bắc Miami. (110) Những tên vận chuyển ma túy từ Colombia sẽ giao hàng tới đây, thỉnh thoảng cũng sẽ có giao dịch ngay tại chỗ. Theo như tường thuật của tòa, Weichselbaum tự tay để co-ca-in vào các xe hoặc giao nó cho những kẻ vận chuyển mang đến tay khách hàng. Chức danh người môi giới và tiền hoa hồng bán xe đều là nhằm che đậy hoạt động buôn lậu ma túy.

Với tư cách là chủ casino ở Atlantic, Trump có đầy đủ lý do để từ chối những vụ giao dịch có liên quan đến các tội phạm, trong khi Weichselbaum trước đó đã bị buộc tội buôn lậu thuốc và trốn thuế ở Cincinnati. Theo các điều khoản của Đạo luật Kiểm soát Casino bang New Jersey⁵, Trump và tất cả những chủ đầu tư khác “có nghĩa vụ đưa ra những bằng chứng thuyết phục và rõ ràng về nhân cách tốt, sự thành thật và liêm chính” của họ. Chúng bao gồm các thông tin liên quan đến gia đình, thói quen, tính cách, danh tiếng, tiền án giam giữ

và phạm tội, hoạt động kinh doanh, vấn đề tài chính, các cộng tác cá nhân và công việc.

⁵ New Jersey Casino Control Act.

Tuy nhiên, thay vì tránh xa, Trump tiếp tục thuê American Business Aviation cung cấp các xe buýt sông bài và phục vụ cho chiếc trực thăng cá nhân của ông. Trump sau đó kiếm được ba chiếc khác khi phân chia công ty sông bài đã phá sản Resorts International với ông bầu ngành giải trí Merv Griffin. Trong đó, Trump sở hữu khách sạn Taj Mahal chưa hoàn tất còn Merv là khách sạn Resorts cũ (casino đầu tiên của thành phố Atlantic). Nhưng mặc dù sở hữu thêm ba chiếc, Trump vẫn duy trì dịch vụ trực thăng trị giá hơn 2.000.000 đô/năm với Weichselbaum.

Hai tháng sau khi Weichselbaum bị tuyên án, anh em họ thuê căn hộ số 32-C tại khu căn hộ cao cấp Trump Plaza trên phố East 61st Street ở Manhattan. Hợp đồng thuê cũng bất thường.

Tiền thuê là 7.000 đô/tháng, cực kỳ thấp so với giá bình thường. Hai anh em trả 3.000 đô/tháng bằng tiền mặt – gửi vào tài khoản cá nhân Donald J. Trump – và trừ phần còn lại vào dịch vụ trực thăng. Trừ khi có cuộc tổng thanh tra, một tổ chức hành pháp của chính phủ, kể cả giới quản lý casino của New Jersey cũng không thể xác định được anh em nhà này có thực sự trả khoản tiền nào khác ngoài tiền thuê nhà hay không. Và nguyên nhân khiến Trump đồng ý giao dịch trên cũng không được giải thích.

Khi Weichselbaum đồng ý với phía công tố sẽ nhận một tội danh trong số 18 tội được trình lên tòa án trong vụ khởi tố tại Cincinnati, một điểm đáng ngờ đã xảy ra. Vụ án của hắn được chuyển ra khỏi bang Ohio trước khi nhận tội và tuyên án. Nếu hợp lý, nó phải được chuyển tới Nam Florida nơi có công ty Bradford Motos hoặc New York, nơi Weichselbaum sống. Đó cũng là căn cứ của luật sư Arnold Morelli bào chữa cho Weichselbaum tại Ohio, khi đề nghị vào ngày 30 tháng Một năm 1986 rằng vụ án phải được chuyển tới Manhattan hoặc Miami vì “sự thuận tiện cho bị cáo và nhân chứng”. (111) Nhưng trên thực tế, nó được chuyển tới New Jersey, và được chỉ định cho thẩm phán Maryanne Trump Barry – chị gái của Donald Trump.

Thẩm phán Barry rút khỏi vụ kiện ba tuần sau đó, đúng theo quy định của

pháp luật⁶. Nhưng hành động này lại thể hiện một thông điệp quá rõ ràng: một thẩm phán, cũng như người chồng (luật sư John Barry) và gia đình của bà đã nhiều lần di chuyển bằng trực thăng của kẻ buôn lậu ma túy. Vụ án sau này dù có chỉ định cho bất kỳ thẩm phán nào thì họ cũng phải suy xét về một vụ bê bối có khả năng tạo tiền lệ xấu cho phía quan tòa.

⁶ Ý chỉ những trường hợp xét xử mà thẩm phán hoặc công tố viên có quan hệ cá nhân hoặc có liên quan tới bị cáo dẫn tới khó công tư phân minh trong phán xét.

Khi thẩm phán Harold A. Ackerman thay thế Barry, Trump đã viết thư cho người này xin khoan hồng cho tội buôn lậu của Weichselbaum. Trump nhấn mạnh rằng bị cáo là người “đáng tin cậy của cộng đồng” và “tận tâm, thẳng thắn, và chính trực” khi cộng tác với Trump Plaza và Trump’s Castle. (112) Năm 1990, khi được hỏi về bức thư trong phiên điều trần riêng tư với các luật sư của Cục Thi Hành Luật Đánh Bạc (DGE), Trump nói rằng không thể nhớ là có “từng viết bất kỳ lá thư nào tới vị thẩm phán đã tuyên án Weichselbaum” hay không. Cuối cùng, Cục phải đưa ra bức thư làm bằng chứng, và Trump đã nhớ ra vì trên đó có chữ ký của mình.

Hai năm sau, DGE mới công bố chính thức vụ thẩm vấn sau khi tiểu sử trái phép về Trump của Wayne Barrett xuất bản năm 1992 có nhắc về bức thư. (113) DGE, vừa trích dẫn bài báo lúc đó của tôi về sự việc, vừa công bố bản báo cáo về 14 vụ án do Barrett đề cập. Nhưng bản báo cáo không trình bày mục đích thực sự của bức thư Trump viết, là ông có viết sự thật và ý đồ khi gửi bức thư đó đi. DGE chỉ nhắc về sự bác bỏ rồi sau đó thừa nhận của Trump rằng đã ký tên mình dưới bức thư đó. Thực ra đây cũng là cách quen thuộc của các luật sư DGE, liên tục không bác bỏ để hỏi những câu hỏi thăm dò để suy xét Trump có phù hợp để được cấp phép hay không.

Về cuốn sách của Barrett, DGE cũng không có yêu cầu giải thích những thuật ngữ đáng ngờ trong vụ Trump cho anh em Weichselbaum thuê lại căn hộ của mình. Còn đối với những vụ khác, như cáo buộc của đại gia sòng bạc Bob Libutti, DGE gọi Trump lấy lời khai và tránh những câu hỏi dẫn đến việc mở cuộc điều tra.

Trở lại vụ kiện Cincinnati, thẩm phán Ackerman tuyên án Weichselbaum trái

ngược hoàn toàn với các bị cáo khác. Những tên này bị tuyên án 20 năm tù, trong khi Weichselbaum là đầu sỏ lại chỉ bị ba năm. Hẳn thực tế chỉ bị tổng giam có 18 tháng. Trong thời gian quản chế⁷, Weichselbaum kể với nhân viên giám sát rằng hẳn đã có công việc chờ sẵn. (114) Hẳn là tư vấn viên trực thăng mới của Donald Trump và sẽ chuyển vào sống trong Trump Tower. Lúc này, bạn gái của Weichselbaum đã mua hai căn hộ liền kề trên tầng 39 của Trump Tower (căn hộ số 49-A và 49-B, Trump gian lận mười tầng để thổi phồng chiều cao của tòa nhà được xây cách đó vài năm). Giá của hai căn hộ là 2,4 triệu đô. Trump xác nhận với DGE rằng ông tin Weichselbaum đã dọn vào ở cùng với cô bạn gái sau khi ra tù, nhưng ông không còn liên lạc với hẳn chỉ trừ những lúc gặp trong tòa nhà.

⁷ Được phóng thích sớm nhưng vẫn phải chịu sự giám sát.

Weichselbaum còn kể với quản chế rằng hẳn biết về Marla Maples, người tình của Trump, rất lâu trước khi mối quan hệ này bị phát hiện. (115)

Hẳn cho biết từng cố khuyên Trump kết thúc với cô ta. Nhưng Trump đã yêu cầu hẳn để cô nàng Marla vào sống trong căn hộ của hai anh em tại Trump Plaza, chỉ cách Trump Tower vài dãy nhà. DGE bác bỏ thông tin trên, giải thích đơn giản rằng đó là cáo buộc “không có căn cứ”, Donald J. Trump đã dứt khoát bác bỏ lập luận này.

Trong bản báo cáo, DGE cũng không nhắc về việc thẩm vấn Weichselbaum, em trai Franklin, Maples, quản chế hay bất kỳ ai có thể có câu trả lời mâu thuẫn với Trump. Một lần nữa, không-hỏi-gì là phương châm của DGE để bảo vệ danh tiếng của mình và đồng thời cho các chủ sòng bạc.

Phải nhắc một lần nữa, với tư cách chủ sở hữu casino, Trump đáng ra đã có thể mất giấy phép kinh doanh vì hợp tác với Weichselbaum. Nhưng theo báo cáo được công bố, DGE chưa bao giờ hỏi Trump có từng dính vào rắc rối tài chính nào với Weichselbaum hay ai đó liên quan tới hẳn, kể cả nghi vấn Trump có từng tham dự vào những vụ buôn thuốc - những vấn đề chưa được nhắc tới nhưng lại quá rõ ràng. Thiếu những câu hỏi lẫn câu trả lời cần thiết đó, hay về động lực thúc đẩy Trump hành động liều lĩnh, diễn hình như viết thư xin giảm nhẹ án cho Weichselbaum, chúng ta chỉ có thể suy xét điều gì đã tác động vào lòng vị tha của Trump đối với tên buôn ma túy này.

Trump từng gọi đến nhà tôi vào mùa xuân năm 2016. Khi đó tôi đang viết bài cho tạp chí Politico về những mối quan hệ với tội phạm của Trump. Sau vài câu hỏi thăm dò dự án tôi đang làm, Trump hỏi điều tôi muốn biết là gì, mặc dù ông đã có trong tay bản hỏi gồm 21 câu của tôi. Tôi hỏi điều gì đã khiến ông ấy viết thư vì Weichselbaum. Trump trả lời “không hề biết” về người đàn ông đó và không thể nhớ gì về hắn. Khi tôi nhắc về phát biểu trên truyền hình quốc gia vài tháng trước, Trump từng khoe rằng ông có “trí nhớ tốt nhất thế giới”, Trump chỉ phủ nhận “chuyện đó [về Weichselbaum] đã lâu lắm rồi”.

Giống như những gì thường làm với các phóng viên, Trump chia sẻ rằng thích một số bài báo của tôi và nhận xét tôi khá ngay thẳng. Sau một thoáng im lặng, ông nói thêm rằng nếu dự án sắp tới của tôi làm ông khó chịu, ông sẽ kiện tôi ra tòa. Câu này khiến tôi bất ngờ một chút.

Trump biết tôi không phải kẻ thích dọa dẫm. Tôi nhắc rằng ông đang là người của công chúng. Theo luật, Trump đang ám chỉ công trình của tôi sẽ phạm tội phỉ báng ông, nhưng điều đó buộc ông phải đưa ra những bằng chứng về sự cấu thả trong viết lách – điều mà tôi chưa bao giờ dính vào trong gần 50 năm làm nghề.

“Tôi là người của công chúng nhưng cho dù thế nào tôi cũng sẽ kiện”, ông nói trước khi cúp máy.

Weichselbaum không phải nhân vật xấu xa cuối cùng Trump làm thân. Thường xuyên hơn nữa, Trump đã giao dịch với tên trộm tranh từng bị tuyên án có tên “Joey No Socks”, cũng như với con trai của trùm băng đảng người Nga, một kẻ với quá khứ bạo lực... và còn có cả đoạn phim làm bằng chứng.

9 Đoàn người Ba Lan

Trước khi xây dựng Trump Tower trên đại lộ Fifth Avenue, Trump phải phá dỡ trung tâm thương mại Bonwit Teller, nơi phục vụ cho các quý bà thời thượng từ năm 1929.

Mặt tiền mười hai tầng của Bonwit được trang trí với hai bức phù điêu lớn ở giữa các ô cửa sổ. (116) Nó là biểu tượng vô giá của phong trào Art Deco¹: hai phụ nữ khỏa thân được cho là vũ công cùng chiếc khăn choàng cổ bay theo gió, được tạc bằng đá vôi. Cổng chính của tòa nhà được lắp những khung sắt đính trên đó là các chi tiết như thánh Benedict bằng niken, nhôm và các nguyên liệu khác, tạo hiệu ứng như món trang sức lớn phản quang vào ban đêm. Tạp chí American Architect năm 1929 đã từng nhận xét kiến trúc trên như “viên kim cương lấp lánh giống như hàng hóa bên trong tòa nhà của nó vậy”.

¹ Trường phái nghệ thuật mang tính chiết trung ra đời tại Pháp từ năm 1920. Đặc điểm của trường phái là này các hình khối kiểu Cubic hay Zigzac mạnh mẽ.

Trump từng quả quyết với những người dành sự tiếc nuối cho vẻ đẹp kiến trúc đó rằng sẽ chuyển công trình vào Bảo tàng nghệ thuật Metropolitan nếu việc di dời không quá tốn kém. (117) Nhưng sau đó Trump đã không giữ lời.

Thay vì chọn một nhà thầu phá dỡ có kinh nghiệm, Trump lại thuê nhà thầu Kaszycki & Sons, vốn là công ty lau chùi cửa sổ do một kẻ lưu vong người Ba Lan làm chủ. (118) Vậy là 200 công nhân cứ hướng lên trời mà đập vỡ tòa nhà vào giữa mùa đông năm 1980. Họ làm việc mà không có mũ bảo hộ; không có khẩu trang ngăn hít phải các lớp a-mi-ăng bay xung quanh – một loại chất khoáng có thể gây ung thư; không có kính bảo hộ để tránh các vụn bê tông hay thép thỉnh thoảng rơi xuống; không có dụng cụ chuyên nghiệp và họ phải đập vỡ tòa nhà mười hai tầng bằng búa tay. (119)

Trong khi đó, Trump luôn giám sát công trình, không chỉ khi tới thăm công trường (nơi nhiếp ảnh gia từng chụp Trump đứng cười tươi đội chiếc mũ bảo hộ), mà còn từ một văn phòng có tầm nhìn sang thông thoáng mà ông thuê

ngay đối diện đại lộ Fifth Avenue. (120)

Lực lượng công nhân này không phải công dân Mỹ, mà “đến từ Ba Lan không lâu trước đó”, theo lời của tòa án liên bang. (121) Tòa án cũng cho rằng “họ là những người cư trú bất hợp pháp và ‘làm chui’. Không có tài liệu về lương bổng được lưu lại, cũng không có ghi chép bảo hiểm xã hội hay đóng thuế và họ không được trả lương đúng theo quy định pháp luật. Họ nói rằng phía công ty sẽ trả 4 đô la hoặc 5 đô la một giờ, làm việc 12 giờ một ngày và bảy ngày trong tuần. Trên thực tế, họ không được trả đủ như thỏa thuận và cũng không đúng hạn”.

Nhiều người trong số lực lượng phá dỡ, sau này được gọi là Đoàn người Ba Lan², (122) lưu trú tại công trường, ngủ trên nền bê tông trống không lạnh lẽo. (123) Vào ban ngày, có khoảng 30 hoặc 40 công nhân, nhưng con số này lên tới 200 vào ban đêm và luôn có người đứng bên ngoài giám sát tiến trình hoạt động.

² Polish Brigade.

Chán nản với cảnh lương bấp bênh, một vài trong số công nhân đã tóm lấy Thomas Macari, đại diện của Trump. Họ lôi người này lên một trong những tầng cao nhất và đe dọa đẩy xuống. Những người lao động này, giống như những kẻ đói khát, yêu cầu được trả lương. Nếu không, họ sẽ ngừng làm việc.

Khi Macari kể lại sự việc, Trump hoang mang gọi ngay cho Daniel Sullivan – một người môi giới lao động, thường cung cấp tin tức cho FBI, nghi can trong vụ mất tích Jimmy Hoffa³ và là người đàm phán chính cho Trump khi ký hợp đồng tuyển dụng với nhân viên khách sạn Grand Hyatt.

³ Jimmy Hoffa: cựu chủ tịch Nghiệp đoàn Lái xe tải quốc tế, mất tích vào ngày 30/7/1975. Ông là một trong những nhân vật quyền lực và nổi tiếng nhất nước Mỹ lúc bấy giờ, sự nghiệp của ông được cho có liên can tới mafia, các tội phạm kinh tế và chính trị.

“Donald nói rằng đang gặp rắc rối”, Sullivan làm chứng sau đó, “và thừa nhận cũng như xin tôi lời khuyên – rằng ông ấy đã thuê một vài công nhân làm chui người Ba Lan. (124) Tôi đã phản ứng và nói rằng “Tôi nghĩ ông

điên rồi”. Và khuyên ông ấy nên sa thải họ”.

Sau này khi Sullivan trả lời phỏng vấn của tôi, hay với Wayne Barrett và những nhà báo khác, đều nói rằng thuê những công nhân Ba Lan cư trú trái phép và không trang bị thiết bị bảo hộ cho họ không chỉ là hành động ngu ngốc, mà còn là không có lương tâm. Trong tất cả các vụ giao dịch với Trump, Sullivan luôn ngạc nhiên trước những bất cẩn khi làm kinh doanh của ông. Nhận xét rằng Trump sẽ tận dụng mọi cơ hội để kiếm thêm lợi nhuận hoặc cắt giảm chi phí. “Đạo đức luân thường sẽ không có nghĩa lý gì” khi Trump nghĩ tới tiền, Sullivan đã nhiều lần nói vậy.

Theo Sullivan, chỉ có sự tham lam và vô cảm mới có thể khiến Trump cho phép công nhân làm việc thiếu nón bảo hộ và khẩu trang để tránh a-mi-ăng bay vào phổi họ. “Người lao động tháo dây điện bằng tay không”, Sullivan nói thêm.(125)

Không có một báo cáo nào về an toàn lao động từ chính phủ trung ương, bang, hay thành phố được đưa ra trong thời gian phá dỡ. Tại buổi phỏng vấn ở nhà hàng Trenton, tôi đặt câu hỏi với Sullivan tại sao một dự án tầm cỡ nằm ngay trung tâm Manhattan lại không thu hút điều tra an toàn lao động từ chính phủ. Người này chỉ nhìn tôi. Khi tôi trợn mắt để mong mỗi câu trả lời, Sullivan nói, “Anh biết tại sao mà”, liên đoàn lao động và nhà cung cấp bê tông không phải là phạm vi hoạt động duy nhất của luật sư Roy Cohn.

Tiếp tục với vụ việc. Không lâu sau khi gọi cho Sullivan, một đội phá dỡ mới đã được điều tới công trường. (126) Nhóm này là nhân viên chính thức của Housewrecker Local 95, nhưng thực ra chỉ có khoảng 15 người trong số này thuộc liên đoàn lao động. Thông thường, hoạt động thuê những công nhân không thuộc các đoàn lao động (mà trong trường hợp này là Kaszycki & Sons) làm việc tại các công trường sẽ phải tạm ngưng ngay lập tức. Nhưng, theo như thông tin do tòa án thu thập sau đó, Housewreckers Union thực chất cũng do trùm băng đảng có quen biết với Roy Cohn điều hành. Vì vậy liên đoàn này tiếp tục thuê công nhân bên ngoài, không trả lương và không đảm bảo y tế và trợ cấp xã hội.

Có một vài mảnh đơn giản nhưng thông minh nhằm qua mặt liên đoàn chính thức việc thuê công nhân ngoài. Đó là những lao động không chính quy này vẫn được yêu cầu trả phí tham gia liên đoàn và các phí nghĩa vụ khác. Số tiền

này được trừ vào đồng lương ít ỏi của họ, mặc dù thực chất, như thẩm phán sau này kết luận, họ không hề được đăng ký vào liên đoàn. Macari thừa nhận đã từng xem qua và đồng ý các điều khoản này trước khi chi trả cho Kaszycki.

Không chịu thua, sáu lao động Ba Lan nhờ một luật sư tên John Szabo đòi lại tiền công. Vào đầu tháng Tư, Macari xác nhận công ty lau chùi cửa sổ đã trả tiền lương cho sáu người này với tổng chi phí là 5.000 đô. Sau đó, nhiều lao động khác cũng tới tìm Szabo. Tháng Bảy, khi nhiệt độ mùa hè tăng cao, mặc dù tiền công cho mỗi giờ chỉ là 5 đô la, không trả thêm giờ, và yêu cầu 84 giờ trong tuần làm công việc chân tay nặng nhọc, số tiền lương còn nợ công nhân đã lên đến 104.000 đô.

Có một buổi nợ, để công nhân tiếp tục cầm búa, Macari xuất hiện với một cọc tiền. (127) Nhưng thay vì phát lương cho họ, theo như tòa mô tả, thì hắn đưa tiền cho quản đốc. Bất kỳ ai muốn có tiền công thì hãy hối lộ với tên này 50 đô. Sau vụ việc đó, Macari xác nhận đã trực tiếp phát tiền cho người lao động Ba Lan ít nhất hai lần.

Sau khi dự án phá dỡ kết thúc, một lao động đã đứng lên phản đối lại Housewreckers. (128) Harry Diduck đã dừng cảm kiện liên đoàn này, Trump và công ty bảo hiểm nhân thọ Metropolitan (đối tác góp vốn trong dự án Trump Tower), đòi lại lương bổng và phúc lợi cho người lao động Ba Lan. Trump khẳng định rằng ông không còn nợ gì cả và liên tục tìm cách hoãn phiên tòa, còn các luật sư của ông chỉ trích lập luận của nguyên đơn là vô căn cứ và không trung thực.

Khi vụ kiện cuối cùng cũng được tòa án thụ lý, Trump khai báo rằng không hề có công nhân nào chưa được thanh toán lương, hoặc thiếu các thiết bị bảo hộ. Thẩm phán Steward nhận xét cứng rắn rằng lời khai của Trump thiếu cơ sở. (129) Vị thẩm phán nói rằng sẽ rất dễ để xác nhận lại với các lao động người Ba Lan về việc được bảo hộ - vì bản thân họ chính là những người làm việc trên công trường.

Thẩm phán Steward tuyên án rằng Trump cố tình quỵ tiền lương của công nhân. (130) Bản chất của sự cố ý này là sự không làm tròn nghĩa vụ - được biết là nghĩa vụ của người được ủy thác - đối với người lao động và liên đoàn. Đây “là tội lừa đảo và bị cáo Trump có vi phạm tội danh này”.

Thẩm phán yêu cầu mức bồi thường là 325.000 đô kèm theo lãi suất. Trump, người luôn quả quyết rằng bản thân chấp hành luật pháp, vì vậy đệ đơn kháng cáo. Nhưng sau đó ông chịu hòa giải. Vụ việc sau đó khép lại, nên không ai biết số tiền hòa giải là bao nhiêu. Nhưng cuối cùng công sức của Diduck cũng đem lại kết quả ngoài mong đợi. Vụ hòa giải thực chất có hiệu lực hơn 18 năm kể từ lúc dự án phá dỡ bắt đầu.

Đối với kiến trúc của Bonwit Teller, không có tranh chấp nào sau khi các bức phù điêu ở mặt tiền và khung sắt chạm khắc bị phá hủy. (131) Người phát ngôn của Trump, xưng là John Baron trả lời báo New York Times rằng Trump yêu cầu cứ phá dỡ luôn công trình. Baron cho biết có ba nhà giám định tư vấn cho Trump rằng các biểu tượng Art Deco đó “không có giá trị nghệ thuật”. Nhưng những quản lý bảo tàng, kiến trúc sư của công trình, và chuyên gia kiến trúc nói rằng điều đó thật vô lý.

Baron giải thích việc di dời các tác phẩm nghệ thuật sẽ gây tổn kém hơn nửa triệu đô vì nó đồng nghĩa với dời ngày phá dỡ, phát sinh một số chi phí khác, và (không giải thích thêm) phải đóng thêm thuế. Lý do cuối cùng có thể khiến những người theo dõi vụ việc bị sốc; vì thực chất, bằng cách đóng góp cho nghệ thuật, Trump vẫn có thể được khấu trừ thuế. Nhưng mà tất nhiên số tiền khấu trừ đó sẽ không có nghĩa lý gì khi Trump nợ thuế thu nhập vào năm 1980, thậm chí theo các báo cáo được công bố, thời gian còn rơi vào năm 1978 và 1979, 1984, 1992, 1994 và các năm sau đó nữa.

Khung sắt chạm khắc mà tạp chí American Architect từng ca ngợi nửa thế kỷ trước cứ thế bị tàn phá. Baron nói rằng toàn bộ công trình, nếu được giữ lại, cũng không thể bán cao hơn giá 9.000 đô. Tất nhiên giới chuyên gia chỉ trích những phát ngôn vô nghĩa đó. Phía bảo tàng Metropolitan cho biết các quản lý hồi thế kỷ 20 của họ không bao giờ yêu cầu quyền tặng mẫu vật mà không có giá trị nghệ thuật trên thị trường. Họ tiết lộ rằng một giám định viên đã ước tính giá trị của chúng lên đến hàng trăm ngàn đô la. Trong khi những người khác gọi chúng là vô giá, so sánh với các công trình nghệ thuật nổi tiếng ở các tòa nhà Rockefeller Center⁴.

⁴ Khu phức hợp các tòa nhà nổi tiếng tại New York.

Nghệ nhân Otto J. Teegan, tác giả thiết kế khung sắt năm 1929, vẫn còn sống

đến năm 1980. Baron từng nói rằng chúng đột nhiên biến mất. Nhưng Teegan không hề mua lại chúng. Ông và những người khác trả lời báo chí rằng họ đã bị sốc. Vì công trình “cần trục và xe tải để tháo dỡ và di chuyển, nó không thể mất hay bị trộm. Nó không phải thứ có thể bỏ vào túi áo và đi như vậy” bởi vì nó cao từ 15 tới 25 feet⁵.

⁵ Khoảng 4,5 tới 7,5m.

Vài ngày sau, Trump lên tiếng, chuyển hướng sang lo lắng về nguy cơ các phần đá vôi rơi xuống đường đi. (132) “Mối quan tâm lớn nhất của tôi là an toàn dành cho người đi đường.

Nếu một trong những miếng đá rơi xuống, họ có thể mất mạng. Điều đó không nên xảy ra”.

Theo ghi nhận của Robert Miller, một người môi giới các tác phẩm nghệ thuật từng chứng kiến cảnh tượng phá dỡ từ phòng trưng bày đối diện, các miếng đá vôi khổng lồ rơi vỡ dưới lễ đại lộ Fifth Avenue. Nhưng “chúng có kích thước chỉ bằng nửa cái búa khoan và bị đập nát... rất thảm họa. Chúng thể hiện rất rõ phong cách Art Deco – tuyệt đẹp và tao nhã”.

Trump luôn lấy cớ rằng phá hủy chúng sẽ giúp tiết kiệm hơn rất nhiều tiền, khoảng 32.000 đô. “Tôi dùng tiền đó đóng góp cho các họa sĩ và nghệ sĩ mỗi tháng – nên chẳng sao cả”, Trump cho biết. Đến lúc là ứng viên Tổng thống, Trump sẽ chẳng có bằng chứng ủng hộ tuyên bố là một “nhà bác ái sôi nổi”. Câu chuyện sẽ được tôi kể tiếp ở những chương sau.

Hủy hoại công trình nghệ thuật của Bonwit Teller cùng bê bối với người lao động Ba Lan không những cho thấy kiểu làm kinh doanh bất cần mà còn làm lộ thêm một góc nhìn thú vị về nhân cách khiến người ta phải đặt nghi vấn nghiêm túc về lương tri của Trump. Nhiều năm trời, Trump dùng thông tin giả để đánh lừa truyền thông – và ít nhất một lần đe dọa người chỉ đơn giản đang làm nhiệm vụ được giao⁶. Điều này sẽ được chứng minh sau khi chúng ta xem qua những góc khuất khác của Trump, trong đó có câu chuyện về cách mà những cảm xúc cá nhân chi phối khi ông tuyên bố về khối tài sản của mình.

⁶ Ý chỉ tác giả trong cuộc đối thoại với Trump qua điện thoại năm 2016.

10Cảm xúc và tài sản rỗng

Hơn 40 năm xây dựng hình ảnh cá nhân, Donald Trump nhiều lần tuyên bố về khối tài sản¹ khổng lồ của mình. Con số thỉnh thoảng chênh nhau tận vài tỉ đô chỉ trong vài ngày.

¹ Từ gốc: Net worth hay “giá trị rỗng”. Thuật ngữ kinh tế chỉ tài sản của cá nhân hoặc công ty thực có sau khi trừ đi tài sản nợ, cũng có thể gọi là vốn.

Năm 1990, khi đế chế kinh doanh của Trump bên bờ vực sụp đổ, ông chia sẻ với tôi và nhiều nhà báo khác ông vẫn còn khoản vốn trị giá 3 tỉ đô. (133) Trong khi với một số khác nữa là 5 tỉ đô. Mùa xuân năm đó, tôi nắm trong tay bản sao giá trị tài sản cá nhân của ông, con số nhỏ hơn nhiều so với hồi công bố. Hai tháng sau, một bản ghi chép từ ngân hàng được đưa ra trước phiên điều trần liên quan đến điều tiết casino², đẩy Trump vào tình thế nguy cấp với số nợ lên tới 300 triệu đô la.

² Casino regulatory hearings.

Mùa xuân năm 2015, khi đang chạy đua vào vị trí ứng viên Đảng Cộng hòa, Trump lại công bố về tài sản của mình, cũng kiểu mỗi ngày một số, 8,7 tỉ, 10 tỉ, và có khi lên tới 11 tỉ đô. Tôi thắc mắc tại sao các con số lại dao động tới vậy. (134) Chúng chắc hẳn không phải dao động vì giá cổ phiếu, những thay đổi của bất động sản hay lãi suất.

Đối với Trump, giá trị tài sản là yếu tố trung tâm khi gây dựng hình ảnh cá nhân như một thánh Midas hiện đại. Việc kiện nhà báo Tim O’Brien, ước tính sai giá trị tài sản của ông trong cuốn sách TrumpNation năm 2005, đối với Trump là chuyện rất quan trọng. Vụ việc là do O’Brien – biên tập viên của tôi tại tờ New York Times – cho rằng Trump chỉ sở hữu 150 tới 250 triệu đô, dựa theo những tài liệu Trump cung cấp và ba nguồn được giấu tên. Phía Trump cho rằng con số đúng phải là 5 tới 6 tỉ đô. Nguyên đơn cáo buộc O’Brien cố ý giảm giá trị tài sản xuống nhằm thu hút người mua sách, gây thiệt hại nghiêm trọng tới danh tiếng tỉ phú của Trump.

Khi theo đuổi vụ kiện, Trump khai nhận với tòa về giá trị tài sản thực. Nhưng

chúng không hề giống với các cuộc đối thoại khô khan về tài sản ròng trong các cuộc đối chất về tài chính. Thực chất, nó rất Trump.

“Ngài Trump, ngài luôn hoàn toàn thành thật với những tuyên bố về giá trị ròng tài sản của mình chứ?”, luật sư của O’Brien hỏi.

“Tôi luôn cố gắng”, Trump trả lời.

“Vậy ngài đã bao giờ không thành thật chưa?” “Tài sản của tôi luôn dao động, nó lên và xuống theo thay đổi của thị trường và cùng với những quan điểm và cảm xúc, thậm chí cảm xúc riêng của tôi, nên tôi luôn cố [nói đúng con số thật]”.

Câu trả lời vừa rồi chính xác là điều mà luật sư Andrew C. Ceresney thuộc công ty luật Debevoise & Plimton – đại diện cho phía bị đơn là nhà báo O’Brien và nhà xuất bản – đang chờ đợi.

“Vậy để tôi hiểu câu nói vừa rồi một chút”, ông đáp.

“Hãy nói về tài sản ròng. Ngài nói rằng nó lên và xuống do những cảm xúc riêng của ngài?”

“Đúng vậy”, Trump đáp. “Đúng là những cảm xúc của tôi, về liệu thế giới này đang ở đâu, đang đi đến đâu, và nó có thể biến đổi nhanh chóng từ ngày này qua ngày khác. Nó sẽ là ngày 11 tháng Chín, và bạn cảm thấy không ổn về bản thân, về thế giới, về thành phố New York. Rồi một năm sau, cả thành phố lại sôi sục. Thậm chí chỉ mới vài tháng sau đó thôi, cảm xúc lại khác. Vì thế, cảm xúc của tôi có tác động vào giá trị [tài sản] của tôi”.

“Vậy khi tuyên bố trước truyền thông về khối tài sản của mình, ngài có dựa trên những số liệu không?”, vị luật sư hỏi tiếp.

“Nó là nhận định tổng quan của tôi [về con số] lúc tôi được hỏi. (135) Và như tôi nói, nó luôn thay đổi”, Trump đáp.

Câu trả lời vừa rồi đã giải thích triệt để cho cách hành xử có điều chỉnh của Trump trước công chúng, nhằm cản trở đánh bóng về khả năng kiểm tiền thông qua nghệ thuật đàm phán. Chúng ta không thể biết được những câu trả

lời đó là do khi đứng trước chánh tòa Trump trở nên thành thật hay do ông đã quen thuộc với nó sau chục năm kiện tụng. Cuối cùng, tòa phúc thẩm New Jersey, trước đó từng bác bỏ đơn kiện của Trump năm 2011, đã kết luận rằng nhân chứng Trump “không đưa ra được các phương pháp đáng tin” để đánh giá tài sản rỗng của mình nhằm buộc tội O’Brien. Tóm lại, vấn đề cốt lõi trong vụ kiện này không phải khó khăn ở những con số và số liệu mà ở cảm xúc của Trump. Nguyên đơn vốn không dựa vào thực tế.

Kết luận của tòa còn trích một tài liệu mà nhà báo O’Brien cho biết Trump đã cho ông xem ba lần, “Chứng nhận Điều kiện Tài chính bởi Weiser L.L.P., công ty dịch vụ kế toán”, được xem là tài liệu định giá tài sản của Trump. Thẩm phán đã nhận xét về tài liệu mơ hồ đó như sau:

Đoạn mở đầu của chứng nhận cho thấy hạn chế trong khả năng thể hiện chính xác tài sản rỗng của Trump. Các kế toán viên ghi nhận rằng “không hề kiểm tra hay xem lại tài liệu chứng nhận và, theo sau đó, cũng không để lại nhận xét hay tờ khai đảm bảo nào”.

Thêm nữa, các kế toán viên cũng ghi nhận rằng “Những ảnh hưởng của việc lệch khỏi các nguyên tắc kế toán chung được trình bày ở trên vẫn chưa được đánh giá”.

Giải thích việc thiếu kiểm tra và xem lại chứng nhận, thẩm phán trích lời Gerald Rosenblum, một trong những kế toán viên tham gia công tác chứng nhận. Rosenblum đã khai rằng anh ta không hề đơn phương đánh giá tài sản của Trump. “Tôi đã yêu cầu khách hàng [Trump] nộp một bản khai nợ còn tồn tại tới ngày 30 tháng Sáu năm 2005. (136) Khách hàng đã cung cấp cho tôi tài liệu cần thiết. Nhưng hôm nay tôi không chắc về những gì tôi đã biết về con số nợ lúc đó, và tôi không có gì để chứng thực cả”, Rosenblum cho biết.

Phán quyết cũng đề cập tới quyền tính toán thu nhập trong tương lai mà Trump đưa ra là thiếu dựa vào các điều khoản hợp đồng kinh doanh, trong đó có điều khoản dòng tiền có thể giảm hoặc thậm chí ngừng lại.

Quan trọng hơn, thẩm phán cho rằng Trump không cung cấp đủ số liệu cần thiết để định giá đúng tài sản của mình. “Số lượng doanh nghiệp³ do Trump sở hữu không thể hiện được tài sản hay số nợ”, thẩm phán nhận xét, trước khi

cho biết thêm hai sự thật mang tính quyết định – giải thích cách Trump làm để phóng đại các con số hơn so với được định lượng khách quan. “Phần trăm vốn sở hữu trong từng doanh nghiệp giới hạn số thành viên của Trump không được khai báo. Thêm nữa, tiền thuế đánh vào số cổ phần đó cũng không được trình”.

³ Từ gốc: Closely held business: tạm dịch là Doanh nghiệp giới hạn số thành viên. Đây là những công ty mà cổ phiếu và quyền kiểm soát cổ phiếu tập trung vào số ít nhà đầu tư, việc giao dịch cổ phiếu vẫn diễn ra nhưng khá hạn chế.

Quan điểm về tài sản tương lai khiến tòa phải nhắc lại về số vốn Trump đầu tư vào khu sân ga West Side Yards ở Manhattan. Đó là vụ kiện xảy ra hơn 30 năm trước mà Trump trở thành bị cáo trước đại bồi thẩm đoàn nhưng cuối cùng không đưa ra án phạt. Trở lại phía tòa, thẩm phán bang New Jersey ghi rằng khu West Side Yards - khu đất rộng nhất nằm trong tiềm năng phát triển Manhattan, không do Trump “sở hữu” như ông thường xuyên tuyên bố. Nói đúng hơn, cũng như Trump Nation đề cập, Trump chỉ là một chủ thể của một hợp đồng chung với những điều khoản không đem lại tiền cho ông ấy. Trong buổi điều trần, Trump cũng thừa nhận điều đó, theo như ghi chép của thẩm phán, rằng “theo như thỏa thuận, sau khi các đối tác chính thu lại đủ tổng số tiền đầu tư thì Trump mới nhận được tiền lời.

Như vậy kết luận rằng, lợi nhuận tương lai của ông chỉ mang tính đầu cơ tích trữ”. Bất kỳ nguồn lợi nhuận tương lai khả thi nào cũng mang tính không chắc chắn “bởi vì tiền vay của dự án không phải do Trump đảm nhận”.

Cũng như các tuyên bố quá lời về tài sản, kết luận của thẩm phán cũng nhắm vào cách mà Trump nói tránh hay thậm chí che giấu số các loại nợ hay vay mượn, thế chấp. Năm 1985, Trump làm một chương trình ghi lại quá trình mua lại biệt thự Maralago cạnh bãi biển Palm Beach (Florida), trước đó thuộc sở hữu của Marjorie Merriweather Post, một nữ thừa kế điều hành công ty ngũ cốc và được xem là người phụ nữ giàu nhất nước Mỹ. Cô ấy giao ngôi biệt thự cho chính phủ năm 1973 để làm khu nghỉ dưỡng mùa đông cho Tổng thống, nhưng phía chính phủ lại cho rằng ngân sách không thể chi trả nổi số tiền bảo dưỡng cho hơn 30.000 mét vuông với 126 phòng và phần diện tích còn lại, nên họ rao bán nó ra thị trường.

Trump cho biết rằng đã trả tiền để mua khu đất, (137) mà theo diễn tả của ông là một mớ hoang tàn cần ông sửa chữa mới lấy lại được vẻ uy nghiêm. Không hề vay mượn cầm cố, trả thẳng bằng tiền có sẵn, Trump đã nói vậy. Trong cuốn sách đầu tiên, ông cũng viết rằng “Tôi đề nghị trả 5 triệu đô, và thêm 3 triệu nữa cho nội thất trong nhà”.

Điều này hoàn toàn không đúng. Khi khai nhận vào năm năm sau, Trump đã xác nhận ngân hàng Chase Manhattan đã cho ông vay tiền để mua.

“Phía ngân hàng cấp cho tôi 8 triệu đô la, tôi biết đó là giá mua [căn biệt thự]”, Trump khai nhận.

“Vậy có bất kỳ đảm bảo gì cho phía ngân hàng Chase Manhattan không?”, vị luật sư hỏi, nghi ngờ về việc khoản vay mượn cấp cho việc thuê mua bảo đảm ngân hàng thu được lợi nhuận.

“Nó là một khoản vay không ghi chép. Và bởi vì không được ghi lại, tôi bảo lãnh khoản đó theo cá nhân”.

Tháng Mười hai năm 1985, Trump viết cho Janet vB. Pena, phó chủ tịch thứ hai của Chase Manhattan, đề nghị một sự thay đổi trong bản cam kết vay mượn mà phía ngân hàng đã làm hai tuần trước. (138) Khoản vay “sẽ không được ghi nhận” trừ khi Trump không hoàn tất việc chi trả đúng hạn, theo như điều kiện chấp nhận từ ngân hàng.

Ngân hàng cho Trump vay dư 2 triệu so với giá bán, tổng cộng là 10 triệu, dựa trên bảo lãnh cá nhân của ông. (139) Trump trả trước cho biệt thự chỉ 2.800 đô. Ông khoác lác rằng đã mua Maralago với giá rẻ bèo. (140) “Tôi được nói rằng chỉ trang trí nội thất cho Maralago thôi cũng tốn hơn số tiền mua nhà”, ông kể trong cuốn sách của mình, một thỏa thuận nhằm ám chỉ kỹ năng đàm phán phi thường của Trump.

Nhưng đối với cục thuế tài sản địa phương, Trump lại cư xử hoàn toàn khác. Chính quyền đánh thuế 11,5 triệu đô cho cả phần đất và phần nhà. Trump phản đối, cho rằng nó quá cao. Ông cho biết chỉ việc bảo dưỡng đã tốn 2 đến 2,5 triệu đô một năm, vì vậy ông có thể phải chia nhỏ và xây dựng từng khu riêng. Ông lúc đầu đề nghị xây mười biệt thự nhỏ, nhưng hội đồng bác bỏ. Sau đó ông giảm còn bảy biệt thự, phía hội đồng lại bác bỏ. Cuối cùng,

Trump chỉ có thể xây các khu nhà cao cấp cạnh biệt thự.

Năm năm sau khi mua Maralago bằng tiền vay không giấy tờ, phiên tòa liên quan đến điều tiết casino tiết lộ Trump đã bảo lãnh cá nhân hơn $\frac{1}{4}$ số nợ hơn 3 triệu đô của mình. Nhiều ngân hàng phàn nàn rằng họ không biết chuyện những ngân hàng khác cũng cho Trump vay theo kiểu bảo lãnh này.

Sở hữu nhiều loại tài sản khác nhau và dùng các tuyên bố cảm tính để biện hộ cho giá trị của chúng tiếp tục giải thích cho các hành vi của Trump ở một góc nhìn khác. Hiến pháp Mỹ có yêu cầu tất cả các ứng viên Tổng thống phải nộp bản chứng nhận khai báo tài chính, trong đó bao gồm tài sản, nợ, và thu nhập. Bản khai báo dài 92 trang của Trump từng định giá một thứ trong khối tài sản nổi tiếng nhất của mình là 50 triệu đô. Nhưng ông lại nói với bên thuế nó chỉ có 1 triệu đô. Ông cũng định giá một tài sản khác là không có giá trị, sau đó đòi lại tiền thuế đã đóng cho nó.

11 Chính phủ giải cứu Trump

Giữa giai đoạn 1986 tới mùa xuân 1990, Donald Trump thu về ít nhất 375,2 triệu đô từ các hoạt động kinh doanh. Ông lấy tiền từ các giao dịch bất động sản; sinh lời từ đầu tư thuê. Ông kiếm được 90,5 triệu từ thành phố Atlantic, còn rút tiền từ các casino như Trump Plaza và Trump's Castle. Dòng tiền trung bình của Trump được ghi nhận 1,6 triệu đô/tuần cho 233 tuần. (141) Tính ra là 230.000 ngàn đô/ngày, gần 10.000 đô/giờ, 160 đô/phút, và 2,66 đô/giây.

Ấy vậy mà mùa xuân năm 1990, người ta chứng kiến cảnh Donald Trump không thể thanh khoản cho dự án của mình. Làm sao người từng tuyên bố là tỉ phú trước cả thế giới lại chậm chi trả hàng tháng trời cho các nhà thầu xây dựng dự án Taj Mahal mới, mở cửa vào ngày 5 tháng Tư năm 1990? (142) Làm sao có thể không đủ điều kiện tài chính để vay mượn 73 triệu đô xây dựng Resort Casino Castle cạnh vịnh San Francisco?

Chắc chắn 375,2 triệu đô không phải lợi nhuận thuần¹. Nó còn phải trừ vào tiền thuê luật sư, các ngân hàng đầu tư và trả lãi cổ phiếu bán ra. Nhưng nó cũng không phải số tiền thu về từ các khoản đầu tư của Trump, vì không có lấy số liệu đáng tin để chứng thực. Ví dụ dễ hiểu hơn, giới quan sát tự do năm 1990 nói rằng Trump đã nhận hàng triệu đô là tiền phí phát triển và lợi nhuận hoạt động từ ba tòa nhà ở Manhattan – Grand Hyatt Hotel, Trump Tower, và Trump Parc. Nhưng không ai biết con số thực sự là bao nhiêu. Tất cả những gì chúng ta chứng kiến là các tuyên bố gây mâu thuẫn liên tục của ông.

¹ Thuật ngữ kinh tế: pure profit, lợi nhuận khi đã trừ đi toàn bộ chi phí.

Mặc cho dòng tiền khổng lồ thu về sau bốn năm, giới ngân hàng Manhattan vẫn trụ ở phòng hội nghị của Trump Tower cả tháng trời vào năm 1990 vì Trump mặc cả với họ về việc vay nợ để vận hành đế chế kinh doanh. Trump đang rơi vào nguy cơ mất các casino vì không có khả năng thanh khoản số nợ. (143) Theo quy định của Đạo luật Kiểm soát Casino của New Jersey, một chủ sở hữu casino được yêu cầu phải có khả năng chi trả hóa đơn khi đến hạn. Nếu không thể, anh ta hoặc cô ta sẽ bị đào thải. Nhưng sẽ không sao nếu

chủ casino không thể trả nợ nhưng có thể thuyết phục bên tín dụng gia hạn nợ. Và nợ cũ có thể được đáo hạn bằng nợ mới. Nhưng cứ hễ không trả được nợ, Hội đồng Kiểm soát Casino² sẽ tịch thu giấy phép casino, giữ quyền điều hành, ủy quyền cho một cá nhân đến khi chủ thầu mới được duyệt.

² Casino Control Commission, được thành lập chiếu theo Đạo luật Kiểm soát Casino.

Theo luật pháp quy định, Trump có trách nhiệm chứng minh ổn định tài chính bằng “chứng cứ thuyết phục và rõ ràng”. Gần hai mươi năm trước khi Quốc hội quyết định không để các ngân hàng lớn vỡ nợ³, chính quyền bang New Jersey cũng có cuộc tranh luận tương tự với kẻ tự xưng là tỉ phú này. Nếu bang thông qua, Donald Trump sẽ cần tới gói cứu trợ từ chính phủ để chế của mình được an toàn.

³ Thuật ngữ “Too big to fail”, tác giả ám chỉ thời điểm Quốc hội vào giữa giai đoạn khủng hoảng kinh tế Mỹ 2008, quyết định cấp các gói cứu trợ cho các ngân hàng hàng đầu quốc gia để các ngân hàng này không vỡ nợ.

Chính vào lúc này, Trump nói với tôi và những nhà báo khác rằng tài sản của ông trị giá 3 tỉ đô. (144) Đó là tuyên bố đáng ngờ vì đơn giản vào tháng Hai năm 1990, Trump bỏ luôn việc thanh toán các khoản nợ cá nhân.

Chỉ vài tuần sau, tôi có trong tay chứng nhận tài chính cá nhân của Trump, trong đó dự đoán rằng thu nhập của ông sẽ rơi từ 748.000 đô năm 1992 xuống còn 296.000 đô năm 1993. (145) Tất nhiên đó là con số lớn với hầu hết mọi người, nhưng không phải với một “tỷ phú” luôn giữ vững hình tượng cá nhân của mình.

Báo Philadelphia Inquirer tung tin ngay về vụ việc, nội dung rằng cho dù Trump sở hữu bao nhiêu, ông không còn là tỷ phú như đã tuyên bố nữa. Ngay sau khi tin tức được đăng tải, phía quan chức quản lý casino cũng công khai tài liệu cho thấy tài sản của Trump đã giảm so với mức 1,6 triệu đô như ban đầu. Thậm chí, kỳ hạn thanh toán 1 tỉ trái phiếu do ba casino ở Atlantic phát hành cũng sẽ tới trong vòng 90 ngày nữa.

Trước tin tức lan truyền, khoảng 100 nhà cung cấp cho casino mới mở Trump

Taj Mahal đã sử dụng pháp lý để bảo vệ lợi ích của họ, như yêu cầu giấy thể chấp và các phương pháp nhằm đảm bảo hoàn nợ. Hãng hàng không Trump Shuttle, với các chuyến bay đi đến giữa Boston, New York và Washington đang ra sức đầu tư với tốc độ chóng mặt⁴. Trump từng nói rằng máy bay của hãng được trang bị bồn rửa mặt và khóa an toàn bằng vàng, nhưng thực tế Shuttle chỉ trị giá 1 triệu đô la. Con số đó không đủ để trả lương cho nhân viên, cung cấp nhiên liệu cho những chiếc Boeing 727, hay trả phí bảo trì (phí rất cần thiết vì toàn bộ 22/23 máy bay đã hoạt động hơn 20 năm).

⁴ Thuật ngữ chuyên ngành “burn cash” chỉ hoạt động đầu tư hết số vốn ban đầu của một doanh nghiệp mới.

Việc Trump khó mà đáp ứng nổi những yêu cầu ổn định tài chính theo Đạo luật Kiểm soát Casino đặt ra một câu hỏi: Phía kiểm soát có quản lý tài chính của Trump kể từ khi ông được cấp phép casino năm 1982 hay không? (147) Câu trả lời rõ ràng là không.

Các quan chức quản lý casino đã quá bận với những nhiệm vụ họ cho là quan trọng. Ví dụ như vụ tập kích rạng sáng bắt một người bồi bàn tên Diane Pussehl. Cô này đã bị lôi khỏi giường và cáo buộc ăn cắp 500 đô tiền xu trên sàn casino khách sạn Harrah. Thậm chí gạt bỏ vụ án nên phía kiểm soát chỉ ghi nhận tội vi phạm đạo đức. Họ răn đe truất giấy phép hành nghề của Pussehl, cho rằng cô không đủ nhân phẩm để làm việc tại casino. Nhưng cô vẫn giữ được bằng của mình.

Cục Thi hành Luật Đánh bạc (DGE) thường xử dằn dập với những người nhỏ bé như Pussehl, nhưng khi đụng đến những tầng lớp cao hơn – như các chủ sòng bài hỗ trợ các khách hàng có liên hệ với khu vực buôn lậu thuốc Medellin (Colombia), hay các cáo buộc khách hàng lớn nhất của Trump, Bob Libutti, làm giả sổ sách mua xu đánh bạc⁵ - thì họ lại vờ như không biết. Chính môi trường hoàn hảo này đã tạo điều kiện cho Trump.

⁵ Từ gốc “gambling chips”: Tiền giả, xu hình tròn, dùng trong các sòng bài.

Nhưng với số nợ không thể trả và sự hiện diện của các ngân hàng ở Trump Tower đã khiến DGE không thể làm ngơ được nữa. (148) Và do ngày càng nhiều báo đăng tải tình hình tài chính của Trump, DGE tuyên bố sẽ vào cuộc.

Bảy mươi ngân hàng là chủ nợ lớn nhất đã yêu cầu Trump bổ nhiệm người mà họ tin tưởng vào các văn phòng chính của ông: Steven F. Bollenbach, người sau này sẽ dẫn dắt khách sạn Hilton Hotels và giám đốc tài chính của Disney. (149) Bollenbach từng đụng độ với Trump. Năm 1987, vào ngày đầu tiên với cương vị giám đốc tài chính cho chuỗi khách sạn Holiday Corporation – cũng là chủ sở hữu nhãn hiệu trước đó Holiday Inn và đối tác đầu tiên với Trump trong dự án casino Trump Plaza – Trump đã cố thôn tóm công ty của người này. Bollenbach đã chỉ đạo thành công Holiday tránh cuộc tấn công từ Trump.

Bollenbach đã dành nhiều ngày trong văn phòng Trump xem qua các hợp đồng, giấy nợ, và các tài liệu khác. Thay vì nghe Trump khoác lác về kế hoạch tranh cử trong vòng 25 năm tới, nhiệm vụ của Bollenbach lúc bấy giờ là tìm hiểu “chuyện gì đang diễn ra”.

Vào tháng Ba cùng năm, Trump thừa nhận với Hội đồng Kiểm soát Casino tài sản ròng của ông là 1,5 tỉ đô, chỉ một nửa so với các tuyên bố trước đó. Trong khi đó, bảy mươi ngân hàng đã thuê công ty kế toán Kenneth Leventhal & Co. rà soát lại sổ sách. Bởi vì một đánh giá khách quan về tình hình tài chính của Trump lúc này là vô cùng quan trọng. Ngoài ra, các ngân hàng lớn của New York đề xuất ứng trước 60 triệu đô để Trump không phải bán tổng bán tháo tài sản của mình, nhưng không phải tất cả ngân hàng đều đồng ý với đề nghị này. Ba ngân hàng Nhật Bản gồm Sumitomo, Mitsubishi và Dai-Ichi Kangyo cùng ngân hàng của Đức là German Dresdner Bank và hai ngân hàng nhỏ tại New Jersey là First Fidelity và Midlantic lảng tránh đề nghị. Nhưng thỏa thuận yêu cầu hoặc là tất cả ngân hàng đồng ý hoặc là đề nghị sẽ không có hiệu lực. Cuối cùng tất cả ngân hàng, ngoại trừ Dresdner, đã chấp thuận. Do không còn chủ nợ nào tin tưởng Trump, đánh giá khách quan từ công ty Leventhal là điểm mấu chốt để biết được tình hình tài chính thực sự của Trump.

Báo cáo sau đó của Leventhal cho thấy rằng Trump không hề là tỷ phú. Tài sản ròng của ông chỉ ở xấp xỉ 295 triệu đô. Tôi đăng ngay thông tin vừa rồi lên trang nhất báo Philadelphia Inquirer với tiêu đề: “Ngân hàng tiết lộ tài sản của Trump thấp bất ngờ”⁶ kèm dòng dẫn “Bạn còn có thể giàu hơn Trump”. (150)

⁶ Tựa gốc: “Bankers say Trump may be worth less than zero”.

Trump ghét tiêu đề đó cùng hiệu ứng mà nó đem lại. Nó rộ lên vào thời điểm then chốt Trump đang nỗ lực giữ lấy các casino của mình. Ông ấy đáng ra đã có thể bị đào thải nếu DGE khởi tố các tội phạm cao cấp theo cách cứng rắn như đã làm với Diane Pussehl. Thay vào đó, Hội đồng Kiểm soát Casino đã chịu lắng nghe lời khai không có tí gì cố gắng về điều kiện tài chính ổn định của Trump. (151) Thomas Auriemma, luật sư phía DGE, hỏi những người đại diện cho Trump những câu hỏi dễ dàng và không liên quan để che đậy lỗ hổng giữa tài sản đang sở hữu và các món nợ cần được thanh toán. Báo cáo của công ty kế toán Leventhal cho thấy tình hình tài chính của Trump đang tiêu tan một cách nhanh chóng. Thay vì sở hữu 24 triệu đô tiền mặt vào cuối năm, Trump được dự đoán sẽ không còn đồng xu nào vào thời gian đó.

DGE đã chuẩn bị bản báo cáo dài 111 trang, ghi nhận rằng Trump đã nợ 3,2 tỉ đô. (152) Trong số đó, Trump bảo lãnh cá nhân 833,5 triệu đô. Với con số này, nếu không được sự đồng thuận từ các chủ nợ, Trump sẽ phải đổi mặt với tình trạng phá sản hàng loạt theo hiệu ứng domino. Vì chỉ cần một chủ nợ đòi thanh khoản, những người khác cũng sẽ làm theo, dẫn tới hỗn loạn.

Có hơn một ngàn luật sư cùng làm việc với Trump và các chủ nợ để tìm ra ít nhất một thỏa thuận chung nhằm giúp ông ấy đứng vững, hy vọng tối thiểu hóa thất thoát nợ mà không phải rà soát quá kỹ về tài chính của Trump. Đội ngũ luật sư này đã ra giá 11 triệu đô cho dịch vụ họ cung cấp.

Một điều khoản trong thỏa thuận yêu cầu Trump trả tiền đều đặn. (153) Theo đó, ông phải xoay sở 450.000 đô/tháng, thấp hơn mức chi trả 583.000 đô vào tháng Năm năm 1990 (tương đương hơn 1 triệu đô vào năm 2016). Nhưng con số này là quá lớn tới nỗi tờ New York Times trích lời một tỷ phú rằng “Tôi không biết làm sao để kiếm được 450.000 đô/tháng. Đó đúng là kỳ tích”.

Để ngăn chặn tình trạng hỗn loạn trong trường hợp chế Trump vỡ nợ hoàn toàn, thỏa thuận cũng yêu cầu sự đồng ý nhanh bởi ít nhất bốn trên năm thành viên Hội đồng Kiểm soát Casino. Khi hai ủy viên bắt đầu những câu hỏi gây nghi ngại, luật sư của Trump, Nick Ribis, đã xin nghỉ giải lao. Hơn chục nhà báo ngồi ở dãy đầu đứng dậy khi hội đồng hoãn lại, một vài người trông ngơ ngác. Tại sao họ lại giải lao trong khi phải kết thúc ngay bây giờ?

“Họ tập dượt cho câu trả lời tiếp theo”, tôi giải thích cho các đồng nghiệp. “Khi họ trở lại, họ sẽ đưa ra nhân chứng nói rằng Trump sẽ bị các ngân hàng dẫn một trận nếu hội đồng không bỏ phiếu chấp thuận thỏa thuận của họ ngay lập tức”.

Có một từ mà tôi biết sẽ không được nói tới, phá sản. Đó là lý do tại sao họ cần phải tập dượt, để truyền tải tình trạng phá sản cho phía hội đồng mà không nói từ đó ra, đó hẳn là lệnh cấm từ Trump. Người hiểu biết báo giới quá rõ như Trump biết rằng từ này sẽ dễ dàng trở thành tiêu đề cho hai tờ báo yêu thích – New York Post và New York Daily News – nhưng nếu không được nhắc tới, nó sẽ không phải xuất hiện đầu tiên hầu hết trên các mặt báo. Lý thuyết của Trump quả thực đúng.

Sau thời gian nghỉ, Thomas Cerabino, luật sư chính trong các buổi đàm phán vỡ nợ, đứng dậy. “Chuyện gì sẽ xảy ra nếu hội đồng chưa chấp nhận thỏa thuận giữa Trump và các ngân hàng?”, luật sư Thomas Auriemma của DGE hỏi. “Tôi nghĩ sẽ dẫn tới nguy cơ sụp đổ [của thỏa thuận]”, Cerabino đáp trả.

Một trong hai ủy viên phe nghi ngại đã hỏi rõ hơn: Chuyện gì sẽ xảy ra nếu hội đồng không chấp thuận ngay tức thì?

Cerabino trả lời chậm rãi, cẩn trọng dùng từ: “Các ngân hàng sẽ ngừng hỗ trợ và làm bất cứ điều gì cần thiết để bảo vệ lợi ích của họ và điều đó không tốt chút nào cho Trump Organizations”.

Nhờ câu trả lời của các luật sư, Trump tránh được từ “B”⁷ nhưng đủ để các ủy viên hiểu tình trạng phá sản đang chực chờ. Báo Philadelphia Inquirer tiếp tục giật tít tiêu đề “Đế chế Trump có thể sụp đổ bất ngờ, ban hội thẩm Casino đã thông báo”. (154)

⁷ Ý chỉ “Bankrupt” hay “Bankruptcy”.

Toàn bộ các nhà báo bỏ lỡ phần cốt lõi, trừ hai trong số đó đã được báo về mục đích thực sự của phiên điều trần. Đó là bởi vì từ bankruptcy không được đề cập, họ cũng không cần phải ám chỉ tới nó.

Nhiều nhà báo trích dẫn chính xác những gì họ được nghe mà không biết nhiều về vấn đề đằng sau. Điều đó giúp Trump và những người ủng hộ ông

dễ dàng tung tin giả. Họ là những người biết được bản chất và kết nối với nhau cùng đưa ra cách đáp trả khó lường trước: phàn nàn với các chủ biên, đe dọa tranh chấp pháp lý, và vạch trần trước công chúng. Chiến thuật này được sử dụng ngay ngày hôm sau, trước khi phiên điều trần thứ hai bắt đầu.

Khi tôi bước vào, vài nhà báo xông tới tôi, một người cầm bài báo trang đầu của tôi và hỏi khi nào nó được tháo xuống. Họ nói rằng luật sư Ribis nhận xét đây là bài báo hoàn toàn sai sự thật. Tôi tiến về Ribis, hỏi một vài câu hỏi ngắn. Nhưng các câu trả lời của vị luật sư lại chứng minh lập luận của tôi là đúng, thế là tôi buộc ông ta xác nhận sẽ không yêu cầu xóa bài đăng hay sửa thông tin trên đó.

Khi phiên điều trần bắt đầu, các ủy viên chỉ có một lựa chọn. Một là chấp thuận “thỏa thuận liều lĩnh” phía ngân hàng, hai là dùng bằng chứng khủng hoảng tài chính để tước giấy phép kinh doanh của Trump.

Bốn trong năm ủy viên, đều tham gia chính trị, sử dụng quyền lực của họ để giành lợi thế cho Trump. Hội đồng quyết định rằng các ngân hàng được tự do tịch biên tài sản của Trump. Nhưng giấy phép casino sẽ không nằm trong danh mục đó. Ngoài ra, các ngân hàng được quyền tịch thu các khách sạn lớn và tự do quyết định về hoạt động kinh doanh của nó chiếu theo điều khoản của thỏa thuận. Thỏa thuận này, thứ nhất là đồng ý để Trump không cần trả toàn bộ số nợ, thứ hai là ứng trước 60 triệu đô để giúp Trump trụ lại.

Như vậy Donald Trump đã được cứu khỏi bờ vực phá sản vì thói chi tiêu bất cần, bởi chính phủ nhằm tưởng rằng ông quá mạnh để có thể sụp đổ - Bang New Jersey cuối cùng cũng bảo đảm lợi ích của Trump hơn lợi ích của các ngân hàng và người dân gửi tiền vào các ngân hàng đó.

Nhiều năm sau, khi tranh cử Tổng thống, Trump từng có lời phát biểu dường như gợi nhắc về sự kiện này, mặc dù không đề cập trực tiếp. Đó là vào mùa xuân 2016, Trump trả lời đài CNBC rằng: “Tôi đã từng vay mượn nên tôi biết rằng bạn có thể được giảm giá [khoản vay đó]. Và tôi xoay sở cực kỳ tốt với các món nợ. Hiện tại, tất nhiên, tôi đã rất dũng cảm và anh hùng, nó rất hiệu quả, và nó giúp tôi tốt hơn”. (155)

Nhưng thậm chí dù đã được ưu ái giảm khá nhiều phần nợ, Trump vẫn rơi vào rắc rối tài chính. Trước Giáng sinh năm 1990, Trump một lần nữa hết

tiền. Nhiều nhà thầu khách sạn Taj Mahal không được trả tiền, và sẽ không được trả trong nhiều năm, thậm chí bị quyt luôn sau đó. Đó là khởi đầu để Trump không còn thích thú góp vốn với tư cách chủ doanh nghiệp nữa.

Năm 1991, khách sạn Trump Taj Mahal bước vào giai đoạn hai của thời kỳ phá sản, cũng là dự án phá sản đầu tiên của Trump. Ông sau đó bán sạch cổ phiếu của các casino, khiến các nhà đầu tư gần như mất sạch tiền (trong khi Trump vẫn thu về hàng triệu đô la tiền lương, tiền thưởng để xoay sang trả món nợ xấu của mình). Tới tận lần phá sản thứ tư, các chủ nợ mới yêu cầu thành công để Trump tuyên bố phá sản.

Hiện tại, Trump vẫn nhún vai xem nhẹ bốn lần phá sản khiến các nhà đầu tư mất hơn 1,5 tỉ đô, và nói rằng nó là thủ thuật kinh doanh cao thủ để tái cấu trúc nợ. Thực chất, có tận sáu lần phá sản. Lần cuối cùng là vào năm 2014, khi Trump là nhà đầu tư thấp bé nhất trong dự án Trump Taj. Ông sau đó bị gạt khỏi các vai trò chủ chốt trong dự án casino cuối cùng mang tên ông này.

Nhưng trở lại năm 1990, chắc hẳn Trump phải sợ từ “phá sản” như bây giờ, sợ những câu hỏi quái chiêu từ Hugh Hewitt hay Megyn Kelly của các show đài Fox News. Nếu chính phủ không nghiêng về phía Trump, chúng ta chắc chắn sẽ không thể nhìn thấy một Donald Trump trong tương lai sống tại Nhà Trắng, mà là chết chìm trong nợ nần.

12 Sân gôn và Thuế

Giống như cha mình, Trump thường chọn những loại giá trị có thể thay đổi được ghi vào sổ sách chính thức, một mặt để thể hiện số liệu cao với phía ngân hàng cho vay, nhà đầu tư và truyền thông (kể cả các khoản ông làm từ thiện), một mặt là các số liệu thấp để trình lên thuế, nhà thầu và các nhà cung cấp. Kiểm toán Nhà nước, ngân hàng và các nhà đầu tư đều thắc mắc điểm không đồng nhất này mỗi khi có dịp. Và mỗi lần như vậy, Trump lại dàn xếp một thỏa thuận dân sự, nhiều trong số đó không được tiết lộ, vì các thẩm phán đã đóng các vụ này lại.

Trong số 15 sân gôn của Trump, Hội đồng Bầu cử Liên bang¹ ước tính chín trong số đó trị giá hơn 50 triệu đô. (156) “Gôn chỉ là một phần nhỏ trong việc kinh doanh của tôi”, Trump từng trả lời nhà bình luận gôn Michael Bamberger năm 2011. “Nó chỉ chiếm một, hai phần trăm. Nhưng anh biết tại sao tôi dành nhiều thời gian cho nó không? Vì tôi làm điều tôi muốn và tôi thích điều đó”.

¹ Federal Election Commission: tổ chức giám sát, thuộc nhánh lập pháp, tài chính trong các chiến dịch tranh cử.

Sân gôn Trump National Golf Club Westchester là một trong những khu đất giá nhất của Trump, cách 30 dặm từ Trump Tower nằm tại khu đô thị phát triển Briarcliff Manor (New York). (157) Nhà ở đây bình thường có giá là 750.000 đô la. Những năm 90, đây vốn là sân gôn làm ăn thất bại được Trump mua lại. Ông đã trang hoàng và phát triển nó. Ông xây dựng một cái club rộng hơn nửa hecta với chi phí là 20 triệu đô. Trump đã ba hoa rằng “không cần tiết kiệm” với những sân gôn “mang tầm cỡ thế giới”. Và xây một thác nước hoành tráng cao hơn 30 mét bên trên các hồ nước nhân tạo.

Bill Clinton, sở hữu căn nhà cách đó sáu dặm, cũng là một trong số những người đóng phí để tham gia sân gôn này, tiền phí được ghi nhận là khoảng 300.000 đô. (158) Trump khai nhận với tòa rằng thu nhập thường niên từ dịch vụ gôn, tiệc cưới và những sự kiện khác tại Trump National Golf Club Westchester là 9,5 triệu đô.

Đối với truyền thông và trước tòa, Trump tuyên bố con số hơn 50 triệu đô là một giá trị “đúng, thực tế và toàn bộ” của sân gôn, nhưng đối với Fernando Gonzalez trong phiên điều trần chính thức về thuế tài sản thì ngược lại. (159) Gonzalez là một thẩm định viên thuế tài sản của Briarcliff Manor. Theo đó, Trump đã hạ thấp mức giá của câu lạc bộ này dưới 1,4 triệu đô. Nó chỉ bằng giá trung bình của hai căn nhà tại khu Briarcliff Manor cộng lại.

Chênh lệch nhỏ trong định giá giá trị tài sản là điều bình thường. Các thẩm định viên thường gặp các kiến nghị định giá lại với thuế tài sản. Trong đó, sự chênh lệch giữa hai bên (thẩm định viên và chủ sở hữu) thường không hơn vài phần trăm. Nhưng sự chênh lệch giữa lời tuyên thệ của Trump tại Hội đồng Bầu cử Liên bang với lúc thẩm định lại thuế tài sản là 97 phần trăm. (160)

Sau khi người săn tin² David McKay Wilson của báo địa phương Gannett và Brian Ross của tờ ABC News đưa tin về con số chênh lệch khổng lồ, Trump nâng giá sân gôn lên 9 triệu đô, nhưng vẫn còn ít hơn 1/5 giá ông từng tuyên thệ với cương vị ứng viên Tổng thống.

² Từ gốc “watchdog reporter”: chỉ những nhà báo “canh chừng”, theo dõi sát sao diễn biến của các sự kiện.

Sự thay đổi của Trump khiến chính quyền địa phương khó chịu, vì họ phải điều chỉnh giảm tiền thuế tài sản trên giấy tờ của Trump. (161) Richard Wishnie, cựu nhân viên lập pháp của hạt Westchester (New York), định cư tại Briarcliff Manor, bức xúc rằng “thật vô nghĩa khi phải trợ giúp một tỉ phú trong khi ông ta có thể kiếm được lợi nhuận lớn hơn với khối tài sản đó”.

Nhưng giảm thuế tài sản không phải chuyện duy nhất chọc giận giới chức địa phương. Trump cũng từ chối trả tiền hủy hoại môi trường, lấy cớ rằng nó bị tàn phá bởi các đợt bão hồi tháng Sáu năm 2011. Lúc này nước lũ đã quét qua hồ bơi trung tâm, để lại các lớp cặn dày. Phía thành phố cáo buộc Trump đã “thay đổi trái phép” khi đào các đường dẫn nước ở năm ao sân gôn, nhằm đẩy mực nước cao gần 2 mét để trông cho hấp dẫn, khiến thành phố không có chỗ chứa nước khi gặp các đợt mưa nặng hạt.

Theo bản án tòa địa phương tại Briarcliff Manor khi Trump quyết không trả tiền phạt, “Trump không trang bị chống lụt như bản thiết kế là lý do trực tiếp

duy nhất tàn phá ngôi làng”. (162) Đáp trả, Alan Garten, luật sư trưởng của Trump Organization, bác bỏ toàn bộ trách nhiệm và nói với Wilson rằng “cả làng sẽ phải chịu thua trong trận chiến pháp lý này”. Garten đổ lỗi việc ngập lụt là vì ống thoát nước “đã bị bít do ngôi làng không trang bị lưới lọc đá và sạn”. Garten thậm chí còn cáo buộc giới chức địa phương là “vứt bỏ lòng tự trọng. Không tận dụng tốt ngân sách quốc gia”. Vụ tranh chấp vẫn chưa được giải quyết khi cuốn sách này hoàn tất vào tháng Bảy năm 2016.

Vụ sân gôn Westchester không phải vụ bất nhất duy nhất về thuế tài sản giữa Trump và Hội đồng Bầu cử Liên bang.

Tại khu đồi núi Bedminster (New Jersey), Trump đã giành được khu đất là nông trại cũ của John Z. DeLorean, người thiết kế ra khung sắt xe hơi mang tên ông và cũng là bị cáo trong vụ án buôn lậu ma túy cộng đồng rất quan tâm. (163) Nhưng sau đó ông được xử trắng án. Trump đã mua 580 mẫu đất từ vụ phá sản với giá mà ông tiết lộ là “rất thấp”, và thấp hơn giá thực tế 34 triệu đô bao gồm tiền đất và chi phí cải tạo sân gôn, một khoản giảm giá Trump cho là giúp tăng lợi nhuận của việc đầu tư.

Ông đặt tên khu đất là Trump National Golf Club Bedminster. Nhà thiết kế sân gôn cao cấp Tom Fazio và con trai đã làm việc với sân gôn này. Con gái Ivanka của Trump từng làm đám cưới ở đây vào năm 2009 và nó cũng có thể là nơi an nghỉ của Trump. Ông từng xin cấp phép xây dựng nghĩa trang đủ mười người, nhưng nhờ một giao dịch đặc biệt, khu vực mở rộng tới mười mẫu đất nâng sức chứa nghĩa trang lên 300 người, và miễn tất cả loại thuế trong phạm vi này.

Khi khai báo trong chiến dịch, Trump định giá sân gôn National Golf Club Bedminster là hơn 50 triệu đô và thu nhập thường niên là 16 triệu đô. Con số này đúng chỉ sau khi Trump ký cam kết bảo tồn đất³ từ bỏ các quyền phát triển khu đất (như xây căn hộ hay các tiệm bán lẻ). Việc ký kết không tốn tiền mà thực chất làm giảm giá trị của khu đất, đổi lại nó được bảo đảm nguyên vẹn dưới hình dáng một sân gôn. Tài liệu công bố chỉ ra hoạt động này đã giúp giảm 39,1 triệu đô tiền thuế thu nhập cho Trump.

1. Từ gốc “land conservation easement”: cam kết không được xây dựng thêm hay cải tạo một khu đất trong tương lai. Chủ sở hữu thường ký nếu muốn giữ nguyên tính nguyên vẹn đất của mình. Trong trường hợp này đang nói về

nghĩa trang an nghỉ của Trump.

Nhằm đánh thuế tài sản, các thẩm định viên thường tính từng giá trị của các mẫu đất theo mục đích sử dụng, và mảnh đất cũ của DeLorean cũng được áp dụng như vậy. (164) Theo sổ sách thuế của thị trấn Bedminster, phần đất sân gôn và các tòa nhà (dựa theo mục đích đánh thuế) được định giá là 32,3 triệu đô. Như vậy, thuế tài sản vào năm 2015 chỉ xấp xỉ 440.000 đô tính theo tỉ lệ 1,4 phần trăm, thấp hơn nhiều so với tỉ lệ toàn bang 2,2 phần trăm. (165) Trên một phần khu đất, bằng cách xây một trang trại dê, Trump gần như không phải đóng thuế. Không có gia súc, tiền thuế sẽ là 80.000 đô/năm, còn nếu có, nó sẽ được xem như một nông trại đang hoạt động, và tiền thuế chưa tới 1.100 đô/năm.

Trump cũng đề nghị thay đổi giá của sân gôn tại bang California. Đó là sân Trump National Golf Club Los Angeles – nằm tại bán đảo Palos Verdes nhìn ra biển Thái Bình Dương – mở cửa hoạt động từ năm 2006. (166) Trump và nhân viên phụ trách phát ngôn từng tiết lộ sân gôn có giá hơn 250 triệu đô. Cánh nhà báo nghe theo con số đó một cách thụ động, mặc dù các ghi chép công khai có ghi nhận rằng nó chỉ 27 triệu đô khi Trump mua lại sân gôn cũ Ocean Trails Golf sau khi 18 lỗ trên sân đã bị biển ăn mòn năm 1999. Còn đến khi kê khai để ứng cử Tổng thống năm 2015, nó chỉ có giá “hơn” 50 triệu đô.

Trái với con số ấn tượng đó, Trump lại báo cáo với giới thẩm định hạt Los Angeles sân gôn trị giá vồn vện 10 triệu đô, ít hơn 40 triệu so với các tuyên bố công khai.

Trump tiếp tục được giảm thuế tài sản và thuế thu nhập trên mảnh đất ở bán đảo Palos Verdes bằng cách từ bỏ quyền xây căn hộ xa xỉ trên đó – một dạng cam kết bảo hộ giống như đã làm ở thị trấn Bedminster. (167) Sau đó giấy khai nhận của Trump định giá khu này 26 triệu đô.

Đó là mức giá cao kỳ lạ đối với khu đất không thể phát triển nữa.

Người dân địa phương, cũng như Trump hay bất kỳ ai khác có kiến thức về địa chất đều biết rằng khu đất trên bán đảo Palos Verdes này dễ sụp và không thích hợp đầu tư phát triển.

Trong đó, các mẫu đất Trump kê khai bảo tồn thay đổi thường xuyên vì những rìa mép bị đứt đoạn và nền đất yếu. Tình trạng này thỉnh thoảng buộc phải đóng cửa đường Palos Verdes, con đường uốn cong theo mép biển. Kể cả khi nó được mở, các lái xe cũng phải né một số đoạn đường bị hư hỏng.

Nhưng Trump vẫn cố xây dựng khu đất bằng mọi cách, nhưng chỉ nhận lại lời từ chối từ giới chức Palos Verdes. (168) Năm 2008, Trump đã kiện thị trấn 100 triệu đô, gấp năm lần ngân sách dự trữ thường niên. Thể hiện sự thích thú với vụ tranh chấp, Trump nói với tờ Los Angeles Times rằng: “Tôi đã chờ rất lâu để kiện được họ”. (169) Vụ việc được dàn xếp bốn năm sau đó, các thỏa thuận không được tiết lộ.

Các khu đất không thể phát triển thường có giá trị thấp hoặc không có giá trị. Trong trường hợp này, các quyền phát triển mà Trump từ bỏ khi ký vào cam kết bảo hộ khu đất lại khiến giá của nó gần như bằng với giá mua vào. Phía kiểm sát thuế bang và liên bang, cho dù có đặt vấn đề này ra, cũng vẫn sẽ phê duyệt không giảm thuế tài sản nữa bởi vì khu đất vốn không thể cải tạo được. Trump chịu nhượng bộ quyền phát triển trong vụ kiện chỉ do một yếu tố quan trọng liên quan tới lợi ích cá nhân: khu đất bị sạt lở không phải nhằm để dành làm view ngắm cảnh ra biển hay đảo Catalina, cách 26 dặm ngoài khơi. Nó được sử dụng như sân tập gôn hỗ trợ cho sân gôn chính.

Trump từng thể hiện quan điểm cứng rắn hơn nhiều để chứng minh bất động sản của ông có giá trị thấp khi nhiều lần kiến nghị về thuế tài sản ở Chicago. Lần này, ông kêu gọi giúp đỡ từ Edward M. Burke, thành viên quyền lực Đảng Dân chủ kiêm ủy viên hội đồng thành phố Chicago từ năm 1969. Hãng luật của Burke thường nhận các vụ là kiến nghị xem xét lại việc định giá thuế tài sản của thành phố. Tạo quan hệ với những người có chức quyền (thay vì gây thù với họ như ở Palos Verdes) có thể là chiến lược hiệu quả.

Khách sạn Trump International Hotel & Tower cao gần 400 mét nằm ở phía bắc sông Chicago và là tòa nhà cao thứ nhì của thành phố Windy, thứ tư cả nước. Trump chỉ trả tổng cộng 847 triệu đô cho việc mua lại, phá dỡ tòa soạn báo Chicago Sun-Times cũ, và dựng lên khối bê tông mới. Trump từng khai nhận trong một vụ kiện không liên quan rằng ông sở hữu toàn bộ khu này, ngoại trừ những căn hộ cao cấp mà ông đã bán cho khách hàng.

Đứng về lợi ích của Trump, Burke giành được chấp nhận giảm thuế giúp cắt

giảm thuế tài sản cho Trump Organization gần 12 triệu đô, giảm 39 phần trăm. (170) Số liệu này do hai nhà báo của Chicago Sun-Times là Tim Novak và Chris Fusco tính được sau khi xem qua hơn 1.500 hóa đơn thuế tài sản được gửi đến tòa nhà và sàng lọc những hóa đơn gửi cho các chủ hộ của khu căn hộ cao cấp. Mặc dù vậy, Trump vẫn yêu cầu Burke kiện các trường công, thành phố, hạt, và các cục thuế để đòi lại tiền thuế “phi pháp, quá mức, sai trái”. Vụ kiện kết luận rằng tiền thuế cao tới mức đáng ra nó phải được xem xét cắt giảm và cuối cùng số tiền đó đã được hoàn trả lại đầy đủ.

Một mục tiêu khác là thuế tài sản đánh vào khu bán lẻ tại tòa Trump International: 75 triệu đô sau khi mở cửa vào năm 2009. Kelly Keeling Hahn, luật sư của công ty Burke, đã ghi chép rằng “Khách sạn KHÔNG nằm ở khu khách sạn trên đại lộ sầm uất Michigan và toàn bộ khu bán lẻ vẫn chưa được thuê”. (171) Thực vậy, khu này trống trơn, bụi bặm và bừa bộn và sẽ không bao giờ đưa vào sử dụng vì vi phạm ba nguyên tắc cơ bản của đầu tư bất động sản: vị trí, vị trí, vị trí. Nó không chỉ nằm chắn lối đi tới khu phức hợp Miracle Mile, mà còn nằm sai hướng so với sông Chicago; phía thành phố đã yêu cầu từ trước là nó phải được xây ở phía nam của sông.

Thừa nhận rằng lập luận của Hahn là đúng sự thật, nhưng không hiểu sao Trump có thể đi một nước sai lầm trong đầu tư, đặc biệt khi luôn đi liền với các tuyên bố bất tận của ông về sự dũng cảm phi thường của một nhà kinh doanh và chủ đầu tư? Làm sao ông ấy có thể không nhận ra tòa nhà với những chữ cái to đùng ghép thành tên mình lại không nằm ở khu Magnificent Mile⁴ trên đại lộ Michigan, nơi các cửa hàng bán lẻ xa xỉ phát triển thịnh vượng?

⁴ Khu phức hợp nổi tiếng của Chicago, tụ tập các khách sạn, nhà hàng, căn hộ cao cấp và các cửa hàng bán lẻ.

Không rõ liệu có phải vì đơn kiến nghị của Hahn quá thuyết phục hay không. Thẩm định viên quyết định giảm thuế tài sản của khu bán lẻ này gần 49 triệu đô, giảm 65 phần trăm.

Trump sau này từng ba hoa (trong quá khứ cho tới tận lúc tranh cử) rằng ông hay mua quan hệ với giới chính trị để họ “làm theo điều mà tôi muốn”. Đảng viên Cộng hòa có cơ hội là tân Tổng thống tương lai muốn đảm bảo ông sẽ

quen biết với nhiều người Chicago quyền lực nên đóng góp gần 100.000 đô vào chiến dịch cho các chính trị gia thành phố - toàn bộ họ đều thuộc Đảng Dân chủ.

Thẩm định viên hạt Cook (Chicago) đã cố tăng thuế tài sản với khách sạn và những khu vực có hoạt động khác của Trump Tower. Và Trump cũng tìm cách giảm giá thuế xuống, có lẽ phần nào phản ánh việc Trump không đủ khả năng chi trả nếu các phòng khách sạn bị đánh thuế cao vì khách sạn nằm không nằm ở vị trí đắc địa và các chủ cửa hàng bán lẻ thì e dè hợp tác với Trump kể từ ngày ông ứng cử Tổng thống.

Quả quyết các tài sản của mình có giá trị cực thấp không phải là mảnh khoe duy nhất nhằm tránh thuế tài sản. Trump cũng cố gắng né thuế thu nhập và thậm chí còn kê khai khấu trừ thuế cho những hoạt động kinh doanh không đem lại lợi nhuận.

13Thuế thu nhập

Hơn 20 năm tính từ những năm 70, Jack Mitnick là người chịu trách nhiệm khai thuế thu nhập cho Donald Trump. Là một luật sư tốt nghiệp Đại học New York kiêm kế toán viên được cấp phép hành nghề, Mitnick cũng nhận luôn các vụ kiến nghị khi Trump cảm thấy phần thuế thu nhập phải đóng là không đúng. Trong đó có hai lần kiến nghị năm 1984, khoảng thời gian Trump kiếm được hàng triệu đô nhưng không trả xu thuế thu nhập nào cho chính phủ.

Mitnick khai báo rằng “tường tận” với từng chi tiết trong hoạt động tài chính của Trump. (172)

Trong cuốn *The Art of the Deal*, Trump có nhắc lại đoạn hội thoại với Mitnick về một giao dịch có dính dáng tới thuế mà ông đang theo đuổi, nó liên quan tới Đạo luật Cải cách Thuế 1986¹ mà Tổng thống Reagan vừa phê chuẩn, hạn chế việc khai man thuế. (173) Trump dự đoán luật thuế mới sẽ là thảm họa đối với đất nước, đặc biệt với giới đầu tư bất động sản. Nhưng “ngạc nhiên là Mitnick nghĩ rằng đạo luật sẽ rất có lợi cho tôi”, Trump nhận xét.

¹ Từ gốc “Tax Reform Act 1986”: Đạo luật do Tổng thống Reagan phê chuẩn, nằm trong nỗ lực của chính phủ xóa khoảng cách giàu-nghèo và những vấn nạn thuế khác bằng cách áp thuế khác nhau dựa theo thu nhập khác nhau.

Trump và Mitnick khá thân nhau, và Trump thể hiện rất tốt với chính quyền nhờ được tư vấn kế toán từ Mitnick. (174) Năm 1978, Trump lập gia đình và sống hoang phí, nhưng lại không phải trả bất kỳ đồng thuế thu nhập nào cho liên bang. Ông cũng không đóng thuế vào năm 1979, nhờ vào trình độ hiểu biết của Mitnick về các luật thuế ngoại lệ dành cho nhà đầu tư bất động sản.

Việc Trump không đóng thuế bị phát hiện khi quan chức quản lý casino công khai một báo cáo liên quan đến phê duyệt quyền sở hữu casino. Theo đó, bản kê khai thuế của Trump cho thấy ông không có thu nhập. Đó là dựa theo quy định của Quốc hội, cho phép các nhà đầu tư bất động sản lớn bù trừ giữa

phần thu nhập là tiền lương, cổ phiếu thị trường, phí tư vấn hay các nguồn thu nhập khác với phần thua lỗ khi giá của các bất động sản xuống thấp. Nếu con số thua lỗ khi kinh doanh bất động sản lớn hơn thu nhập từ các nguồn kể trên, các nhà đầu tư có thể hợp pháp khai báo với IRS² rằng thu nhập của họ là số âm và không cần nộp thuế thu nhập liên bang.

² Internal Revenue Service: Sở thuế vụ Mỹ, cơ quan thu thuế cấp Nhà nước, quản lý và điều hành bộ luật thuế của Mỹ.

Bản khai thuế năm 1978 cho thấy Trump thua lỗ 406.379 đô la. (175) Năm 1979, ông tiếp tục lỗ hơn 3,4 triệu đô. Trong một cuộc phỏng vấn vào buổi trưa nào đó năm 1990, tôi mách Trump có thể giàu hơn một chút bằng cách cải tổ lại các công ty để thuế thu nhập của ông chỉ lỗ 1 đô la. Nhiều đó cũng đủ để được miễn thuế, không cần thiết lỗ nặng hơn. Trump dường như bị bối rối với một nhà báo có thể hiểu luật thuế như vậy, nhưng ông vẫn cảm ơn tôi vì lời khuyên.

Hai năm sau, năm 1992, Mitnick đại diện Trump tham dự phiên tòa phúc thẩm về hai vụ kiểm toán trước đó. Cả hai cơ quan từ thành phố và bang New York đã rà soát hoạt động khai thuế thu nhập của Trump năm 1984. Và cả hai đều kết luận rằng ông có nợ tiền thuế, nên Trump chỉ định Mitnick kháng cáo.

Năm mà nổi tiếng nhờ cuốn tiểu thuyết cùng tên của George Orwell³ cũng là năm hoạt động tuyệt vời của Trump, với hàng triệu đô la chảy như thác Niagara⁴ vào tài khoản. Vào đầu năm, Trump cùng nhiều người dọn vào Trump Tower, đồng nghĩa với việc khu căn hộ chiếm 44 tầng trong tòa nhà đã rao bán được vài triệu đô. Chín tầng dưới của Trump Tower cũng cho thuê cửa hàng bán lẻ và văn phòng với khá giá đắt đỏ. Vào tháng Năm, Trump khai trương casino đầu tiên ở thành phố Atlantic, hoạt động suốt mùa hè cùng năm. Các con bài đã tiêu tốn vài triệu đô la ở các bàn chơi và các vòng quay may mắn.

³ George Orwell (1903 – 1950), nhà văn và phóng viên nổi tiếng người Anh, tác phẩm nổi tiếng của ông có tựa đề là “1984”.

⁴ Thác nước lớn, nổi tiếng của Canada.

New York nổi tiếng là bang có quy định thu nhập “liên bang chặt chẽ”, có nghĩa là ngoại trừ một số loại thu nhập được miễn khai thuế với bang đối với người già, thì những đơn đăng ký khai thuế liên bang cá nhân phải khớp với đơn khai thuế với bang⁵. Đơn khai thuế liên bang của Trump chọn Mục C, mục dành cho người hành nghề tự do và những chủ sở hữu cá nhân không phải công ty hay hiệp hội. (176) Ông cũng đăng ký là chủ sở hữu cá nhân trên đơn của bang New York và kinh doanh đơn lẻ trên đơn của thành phố⁶. Trump nhận dạng chức vụ kinh doanh của mình không phải là đầu tư bất động sản hay chủ doanh nghiệp casino mà là một tư vấn viên.

⁵ Trong luật thuế Mỹ, người dân vừa phải đóng thuế cho bang (state) vừa phải đóng thuế cho chính phủ trung ương, hay còn gọi là liên bang (federal), và thậm chí cho hạt (county) hoặc thành phố (city).

⁶ New York là một tiểu bang của Mỹ, bao gồm năm thành phố nhỏ, trong đó có thành phố New York.

Bản khai thuế của Trump thể hiện không có thu nhập từ công việc tư vấn. Thông thường, người ta sẽ chọn Mục C kèm theo thu nhập của mình, còn Trump lại kê khai một khoản phí khấu trừ⁷ khổng lồ. Bản khai thuế liên bang ghi nhận khấu trừ phí 626.400 đô. Nhưng phía thành phố quy định với mức khấu trừ 619.227 đô, chỉ thấp hơn mức Trump khai nhận một chút, thì không được xem là không có thu nhập. Chính điều này khiến chính quyền thành phố và bang New York đánh dấu điều tra trường hợp của Trump. Phía thành phố yêu cầu cung cấp chứng cứ chứng minh việc khấu trừ là đúng pháp luật.

⁷ Từ gốc “deduction”: chỉ những khoản phí khấu trừ (tùy trường hợp) được kê khai để được giảm thuế.

Người đóng thuế không phải chứng minh việc khấu trừ khi kê khai thuế. Điều đó giải thích tại sao trên các đơn khai thuế in sẵn một dòng tuyên thệ, như của liên bang là: “Trước các hình phạt khai man, tôi tuyên thệ rằng tôi đã xác thực tờ khai kèm những mục lục và bản kê, và bằng toàn bộ tri thức và niềm tin của mình, chúng là sự thật, chính xác và toàn bộ”. Nhưng khi bị phía kiểm sát chú ý, họ sẽ yêu cầu cung cấp bằng chứng.

Cơ quan đã yêu cầu Trump nộp sổ sách liên quan đến phần khấu trừ khổng lồ

đó. Trump không nộp. Không có sổ thu, hóa đơn, hay séc thanh toán. Trong trường hợp này, kiểm sát viên đã bác bỏ các khoản khấu trừ. Họ yêu cầu Trump đóng thuế bằng với khoản khấu trừ mà ông không thể chứng minh. Lãi suất cũng được tính thêm vào. Và có một mức phạt, một mảnh của luật dân sự được dùng để đối phó với những chiêu trò trốn thuế. Số tiền phạt tính theo tỉ lệ 35 phần trăm đối với bang và 25 phần trăm với thành phố.

Trump kháng cáo. Mitnick là luật sư bào chữa. (177) Suốt phiên tòa phúc thẩm cấp thành phố dài hai ngày vào năm 1992, Mitnick vẫn không cung cấp bất kỳ tài liệu nào về phí khấu trừ. H. Gregory Tillman, thẩm phán tốt nghiệp Harvard chủ trì phiên tòa, đã ghi chép lại phiên điều trần kỳ lạ này trong quyết định của ông. “Không có giải thích về hành động của người đệ đơn [Trump] về việc kê khai chi phí khổng lồ nhưng không kê khai thu nhập từ hoạt động tư vấn”.

Mitnick được cho xem các bản kê khai thuế của Trump. Và vị luật sư đã xác nhận chữ ký trên đó chính là của mình, nhưng sau đó lại tuyên bố một câu lạ lùng về anh ta và công ty:

“Chúng tôi không” làm tờ đơn đó, Mitnick khai báo. (178)

Nếu Mitnick (người chưa từng bị bang ghi nhận tiền án nào) đang nói sự thật, vậy thì ai là người đã kê khai tờ đơn? Người duy nhất được lợi từ việc này chỉ có Donald J. Trump. Chỉ với một máy photocopy, chữ ký của một người có thể được in vào giấy tờ mà họ không hề biết. Nhiều thập kỷ trước, vạch trần mảnh khốe này đã đem về cho tôi giải thưởng báo chí điều tra quốc gia.

Tòa không có ý định tìm hiểu làm cách nào chữ ký của Mitnick lại xuất hiện trên giấy tờ. Còn biên bản phúc thẩm, ngoại trừ quyết định của thẩm phán Tillman, đã bị tiêu hủy – theo Thẩm phán Tillman ra phán quyết chống lại Trump. Tuy nhiên, ông bỏ bớt án phạt 25 phần trăm cho tội không khai báo thu nhập vì không có tài liệu gốc nào của thành phố được tìm thấy, chỉ có bản sao cùng với chữ ký Mitnick giả mạo.

Tiếp theo hãy nói về vụ kháng cáo với bang. Cũng vậy, Trump không thể đưa ra bất kỳ giấy tờ nào về lợi nhuận từ việc bán các căn hộ ở Trump Plaza, 167 phố 61st Street tại Manhattan. Trích dẫn quan điểm dài 23 trang, Thẩm phán như quy định – từ nhiều năm trước. Tôi từng hỏi luật hành chính⁸ Frank W.

Barrie cho rằng Mitnick vào năm 2016 về vụ này. Anh ta chỉ nói anh ta không nhớ. Chữ ký của Mitnick có lẽ sẽ mãi là một bí ẩn khó tìm lời giải đáp.

⁸ Từ gốc “Administrative Law Judge”.

Thẩm phán Tillman cuối cùng không tìm thấy chứng cứ cần thiết về khấu trừ phí của Trump. (179) Ông cũng có ghi nhận về phản nản từ Trump, nhưng không giải thích gì thêm, rằng Trump đã bị đánh thuế thu nhập gấp đôi. “Vấn đề không phải là gấp đôi thuế mà là không có khoản thuế nào”, ông viết, tô đậm chữ, chức năng ít được sử dụng trong văn bản pháp lý.

Trump “không chứng minh được quyền” được giảm thuế. Thẩm phán, cũng gạch dưới từ không, trong phán quyết rằng Trump không cung cấp những số liệu cơ bản nhất để bào chữa cho hành động nộp thiếu thuế.

Một câu hỏi khác là liệu Trump có nộp đủ số sách kháng cáo thuế đúng hạn tòa đề ra hay không. Thẩm phán trả lời rằng “Trump chỉ nói rằng việc không nộp là do nguyên nhân chính đáng và không phải do cố tình, lý lẽ như vậy không đủ để giải quyết vấn đề”.

Thẩm phán Barrie sau đó xem xét mức phạt 35 phần trăm do kiểm toán của bang đề xuất, con số họ cho là bắt buộc chiếu theo luật thuế của bang áp dụng lên Trump. “Không có gì để ghi vào biên bản [điều tra] ngoại trừ việc người đệ đơn đã tin tưởng một luật sư kiêm kế toán có giấy phép hành nghề để nghe tư vấn về thuế có liên quan đến vụ xét xử này [dựa trên lời khai của ngài Mitnick]. Kết luận là án phạt được phê chuẩn”, thẩm phán Barrie viết.

Luật sư Mitnick, một lần nữa là nhân chứng duy nhất bào chữa cho Trump, “khai rằng ngài Trump không có nghĩa vụ đóng thuế thu nhập, phản bác lại số tiền [phía kiểm toán] đề xuất”. (180) Thẩm phán Barrie quyết định tuyên án Trump nợ tiền thuế cũng như tiền lãi kèm theo mức phạt 35 phần trăm.

Hỏi lại những vụ việc này vào năm 2016, Mitnick trả lời tôi rằng anh ta không có ký ức gì về chúng.

1984 không phải năm cuối cùng Trump không đóng thuế thu nhập. (181) Cục Thi hành Luật Đánh bạc New Jersey cũng đưa ra báo cáo tài chính của Trump vào năm 1991 và 1993, cho thấy ông ấy cũng không hề đóng thuế vào

hai năm này. Báo cáo chỉ ra rằng ông ấy đã thua lỗ nhiều tới nỗi có thể đề nghị đóng vào các mùa khai thuế trong tương lai. Việc thua lỗ này, hay còn gọi là thua lỗ thuần trong hoạt động kinh doanh (NOLs⁹), đồng nghĩa rằng Trump sẽ không nợ đồng thuế nào trong tương lai.

⁹ Net Operating Losses: xuất hiện khi chi phí khấu trừ lớn hơn thu nhập/lợi tức, cũng là điều kiện để được giảm thuế.

Đầu những năm 90, Quốc hội khôi phục một điều khoản trong Đạo luật Cải cách Thuế 1986 – từng gây ra rắc rối cho Trump. Quốc hội khôi phục lại điều luật cho phép các chủ bất động sản khai báo không giới hạn phí khấu trừ song song với thu nhập của họ. Điều đó có nghĩa là các giấy báo lỗ từ việc rơi giá bất động sản có thể được khấu trừ thu nhập, như tiền lương, lợi nhuận từ sân gôn, hoặc tiền phí thu được từ việc bán cà vạt xuất xứ Trung Quốc. Tuy vậy, Quốc hội duy trì một điều luật khác, không áp dụng các quyền lợi trên đối với những cá nhân kiếm hơn 150.000 đô/năm và cho phép những người thu nhập thấp hơn con số đó khấu trừ không quá 25.000 đô vào tiền thu nhập.

Điều luật được khôi phục, có lợi cho Trump vì chỉ áp dụng với các chủ đầu tư bất động sản giao dịch với các tòa nhà do họ sở hữu, và đồng nghĩa rằng Trump sẽ hoàn toàn hợp pháp khi không đóng thuế thu nhập, vì sẽ luôn báo bị rơi giá nhằm bù vào phần thu nhập khác. Trump chắc hẳn sẽ kê khai bị tuột giá mỗi năm, nhưng vẫn giả vờ rằng giá các tòa nhà vẫn cao như được khai báo với tư cách ứng viên Tổng thống.

Để dễ hiểu hơn về cách hệ thống thuế áp dụng với các nhà đầu tư lớn, hãy xem phát biểu sau đây của Trump. (182) Trump nói rằng đài NBC đã trả tổng cộng 65 triệu đô cho ông khi làm chương trình Người tập sự vào hai năm 2011 và 2012 (đài NBC, trong một câu dẫn, nói rằng con số đó bị phóng đại quá mức). Nếu Trump thực sự được trả mức lương đó, tiền thuế thu nhập liên bang của ông sẽ gần 23 triệu đô. Tuy nhiên, nếu con số 65 triệu đô hoặc cao hơn Trump kê khai thành số tiền bị thua lỗ vì bất động sản rớt giá, Trump sẽ không có thuế thu nhập. Đồng nghĩa với việc Trump không phải trả tiền triệu cho thuế, mà là không một xu nào cả.

Nhưng hóa đơn thuế đó sẽ không biến mất.

Theo một số điều luật quy định bởi Quốc hội, tiền thuế sẽ được hoãn vào

tương lai. 23 triệu đô vì vậy có thể xem như khoản vay không có lãi suất từ chính phủ. Đến một hạn nào đó, khoản vay này sẽ được trả. Nó đã trở thành đặc trưng đối với giới bất động sản suốt hai thập kỷ nay. Hãy giả sử rằng Trump sẽ dùng khoản vay này đầu tư trong 20 năm và đem về lợi nhuận với lãi suất 10 phần trăm (con số có lẽ Trump sẽ cho là không đáng kể và không xứng với năng lực của mình). Vậy thì khi đến hạn khả nợ Trump chỉ cần gửi 23 triệu đô tới Bộ Tài chính và giữ lại doanh thu kiếm được từ khoản nợ đó: 130 triệu đô. Bằng cách này, Quốc hội đã làm giàu cho những kẻ như Trump, “tình cờ” cấp vốn cho họ đầu tư và quyền miễn trừ thuế chiếu theo điều luật mà chỉ áp dụng cho nhà đầu tư bất động sản lớn.

Đây chưa phải là lần cuối cùng cơ quan thuế phải lùm xùm với Trump. Những vụ việc kể trên chỉ mới đề cập ở mặt các hoạt động kinh doanh, nỗ lực trốn thuế của Trump còn thể hiện ở một lĩnh vực khác. Một vụ việc buộc Trump phải điều trần trước đại bồi thẩm đoàn và suýt chút nữa thì bị tước mất giấy phép kinh doanh casino.

14 Những chiếc hộp rỗng

Năm 1983, sau khi ghé Bulgari, cửa hàng trang sức trên con phố xa xỉ Fifth Avenue của Manhattan, Donald Trump mua sợi dây chuyền 50.000 đô gửi về địa chỉ nằm ngoài bang New York. Vào một ngày khác, ông cũng mua món trang sức trị giá 15.000 đô. Và nó cũng được gửi về địa chỉ nằm ở bang Connecticut, nhà của luật sư kiêm người định hướng của ông, Roy Cohn. (183)

Cả hai kiện hàng đều trống rỗng.

Gửi các gói hàng rỗng là một cách để trốn thuế bán hàng¹ đánh lên trang sức, da thú và các sản phẩm đắt tiền có thể dễ dàng vận chuyển qua đường bưu điện. Theo như luật của New York và hầu hết các bang khác, một vị khách mua hàng và gửi chúng về bang mà mình cư trú thì không phải đóng thuế mua hàng cho bang New York. Theo lý thuyết, những người mua hàng sau đó sẽ nợ tiền thuế tương đương với bang cư trú của mình, được biết với thuật ngữ “thuế sử dụng”², nhưng kiểu thu thuế như vậy hiếm khi được tuân thủ. Nó thậm chí gần như bị bỏ đi vào năm 1983.

¹ Từ gốc “sales tax”: tiền thuế hàng hóa mà người bán phải chịu.

² Tương tự như “sales tax” nhưng sử dụng cho người mua hàng.

Theo quy định, bên bán sẽ chia phần thuế này với bên mua.

Một khi kiểm toán thuế bán hàng bang New York biết được hoạt động này, họ sẽ dễ dàng lần ra danh tính người trốn thuế. Họ không cần phải rà soát từng tờ hóa đơn cá nhân mà họ lưu lại trong thời hạn 28 tháng, sẽ kết thúc vào tháng Ba năm 1983. Trong các ghi chép giao hàng của cửa hàng Bulgari có đánh dấu chú ý cạnh tên của người được nhận một kiện hàng rỗng. (184) Sau đó, để tiết kiệm chút tiền, Bulgari chỉ đóng phí đủ cho một đơn hàng rỗng, không tính thêm khối lượng của món trang sức. Các món trang sức chỉ làm kiện hàng nặng thêm vài trăm gram, nhưng theo như đại bồi thẩm đoàn nhận thấy, một vài kiện có thể lên tới vài kilogram.

Trump không phải khách hàng duy nhất được liệt vào danh sách điều tra. (185) Trong số hóa đơn của kiện hàng rỗng còn có ca sĩ Frank Sinatra, Henry Kissinger lúc này là cựu thư ký bang New York, tỷ phú kiêm chuyên gia đầu tư Ronald Perelman, người nổi tiếng C. Z. Guest, nữ diễn viên Mary Tyler Moore, và sản xuất game show Mark Goodson. (186) Vụ điều tra, cũng giống như rất nhiều vụ có liên quan tới người giàu và giới chính trị quyền lực khác, diễn ra trong im lặng, không có thông báo công khai, truyền thông, hay công khai tên những người tình nghi. Vụ việc là do William Bastone³ tiết lộ, sau đó một nhà báo trẻ của tuần báo Village Voice, học nghề từ William với cái tên trong tương lai là Wayne Barrett, người viết tiểu sử của Donald Trump. (187)

³ William Bastone (1961) biên tập viên kiêm nhà đồng sáng lập website The Smoking Gun.

Bastone còn tìm ra một người mua khác - Adnan Khashoggi, môi giới vũ khí người Ả Rập Saudi, được xem như người giàu nhất thế giới ở thời điểm hiện tại. Khashoggi thường tiệc tùng với Trump ở New York và Atlantic. Hắn đã nuốt mất 17.000 đô thuế mua hàng bằng cách gửi các kiện hàng rỗng tới thành phố Geneva (Thụy Sĩ). Đồ trang sức ban đầu được giao tới căn hộ của hắn ở tòa Olympic Tower, cách cửa hàng Bulgari vài dãy nhà. Vào lúc này, Olympic Tower là một trong hai tòa nhà tại Manhattan cho phép các căn hộ được đứng dưới tên những công ty không thể lần ra thông tin, một dạng ẩn danh của giới nhà giàu. Tòa nhà còn lại là Trump Tower. Đây không phải lần duy nhất Trump và Khashoggi được liên hệ công khai, đều là những người giàu nhất nhưng không chịu bỏ ra số tiền đối với tỷ phú chỉ là vài đồng lẻ.

Đại bồi thẩm đoàn được nghe về 202 trường hợp cửa hàng trang sức toàn cầu này chuyển những kiện hàng rỗng. (188) Các khách hàng này đã trốn tổng cộng 1,5 triệu đô tiền thuế bán hàng. Trump thì không nằm trong số đó vì ông đã thỏa thuận ra làm nhân chứng để không trở thành mục tiêu của tòa.

Bê bối thuế bán hàng đe dọa rất lớn tới sự giàu có mà Trump đang có. Với tư cách là chủ sở hữu hai casino ở Atlantic, bất kỳ bản án hình sự nào cũng có thể treo giấy phép hoạt động của Trump. Và chỉ cần hai lần trốn thuế bán hàng với số tiền hơn 5.000 đô bị bồi thẩm đoàn phát hiện cũng đủ tuyên án Trump thành trọng tội. Thực tế hơn nữa nếu quan chức quản lý casino của

New Jersey từng muốn xem xét sự dính líu của Trump trong vụ việc, thì không cần một bản án hình sự chính thức, họ cũng có thể tước bằng của ông ấy. Trump đã thuê Howard Rubenstein, người phát ngôn cho giới nhà giàu New York khi gặp rắc rối, để thỏa thuận với Bastone và những nhà báo khác. Rubenstein cho biết Trump chỉ tham gia vào việc mua bán có tính chất “bona fide transactions”⁴, ông ấy không làm gì sai trái. (189)

⁴ Ý chỉ hoạt động trao đổi mua bán với mục đích trong sạch, đơn thuần.

Robert Abrams, người sau này sẽ trở thành luật sư trưởng của bang New York, không nhắm vào Trump và những người mua hàng còn lại. (190) Thay vào đó, giống như quan chức quản lý sông bài của New Jersey áp toàn bộ tính khắt khe của luật pháp lên người bồi bàn và người làm cái, Abrams theo đuổi những mục tiêu dễ hơn. Ông ấy yêu cầu đại bồi thẩm đoàn kết án quản lý cửa hàng, cũng như Nicola Bulgari, công dân Ý sở hữu cửa hàng trang sức có tên ông. Bồi thẩm đoàn chấp nhận đề nghị của Abrams, tuyên án hai người đàn ông này phạm 213 tội. Giai đoạn sau, Nicola Bulgari bị xem như kẻ trốn tội vì không muốn từ Ý quay về New York. Nhưng cuối cùng Abrams vẫn cố đẩy hai người này vào tù.

Chỉ trước Giáng sinh năm 1986, Thị trưởng Ed Koch thông báo rằng Nicola Bulgari và quản lý cửa hàng đã nhận tội, nhưng không bị xử tù. Ngược lại, Koch tức giận vì tuyên án quá nhẹ. Ông cũng bức xúc rằng “những người nổi tiếng” là khách hành đáng ra cũng phải đối mặt với án phạt nặng.

“Chúng ta phải làm họ xấu hổ. Đối với một người nổi tiếng, chỉ cần 15 ngày trong tù cũng đủ gây chú ý rồi”. (191) Và chỉ cần bị tổng giam cũng có nghĩa là Trump bị tước giấy phép casino.

Năm 1987, một lần nữa Trump và Khashoggi cùng nhau gây chú ý trước công chúng. Khashoggi đã thầu việc đóng một chiếc du thuyền xa xỉ dài 85 mét, cũng là du thuyền lớn nhất thế giới, được lát gỗ thích bóng loáng và phòng tắm kiểu ông hoàng mà một vị khách từng đùa rằng nó đủ rộng để đậu một chiếc trực thăng. Khashoggi đặt tên chiếc thuyền màu trắng này là Nabila để tưởng nhớ đứa con gái. Chiếc thuyền cũng được khắc dòng chữ “The Flying Saucer” theo con thuyền trong bộ phim điệp viên Never Say Never Again 1983 của James Bond.

Khashoggi mất chiếc thuyền vì không thể thanh toán khoản vay. (192) Năm 1987, nó được chuyển nhượng cho Trump. Ông đổi tên thành Trump Princess (nhưng việc đổi tên một chiếc thuyền được xem là điều rủi, kiểu tư tưởng mê tín của giới bài bạc). Du thuyền đòi hỏi chi phí khổng lồ để bảo dưỡng và nạp nhiên liệu. Trump, người chỉ sử dụng nó một lần duy nhất và phàn nàn về việc say sóng trên chuyến hành trình xuyên đêm từ New York đến các bến du thuyền của casino tại Atlantic của ông, đã trốn 1,7 triệu đô tiền thuế mua hàng. Ông làm được điều này bằng cách thu mua con thuyền thông qua một công ty offshore⁵ mà ông là chủ sở hữu. Sau đó, ông chỉ cần cho thuê lại nó cho chính mình nhằm chỉ phải chi trả tiền thuế thuê hằng tháng, giống như những người cho thuê xe hơi thường làm. (193) Quan chức thuế bang có từng điều tra vụ giao dịch nhưng kết luận rằng tiền thuế không đóng là đúng theo pháp luật.

⁵ Offshore company: tạm dịch là “công ty ngoài khơi” chỉ những công ty có tư cách pháp nhân nằm ngoài lãnh thổ quốc gia mà chủ sở hữu là công dân. Những công ty này có nhiều chức năng, một trong số đó là dễ dàng trốn thuế thu mua, thu nhập cho chủ sở hữu vì không nằm dưới sự quản lý của nước sở tại.

Năm 1990, khi Trump bên bờ vực phá sản vì không thể trả số nợ hơn 3 tỉ đô, các đồng minh của ông rao với tờ New York Times rằng ông đang có ý định bán chiếc du thuyền với giá 110 triệu đô, gấp ba lần so với giá mua vào ba năm trước. (194) Đó đúng là cái cách ngớ ngẩn để thổi phồng sự giàu có. Tờ New York Times chán ngán đăng tin rằng “Trump Organization từ chối đưa ra nhận xét”, ám chỉ không ủng hộ với câu chuyện. Chiếc du thuyền sau đó được bán, thấp hơn với giá mua mà Trump từng khoe, cho hoàng tử Al-Waleed Bin Talal bin Abdulaziz al Saud của Ả Rập Saudi, người sau đó cũng sớm thu mua một bất động sản nổi tiếng khác của Trump, Plaza Hotel nằm đối diện công viên Trung tâm ở Manhattan.

15 “Còn tốt hơn cả Harvard”

Michael Sexton, cố vấn quản trị và giám đốc công ty giáo dục vì lợi nhuận, từng cãi nhau với Trump trong một cuộc họp ngắn năm 2004. (195) Sexton đề nghị được phép sử dụng tên Trump cho các khóa học về bất động sản tương tự với các khóa tập huấn định kỳ bắt buộc với các tổ chức muốn duy trì giá trị giấy phép của họ. Trump lập tức đồng ý với ý tưởng đó. Thực tế là ông thích nó tới nỗi khi Sexton và các cộng sự quay trở lại Trump Tower để ký hợp đồng, Trump thông báo rằng, không những cấp phép sử dụng tên của chính mình, ông sẽ sở hữu luôn cả công ty. Sexton sẽ được hưởng vốn cổ đông với lãi suất 5 phần trăm và 250.000 đô la lương thường niên khi điều hành công ty.

“Ở Đại học Trump¹, chúng tôi dạy về thành công. Hoàn toàn tập trung vào thành công. Nó sẽ hướng tới tất cả học viên. Chúng tôi sẽ có những giáo sư và những phụ tá giáo sư – những con người kiệt xuất, những bộ não xuất chúng, thành công. Chúng tôi sẽ dạy những môn học tốt nhất. Họ sẽ được chính tôi trực tiếp chọn lựa”, Trump nói, nhìn thẳng vào máy quay khi quay một video quảng cáo năm 2005.

¹ Trump University.

Không có câu nào trong mớ tuyên bố đó là sự thật.

Trước hết, không có “đại học” nào cả, từ tầng nghĩa phổ thông - chỉ một học viện với nhiều ngành học trình độ cao - lẫn định nghĩa chiếu theo luật New York, cấm bất kỳ hoạt động kinh doanh nào sử dụng từ “đại học” làm tên doanh nghiệp nếu không được bộ giáo dục của bang cấp phép. (196)

Cũng cỡ một khuôn viên đại học, trụ sở của Trump University đặt tại tòa nhà số 40 phố Wall² thuộc quyền sở hữu của Trump. Tháng Bảy năm 2016, tạp chí kinh doanh Bloomberg Businessweek đăng tin rằng tòa nhà này là nơi tụ tập của bọn lừa đảo thị trường cổ phiếu, môi giới cổ phiếu qua điện thoại³, và trao đổi loại cổ phiếu ba xu⁴. Theo một danh sách cấp báo công khai, được phát hành bởi Ủy ban Chứng khoán và Sàn giao dịch Mỹ⁵ để cảnh báo công dân tránh xa những hoạt động lừa đảo, không có nơi nào tập trung nhiều công

ty môi giới cổ phiếu hoạt động trái phép như ở đây. (197)

² Wall Street, con phố nổi tiếng tập trung các sàn chứng khoán lớn nhất của New York.

³ Từ gốc “boiler room operator”, chỉ những người làm việc trong các văn phòng chật chội nóng bức, thường ở tầng hầm các tòa nhà, công việc chủ yếu thực hiện qua điện thoại.

⁴ Từ gốc “penny stock” chỉ các cổ phiếu có mệnh giá thấp hơn 5 đô do các công ty nhỏ phát hành, không được niêm yết trên sàn chứng khoán.

⁵ Federal Securities and Exchange Commission, gọi tắt là SEC, có nhiệm vụ thi hành luật chứng khoán, quản lý thị trường chứng khoán và một số lĩnh vực liên quan.

Một tuần sau khi Đại học Trump được quảng bá, chính quyền New York đã đề nghị Trump ngưng sử dụng từ “đại học”. (198) Trump cùng Sexton về cơ bản đã ngó lơ những yêu cầu này tận năm năm, đến năm 2010, họ mới thực sự đổi tên thành “Sáng Kiến Kinh Doanh Trump”⁶.

⁶ Trump Entrepreneur Initiative.

Trump khai nhận rằng ông ấy không biết gì hơn về doanh nghiệp, và đẩy các câu hỏi sang Sexton.

Trường đại học rởm này cũng không có các giáo sư, thậm chí còn không có các phụ tá bán thời gian. (199) Còn môn học được gọi là “khoa” tất nhiên không hề “tốt nhất của tốt nhất”. Họ đã thuê những người làm kinh doanh, nhiều trong số đó chưa từng có kinh nghiệm trong lĩnh vực bất động sản. Có người từng quản lý một cửa hàng thức ăn nhanh chung vốn, theo như Thượng nghị sĩ Marco Rubio vạch trần trong buổi tranh luận sơ bộ của Đảng Cộng hòa hồi tháng Ba năm 2016. Hai trợ giảng khác thì đang rơi vào cảnh phá sản và cố rút tiền từ những học viên đam mê học làm giàu.

Trump thậm chí còn không giữ lời hứa đích thân tuyển dụng. (200) Năm 2012, trong vụ kiện cáo dân sự ở California mà Trump là bị cáo, luật sư

Rachel Jensen đã lần lượt đọc tên các thành viên của khoa “Làm Sự Kiện”⁷, chiếu hình ảnh cá nhân của họ và mở một đoạn video ghi lại sự kiện trong khoa. Trump phàn nàn dạng câu hỏi của luật sư làm lãng phí thời gian nhưng lại không thể nhận ra một người nào trong số đó. “Quá nhiều năm trôi qua rồi... quá nhiều năm... Nó là chuyện xưa cũ rồi”, ông trả lời. Một vài sự kiện trong đó chỉ mới diễn ra chưa đầy hai năm trước. Hết lần này tới lần khác, Trump khai báo không thể nhớ.

⁷ Từ gốc “Live Events” dạy các kiến thức và kỹ năng làm sự kiện như tổ chức, điều phối, đạo diễn, v.v.

Đáng chú ý là có khi trí nhớ của Trump lại tốt lạ thường. (201) Năm 2015, ông ấy khẳng định rằng đã nhìn thấy trên truyền hình về sự kiện 11-9, hàng ngàn người Hồi giáo bang New Jersey reo hò ăn mừng khi Tòa Tháp Đôi cháy rụi. Không có video, hình ảnh hay lưu trữ từ phía cảnh sát có thể chứng minh vụ việc trên. Nhưng Trump vẫn cứ tin là mình nhớ đúng. Ông ấy kể với khán giả trong buổi vận động ở Iowa năm 2015 rằng mình bị ám ảnh vì “ký ức kinh hoàng đó của thế giới”.

Cuối cùng luật sư Jensen phải đề nghị Trump nêu tên bất kỳ “một trợ giảng nổi trội của khoa” mà ông nhớ. (202) Trump đáp rằng “tôi không biết tới các trợ giảng”. Câu trả lời đối lập hoàn toàn với lời hứa tuyển dụng từng người.

Trump còn hứa một chuyện kỳ lạ khác trong video quảng bá Đại học Trump. “Chúng tôi sẽ dạy những thứ tốt hơn các trường kinh doanh khác dạy, hãy cùng tôi vào ngôi trường kinh doanh tốt nhất. Chúng tôi sẽ làm bạn vượt trội hơn. Vì ở đây có hệ thống giáo dục vượt bậc và sẽ cung cấp những kiến thức cần thiết”.

Tiếp tục không có lời nào là thật. Thứ gần đúng duy nhất có lẽ là cụm “cùng tôi vào trường kinh doanh tốt nhất”. (203) Trump chưa bao giờ học ở trường Wharton School của Đại học Penn, nhưng đúng là ông có đi học hai năm trong một chương trình học bốn năm dành cho sinh viên.

Dựa trên những lời khai của Trump khi trả lời luật sư Rachel Jensen năm 2012, thật lố bịch khi nói Đại học Trump có hệ thống giáo dục tốt hơn cả những trường đại học hàng đầu. Bản thân Trump nhận thức được rằng Sexton, với nhiệm vụ điều hành trường học, “lại không có nhiều kiến thức

nền về bất động sản”. Trump cũng thừa nhận ông ấy không nhớ là Sexton có từng điều hành một trường học nào trước đó chưa. “Chuyện xảy ra trước đó quá lâu” là điều mà ông ấy đáp trả. Trump cũng nói không biết về mức phí tham gia một hội nghị chuyên đề kéo dài ba ngày. “Tôi không biết. Nó đã quá lâu rồi”.

Hỏi tới vấn đề liệu “có ai chưa từng có kinh nghiệm mua bán bất động sản lại được trả phí hướng dẫn chuyên ngành chục ngàn đô trong sự kiện ba ngày đó không”, Trump lại tiếp tục “tôi thực sự - thực sự không thể trả lời. Tôi không biết tí gì về kinh nghiệm làm việc của họ. Cũng có thể họ là thiên tài. Tôi không biết. Tôi không thể trả lời cô được”.

Trump cũng thừa nhận luôn cả việc không xem xét các tài liệu giảng dạy được cấp cho các trợ giảng. Rõ ràng, ông ấy không thể đảm bảo chất lượng các bài giảng. Trong khi đó, phía điều tra và những học viên đang đòi lại tiền học phí diễn tả chúng là ít các thủ thuật mua bán làm quá tới việc không có bất kỳ giá trị giáo dục nào.

Toàn bộ lời khai ở trên đều trích từ vụ kiện năm 2012. (204) Còn hai vụ kiện khác, lần này cáo buộc doanh nghiệp Đại học Trump hoàn toàn là lừa đảo, lợi dụng sự bẽ tắc và cả tin của học viên để thu về 40 triệu đô cho một chương trình học hóa ra chỉ là dạy kỹ năng bán ép⁸. Trong vụ kiện năm 2013, luật sư trưởng Eric Schneiderman của bang New York cho biết hội nghị chuyên đề kéo dài ba ngày của Đại học Trump, với chi phí tổ chức 1.497 đô, cam kết cung cấp một “cơ sở dữ liệu” đặc biệt về bên cho vay thực chất cung cấp một danh sách lấy từ Scotsman Guide, một tạp chí định kỳ tháng mà tôi có thể xem miễn phí trên Internet. (205)

⁸ Từ gốc “high pressure salesmanship” theo nghĩa tiêu cực, ý chỉ việc bán hàng bị áp lực vừa về thời gian vừa doanh số bán hàng, khiến nhân viên hay chèo kéo khách hàng.

New York không phải là bang duy nhất chính quyền nghi ngờ về Đại học Trump. Tại bang Texas, các nhân viên lừa đảo đội lốt chính phủ đã được thuê rất nhiều lần tham dự 57 hội nghị chuyên đề miễn phí được tổ chức trong suốt bảy tháng. Họ sau này tự cung cấp thông tin cho vụ kiện.

Kết quả điều tra chỉ ra rằng những học viên tham dự các hội nghị “cao cấp

hơn” “được dạy cách săn tìm các chủ hộ đang khủng hoảng tài chính và cách tịch thu tài sản”. (206) Họ cũng được hướng dẫn vào buổi sáng đầu tiên của khóa học ba ngày, “gọi cho các công ty tín dụng, ngân hàng và công ty cho vay cầm cố yêu cầu tăng mức tín dụng để họ có thể mua gói học “Gold Elite”. Phía trường thậm chí còn yêu cầu học viên gọi ngay cho ngân hàng ngay trước mặt các giảng viên. Mục đích chính của hội nghị chuyên đề này nhằm thực hành kỹ năng bán ép và thuyết phục các học viên mua khóa học “Gold Elite” với chi phí 35.000 đô.

Cơ quan bảo vệ người tiêu dùng còn báo cáo về các nội dung Đại học Trump giảng dạy, “lỗi thời, không thể áp dụng với thị trường nhà đất Texas, thiếu tính thực tiễn. (207) Bên cạnh đó, những chiến thuật được dạy chỉ mang tính dự đoán cao và một hình thức khuyến khích học viên kinh doanh bất động sản mà không có giấy phép, vi phạm quy định của bang Texas”.

Báo cáo của bang kết luận các đại lý bán hàng, được xem như một khoa, “khai báo sai khi nói các “buổi chuyên đề miễn phí” được chấp nhận duy trì giảng dạy”, thực chất nó không hề được phê duyệt. Cuối cùng, gọi một hoạt động kinh doanh là “đại học” vi phạm luật pháp Texas, như ở New York. Đại học Trump không cung cấp giấy phép bang yêu cầu và cũng không kê khai thuế bán hàng theo luật bang (Sexton sau này lại khai là tiền thuế cuối cùng đã được trả đầy đủ).

Còn đối với vụ kiện có liên quan tới những điều tra viên giả mạo theo thời vụ, những người đã nộp báo cáo cho tòa, có vẻ cứng rắn hơn với Trump. Phía điều tra bang kết luận rằng Trump, để thu hút khách hàng, đã ghi những dòng như “Tôi có thể làm bất cứ ai trở thành nhà đầu tư bất động sản thành công, kể cả với bạn”, bị kết án dân sự cá nhân với tội thực hiện các vụ giao dịch để gây nhầm lẫn.

Chúng ta biết được toàn bộ sự việc trên là nhờ John Owens, từ năm 2011 là cựu Phó giám đốc Ban Bảo vệ quyền lợi khách hàng của văn phòng luật sư trưởng bang Texas, làm một tập báo cáo công khai năm 2016. (208) Sau sự việc, sếp cũ của Owens đã đáp trả bằng một lá thư trích dẫn sáu điều luật Owens có thể đã vi phạm khi công bố báo cáo và đề nghị tước giấy phép luật sư của ông.

Tập tài liệu mà Owens đã công khai bao gồm một bản phân tích về các tội mà

Trump có thể bị tuyên án nếu chúng được đưa ra tòa và lý do tại sao giới quan chức lo lắng Trump sẽ thua.

Bên cạnh đó còn một lá thư được ký vào tháng Một năm 2010 bởi Rick Berlin, trợ lý của luật sư trưởng bang Texas, đề nghị bang yêu cầu bồi thường cho những người dân Texas là nạn nhân cũng như những hình phạt nặng hơn cho hành động phạm pháp và lừa đảo. Sau tất cả, Berlin đề xuất mức phạt 5,4 triệu đô và yêu cầu cấm vĩnh viễn Trump và đại học của ông làm kinh doanh ở bang Texas.

Greg Abbott, luật sư trưởng bang Texas, không đưa ra hành động nào.

Sau báo cáo nội bộ của Owens, giới chức bang đã cố giải thích về quyết định không yêu cầu bồi thường và hành động công khai. Họ quả quyết rằng luật sư trưởng Abbott đã thực sự đem lợi ích về cho bang Texas bằng cách không nghe theo sự tư vấn của nhân viên. Abbott hiện nay là tân thống đốc bang. Ông đã từng ủng hộ Trump vào năm 2016. Văn phòng của Abbott cho biết ông đã làm những gì cần thiết để chấm dứt hoạt động kinh doanh có hại cho bang Texas.

Abbott chưa bao giờ giải thích vì sao ông ủng hộ vị Tổng thống đã từng điều hành kinh doanh lừa đảo để cuối cùng bị đuổi khỏi bang mình. Và cũng không thể biết được liệu Trump chuyển ra khỏi Texas là do đe dọa phạt từ Abbott hay đơn giản chỉ bởi vì Đại học Trump đã tận dụng triệt để thị trường ở Texas. Không có tài liệu nào được tìm thấy.

Năm 2013, ba năm sau khi trợ lý Berlin không đòi được tiền bồi thường cho người dân Texas, Trump đã tài trợ 35.000 đô cho chiến dịch tranh cử thống đốc bang của Abbott. (209) Ở Florida, khoảng thời gian này còn rút ngắn hơn nhiều.

Ngày 13 tháng Chín cùng năm, luật sư trưởng bang Florida, Pam Bondi, tuyên bố rằng đội ngũ của bà sẽ xem xét cùng với đội ngũ bang New York điều tra Đại học Trump. Chưa sang tuần tiếp theo, 25.000 đô từ tài khoản của Quỹ Donald J. Trump được chuyển vào tổ chức tái tranh cử vị trí luật sư trưởng của Pam Bondi, And Justice for All⁹. Ivanka Trump cũng đóng góp cá nhân 500 đô vào chiến dịch này. Ngày 17 tháng Chín, Bondi tuyên bố văn phòng của bà quyết định không hợp tác điều tra với bang New York nữa, cho

rằng quá ít chứng cứ và thực chất bà chỉ mới nhận được một đơn tố cáo.

⁹ Tạm dịch: “Công bằng cho tất cả”.

Cả Bondi và Trump tất nhiên biết rằng sẽ không phù hợp nếu một luật sư trưởng nhận tiền chiến dịch từ đối tượng đang bị điều tra lừa đảo. (210) Có một sự thật là vào ngày cuối cùng tháng Sáu năm 2016, Trump đã tố cáo Loretta Lynch, Bộ trưởng Bộ Tư pháp Mỹ, vì có cuộc trao đổi nửa giờ đồng hồ với cựu Tổng thống Mỹ Bill Clinton khi cả hai tình cờ gặp nhau tại sân bay Phoenix Airport. (211) Họ không nên nói với nhau lời nào cả, Trump nhận xét, vì Cục Điều tra Liên bang FBI¹⁰ đang làm việc với vụ bê bối sử dụng email cá nhân khi Hillary còn là Bộ trưởng Bộ Ngoại giao.

¹⁰ Federal Bureau of Investigation.

“Ai lại đi làm điều này. Tôi nghĩ nó thật tệ hại, thật khủng khiếp”, Trump nhận xét. (212)

Trump còn cho rằng mình đang đấu tranh chống lại một hệ thống gian dối. Cuộc gặp tại sân bay Phoenix là “bằng chứng về một hệ thống gian dối”, theo như ông nói. Nhưng ông lại không nhận xét gì về cuộc điều tra ở Florida hay quyền góp chiến dịch cho Bondi.

Không giống với khẳng định của luật sư Bondi, thực chất có nhiều hơn một lời phàn nàn tại Florida về trường học của Trump. Nhà báo Scott Maxwell đã từng yêu cầu văn phòng luật sư trưởng Florida cung cấp toàn bộ đơn phàn nàn về Trump năm 2013 được lưu trữ. Và ông nhận lại được tập ghi chép dài 8.491 trang. Điều đó cho thấy Bondi, cũng giống như người tiền nhiệm của bà Bill McCollum, đã làm lơ trước lời kêu gọi giúp đỡ của người dân. Vài trong số đó là những người cao tuổi được khuyên nên tìm một tổ chức chính phủ khác hoặc đâm đơn kiện. Một người đàn ông cho biết rằng học phí 26.000 đô ông chi trả đã khiến ông hết sạch tiền. Cũng có một số khác không tìm được cách lấy lại tiền vì văn phòng của Trump tại thành phố Boca Raton (Florida) đã đóng cửa.

Hoạt động ở Florida được giao cho Michael và Irene Millin. Cặp đôi Millin này cũng khá nổi tiếng. Giống như Trump, họ từng xuất hiện trên show

truyền hình Lifestyles of the Rich and Famous¹¹. Họ cũng nổi tiếng với giới điều tra cả nước vì những lần quảng bá cách làm giàu nhanh chóng. Trong đó, cặp đôi nhận đơn phản nản về các văn phòng bất ngờ đóng cửa, không thanh toán lương cho nhân viên và phía nhà cung cấp. Các hội nghị chuyên đề giá cắt cổ của họ nói ai cũng có thể mượn số tiền lớn mà không bị tính lãi và được chính phủ trợ cấp làm kinh động tới luật sư trưởng của tổng cộng 34 bang. Trong số đó tất nhiên có Greg Abbott, ngay lúc ông đang nhậm chức luật sư trưởng bang Texas.

¹¹ Tạm dịch “Cuộc sống của giới nhà giàu và nổi tiếng”.

Tại sao Trump lại hợp tác với cặp đôi Millin là câu hỏi không được đặt ra trong suốt các buổi tranh luận của các ứng viên Tổng thống và các sự kiện khác. Mặc dù việc tìm hiểu họ không hề đòi hỏi phải có sự điều tra kỹ lưỡng, chỉ cần một cái click chuột trên Internet cũng có thể dò ra.

Sau đó, Quốc hội đã ban hành cấm các hoạt động quyên góp, trong đó bao gồm các quỹ tư nhân của Trump, vì mục đích chính trị như Trump đã làm trong chiến dịch của Bondi. Đối với hai người, việc sử dụng khoản tiền đó dẫn tới nguy cơ bị truy tố hình sự. (212) Tháng Sáu năm 2016, một luật sư từ Boston tên Whitfield Larrabee đã yêu cầu phía công tố viên định tội hối lộ với Bondi và Trump. “Hành động như hối lộ và nhìn bề ngoài cũng giống hối lộ nên tôi tin đó là một vụ hối lộ”, vị luật sư cho biết.

Lời giải thích từ các quỹ của Trump đưa ra sẽ khiến những người điều hành các quỹ từ thiện hay các tổ chức xin trợ cấp phải nghi ngại. Nó cũng sẽ làm các công tố mẫn tham những dày dạn kinh nghiệm phải nhúu mày. Các tổ chức từ thiện được yêu cầu phải khai báo tên của người được nhận trong một báo cáo thường niên gọi là “Form 990” của Sở Thuế vụ liên bang IRS. Báo cáo đó cũng giống như đơn khai thuế cá nhân của bạn, được in lời tuyên thệ.

Form 990 năm 2013 của Quỹ Trump không đề cập tới quyên góp cho chiến dịch của Bondi, And Justice for All. Nhưng có mục quyên góp 25.000 đô cho một tổ chức tên gần giống, Justice for All, đặt tại thành phố Wichita (Kansas). Tổ chức tập huấn cho những người tuyên truyền chống nạo phá thai này cho biết chưa hề nhận được đồng nào từ quỹ của Trump.

Allen Weisselberg, giám đốc tài chính Trump Organization kiêm luôn các

quỹ từ thiện của Donald Trump, viện cố báo cáo sai là do lỗi đánh máy, vì khối lượng công việc quá nặng nên để sót một hoặc hai ký tự, đặc biệt hơn là hóa ra 25.000 đô thực chất được chuyển cho tổ chức cùng tên hoàn toàn với chiến dịch của Bondi, nằm ở bang Utah. (214) Nhóm từ thiện này cũng báo không hề nhận được tiền từ Trump.

Theo lời khai của Weisselberg, nhân viên này cũng làm cho cả hai tổ chức. Ông trả lời báo Washington Post rằng nhân viên được giấu tên đã nhận được yêu cầu thanh toán từ đội ngũ tranh cử của Bondi, And Justice for All. Nếu đây là sự thật, thì rõ ràng Bondi đã từng giao kèo với Trump khi ông và trường kinh doanh của ông đang bị điều tra.

Có một điều gây ngạc nhiên nữa là về khẳng định của giám đốc tài chính của And Justice for All, Nancy Watkins, với tờ Tampa Bay Times năm 2013. Bà nói rằng chiến dịch của Bondi “suôn sẻ là nhờ nguồn tài chính được quyên góp từ Quỹ Trump”.

Trong khi bang Florida không phản ứng gì, thì Trump lại gặp phản ứng trái chiều tại phiên tòa liên bang của California, nơi mọi người kiện ông và Đại học Trump vì tội lừa đảo. Các đáp trả của Trump về câu hỏi của luật sư Jensen đã được công khai theo yêu cầu của rất nhiều tổ chức mới. Những yêu cầu này trước đó đã được trình lên thẩm phán liên bang Gonzalo Curiel, người đang giám sát hai trong số các vụ lừa đảo khác tại San Diego. Vào ngày thẩm phán Curiel chính thức mở phiên tòa, Trump đã công kích ông ấy.

“Tôi đang phải đối mặt với một thẩm phán căm ghét Donald Trump, ông ta làm vậy là sai rồi”, Trump tuyên bố, vô tình gây ra tranh cãi xung quanh vấn đề ông ấy có tin tưởng tính độc lập của tòa án với tư cách là Tổng thống hay không. Ông ấy không hề nhận xét về quyết định công khai một số tài liệu liên quan đến vụ việc của thẩm phán, một chi tiết nhỏ mà giới truyền thông không chú ý. Thay vào đó, Trump đề nghị một cuộc điều tra về “vị thẩm phán, người mang dòng máu Mexico”. Thẩm phán Curiel, từng là cựu công tố viên liên bang, ra đời tại bang Indiana và tốt nghiệp trường luật của bang.

Ngày hôm sau, Trump tiếp tục công kích về gốc gác của thẩm phán. (215) “Tôi sẽ xây bức tường, tôi sẽ xây bức tường”, Trump ám chỉ về đề xuất xây bức tường ngay biên giới Mỹ và Mexico. “Tôi gặp một thẩm phán người Mexico. Ông ta mang dòng máu Mexico. Ông ta đáng ra phải tự biết chối bỏ

chính mình, và từ bỏ những thứ khác nữa”.

Các phát ngôn vừa rồi khiến tờ National Review, tạp chí chính trị tư tưởng bảo thủ có tầm ảnh hưởng luôn phản đối Trump, đăng bài chế giễu ông ấy: “Hóa ra đây là tư duy pháp luật của Donald Trump, cũng giống như triết lý sống của ông ta: Donald Trump chỉ thích những thẩm phán thích Donald Trump”.

Tháng Bảy năm 2016, Trump tìm cách hạn chế cộng đồng tiếp cận được phần biên bản còn lại của vụ kiện từ các tổ chức mới mở, đặc biệt là đoạn video luật sư Jensen lấy lời khai của ông. Đồng thời, ông mĩa mai các lập luận về lừa đảo là ngớ ngẩn và tuyên bố mình giành chiến thắng với cả ba vụ kiện tụng. Tuy nhiên, ông ấy vẫn lo lắng về đoạn video. Phía luật sư của Trump lập luận rằng việc công bố video dựa vào mục đích không chính đáng và sẽ ảnh hưởng xấu tới lớp hội thẩm viên non trẻ nếu nó được công chiếu ở mục vụ xét xử khác. Nó sẽ tạo “định kiến khắc nghiệt” gây bất lợi về quyền lợi công bằng của Trump trong một vụ kiện dân sự sau này. “Tòa án không thể lạm dụng việc xét xử theo cách này”.

Trong khi đó, Trump vẫn tiếp tục bị lôi vào những rắc rối ông tự tạo ra cho chính mình và quỹ từ thiện. Những rắc rối đẩy các quỹ từ thiện giúp đỡ cựu chiến binh vào nguy cơ bị ngưng quyền miễn thuế.

16 Hội từ thiện của Trump

Ngày 5 tháng Hai năm 2016, Liberty House, một hội nhỏ giúp đỡ những cựu chiến binh tại bang New Hampshire, nhận được cuộc gọi từ tổ chức vận động tranh cử của Trump. Nó diễn ra chỉ một ngày trước buổi bầu cử sơ bộ cho đợt tổng tuyển cử năm 2016. Keith Howard, cựu chiến binh lục quân đang điều hành tổ chức, cho biết ông được yêu cầu tham dự mít tinh của Trump tại thị trấn Londonderry vào đêm thứ Hai trước buổi bầu cử, hội sẽ được quyền góp 100.000 đô từ Trump.

Howard từ chối, không phải bởi vì số tiền quá ít, khi nó bằng $\frac{3}{4}$ ngân sách của họ. Và không phải bởi vì họ không thích Trump hay ủng hộ một ứng viên khác. Howard từ chối vì các hội từ thiện sẽ phạm pháp nếu họ can dự vào bè đảng chính trị.

“Tôi trả lời họ rằng hành động đó sẽ đẩy tổ chức từ thiện của chúng tôi vào tình thế nguy hiểm. Tôi nói rằng chúng tôi không thể làm điều đó”, Howard kể với tôi. (217)

Howard nói đúng. (218) Nhưng trong khi ông ấy bỏ qua cơ hội quảng bá tên tuổi tổ chức thông qua chiến dịch của Trump thì những người khác lại làm điều ngược lại. Chiến dịch vận động của Trump vẫn tiếp tục làm từ thiện theo cách có thể xây dựng hình ảnh cho vị ứng cử viên, nhưng điều đó lại khiến quyền được giảm thuế khi nhận quyên góp của các tổ chức dễ bị xem xét lại, điều luật được áp dụng nghiêm khắc bởi Quốc hội.

Cuối cùng, Liberty House vẫn nhận khoản tiền được hứa, nhưng không phải từ Trump mà từ một mệnh thường quân sống tại Trump Tower. (219)

Trong một sự kiện vận động khác diễn ra tại bang Iowa, chưa đầy hai tuần trước cuộc gọi cho Keith Howard, Trump đã kêu gọi một cuộc vận động để “kiếm chút tiền cho cựu chiến binh”.

(220) Trump và đội ngũ tranh cử cho biết hơn 6 triệu đô đã được thu về. Nhưng khi các nhà báo từ rất nhiều tổ chức từ thiện hỏi liệu tổ chức nào sẽ được nhận nguồn tài trợ, phía Trump không đưa ra câu trả lời.

Bốn tháng trôi qua mà không có tin tức gì về việc phân phối số tiền. (221) Cho tới tận trước khi tờ Washington Post đăng bài chỉ ra những nơi mà tiền đã được (hoặc không được) chuyển đến, Trump mới gửi, theo kiểu chớp nhoáng trong đêm, những tấm séc đến các hội cựu chiến binh. Vài ngày sau đó, ông thông báo đã chuyển 5,6 triệu đô tiền quỹ, trong đó có 1 triệu tiền cá nhân của ông, đến các cựu chiến binh, và đội ngũ tranh cử cũng cung cấp một danh sách những nơi được nhận.

Trump đã công kích các ký giả vì những câu hỏi dồn dập phân chia tiền, và còn gọi một nhà báo là kẻ nhếch nhác.

“Giới báo chí nên tự cảm thấy xấu hổ”, Trump chê bai. (222) Thay vì được chìm đắm với các lời tán dương hết mức, Trump than phiền, ông lại bị yêu cầu đưa bằng chứng về khoản tiền mình đã thực sự chuyển đến các hội cựu chiến binh. Ông ấy cũng bị hỏi tại sao số tiền quyên góp lại ít hơn 1,5 triệu đô so với 6 triệu đô theo như tuyên bố ban đầu của quản lý chiến dịch Corey Lewandowski. Lời đáp trả là vì không phải ai cũng ghi chép đúng những cam kết của Trump hay Corey. Đúng là một câu trả lời khôn ngoan. Vì một cam kết từ thiện theo pháp lý sẽ bị buộc thực thi nếu được ghi thành văn bản, và nguyên tắc đối với các hội từ thiện là phải ghi chép chúng lại.

Nhưng phía báo chí có lý do để hỏi nơi mà số tiền sẽ được phân phát, vì dựa theo thói quen nổi tiếng của Trump, hứa quyên góp nhưng không bao giờ thực hiện.

Ví dụ, hãy nhớ lại những lời ba hoa của Trump khi nhắc về Đại học Pennsylvania ông từng theo học. Mặc cho sở thích đề tên mình lên các tòa nhà và khoe khoang về sự giàu có, vẫn không có tòa nhà nào ở khuôn viên trường đề tên Trump. Không có ở các giảng đường, lớp học, kệ sách hay thậm chí là cái ghế cũng chưa hề khắc tên ông. Trump còn chưa bao giờ xuất hiện trong danh sách người quyên góp thường niên mà trường Penn, cũng giống như tất cả những trường khác, thường in vào các tờ quảng cáo và tài liệu khác để gửi cho học viên và nhà tài trợ.

Tất nhiên nó cũng có thể xảy ra, như Trump thường nói, rằng ông thích âm thầm quyên góp giấu tên.

Khi cuốn *The Art of the Deal* xuất bản năm 1987, Trump hứa công khai toàn

bộ tiền nhuận bút sẽ được dùng để giúp đỡ người vô gia cư, cựu chiến binh trên chiến trường Việt Nam, những bệnh nhân AIDS và đa xơ cứng¹. Nhờ vậy mà cuốn sách bán rất chạy – trở thành cuốn sách bán chạy nhất do tờ New York Times bầu chọn – đến nỗi Trump nói sẽ quyên góp 4 triệu đô.

¹ Multiple Sclerosis: hội chứng rối loạn não bộ và tủy sống dẫn tới suy giảm chức năng não.

Tôi có hỏi về sự kiện này rất lâu về trước. Nhưng Trump Organization không trả lời câu hỏi nào của tôi. Trump nói rằng cuối cùng ông ấy đã chuyển hết tiền vào quỹ của mình, mặc dù khoản tiền quyên góp cá nhân của ông tới quỹ tính từ lúc thành lập (cùng năm với cuốn sách) cho đến nay là chưa tới 2 triệu đô.

Kế tiếp hãy kể đến sáng chế cờ² giống trò Cờ tỷ phú do Trump đầu tư. Khi Trump và cộng sự từ công ty sản xuất trò chơi Milton Bradley giới thiệu về Trump: The Game năm 1989, họ gây bất ngờ bằng tuyên bố toàn bộ tiền tác quyền cũng sẽ được quyên góp từ thiện.

² Từ gốc “Board game”: là những trò chơi tương tác nhiều người chơi thông qua bàn cờ, xúc xắc, quân cờ, hay thẻ bài v.v... Ở Việt Nam, board game quen thuộc nhất là Cờ tỷ phú, cờ cá ngựa, hay mới du nhập là các trò chiến thuật quân sự.

Milton-Bradley tin lời Trump. Họ mơ tưởng sẽ có thể cải thiện tình trạng doanh thu thấp nếu người tiêu dùng biết số tiền họ bỏ ra sẽ không làm giàu cho một tỷ phú mà cho từ thiện. Các quảng cáo trên truyền hình cũng tuyên truyền tới người mua: “Trump: The Game của ngài Trump sẽ được quyên góp từ thiện”.

Trump nói rằng đã thu về 808.000 đô và số tiền được sung vào Quỹ Donald J. Trump.

Một năm sau khi trò chơi ra đời, Trump phải bàn bạc lại với các ngân hàng để không phải tuyên bố phá sản. Trong đó bao gồm điều khoản về chi tiêu. Đó là một khoản lớn, 5,4 triệu đô/năm để chi trả cho thói quen sống của Trump, trong đó là hạn chế mức chi tiêu cho các hội từ thiện là ở mức 100.000 trong

năm đầu tiên.

Lúc bấy giờ, tôi từng dành cả ngày gọi tới các tổ chức từ thiện ở New York và New Jersey để tìm hiểu những quyên góp của Trump. Nhiều năm trước, tôi là người tiên phong giăng đòn báo chí vào bí ẩn của các hội từ thiện ở Mỹ và hướng dẫn các nhân viên mới của tạp chí từ thiện Chronicle of Philanthropy nên tôi có quan hệ rộng trong lĩnh vực này. Cuối cùng cũng có một người lão làng về tổ chức gây quỹ kể với tôi rằng Trump từng được đề nghị chi trả cho một bữa tối từ thiện. Trump đòi giảm giá và sau đó bị từ chối.

Đạo gần đây Trump thường gọi mình là “nhà bác ái năng nổ”, nhưng hầu như không có ghi chép công khai về các khoản tài trợ vì mục đích từ thiện của ông, và tất nhiên nếu có chúng cũng không thấm thía gì so với khối tài sản kếch xù 10 tỉ đô ông thường tuyên bố. Năm 2016, nhà báo David A. Fahrenthold sử dụng cách săn tin tương tự tôi làm 25 năm trước, gọi tới hơn 200 hội từ thiện để dò tìm các tài trợ từ Trump. Ông ấy tìm ra duy chỉ một lần Trump quyên góp với tư cách cá nhân bảy năm trước khi trở thành ứng viên Đảng Cộng hòa.

Đó thuộc lưu trữ năm 2009 của New York City Police Athletic League, tổ chức thể thao vì mục đích từ thiện thuộc Sở Cảnh sát New York, ghi nhận Trump quyên góp chưa tới 10.000 đô nhưng là một khoản chuyển nhầm.

Đối với quỹ của mình, Trump còn không phải là người tài trợ mạnh tay nhất. Gia đình sở hữu công ty giải trí World Wrestling Federation tài trợ lớn hơn nhiều. Tính từ năm 2006, kê khai thuế của Quỹ Donald J. Trump ghi nhận chỉ một lần tài trợ từ ông chủ. Nó khoảng 30.000 đô. Những mạnh thường quân chủ yếu trong những năm gần đây là những nhà cung cấp hợp tác với Trump. Việc tài trợ của họ như một dạng quà giữ quan hệ vì những lần hợp tác đưa các sản phẩm và dịch vụ ra thị trường qua cái mác Trump.

Đóng góp theo kiểu này cũng là một dạng đóng thuế trong trường hợp Trump ít hoặc không đóng thuế thu nhập, như đã được đề cập ở một số chương trước, dựa theo điều khoản đặc biệt cho phép những chủ sở hữu bất động sản kê khai không có thu nhập. Trong khi các chi tiêu vì mục đích từ thiện sẽ được giảm thuế, thì đối với những người không đóng thuế thu nhập, khoản miễn trừ đó không có ý nghĩa gì cả.

Trump thường kêu gọi mọi người hãy cho đi, đặc biệt trong suốt chiến dịch tranh cử ông vẫn hay kết hợp giữa chính trị với việc thiện nguyện, mặc cho Quốc hội quy định các tổ chức từ thiện không được dính líu vào nó.

Các ghi chép cho thấy Trump ít khi nào cắt đứt với các tổ chức cựu chiến binh đang hợp tác với ông ấy chỉ do thói quen ít theo dõi các đối tác và cộng sự.

Tháng Chín năm 2015, Trump tẩy chay một trong các buổi tranh luận sơ bộ của Đảng Cộng hòa chỉ bởi vì người dẫn chương trình là Megyn Kelly, nhà báo nổi tiếng của tờ Fox News. Thay vào đó, Trump đến thăm tàu chiến Battleship Iowa, hiện nay tu sửa thành bảo tàng đậu tại cảng ở Long Beach (bang California), để tuyên truyền rằng khu vực này sẽ trở thành căn cứ quốc phòng của quốc gia.

Trump đã tuyên dương nhà tài trợ của sự kiện, Veterans for a Strong America, và nói với khán giả rằng có “hàng trăm ngàn” người tham dự vào tổ chức này. Nhưng rõ ràng là có tận hai tổ chức phi lợi nhuận liên quan đến sự kiện mặc dù Trump và đơn vị tổ chức chưa bao giờ phân biệt cho khán giả. Một bên là hội từ thiện, bên còn lại là nhóm vận động tài trợ cho hoạt động chính trị Mỹ³ ra đời sau quyết định của Tòa án Tối cao Mỹ trong vụ kiện Citizens United 2010⁴ cho phép sử dụng các nguồn tiền gián tiếp để gây tác động vào các cuộc bầu cử.

³ Từ gốc “dark money political group”: chỉ những tổ chức trung gian, vận động tiền từ dân chúng và các tổ chức cho các hoạt động chính trị. Tổ chức này ra đời sau phán quyết trong vụ Citizens United 2010 của Tòa án Tối cao Mỹ.

⁴ Vụ kiện giữa tổ chức Citizens United với Ủy ban Tuyển cử Liên bang. Tòa án đã cho phép các chủ thể sẽ được tài trợ gián tiếp không giới hạn số tiền cho các chiến dịch vận động tranh cử tổng thống dựa theo Tu chính án số 1 của Hiến pháp Mỹ quy định về quyền tự do chọn lựa.

Một cuộc tìm kiếm nhanh trên Internet sẽ cho thấy sau chiến dịch tranh cử của Trump, Sở Thuế vụ Mỹ IRS đã thu hồi chứng nhận tổ chức phi lợi nhuận của Veterans for a Strong America vì họ không cung cấp những tài liệu công

khai được yêu cầu. Một tổ chức khảo sát phi lợi nhuận khác, Guidesta, cho biết không tìm thấy ghi chép gì về hội đồng quản trị của hội cựu chiến binh. Và mọi điều tra chỉ ra rằng, Vetarans for a Strong America là công ty một thành viên do luật sư đến từ bang South Dakota, Joel Arends điều hành. Người này lại đang bị điều tra về hành vi gian lận bầu cử ở hai bang Arizona và Texas. Các phóng viên về sau đã phát hiện ra tổ chức này chỉ có 30 đô la trong tài khoản ngân hàng và đang nợ 300 đô la. Những bằng chứng trên chẳng khớp gì với lời rêu rao của Trump về sự đóng góp tài chính to lớn và những công tác từ thiện đã dành cho hội.

Nhưng phải nói rằng việc tuyên bố quyên góp là còn nhỏ so với khối hành vi huyễn hoặc Trump tạo ra trong cuộc đời mình. Trong đó, phải nhắc tới những nhân viên do Trump tự tưởng tượng ra.

17 Những người bạn tưởng tượng

Sau khi hủy hoại kiến trúc của tòa Bonwit Teller, Trump bị người dân New York lên tiếng chỉ trích. (223) Tờ New York Times từng đăng bài trên trang nhất về vụ việc trên. Và sau đó tòa soạn nhận được cuộc gọi từ “John Baron, phó chủ tịch của Trump Organization”. Baron cho biết ông ta là người phát ngôn của Donald Trump. Ông ấy nói rằng việc tháo gỡ hai bức phù điêu sẽ tốn 32.000 đô, dời công trình Trump Tower thêm ba tuần, và nguy cơ thiệt hại về người do các mảnh đá rơi xuống đường. Đối với khung sắt chạm khắc, Baron cho biết “Chúng tôi chẳng biết chuyện gì đã xảy ra với nó”.

Nhưng thực tế là không có John Baron nào cả. Người gọi chính là Donald Trump.

Nhiều năm trời, Trump gọi cho các nhà báo dưới danh xưng John Baron (hay Barron). (224) Ông ấy tự xưng là người phát ngôn, bịa những câu chuyện về tại sao người này người nọ sợ ông ấy hay làm sao các vụ giao dịch kinh doanh đến được tay mình. (225) Chuyện này có thể xảy ra với nhà báo tờ The Times phụ trách vụ tháo dỡ tòa Bonwit Teller, vì năm 1980 người ta vẫn chưa thể phân biệt được ngữ điệu, cách dùng từ và giọng nói của Trump. Nhưng những nhà báo chuyên khai thác đời tư như Liz Smith biết rằng Trump đang bịa chuyện và giả vờ thành một John Baron tưởng tượng nào đó hay chuyên gia phát ngôn Howard Rubenstein.

Trump đã dùng mách để tăng tính đáng tin cho các câu chuyện đánh lừa giới báo chí, những người được Trump nghiên cứu rất kỹ về hành vi. Năm năm sau cú lừa tờ New York Times về bê bối Bonwit, Trump một lần nữa giả thành John Baron, bịa câu chuyện về đội bóng New Jersey Generals mới nổi của ông ấy. Sau đó, là chính mình xác nhận lại những gì Baron vừa nói. (226) Nhờ vậy, câu chuyện đã được đăng báo.

Chuyện bắt đầu khi Barron (lần này được gắp đôi âm “R”) kể cho một nhà báo rằng hội đồng của Liên đoàn Bóng đá Mỹ USFL đã đồng ý miệng rằng sẽ chịu một phần chi phí thuê tiền vệ cho đội New Jersey Generals. (227) Kiểu hợp tác chủ nghĩa xã hội này nghe có vẻ lạ so với kiểu cạnh tranh thường thấy. Vì Trump trước đó đã ký hợp đồng sáu năm trị giá 8,5 triệu đô với tiền

vệ Doug Flutie, con số cao bất ngờ vào lúc bấy giờ. Liên đoàn mới ra đời đã chơi một mùa giải vào mùa xuân và mùa hè năm 1982 với quyết tâm thu hút người hâm mộ và kiếm tiền cạnh tranh với Liên đoàn Bóng đá Quốc gia NFL có giải đá vào mùa thu và đông. Ngoài ra, việc sở hữu đội bóng đá tại Bắc Jersey giúp Trump có cơ hội quen biết giới chính trị của bang New Jersey (cùng lúc này ông cũng đang cho xây dựng casino đầu tiên ở bờ biển Nam Jersey).

Quay lại vụ đóng giả, Barron tự nhận là Phó Chủ tịch Trump Organization, người phát ngôn của Trump. Ông ta nói rằng Trump mong các cổ đông còn lại sẽ thực hiện cam kết miệng của họ, chỉ trả một phần chi phí thuê tiền vệ Flutie. “Khi một người đứng ra trả nhiều tiền cho một cầu thủ, ông ấy cũng mong đợi sự hoàn trả từ các cổ đông”, Barron nói bằng một giọng nghi ngờ đó là Trump.

Vài tiếng sau, Trump cũng liên lạc tới cùng tổ chức báo chí. Ông xác nhận những gì Barron nói, thêm vào rằng ông đã trả quá nhiều cho việc thuê Flutie, nhấn mạnh rằng hội đồng nên chia sẻ gánh nặng chi phí vì ông đã hy sinh quá nhiều “vì lợi ích của liên đoàn”. Nhưng rõ ràng là các cổ đông còn lại sẽ chẳng đem về lợi ích gì cho họ nếu làm theo lời Trump.

Trump bịa đặt những câu chuyện dưới cái tên John Baron trong nhiều năm, có cả một số chuyện không rõ nguồn được đăng trên tờ lá cải New York Post. (228) Nhưng ông ấy vẫn không ngừng sử dụng cái tên giả đó để nói tốt về bản thân. Ông thậm chí từng dùng nó để đe dọa các đối thủ.

Trong đó có vụ của John Szabo, vị luật sư đại diện cho công nhân Ba Lan trong vụ kiện đòi lại tiền lương sau khi phá dỡ tòa Bonwit Teller. Nếu không đòi lại được tiền, luật Szabo biết quyền tịch biên tài sản¹ vẫn sẽ đảm bảo cho các công nhân sau vụ kiện. Một ngày nọ, một người đàn ông tên John Baron gọi cho Szabo yêu cầu từ bỏ vụ kiện. “Ngài Barron nói với tôi qua điện thoại rằng Donald Trump lo lắng tôi sẽ hủy hoại danh tiếng ông ấy vì cơ chế tịch biên”, luật sư Szabo kể với nhà làm phim tài liệu Libby Handros. “Và ngài Trump đang tính kiện tôi 100 triệu đô vì làm hỏng... danh tiếng của ông ta”.

¹ Từ gốc “liens” ý chỉ quyền chủ nợ được tạm giữ tài sản của con nợ đến khi số nợ được thanh toán.

Trong suốt phiên tòa liên bang năm 1990 trước khi thẩm phán Charles E. Stewart xử thắng kiện cho công nhân Ba Lan, Trump thừa nhận rằng có sử dụng cái tên John Baron, nhưng ông nói đó chỉ bắt đầu “vài năm sau”, sau cuộc gọi đe dọa năm 1980 tới luật sư Szabo.

Bộ phim nhạy cảm về Trump năm 1991 của Handros, Trump: What's the Deal? chỉ được công chiếu hai lần. (229) Theo chia sẻ từ Handros và cộng sự của dự án, bởi vì những đe dọa kiện tụng từ Trump, không có nhà đài hay nhà phân phối nào làm liều đi phát sóng bộ phim. Đến tận 25 năm sau, sau khi Trump khởi động chiến dịch tranh cử tổng thống năm 2016, Handros vẫn không thể công chiếu phim tài liệu của cô vì lo sợ bị kiện.

Nhưng cuối cùng Handros không cúi đầu trước nỗi sợ hãi. Cô ấy đã đăng trích đoạn bộ phim lên mạng. Sau khi lướt xem tăng hơn một triệu cô ấy đăng thêm các cảnh mở màn cho các cử tri. Sau đó Handros đăng toàn bộ bộ phim lên Youtube và đạt được nửa triệu lượt xem cho bộ phim dài 80 phút. Cuối cùng, cô ấy cho thuê và rao bán bộ phim trên iTunes, hy vọng người xem sẽ tổ chức các buổi công chiếu nhỏ với bạn bè của họ, tiết lộ những gì Trump đang che giấu dân chúng.

Trump ngừng đóng vai John Baron sau phiên tòa với công nhân Ba Lan và sau khi một cảnh của đoạn phim tài liệu bị cấm bóc trần việc giả mạo danh tính để đánh lừa báo chí New York của ông. Trump chuyển sang cái tên khác là John Miller. Và nó sau này cũng bị vạch trần, nhưng Trump vẫn sử dụng lại nó trong suốt chiến dịch tranh cử Tổng thống năm 2016.

18 Nhân tình tưởng tượng

Việc Trump đóng giả John Miller bị vạch trần nhờ tin tức từ chương trình Today Show của đài NBC cuối tháng Sáu năm 1991. (230) Lúc này, chương trình tin tức buổi sáng đăng tải thông tin Donald Trump đã bỏ cô bạn gái lâu năm Marla Maples mà các báo lá cải đặt biệt danh là “Georgia Peach của Trump” để đến với Carla Bruni, ca sĩ kiêm người mẫu ngọt ngào người Ý. Câu chuyện được đăng trên trang bìa của tờ New York Post (tạp chí lá cải Trump thường hợp tác chia sẻ về thành công trong sự nghiệp của mình), cũng như tờ Newsday.

Các tin tức mà báo chí đăng tải là bằng chứng cho thấy Trump thành công trong việc khiến dân chúng tò mò về đời tư hoặc ít nhất về những khía cạnh mà đáng ra ông muốn che giấu: Trump, thánh Midas hiện đại¹ và Trump, huyền thoại Don Juan².

¹ Điển tích từng được nhắc trong Phần giới thiệu.

² Nhân vật hư cấu do nhà soạn kịch Tây Ban Nha Tirso de Molina phác họa vào khoảng thế kỷ 16 hoặc 17, biểu tượng cho chủ nghĩa tự do, và là một tay “sát gái”.

Sue Carswell, một phóng viên của tạp chí People sẵn tin nóng về Trump, đã gọi tới Trump Organization đặt lịch phỏng vấn. (231) Vài phút sau cô nhận được cuộc gọi lại và bật máy ghi âm.

Người gọi tự xưng là John Miller. Ông ta giới thiệu rằng vừa được Donald Trump thuê để làm công tác đối ngoại vì người sếp quá bận rộn để trả lời các cuộc điện thoại liên hồi, được cho là từ “những người phụ nữ xinh đẹp và có vai vế”. Ông ta kể ra nào là Madonna, diễn viên Kim Basinger, và đặc biệt nhấn nhá Carla Bruni. Đối với một nhân viên mới, Miller có vẻ biết quá rõ về sếp của mình. Ông ta đưa ra những quan sát chi tiết, dài dòng và am hiểu về các trạng thái cảm xúc của Trump, quan hệ với phụ nữ và mong muốn tiến tới hôn nhân lần nữa.

Bác bỏ thông tin Trump bỏ cô vợ Ivana vì người tình lâu năm đăng trên tờ

Newsday, Miller cho biết rằng Trump “không bỏ vợ vì Marla. Ông ấy làm vì chính bản thân mình. Ông ấy không đến với Marla và chưa bao giờ ly dị vì Marla. Dù thế nào ông ấy cũng sẽ kết thúc cuộc hôn nhân. Hiện tại ông ấy có một người tên là Carla xinh đẹp... Carla là một phụ nữ xinh đẹp người Ý có cha là một trong những người giàu nhất châu Âu”.

Phóng viên Carswell hỏi tên của người cha. “Cha cô ấy là...” Miller ngừng lại, chứng tỏ ông ta không biết tên của người này. “Tên cô ấy là Carla Bruni Fredesh nhưng tôi không biết đọc chữ cuối cùng”, Miller cho biết. Tên đó là Tedeschi. Người mà Trump muốn nói tới là Alberto Bruni Tedeschi, một nhà soạn nhạc cổ điển và con cháu của một gia đình làm công nghiệp. Còn mẹ của Carla Bruni là một nghệ sĩ dương cầm.

Miller còn kể với Carswell rằng cô nàng Bruni từng một thời say đắm nghệ sĩ ghi-ta Eric Clapton trước khi bắt đầu “nghiêm túc” với Mick Jagger, “và sau đó cô ấy rời bỏ Mick Jagger để đến với Donald, và đó chính là thời điểm hiện tại. Ông ấy sẽ không hứa hẹn gì với Carla, cô nên hiểu điều đó”.

Carla Bruni sau đó kể rằng đúng là Trump có gọi cho cô ấy vài ngày trước cuộc phỏng vấn với tờ People. Cô ấy đã kể với Trump rằng chị mình sẽ dọn đến sống chung tại New York, và theo như tác giả Harry Hurt III trong cuốn sách Lost Tycoon, Trump đề xuất một phòng miễn phí cho hai chị em tại khách sạn Plaza Hotel đối diện công viên trung tâm Central Park. (232) Carla đồng ý, mặc dù sau đó có nói thêm rằng cô ấy không hề có hứng thú về một mối quan hệ bất chính với người đàn ông mà cô gọi là “Ông vua nhếch nhác”³.

³ Từ gốc “The King of Tacky”.

“Ông ấy đang sống với Marla và có thêm ba cô bạn gái khác”, Miller kể tiếp, diễn tả về một cuộc tranh giành vào vị trí phu nhân thứ hai của Donald J. Trump. (233) “Đến khi ông ấy ra lựa chọn, người phụ nữ đó sẽ may mắn lắm... rất cạnh tranh, và khắc nghiệt. Nó từng dành cho Marla nhưng giờ nó sẽ được dành cho Carla”.

Phóng viên Carswell không bị lừa. Cô ấy biết ngay từ đầu John Miller là Trump. Nhưng trước khi viết bài, Carswell đưa đoạn ghi âm cho phóng viên chuyên săn tin đời tư, Cindy Adams. “Chính xác là Donald”, Adams nhận

xét.

Rồi sau đó, bài báo trên tờ People của Carswell bắt đầu theo một cách không như thường lệ: “Có những câu chuyện thú vị, có những câu chuyện thương tâm, cũng có những câu chuyện hài hước. Và hôm nay chúng ta hãy đến với những câu chuyện kỳ lạ”.

Sau khi được nghe đoạn ghi âm, Maples kể với tờ People rằng cô ấy “bị sốc và tan vỡ... Tôi cảm thấy bị phản bội sâu sắc.” Cô cũng nói thêm rằng vốn đã nghi ngờ Trump có quan hệ với Bruni. “Tôi nghĩ ông ấy làm tất cả những thứ này để xây dựng hình ảnh một dân chơi thứ thiệt”, Maples nhận xét.

Chỉ mới vài ngày trước thôi, Trump vừa tháp tùng Maples trong tiệc sinh nhật của ông ấy tại thành phố Atlantic. Cô ấy đã bị giấu trong nhiều năm. Thịnh thoảng cô có được xuất hiện tại một số sự kiện công khai nhưng luôn luôn chung với một người đàn ông khác (đóng giả thành bạn trai của cô) để tránh bị nghi ngờ Trump và cô đang quen nhau. Buổi tiệc sinh nhật chắc hẳn là một đêm đáng nhớ với cô tình nhân lâu năm, vì cô được xuất hiện với Trump lần đầu tiên như một cặp đôi, mặc dù Trump vẫn đang trong quan hệ hôn nhân với Ivana.

Trên đường đến buổi tiệc, cách casino Trump Taj Mahal hai dặm, Maples và Trump còn tranh luận chiếc áo nào phù hợp với phong cách trang trọng. Họ xuất hiện vui vẻ cùng nhau tại buổi tiệc, nhưng mọi thứ có vẻ đã thay đổi sau đó. Vào buổi sáng hôm sau, cánh cửa vào dãy phòng tầng thứ 26 của họ bị bung cả bản lề. Tom Fitzsimmons, người bạn trai đóng giả thường xuất hiện cùng Maples và Trump đã đến khách sạn đón hai người ra sân bay để trở về New York. Anh ta nhìn thấy Maples nước mắt giàn giụa và Trump thì bỏ ra phía những cánh cửa hồng. Sau khi tác giả Hurt kể lại sự tình, tôi kiểm tra lại một số nguồn tin và được xác nhận là có trận cãi vã và thậm chí còn có bằng chứng để lại.

Sau buổi tiệc sinh nhật tại Taj Mahal, chương trình Today Show của NBC và các báo lá cải khác đăng tin, mà không kiểm tra lại nguồn, rằng Trump đã cãi nhau với Maples và đến với Carla Bruni. Nó khởi đầu hàng loạt tin tức và kết thúc vào hai tuần sau (ngày 8 tháng Bảy năm 1991) với tin giật gân Trump đóng giả John Miller trên tờ People. Phóng viên Carswell đã bắt được “Donald Trump đóng giả thành người phát ngôn tưởng tượng” để kể về ông

ấy. Sau khi tin tức đăng tải, Trump gọi cho Carswell và thú nhận.

Ba tháng sau, Marla Maples xuất hiện trên *Designing Women*, chương trình hài lâu năm của đài CBS dùng yếu tố hài hước để nói về những vấn đề trong xã hội. Cô xuất hiện trong tập “Hôn nhân thật đáng ghét”⁴ nói về những người đàn ông giả dối, tái hôn và trợ cấp sau hôn nhân. Maples xuất hiện trên màn hình và những người dẫn chương trình quen thuộc hỏi cô một loạt câu hỏi. Trong đó có một câu hỏi sự thật về trích dẫn câu nói của Maples trên tờ *New York Post*. Chuyện là vào ngày 16 tháng Hai năm 1990, khuôn mặt Trump xuất hiện trên trang bìa của tờ báo kèm dòng chữ mà Maples chắc phải đi khoe với bạn bè: “Lần quan hệ tuyệt nhất tôi từng có”⁵. Không đúng và chưa bao giờ nói ra, Maples trả lời, nhìn thẳng vào máy quay như những diễn viên bức xúc về những chuyện bịa đặt, điều mà báo chí sẽ đem đi rêu rao. Nhưng yên tâm là *Designing Women* chỉ mang tính chất giải trí, không phải báo chí, nên có thể xem Maples chỉ đang đùa.

⁴ “Marriage Most Foul”.

⁵ “Best Sex I Ever Had”.

Tập chương trình kết thúc với cảnh nhân vật do Dixie Carter thủ vai gọi điện cho Trump: “Xin chào? Ngài Trump phải không? Tôi hy vọng không làm phiền ngài. Tôi gọi chỉ để nói rằng – dựa vào truyền thông Mỹ - ngài Trump, chúng tôi không có quan tâm ngài đang hẹn hò với ai, chúng tôi chẳng quan tâm nữa. Ngài không còn là tâm điểm của báo chí mỗi khi ngài chỉ bị cháy cái quần bởi vì chúng tôi không còn hứng thú nữa”.

Hai năm sau khi tập chương trình được phát sóng, trận chiến giành ngôi phu nhân Donald J. Trump mới kết thúc. Phần thắng nghiêng về Marla Maples, cô tình nhân lâu năm từng bị Trump si nhục công khai không ít hơn một lần, và cũng là người duy nhất mà John Miller thực sự có ngủ cùng. Hai tháng trước đám cưới, cô ấy sinh đứa con gái thứ hai cho Trump và sau đó bị Trump đem kích cỡ bộ ngực của cô lên phân tích trên truyền hình quốc gia khi đứa bé mới một tuổi.

Vài năm sau, Trump có cơ hội giải thích lại vụ lùm xùm này. Nhưng thay vì vậy, ông khơi lại chuyện tình hoang tưởng với Bruni. Nó xảy ra vào một

trong nhiều lần xuất hiện với tư cách khách mời của Trump trên chương trình radio của Howard Stern. Đó là chương trình mà Stern, những phát thanh viên khác, và các khách mời tham gia bàn tán các chủ đề tình dục thô thiển, cổ khích những khách mời nữ khoe ngực của họ, và tranh cãi xem liệu họ sẽ bị kích thích hay không.

Đó là vào năm 2008, ngày sau khi Tổng thống Pháp Nikolai Sarkozy ly dị vợ để kết hôn với Carla Bruni – cô nàng đương nhiên trở thành phu nhân nước Pháp, Stern đã hỏi Trump tại sao ông ta không tiếp tục với Bruni. Thay vì xác nhận họ thực sự chẳng có gì với nhau, Trump trả lời rằng Bruni “có bộ ngực chảy xệ, không phải tuýp người của chúng ta, Howard”. Trump mỉa mai kích thước áo ngực của Bruni là “nhỏ hơn loại A, A trừ”.

Stern hỏi có đúng là Bruni đã phá vỡ hạnh phúc của Trump với Marla Maples. “Điều đó không đúng”, Trump trả lời.

Stern nhấn mạnh, “Ông đã hẹn hò với cô ấy chứ?”

“Tôi có thể không trả lời không”, Trump vừa nói vừa cười.

Stern tiếp tục nhấn mạnh lần nữa, “Ông có hẹn hò không?”

“Tôi không trả lời được không? Đừng cố hỏi nữa. Tôi đang cố gắng trở thành nhà ngoại giao của đất nước. Với tư cách vĩ đại đó, Howard, tôi sẽ không nhận xét gì đâu”.

“Tôi không hiểu thứ này”, Stern nói, hướng về tấm hình Bruni đang mặc bikini. Stern khen cô ấy “rất chiến” và hỏi Trump, “Trông cô ta nóng bỏng không?”

“Xem nào, có những thứ khác tốt hơn”, Trump đáp.

Stern vẫn cứ tiếp tục, “Tại sao Donald Trump lại ngừng theo đuổi Carla Bruni? Trong khi cô ấy quá quyến rũ trong bức hình này.”

“Xem nào, anh ngừng theo đuổi cô ta, khi anh gặp người khác tốt hơn... nó khá phức tạp. Nhưng tôi có biết về Carla, chỉ là tôi không muốn đề cập tới...”

“Cô ấy không giỏi việc giường chiếu?”, Stern hỏi.

“Tôi không thể nói gì về nó”, Trump đáp. Stern hỏi lý do vì sao Trump không chịu đề cập, rõ ràng tạo cơ hội để ông làm rõ vấn đề và ra dáng ngoại giao. Nhưng thay vì vậy, Trump nói rằng, “Có ấy sẽ cưới Tổng thống Pháp. Và tất nhiên là tôi muốn giữ quan hệ tốt với Pháp. Nên tôi không muốn chê bai phụ nhân của nước Pháp tí nào”.

Khi Stern chuyển sang câu hỏi về kế hoạch xây các tòa nhà tại Pháp, Trump, như vẫn thường làm trong các cuộc phỏng vấn, lọc những thông tin người phỏng vấn nói và làm như thể chúng có vẻ đúng sự thật.

Rồi Stern quay trở lại hỏi quan hệ với Bruni có cảm giác như thế nào.

“Tôi biết cô ấy, biết rất rõ”, Trump nói, một lần nữa ám chỉ họ từng quen nhau, “nhưng tôi không thể nhận xét gì vì tôi muốn có quan hệ tốt với nước Pháp tuyệt vời”.

Trump chưa bao giờ nói một sự thật đơn giản là ông còn chưa bao giờ trò chuyện với Bruni.

Ông cũng không kể rằng cô ấy đã vạch trần ông, như Hurt và những nhà báo khác đã đăng tin, chuyên gia bịa chuyện về mối quan hệ không có thật giữa họ.

“Trump rõ ràng là điên”, Bruni kể với tờ London Daily Mail vài tháng sau. (234) “Chuyện đó hoàn toàn không đúng và tôi thấy xấu hổ kinh khủng”.

Nhưng lý do khiến Trump không thể nói thẳng và thành thật cuối cùng thì cũng chỉ có Trump biết. Nhưng chương trình radio Howard Stern Show vẫn chưa phải cơ hội cuối cùng để Trump thú nhận việc đóng giả nhiều nhân bản để gây ấn tượng rằng nhiều phụ nữ đáng ngưỡng mộ trên thế giới từng muốn ngủ với ông. Lần tiếp theo khi có cơ hội nói thẳng, Trump tiếp tục nói dối trở trên trên sóng truyền hình. Nhưng lần này có mục đích rõ ràng: theo đuổi ước mơ vào Nhà Trắng.

19Cứ hoang đường

Donald Trump dựa vào hai chiến lược cốt lõi để quản lý hình tượng mà ông dành hàng thập kỷ để xây dựng, làm quá và đánh lừa.

Chiến lược đầu tiên, Trump lợi dụng nhược điểm phổ biến của báo chí khi lấy tin: chép nguyên xi “sự thật” mà không phân tích sâu những điểm chưa được nói. Sau đó, Trump thường đe dọa kiện các phóng viên, khiến các nhà xuất bản và làm truyền hình phải cân trọng để tránh dính vào một vụ kiện tốn kém – những vụ mà Trump chắc chắn không thể thắng nổi. Điều này khiến giới chức trách tuột mất cơ hội điều tra vào những điểm đáng ngờ.

Trump theo đuổi hai năm vụ kiện với tác giả Tim O’Brien và nhà xuất bản vì định giá tài sản của ông không bằng tiền tỷ mà chỉ hơn vài trăm triệu. Sau khi tòa bác bỏ lập luận nguyên đơn, Trump khẳng định rằng do ông ấy chỉ muốn phá O’Brien, không cần thiết đòi tiền bồi thường. “Tôi dành một chút tiền để thuê luật sư nhưng họ phải tốn cả mớ. Tôi làm vậy để khiến anh ta khổ sở, điều làm tôi sung sướng”, Trump khoe khoang. (235) Câu nói vừa rồi vừa đúng với triết lý trả thù của ông ấy.

Với chiến thuật thứ hai, Trump bóp méo thông tin, gây mâu thuẫn chính mình, và ngừng việc các phóng viên, giới thi hành luật pháp, kiểm soát kinh doanh, và luật sư của phe đối lập tìm hiểu về nhân phẩm của ông. Một lần nữa, các tài liệu mấy chục năm nay cho thấy Trump áp dụng chiến thuật này rất thành công.

Và Trump dùng cả hai chiến lược trên sau khi trở thành ứng viên Đảng Cộng hòa chạy đua vào Nhà Trắng, sau khi hai đối thủ Ted Cruz và John Kasich rút dài đầu tháng Năm năm 2016.

Vào một buổi sáng thứ Sáu, Trump có cuộc gọi tới chương trình Today Show của NBC. (236)

25 năm trước, chương trình tin tức buổi sáng này đã đăng vụ bê bối tình cảm giữa Trump với Carla Bruni dựa theo lời bịa đặt của Trump dưới một danh xưng khác. Đến nay, với tư cách là ứng viên Tổng thống tiềm năng, Trump sử dụng lại mưu mẹo cũ với giới báo chí. Chuyện là do một ngày trước cuộc

gọi với Today Show, tờ Washington Post có đăng lại câu chuyện về Trump giả danh John Baron và John Miller. Trên trang web của báo còn đăng tải đoạn ghi âm nhân vật Miller nói chuyện với phóng viên Sue Carswell của tạp chí People.

“Đó là ông [trong đoạn ghi âm]?”, biên tập viên Savannah Guthrie của chương trình Today hỏi.

“Không, tôi không biết gì về vụ này. Cô là người đầu tiên nói với tôi về nó”, Trump đáp. (237)

Không có từ nào trong câu trả lời trên đúng sự thật.

Trước hết, Trump đã xác nhận từ rất lâu với tờ People rằng ông ấy đã đóng giả John Miller kể về vụ bê bối với Bruni. Thứ hai, kể cả nếu ông bị cáo buộc oan, thì nó cũng không phải lần đầu tiên Trump được nghe về sự tồn tại của đoạn ghi âm từ biên tập viên Guthrie. Thực chất, tờ Washington Post đã phỏng vấn ông ấy về vấn đề trên trước khi đăng tải thông tin. Và những trang báo khác ngay lập tức đăng tin lại.

Trump có thói quen theo dõi các tin tức về mình, thỉnh thoảng còn nhận biết được tên tác giả công tác ở các thành phố khác. Như khi nhà báo John Rebchook của tờ Rocky Mountain giới thiệu bản thân với Trump sau bài thuyết giảng trả thù là chiến lược cốt lõi trong kinh doanh ở Colorado năm 2005, Trump đã khen ngợi một vài bài viết trước đó của Rebchook, có nhắc tới những phát triển Trump đã làm ở Denver. Bài báo của Washington Post về vụ bịa chuyện chắc hẳn không phải tin mới đối với Trump.

Trở lại với cuộc gọi, sau lời khẳng định thất bại với biên tập viên Guthrie, Trump tiếp tục: “Nó chẳng giống giọng của tôi. Tôi có nhiều, rất nhiều người bắt chước giọng mình, cô có thể hiểu mà. Chuyện này có vẻ giống một âm mưu, một trong rất nhiều âm mưu khác”.

Guthrie không khai thác thêm về “những âm mưu”. Thay vào đó, cô hỏi liệu việc sử dụng những cái tên giả “là chuyện ông làm thường xuyên để gọi cho các nhà báo và bịa chuyện và tự xưng không phải John Miller thì là John Baron, nhưng thực chất vẫn là ông trên điện thoại. Đó đúng là những gì ông làm đều đặn phải không?”

“Không, không phải là tôi trên điện thoại. Và cái giọng đó chẳng giống tôi chút nào, tôi sẽ kể với cô sau, nhưng nó không phải là tôi”, Trump trả lời. (238)

Vài giờ sau, Katrina Pierson, phát ngôn viên trong chiến dịch tranh cử của Trump, xuất hiện trên đài CNN và nói: “Nhìn có vẻ là giống, nhưng chắc chắn không phải ngài Trump”. (239)

Cái kiểu giả danh này đã gắn liền với Trump từ lâu. Ông ấy thậm chí còn để lộ một phần ý định khi nói chuyện với Guthrie, mặc dù cô ấy không nhận ra, rồi tôi sẽ cho bạn xem.

Một vài người tranh luận với những câu hỏi nhắm vào họ, như Bill Clinton không cảm thấy mất mặt khi khai trước tòa: “Nó phụ thuộc vào định nghĩa của bạn về chữ là”. Những người khác thì đánh lạc hướng, chuyển sang chủ đề khác. Một vài người nổi tiếng cố tình trả lời trước máy quay bên ngoài phiên tòa chỉ bởi vì nhân chứng trong đó không cho họ nói. Một vài sẽ cần nghe lại đoạn ghi âm trước khi trả lời. Và nhiều người chỉ cần trả lời câu luôn được chấp nhận: Tôi chẳng nhớ. Nhưng điều này có vẻ không thể áp dụng với Trump bởi vì ông từng tuyên bố hồi tháng Mười rằng ông có “trí nhớ tốt nhất thế giới”. (240)

Sự bác bỏ dứt khoát của Trump khiến ông chẳng còn đường lui nào. (241) Không dùng kiểu nước đôi, không yêu cầu thời gian để nghe lại đoạn băng, không giả vờ quên lãng. Kiểu từ chối dứt khoát của Trump đã gây mâu thuẫn với những gì tạp chí People đăng tải năm 1991, với phiên điều trần trong vụ công nhân Ba Lan năm 1990. Đó là khi Trump được hỏi về việc đóng giả John Baron và Trump khai nhận: “Tôi tin là tôi đã sử dụng cái tên đó”.

Chuyện đã rõ ràng rằng vậy tại sao Trump còn bác bỏ lập luận của Today Show? Vì ông nhận ra đang bị mắc kẹt. Lần này không giống những nhận xét năm 2008 với phát thanh viên Howard Stern, mà khán giả nghe đài không phải dạng người đi xác minh sự thật. Trump nói dối với Guthrie vì đang có tiềm năng trở thành ứng viên đảng Bảo thủ¹ chạy đua vào Nhà Trắng, và mỗi lời ông nói ra đều sẽ bị thu lại và xem xét kỹ lưỡng.

¹ GOP viết tắt của Grand Old Party, ám chỉ Đảng Cộng hòa.

Một chiến thuật quan hệ công chúng cơ bản là đối phó với bê bối bằng cách tung tin về nó đầy đủ và nhanh chóng để bạn có thể kết thúc và đẩy nó lại phía sau. Để làm được điều này, các luật sư biện hộ thường rò rỉ thông tin bê bối của thân chủ hàng tháng trước khi bồi thẩm đoàn mở phiên tòa, nhằm gieo rắc những điều không rõ ràng về cáo buộc với thân chủ của họ.

Trump cũng thành công khi sử dụng chiến thuật này, thể hiện chính xác trong chương trình thời sự buổi tối Evening News của đài CBS do biên tập viên Scott Pelley dẫn. (242) “Một vài đoạn ghi âm bí ẩn đã xuất hiện hôm nay”, biên tập viên nói, mở trích đoạn về Trump đang sống với Marla Maples và duy trì quan hệ với ba phụ nữ khác. “Liệu đó có phải là Donald Trump giả vờ thành một ai khác?”. Trong khi phóng viên Chip Reid của đài CBS ghi nhận rằng Trump từng thừa nhận đóng giả John Miller năm 1991, thì Pelley lại đảo ngược một vấn đề quá rõ ràng thành điều đáng ngờ. Chuyển những sự thật có tính đã rồi thành chuyện Ai mà biết được? là một trong những chiến thuật hiệu quả nhất để xử lý các tin tức xấu, như những nhà quản trị quan hệ công chúng thường tư vấn cho khách hàng trong hàng chục năm trời.

Trở lại chương trình Today Show, Trump đã triển khai thêm một chiến lược khác để đánh lạc hướng dư luận sẫm soi vào quá khứ của mình, bằng cách công kích Guthrie vì dám hỏi về đoạn ghi âm. (243) “Và chuyện này xảy ra khi nào, 25 năm trước?”, Trump hỏi. Đây chính là điều mà Guthrie không ngờ tới. “Cô đừng nói là hèn hạ tới mức lòi chuyện tôi gọi điện thoại hồi 25 năm trước ra nói... Hãy nói những vấn đề xảy ra gần đây”.

Trump không muốn báo chí kể lể với dân chúng, đặc biệt với cử tri, về chuyện trong quá khứ ảnh hưởng tới hình ảnh của ông. Trong chiến dịch, Trump từng bỏ qua những câu hỏi về chuyện ngày xưa, lấy cớ chúng hạ thấp tư cách của một nhà báo, nhưng lại thường nêu lại những chủ đề xưa như quả dất để nói về nhân phẩm người chồng của đối thủ Đảng Dân chủ².

² Âm chỉ Cựu Tổng thống Bill Clinton.

Chỉ một hai tuần trước cuộc trò chuyện qua điện thoại trên Today Show, Trump gọi cho tôi. Ông ấy nói những câu hỏi của tôi về sự ưu ái của ông dành cho kẻ chuyên buôn lậu thuốc kê đơn quản lý trực thăng là chuyện quá khứ rồi nên ông chẳng nhớ gì cả. Nhưng ông ấy vẫn không quên đe dọa kiện

tôi nếu không vừa lòng những gì tôi viết.

Thêm nữa, những chiến thuật này – làm rối sự thật và đánh lạc hướng điều tra – còn đảm bảo rằng hình tượng công chúng được xây dựng cẩn thận của Trump không bị phá hủy. Ông ấy sẽ không để mình bị rơi vào mớ thông tin hỗn độn để rồi bị quy cho là kẻ lừa dối khiến xã hội nghĩ ông là người có quyền lực nhưng rất thông thái.

Những đáp trả của Trump còn gây thắc mắc thêm một câu hỏi: ai đã đưa đoạn ghi âm năm 1991 cho tờ Washington Post? Phía tòa soạn cho biết điều kiện để có được đoạn băng là cam kết không tiết lộ người cung cấp.

Phóng viên Sue Carswell, giọng nói còn lại xuất hiện trong đoạn băng, trả lời Megyn Kelly của đài Fox rằng chỉ có Trump mới có thể là người cung cấp. Nếu Carswell muốn đưa tin, cô ấy chỉ cần bán một phần đoạn băng phỏng vấn năm 1991 kèm tên của mình trên đầu và lời thú nhận sau đó của Trump. (244) Kelly hỏi Carswell, Trump đã giải thích như thế nào khi tự thú mình là John Miller. “Ông ấy chẳng giải thích gì cả”, Carswell cho biết. “Ông ấy cứ nói hết chuyện này tới chuyện khác”, cô nói thêm rằng Trump sau đó đề nghị cô, Maples, và một biên tập viên báo People cùng gặp mặt. Và họ ra ngoài bàn bạc.

Lập luận Trump là người tung đoạn băng và sau đó bác bỏ giọng nói của mình có vẻ khó tin với nhiều người, hay ít nhất nó có vẻ giống một nhà báo nào đó bịa chuyện hơn. Nhưng theo tư duy của người làm báo, họ đã quen thuộc với cảnh các phát ngôn viên nói xấu về khách hàng của mình hay luật sư biện hộ tung tin bất lợi cho thân chủ. Đó chính là một chiến thuật: tung tin xấu, làm rối thông tin, và hy vọng cộng đồng không tìm được một đánh giá khách quan về vụ việc.

Còn một điểm đáng nói nữa, Trump không thành thật khi trò chuyện với Guthrie trên Today Show. Tờ Washington Post đã từng hỏi dứt khoát Trump về tình tiết John Miller trước khi xuất bản bài báo. Khi đó “Điện thoại bỗng ngưng im lặng, sau đó tắt”, phóng viên tờ Washington Post cho biết. “Khi các nhà báo gọi trở lại và gặp thư ký của Trump, cô này nói, ‘Tôi nghe nói là ông bị ngắt liên lạc. Nhưng hiện tại ngài Trump không thể nghe điện thoại. Tôi không biết chuyện là như thế nào’”.

Trong suốt sự nghiệp của mình, Trump luôn làm lúng túng nhiều nhà báo (và vài cuộc điều tra thực thi luật pháp). Nhưng gây nhiễu loạn thông tin và đe dọa sử dụng pháp lý không phải là những tiểu xảo duy nhất để duy trì hình ảnh cá nhân và thói phong tư cách. Trump còn nhận những phần thưởng - rất nhiều là đẳng khác - nhưng là mình gửi cho chính mình, với sự trợ giúp từ một người thân cận với quá khứ mang trọng tội.

20Thu thập giải thưởng

Trump International Golf Links, khóa học gôn nằm cạnh bãi biển tuyệt vời tại Aberdeen, Scotland, được quảng cáo như “khóa gôn tuyệt vời nhất thế giới”. (245) Lời miêu tả hơi lỗ này không phải từ Trump mà ra. Không hẳn. Khi bãi gôn khai trương trên một ngọn đồi trơ trọi vào năm 2013, Viện Khoa học Dịch vụ Khách hàng Mỹ¹ đã đề tặng cụm từ đó trong buổi lễ cạnh một điểm xuất phát gôn. Lúc đó, Trump đội chiếc mũ bóng chày, quần kaki và áo khoác thun, cười toe toét khi đứng cạnh chủ tịch viện Joseph Cinque, người lúc này diện một bộ vest màu xanh. Hai người giơ cao tấm bảng vàng tuyên bố rằng bãi gôn của Trump là nơi diễn ra khóa học gôn duy nhất ở đất nước, là cái nôi của môn thể thao được trao tặng giải thưởng danh giá Six Star Diamond Award².

¹ American Academy of Hospitality Sciences.

² Giải thưởng nổi tiếng của Viện Khoa học Dịch vụ Khách hàng Mỹ.

Viện Khoa học Dịch vụ Khách hàng Mỹ rất trân trọng các danh dự do viện đề trao, và gọi giải thưởng Star Diamond là “biểu tượng uy tín nhất dành cho những thành tựu và chất lượng thực sự trong thời hiện đại”. (246) Vào buổi tiệc tất niên tại dinh thự Maralago năm 2014, Chủ tịch Cinque đã trao tặng Trump giải thưởng cống hiến suốt đời, nhưng nó là lần duy nhất viện lựa chọn một ứng viên để trao giải công nhận này. (247) Theo tính toán, viện đã trao ít nhất 19 giải thưởng Diamond năm hoặc sáu sao cho các bãi gôn của Trump, Trump Tower, một nhà hàng, khách sạn casino Trump Taj Mahal, và dinh thự Maralago tại Florida. Trump luôn dùng những chứng nhận “rất uy tín và danh giá” này như những huy hiệu chất lượng để thu hút mọi người đổ tiền vào các khu nghỉ dưỡng của mình.

Nhưng những danh hiệu này không khó lấy như lấy một sao vàng của Cẩm nang Michelin³ hay đánh giá cao từ trang Zagat⁴. Michelin, vốn là công ty lốp xe của Pháp, thuê những thẩm định ẩm thực viên “vi hành” vào các nhà hàng, những người danh tính bị giấu tuyệt đối với cả công ty họ làm việc. Độ đắt giá của Michelin cao tới nỗi người ta nói rằng những đầu bếp được gắn ba sao sẽ phải tự tử nếu họ bị mất đi một sao. Nhưng những nhà hàng chỉ với

một sao đánh giá từ Michelin cũng đủ được đặt kín bàn hàng tháng trời. Còn đối với cẩm nang Zagat của Mỹ, lại ghi nhận đánh giá từ hàng ngàn thực khách về chất lượng nhà hàng, khách sạn, quán rượu, và còn có cả sân golf.

³ Michelin Guide: Cẩm nang ẩm thực nổi tiếng ra đời năm 1900 tại châu Âu. Hàng năm các thẩm định viên sẽ đánh giá một, hai, hay ba sao cho các nhà hàng đủ tiêu chuẩn mà cuốn cẩm nang đưa ra.

⁴ Trang web chuyên đánh giá chất lượng dịch vụ.

Viện Dịch vụ Khách hàng Mỹ không thuê các thẩm định chất lượng ẩn danh cũng không thu nhận ý kiến phổ biến. Thay vào đó, ban thẩm định viên của nó được chọn, theo quy định riêng của viện, được tạo ra bởi ban quản trị. Trong nhiều năm, trong số những ủy viên quản trị này không ai khác có Donald J. Trump, người từng được đề tặng danh hiệu “Đại Sứ Phi Thường”⁵. (248) Chữ ký độc quyền của Trump xuất hiện trên các bảng trao tặng của viện ngang hàng với chữ ký của chủ tịch Joseph Cinque. Như vậy tại Aberdeen, Trump còn được nhận thưởng từ một hội đồng mà ông là thành viên.

⁵ Ambassador Extraordinaire.

Tập đoàn của Trump và Viện có một mối liên kết sâu sắc. Phần lớn ban quản trị trao các giải thưởng cho Trump và dịch vụ của ông lại là chính các nhân viên, bạn bè, hay những người được Trump thuê. (249) Một số ủy viên ban quản trị đạo gần đây là Ivanka, con gái lớn của Trump, và Donald Jr. Còn có giám đốc điều hành Trump Organization, Matthew Calamari, và tổng quản lý các bãi golf của Trump tại Bedminster, New Jersey – những nơi cũng đã nhận danh hiệu năm sao Diamond Award từ Viện.

Trong vai trò là đại sứ phi thường, tất nhiên Trump cũng đi trao thưởng. (250) Đứng cạnh Cinque, Trump từng trao tấm bằng vàng cho vận động viên bóng rổ Amar’e Stoudemire đội Knicks tại Phòng Gỗ Sồi của khách sạn Plaza Hotel năm 2010. Giải thưởng nhồi nhét cả hai chữ ký được chạm khắc của Trump và Cinque. Trong một đoạn video ghi danh năm 2009, Trump khen ngợi Cinque và nói rằng: “Không ai được như ông ấy – một người đặc biệt”. Một năm trước, Cinque là một trong những giám khảo tại cuộc thi Miss

Universe do Trump tổ chức.

Ngoài một ban quản trị với một danh sách ủy viên thiếu khách quan, một điểm kỳ lạ nữa của Viện Dịch vụ Khách hàng Mỹ là từ hoạt động của vị chủ tịch trong lĩnh vực công nghiệp dịch vụ khách hàng. Ông ấy chả có lĩnh vực chuyên môn gì cả.

Cinque còn nhiều tên gọi khác. (251) Một là “Joey No Socks”⁶. Hai là “The Preppy Don”. Nếu bạn cảm thấy những cái tên này giống như biệt danh trong tổ chức tội phạm, thì bởi vì nó đúng là như vậy. Cảnh sát New York từng đem lệnh khám xét lại căn hộ ở Park Avenue South của Cinque năm 1989. Cinque từ chối cho họ vào. Và cảnh sát phải dùng tới biện pháp phá cửa. Khi vào trong, họ tìm thấy các tác phẩm nghệ thuật bị đánh cắp, trong đó có các tác phẩm của họa sĩ Marc Chagall trị giá 40.000 đô.

⁶ Từng được nhắc tới ở cuối chương 8.

Chúng được mua từ các cửa hàng đồ ăn cắp. Cinque sau đó đã thỏa thuận để bị tuyên án nhẹ ở mức đạo đức xấu nhưng các công tố viên vỡ lẽ sau khi Cinque bị bắt gặp trao đổi với John Gotti, một “dapper don”⁷ trở thành đầu sỏ của tổ chức Gambino bằng cách ám sát người tiền nhiệm Paul Castellano – người này cũng là một trong những nhà cung cấp bê tông bí mật từng hợp tác với các công trình của Trump.

⁷ Chỉ những người thích ăn mặc theo thời những năm 90.

Gotti đã nói với Cinque rằng ông ta sẽ “để ý tới DA”, ám chỉ rõ ràng tới Anne Heyman, công tố đã đề nghị dàn xếp nhận tội. (252) Nhà văn John Connolly, cựu đặc nhiệm Sở Cảnh sát New York từng viết nhiều bài vạch tội về Trump, các băng cướp, và lũng đoạn chính phủ, kể câu chuyện này cho tạp chí New York năm 1995.

Heyman sau đó đã đề nghị một cuộc điều tra kỹ lưỡng hơn về Cinque. Cô ấy lập luận rằng kết quả điều tra cho thấy Cinque “đã giao dịch ma túy bên ngoài tích trữ các tác phẩm nghệ thuật trái phép”. Heyman cũng chỉ ra cửa hàng trang phục của Cinque trên Central Park South là quần áo bị đánh cắp, trong đó có các bộ lễ phục Armani và áo vải lụa. Năm 1990, Cinque nhận

trọng tội: thu nhận tài sản bị đánh cắp.

Nhưng Cinque nói về bản thân hoàn toàn khác khi phỏng vấn với nhà văn Connolly, cuộc phỏng vấn mà ông ta đùn đẩy sang Trump. (253) Đầu tiên, Cinque khoe khoang am hiểu về phụ nữ và kể về những người bạn giàu có. Ông ta thừa nhận có qua lại với “mafia” thời còn nông nổi. Khi đó hẳn “kinh doanh xe đã qua sử dụng”, nhưng bỏ sau đó vì lãnh ba viên đạn trong một vụ cướp. Cinque đã kéo áo để lộ những vết sẹo. Nhưng phía cảnh sát nghi ngờ chúng là từ một vụ công kích bất thành của họ. Cinque cho biết trải nghiệm vừa rồi đã thay đổi cuộc đời hẳn. Nên hẳn quyết định lên thành phố và giám sát “Muffy, Buffy, và Biff... những học sinh giàu có này cần người như tôi giúp chúng tránh xa rắc rối”. Vì vậy mà Cinque có biệt danh “Preppy Don”⁸.

⁸ Từ Preppy có nghĩa là các học sinh trường tư thục.

Bỏ qua cho dù là trữ hàng trái phép hay buôn thuốc ở Manhattan, quan trọng là hẳn đã thành lập một công ty vận chuyển vùng trung Tây sau khi trở thành giám đốc của Viện Khoa học Dịch vụ và Nhà hàng Mỹ⁹ tại Milwaukee (bang Wisconsin) khoảng năm 1985. (254) Tổ chức tự mệnh danh là “Danh hiệu của ngành công nghiệp nhà hàng”¹⁰. Nhưng nhiều nhà hàng nổi tiếng từ chối treo chứng nhận này, đặc biệt sau khi có tin đồn rằng cách để có được chứng nhận là đóng phí đầu vào 1.000 đô và phí thường niên 495 đô. Về sau, trụ sở chính của tổ chức chuyển về căn hộ Central Park South của Cinque, đổi tên thành Viện Khoa học Dịch vụ Khách hàng Mỹ.

⁹ American Academy of Restaurant and Hospitality Sciences.

¹⁰ Academy Awards of the Restaurant Industry.

Sau khi Trump khởi động chiến dịch tranh cử Tổng thống, những câu hỏi về việc qua lại với Cinque một lần nữa được lôi ra. Cinque từ chối nhận điện thoại từ báo chí. Còn luật sư của Viện thì đe dọa kiện bất cứ người nào dám đề cập tới quá khứ phạm tội của Cinque.

Lúc này Trump triển khai một chiến thuật khác. Ông nói với Hiệp hội Báo chí¹¹ rằng mình không biết về Cinque. (255) Họ từng chụp hình chung với nhau rất nhiều lần ở rất nhiều nơi. “Joey No Socks” cũ nói rằng đã tham dự

tiệc tất niên ở Maralago bên bờ Palm Beach liên tục 14 năm. Còn về sự thật rành rành Trump là “Đại Sứ Phi Thường” nằm trong danh sách trên website và ủy viên ban quản trị chỉ trước khi khởi động chiến dịch vài tuần? Trump trả lời rằng chuyện đó vô nghĩa, và chưa bao giờ tham dự một cuộc họp ban quản trị nào. Đối với ủy viên là con cháu và nhân viên, Trump cho biết “Tôi không biết là có ai đi tới đó rồi đấy”. (256) Sau khi nhà báo Hunter Walker của tờ Yahoo News hỏi về công ty vận chuyển, Viện đã tháo nó khỏi trang web của mình.

¹¹ Association Press.

Và về tất cả những giải thưởng đã trao tặng? Trump có nghĩ về những chữ ký được khắc cạnh một tội phạm bị tuyên án? Những tiêu chuẩn nào của giải thưởng Trump đề ra khi các nhà hàng nổi tiếng của Manhattan như Le Cirque và Le Bernardin từ chối nhận?

“Nếu một người trao chứng nhận cho bạn, bạn chỉ cần nhận nó là được”, Trump đáp. (257) Đối với quá khứ phạm tội của Cinque, Trump nói rằng: “Bạn không cần phải soi toàn bộ chuyện quá khứ của người khác”.

“Joey No Socks” không phải người duy nhất

Trump hợp tác hết lần này tới lần khác trước khi chạy đua vào Nhà Trắng năm 2016. Còn có một tên lừa đảo cổ phiếu nữa, từng bị cho vào tù vì đâm chân cốc rượu vào mặt người khác ở quán bar khu Lower Manhattan.

21 Hẳn là ai?

Vài phút sau khi Donald Trump báng bổ người khác để truyền tải thông điệp thế nào là giá trị thực sự của việc trả thù ở Loveland, bang Colorado năm 2005, phóng viên lĩnh vực bất động sản John Rebchook của báo Rocky Mountain đã phỏng vấn ngắn gọn ông về những dự án mà truyền thông cho là Trump đang xem xét tại Denver.

Rebchook cũng hỏi về người đồng hành ăn mặc bảnh bao, đứng ở hậu trường trong suốt buổi chửi rủa của Trump. (258) Ông cho biết tên người đó là Felix H. Satter, và dặn kỹ là phải đọc gấp đôi chữ T.

Trước khi Trump, vợ, và Satter lên xe để đến Denver, Satter cho biết Trump sẽ tới thăm công trình sân ga Denver Union Station đang tái quy hoạch. Satter hẳn là nắm rõ các dự định của Trump lắm, vì chỉ mới một ngày trước, Trump từng nói không có ý định ghé công trường này. Lúc này, Rebchook vẫn chưa nghĩ gì về cách đọc tên của Satter. Tất cả những gì vị phóng viên biết là gã này hợp tác thân thiết với Trump trong dự án ở Denver.

Thực tế thì tên Satter với một chữ T xuất hiện ở rất nhiều nơi. (259) Ví dụ như trên các thư từ gửi về nhà của hẳn. Và nó cũng xuất hiện trên giấy tờ pháp lý của của tòa án bang New York trong vụ đâm cốc rượu vào mặt người khác năm 1991. (260)

Cái tên Sater cũng xuất hiện trên văn bản của tòa án liên bang trong vụ lừa đảo cổ phiếu có tổ chức trị giá 40 triệu đô mà sau này hẳn ta thú nhận năm 1998, bản án sau đó có lợi cho hẳn cũng như hai tổ chức mafia Genovese và Gambino. Đó là vụ các công ty môi giới cổ phiếu giả sử dụng chiêu bán ép với những người nhẹ dạ cả tin buộc họ mua những cổ phiếu mất giá từ Sater và đồng đảng.

Việc thêm một chữ T, sau này Sater giải thích, là do hẳn muốn che giấu quá khứ với những người hay tìm tòi trên Internet, nơi các bản án phạm tội của hẳn dễ dàng bị phát hiện. Và chắc chắn Sater cũng không muốn các đối tác ngân hàng và bất động sản biết rằng cha của hẳn từng được cho là trùm băng cướp người Nga nổi tiếng ở Brooklyn.

Nhưng rồi tất cả nỗ lực che đậy quá khứ buộc phải ngừng lại khi vào năm 2007, phóng viên bất động sản Charles V. Bagli viết một chuyên mục dài trên tờ New York Times miêu tả chi tiết hồ sơ phạm tội và những giao dịch khác của Sater. Donald Trump, Trump Organization, và luật sư Alan Garten đều luôn miệng nói rằng họ điều tra kỹ về những người họ sẽ hợp tác cùng – một nguyên tắc cơ bản trong kinh doanh và cực kỳ quan trọng đối với những phi vụ huy động nguồn tiền lớn từ ngân hàng và các nhà đầu tư cá nhân. (261) Ấy vậy mà tới khi bài báo của Bagli xuất bản, Trump và luật sư của ông ấy nói rằng họ không biết gì về bản án của Sater.

Và thay vì cắt đứt quan hệ với gã này ngay lập tức, Trump lại tiếp tục hợp tác với hắn sau đó.

Sater làm việc cho Bayrock, công ty đầu tư vào dự án Trump Soho, tòa nhà cao tầng xa xỉ tại khu Lower Manhattan và dự án nằm trên bờ biển Atlantic (Florida) gồm hai tòa nhà Trump International Hotel và Tower Fort Lauderdale. Nhưng dự án tại Florida sau đó thất bại.

Nhưng điều kỳ lạ là Sater không giữ chức vụ gì ở Bayrock, công ty có trụ sở tại Trump Tower.

Sater sau đó rời Bayrock để chuyển vào làm ở Trump Organization, văn phòng cũng đặt tại Trump Tower. (262) Năm 2010, ba năm sau bài báo của Bagli, Sater in danh thiếp trực thuộc Trump Organization. Chức vụ của hắn là “Cố vấn cấp cao của Donald Trump”.

Khi các chủ hộ của các căn hộ cao cấp trả trước biết được quá khứ của Sater, họ kiện Trump và những người có liên quan năm 2009. Một trong những vấn đề được nêu ra là Sater không được chứng minh là người bộc trực và ngay thẳng. Phía nguyên đơn cho rằng việc giấu giếm sự phạm tội của Sater trong quá khứ là vi phạm tới nghĩa vụ cung cấp các tài liệu có khả năng tác động tới quyết định mua nhà của họ.

Vụ kiện (một vụ khác cũng nằm trong dự án) cũng lập luận rằng tòa nhà cao tầng là kiểu quảng cáo lừa đảo¹. Phía nguyên đơn cho biết họ mua căn hộ chỉ vì Trump là người xây dựng nó. Họ tưởng là một sản phẩm chất lượng của Trump, và sẵn sàng chi trả giá cao vào một tòa nhà mang tên Trump. Nhưng sau này họ mới được biết Trump chỉ có giấy phép sở hữu cái tên của tòa nhà.

¹ Từ gốc “bait and switch”, ý chỉ những kiểu quảng cáo hạ giá hàng hóa nhưng khi khách hàng tìm mua mới phát hiện giá thực sự rất cao.

Vụ kiện dân sự còn cáo buộc Sater tuồn hàng triệu đô từ dự án, gây thiệt hại tới người mua đồng thời trốn tránh điều tra của cơ quan thuế. Cáo buộc này còn nhiều tội hơn tội lừa đảo cổ phiếu mà phía FBI cho rằng bản án giành lợi thế cho Sater, băng đảng Genoese và Gambino.

Joe Altschul, luật sư của Fort Lauderdale đại diện cho 75 khách hàng trả trước của tòa nhà, cho biết các thân chủ của ông sẽ không bao giờ trả hàng triệu đô để mua căn hộ nếu biết trước tiền án của Sater. “Những người mua nhà có quyền được biết ai là chủ giao dịch”, Altschuk lập luận. (263) “Rất tệ hại khi họ tin tưởng Donald Trump là chủ thầu nhưng sau đó phát hiện không phải Trump mà là một kẻ có tiền án tiền sự lừa đảo tài chính”. Theo luật sư Altschul, nếu danh tính của Sater bị vạch trần, khách hàng của ông “sẽ không giao dịch gì cả”.

Trump, khi khai báo trước tòa, lại đưa ra lập luận kiểu khác, cho rằng sự thất bại này của dự án hóa ra lại là điều tốt cho người mua. “Trong tình huống này, họ rất, rất may mắn khi chưa thanh toán tiền, cũng có nghĩa là chưa mua căn hộ nào và nó chỉ chiếm một phần nhỏ so với những gì họ sở hữu khi ký mua căn hộ luôn cao giá trong thị trường”, Trump giải thích. (264)

Luật sư phía nguyên đơn sau đó nhấn mạnh rằng các dự án căn hộ khác của khu Fort Lauderdale cùng thời điểm đã hoàn tất việc xây dựng và rao bán.

Kết cục của vụ kiện Trump International Hotel và Tower Fort Lauderdale năm 2009 tình cờ trùng khớp với kết cục của vụ lừa đảo cổ phiếu. Sater nhận tội trong im lặng năm 1998. Nhiều biên bản của tòa được lưu trữ không công khai ở tòa án liên bang Brooklyn. Một vụ kiện bị khép lại hơn hai thập kỷ là quá bất thường đến nỗi một thẩm phán liên bang đã về hưu, báo Miami Herald, và những người khác đã lên tận tòa cấp cao hơn để đòi quyền xem biên bản. Và phải nhờ tới yêu cầu từ Tòa án Tối cao Mỹ năm 2012 thì một số tài liệu ở Brooklyn mới được tiếp cận.

Trong số những tài liệu được công khai có lời nhận tội của Sater năm 1998. Bên cạnh đó còn có bản án năm 2009 của hắn – không phạt tù. Mặc cho tiền án hình sự, Sater chỉ nhận án treo kèm khoản phạt 25.000 đô. Ngoài khoản đó

ra, không hề có yêu cầu Sater phải hoàn trả lại những khoản tiền phi pháp đã bòn rút.

Sự khoan hồng quá mức dành cho Sater được quy cho là hăn sở hữu thẻ miễn tội. Trước khi bí mật thú tội, Sater là cộng tác viên của Cơ quan Tình báo Trung ương Mỹ CIA. Một trong những đồng đảng trong vụ lừa đảo cổ phiếu, Salvatore Lauria, từng viết sách kể về phi vụ này. Cuốn *The Scorpion and the Frog*² được trích dẫn trên trang bìa là “câu chuyện thật về trò chơi tăng giảm³ của kẻ lừa đảo Phố Wall những năm 90”.

² Tạm dịch “Bò Cạp vàẾch”

³ Từ gốc “rise and fall”, ý chỉ sự tăng-giảm, lên-xuống của giá cổ phiếu.

Theo Lauria – các tài liệu của tòa hiện nay đã bị niêm phong – Sater giúp CIA mua vài tên lửa trước khi họ tấn công bọn khủng bố. (265) Hăn ta cũng hỗ trợ một số công tác an ninh quốc gia khác với mức lương được ghi nhận là 300.000 đô. Còn có nhiều câu chuyện khác về việc liệu Sater từng hay chưa từng tham gia vào lực lượng an ninh quốc gia.

Chắc chắn là Trump có dính líu tới Sater. Năm 2009, khi Trump SoHo khai trương ở Lower Manhattan, máy quay đã quay lại cảnh Trump cầm micro reu rao điểm hấp dẫn của dự án. Có hai người đàn ông đứng cùng Trump. Một trong số đó là Felix Sater.

Vậy mà khi Hiệp hội Báo chí hỏi về hăn vào năm 2015, Trump đáp rằng “Felix Sater, cậu bé ấy à, tôi cần phải nhớ lại đã”. (266) Trước đó, trước máy quay trong phiên điều trần tại Florida, Trump khai nhận ông ta sẽ chẳng nhận ra Sater là ai cho dù hăn có bước vào phòng.

Nhưng những khẳng định khác Trump đưa ra trước tòa lại cho thấy ông có biết tới sự tham gia của Sater vào CIA. Tóm lại, rắc rối thực sự đối với Trump – và cũng là nguyên nhân khiến ông tránh xa Sater – là trách nhiệm pháp lý trong vụ kiện dân sự liên quan tới bất động sản Fort Lauderdale. Mỗi ràng buộc giữa Trump và Sater càng rõ ràng, tiền bồi thường thiệt hại mà nguyên đơn yêu cầu Trump sẽ càng lớn.

Trump kiếm tiền từ các thỏa thuận, và sau đó giả vờ không quen những đối

tác trong đó. Thực tế này không chỉ xảy ra với vụ Fort Lauderdale. Rồi tôi sẽ cho bạn thấy, nó còn xảy ra ở Hawaii, Mexico, và Tampa.

22 Xuôi về Mexico

Người người nhà nhà hãy đổ tiền vào sớm để tối đa hóa lợi nhuận. Trump Organization, bản thân Donald, và hai trong số những đứa con đã trưởng thành của ông đã rêu rao như vậy. Cùng với công ty tên gọi là Irongate và một vài đối tác ở khu West Coast, họ sẽ biến bãi biển Thái Bình Dương bé nhỏ hiu quạnh – chỉ cách bang California mười hai dặm – thành khu nghỉ dưỡng sôi động phong cách Mỹ¹ tiếp nối khu nghỉ dưỡng Trump Ocean Resort.

¹ Phong cách Mexico.

Trang web trump.com miêu tả Punta Bandera (nghĩa là “ngọn đầu lá cờ”) trực thuộc “Trump Portfolio”, một trong 30 dự án của Trump Organization để đem “sự phát triển” ra toàn cầu. Một đoạn video và áp phích rao về hai tòa tháp đôi nhìn ra bãi biển sẽ sớm được dựng lên. Hai người con của Trump đã bay sang San Diego để bàn bạc với những khách hàng tiềm năng.

“Chúng tôi đang xây dựng resort tầm cỡ thế giới dưới thương hiệu Trump”, Ivanka nói trong đoạn video, đứng giữa những bức tranh Thái Bình Dương, bãi biển, và những phác họa về hai tòa nhà sát bờ biển. “Chúng tôi sẽ biến miền Bắc Baja thành một tân Cabo, trở thành điểm đến nghỉ dưỡng”. Cô ấy đang nói về Cabo San Lucas, từng là làng chài yên ắng của người Mỹ năm ở mũi nam bán đảo Baja, mà sau này các khách sạn nằm sát bãi biển được xây dựng liên tục đã thu hút ồ ạt khách du lịch Mỹ ghé thăm.

“Đây là cuộc đàm phán của em trai tôi, tất nhiên, cha chúng tôi nữa, và của cả Trump Organization hùng mạnh mà chúng tôi đang phát triển vươn cao”, Ivanka tiếp tục. “Em trai tôi đã đến San Diego để bước gần hơn tới cuộc đầu tư khổng lồ này”.

Trump cũng xuất hiện trong video, với tư cách người phát triển nên khách sạn xa xỉ, chia sẻ: “Tôi rất, rất tự hào rằng khi quyết định xây [khu nghỉ dưỡng], đã có rất nhiều nhà đầu tư đi theo tôi trong suốt hành trình. Họ đầu tư cho tôi, đầu tư vào tòa nhà tôi xây và điều đó làm tôi vô cùng phấn khích về Trump Ocean Resort”.

Những khách hàng tiềm năng đã được làm bằng khảo sát như thường lệ. (267) Có một câu hỏi là: “Nói cho tôi biết nhiều hơn về những người phát triển [khu nghỉ dưỡng], Trump Organization và Irongate?”

Ivanka Trump nói với những lễ tân bán hàng rằng cô ấy quá ấn tượng với dự án tới nỗi đã tự mua cho mình một căn hộ trong đó. (268) Cô cũng tán dóc với những người có quan tâm nếu họ trở thành hàng xóm, cô sẽ ghé sang nhà họ mượn đường. Em trai Donald Jr. cũng nói với khách hàng là anh ta sẽ mua căn hộ riêng cho mình.

Cái mác Donald Trump cùng với lời ca tụng của hai người con đã thu hút đông đảo những người quan tâm. Nhiều người sẵn sàng trả 5.000 đô cho một “Hợp đồng trả trước ưu tiên độc quyền”, chỉ yêu cầu đến nghe buổi ra mắt công trình tại khách sạn Grand Hyatt trung tâm San Diego. Số tiền đặt cọc sẽ được hoàn lại hoàn toàn nếu khách hàng đó không muốn giao dịch nữa.

Viễn cảnh sở hữu sớm dự án đầy tiềm năng cùng với khả năng chạm mặt với các thể hệ nhà Trump quá hấp dẫn tới nỗi một số người không nhìn thấy sự đáng nghi trong cái kiểu bán ép của các nhân viên. Về sau, ba người từng ký hợp đồng trả trước ưu tiên độc quyền phàn nàn rằng họ chỉ có năm phút để quyết định. Họ còn không có đủ thời gian để đọc điều lệ trong hợp đồng, nói chi tới chuyện nhờ luật sư tư vấn. Họ bị thúc ký, với hóa đơn tổng cộng hơn 200.000 đô. Một số người mua sau này nói rằng họ đã dành toàn bộ tiền tiết kiệm vào những căn nhà mới cạnh bãi biển. Họ tiếc nuối vì đã quá vội vàng, quá cả tin.

Gần 200 người đã tham gia mua bán, trả tổng cộng hơn 22 triệu đô vào năm 2006, định ninh rằng dự án đang khởi công và không lâu sau đó họ sẽ được chuyển vào căn nhà đối diện biển và yên tâm tận hưởng nhờ dịch vụ an ninh từ một vụ đầu tư thông minh – khu nghỉ dưỡng Trump. (269)

Thư quảng cáo tháng Sáu năm 2007 cập nhật cho người mua biết dự án đang trong quá trình xây dựng. (270) Một tháng sau, tạp chí Trump Baja News đưa tin “các chủ hộ mới giờ đã gia nhập hội các chủ hộ khu nghỉ dưỡng từ một trong những nhà bất động sản uy tín nhất trong xây dựng, Donald J. Trump”.

Ba tháng sau, vào tháng Mười, khi đó Phố Wall gặp khủng hoảng dưới sức ép của nợ xấu và các dự án bất động sản khác tại bán đảo Baja cũng gặp khó

khăn, một bức thư khác có cùng nội dung đã được gửi tới khách hàng với lời nhắn gửi “Từ Ivanka Trump”. (271) Ivanka quả quyết rằng số tiền họ đóng vào vẫn an toàn. “Mặc dù sự thật là một số công trình tại Baja đang chậm lại, chúng không hề tác động tới Trump Ocean Resort – hay bất kỳ công trình nào của Trump”, cô viết.

Hai tháng sau, tháng Mười hai năm 2007, một bức thư khác thông báo có một số vấn đề địa chất mới xảy ra đang gây rắc rối cho công trình. Vài tháng sau nữa, tháng Ba năm 2008, những khách hàng bắt đầu lo lắng nhận được điện thoại và thư từ. Thông báo vốn vay công trình đã được duyệt, tài chính sẽ được hỗ trợ nhanh chóng, và khu căn hộ sẽ lại tiếp tục xây dựng. Đã chín tháng kể từ ngày người mua nhận được bức thư của Ivanka nói rằng công trình khởi công. Cứ như vậy, nó cũng không bao giờ được khởi công.

Tất cả những quảng cáo, rao bán hàng và thư được cập nhật thường xuyên tạo nên cảm giác yên tâm rằng Trump là chủ thầu và chủ giao dịch, và ông ấy sẽ giữ lời. Người mua sau này kể rằng họ chi tiền vì cái danh của Trump. Suy nghĩ đó rồi sẽ phải thay đổi hoàn toàn.

Tin tệ hại nhất cuối cùng cũng tới chỉ trước Giáng Sinh năm 2008 hai ngày. Đó là lời giải thích đại khái về cách hợp tác giữa “Trump Organization, Donald J. Trump” và những nhà đầu tư còn lại đã thay đổi. Trump hay tập đoàn của ông giờ không còn là nhà đầu tư hợp tác trong Trump Ocean Resort nữa. Họ cũng không phải là chủ thầu. Họ giờ chỉ giữ giấy phép sở hữu nhãn hiệu Trump.

Những chủ thầu Baja thực sự, sau đó mới được công khai, đã nhận “ủy quyền sở hữu” từ Trump để sử dụng thương hiệu của ông vào các hợp đồng trả trước. (272) Nói về thỏa thuận chuyển nhượng quyền sử dụng nhãn hiệu đó, theo như tài liệu tòa án, Trump cho biết đã nhận ủy quyền từ chủ thầu thực sự để quảng bá cho khách hàng rằng Donald Trump đang “xây dựng” khu nghỉ dưỡng tại Mexico, mặc dù ông ấy không thực sự như vậy. Những người mua ngay lập tức đâm đơn kiện tại bang California, tố cáo lừa đảo và yêu cầu hoàn trả 22 triệu đô kèm theo phí luật sư và các phí khác.

Ba người bị bán ép làm chứng trong phiên tòa năm 2010 than phiền rằng họ đồng ý hợp đồng chỉ vì Trump là chủ thầu và đỉnh ninh gia đình họ cũng đã đổ tiền vào dự án – ám chỉ Ivanka và Donald Jr. từng tuyên bố sẽ sở hữu căn

hộ. Vụ kiện do tòa án liên bang California thụ lý cáo buộc Trump Organization đầu tiên trong số 13 bên bị đơn với tội lừa đảo chứng khoán, lừa đảo sơ cấp, biểu lộ sai sự thật do vô ý nghiêm trọng, gian lận kế toán và hoạt động kinh doanh không công bằng².

² Thuật ngữ luật (theo thứ tự): securities fraud, simple fraud, negligent misrepresentation accounting fraud, unfair business practices.

Vào lúc bấy giờ, hầu hết hồ sơ tố cáo của vụ kiện đều được tập trung tại chính quyền Los Angeles. Chúng được xem đi xem lại như những hồ sơ mới và được chỉnh sửa tới lần thứ tư, với tổng cộng hơn 640 trang, dựa trên nguồn của hơn 100 nguyên đơn. Trong đó miêu tả chi tiết tên tuổi, ngày tháng, sự kiện, cho đến từng tiểu xảo nhằm kêu gọi mua nhà – một chiến thuật mà luật sư bên nguyên đơn Daniel King cho rằng nhằm chỉ ra toàn bộ vụ việc đều là lừa đảo.

Theo như các biên bản phiên tòa, Trump cho rằng bản thân không liên quan gì đến giao dịch tại bán đảo Baja. Ông kiên quyết cho rằng mình không chịu bất kỳ trách nhiệm gì với khách hàng và không làm gì sai trái. Ông ấy đã tuyên thệ rằng: “Tôi, theo tư cách cá nhân, không thuê bất kỳ nhân viên nào tại bang California, cũng như không sở hữu tài sản hay vận hành văn phòng nào tại đây”. (273)

Nhưng Trump thực chất có sở hữu bất động sản tại California, thuê nhân viên và có văn phòng làm việc tại đó. (274) Ông ấy đã sở hữu và quản lý trong nhiều năm trời các bãi golf nằm trên bán đảo Peninsula tại thành phố Los Angeles. Trong lần điều trần trước tòa án liên bang Florida về vụ cáo buộc lừa đảo trong một dự án căn hộ cao cấp cạnh biển tương tự, Trump được yêu cầu liệt kê tên tài sản của mình. “Trump National Golf Club Los Angeles, tôi sở hữu cái đó”, Trump khai nhận.

Từ mấu chốt trong lời tuyên thệ trước tòa California là “với tư cách cá nhân”. Trump đúng là không hề sở hữu riêng bất kỳ tài sản nào ở California theo cách hiểu chủ hộ sở hữu căn hộ của mình. Trump sở hữu sân golf và thuê nhân viên thông qua một công ty, tất nhiên là công ty dưới sự quản lý của ông. Luật sư của sân golf Trump National Golf Club tại Los Angeles còn được nhắc tên liên tục trong tranh chấp tại Baja.

Daniel King, Bart King và những luật sư khác đại diện hơn 100 khách hàng cuối cùng cũng thỏa thuận nhận đền bù 7 triệu đô từ các bị đơn không có Trump, con số đó chỉ bằng 1/3 yêu cầu của nguyên đơn. Phía Trump bác bỏ, cho rằng số tiền đó không công bằng và để các đối tác tự trả phần 15 triệu đô kèm chi phí phát sinh còn lại.

Luật sư của Trump lập luận với thẩm phán rằng gia đình cũng như công ty của ông chưa hề đụng đến khoản tiền trả trước. Vấn đề là, theo như họ biện hộ, những chủ thầu thực sự đã không huy động đủ vốn để hoàn thành công trình. Phía luật sư cáo buộc những chủ thầu này lạm dụng khoản đặt cọc vì mục đích cá nhân bằng cách hủy bỏ các bảo lãnh nợ cá nhân có liên quan tới dự án Trump Ocean Resort. Đối với giấy phép sử dụng thương hiệu Trump, phía Trump cũng chỉ ra, theo cách nào đó đã ngăn ông và công ty tham dự vào các dự án xây dựng. Nó cấm họ “không được thanh tra công trình mà không “báo trước 24 giờ” và yêu cầu “không can thiệp vào hoạt động của công trình””.

“Nhiều người đổ xô vào các sản phẩm thương hiệu xa xỉ vì họ mong đợi một hình thức và chất lượng ưu việt”, luật sư biện hộ Trump viết. “Họ sẽ không thể ngờ những người thiết kế nên nó đang làm “các công việc dơ bẩn””. Thêm nữa, họ viết tiếp, phía nguyên đơn luôn tuyên bố rằng họ bị lừa dối tin “Trump là chủ thầu của dự án” nhưng “cũng đừng nghĩ rằng Donald Trump phải là người túc trực ở công trường hay quản lý tiền đặt cọc của họ”.

“Quan trọng hơn hết”, phía bị đơn Trump tiếp tục, vấn đề giấy phép sở hữu thương hiệu Trump “đã được công khai với nguyên đơn khi họ đặt bút ký hợp đồng” và trong những khẳng định về hệ thống quản lý của khu căn hộ cao cấp. (275)

Nhưng luật sư của Trump không đề cập tới vụ người mua chỉ có vài phút để ký hợp đồng và các giấy tờ khác, không đủ thời gian để đọc hay xin tư vấn một số điều khoản pháp lý. Trách nhiệm duy nhất phía Trump phải chịu, nhóm luật sư viết, là “đảm bảo các tiêu chuẩn về thiết kế và chất lượng với chữ ‘Trump’, ngoài ra không có râu ria gì khác”. (276)

Trump, tập đoàn của ông, và hai đứa con đã dàn xếp yên ổn với người mua. Phiên tòa khép lại sau đó với các điều khoản được thỏa hiệp. (277)

Trump từng đối phó như vậy trong vụ việc tương tự. Báo chí năm 2006 đưa tin Trump là “đồng chủ thầu” kiêm “đối tác” trong dự án Trump International Hotel and Tower dọc bờ biển Waikiki Beach Walk tại Honolulu, Hawaii. Các phóng viên được nói rằng người thắng cuộc trong chương trình Người Tập Sự sẽ “là quản lý dự án kiểm soát các công trình cho Trump”. Trump quảng cáo sự kết hợp giữa ông với Waikiki sẽ “tạo ra thương hiệu mới cho giới thượng lưu”.

(278) Cuối năm 2006, ông quảng bá về “ngày giảm giá lớn nhất trong lịch sử bất động sản” thu hút nườm nượp người mua ký hợp đồng, tổng cộng hơn 700 triệu đô cho 464 căn hộ.

Gần ba năm sau ngày đại hạ giá, khi người mua chỉ còn đợt thanh toán cuối cùng để hoàn tất lộ trình mua nhà, họ nhận được một cuốn tạp chí tiêu đề Trump Waikiki Life, xuất bản năm 2009. Ở trang 23, có một thông tin, mà sau này vụ tranh chấp miêu tả là “dòng chữ siêu nhỏ chỉ có dùng kính phóng đại mới đọc được”, gây rắc rối cho người mua nhà: tòa nhà Waikiki đề tên Trump, nơi nhiều người dành toàn bộ tiền tiết kiệm, “không được sở hữu, xây dựng, điều hành, hay bán bởi Donald J. Trump, Trump Organization” hay bất kỳ doanh nghiệp có liên quan khác. (279) Trump cũng chỉ tham gia sở hữu tên thương hiệu.

Luật bang Hawaii (cũng giống như luật chứng khoán liên bang và California) bảo vệ người tiêu dùng khỏi những quảng cáo sai lệch. Chính vì vậy mà quy định của Hawaii yêu cầu toàn bộ thông tin tài liệu phải được công khai với khách hàng. Cho dù Trump chỉ sở hữu giấy phép thương hiệu, thì đó cũng là thông tin bắt buộc vì có ảnh hưởng tới quyết định đầu tư dựa trên giá trị mà tên Trump tạo ra cho tòa nhà.

Nhưng giấy phép này không phải vấn đề rối rắm nhất bị giấu. Khá lâu sau khi người mua trả tiền đặt cọc và ký hợp đồng, họ mới phát hiện ra một số điều khoản về giấy phép thương hiệu Trump có khả năng ảnh hưởng tới giá nhà của họ. Trump có quyền bỏ tên mình khỏi tòa nhà. Theo như một số tuyên bố cá nhân của Trump, chính nhờ tên ông mà giá nhà mới bị đẩy lên cao, nếu là một tên khác, chúng sẽ rẻ hơn nhiều. Thêm nữa, nếu Trump có tháo tên thương hiệu xuống, ông ấy vẫn được tự do sử dụng nó ở những tòa nhà khác – thậm chí tòa nhà ngay bên cạnh. Thông tin này là điểm mấu chốt đối với những khách hàng muốn có một cuộc đầu tư thông minh.

Phía nguyên đơn cho rằng hành động này là vô lương tâm, liệt kê hơn 20 bằng chứng cho thấy đó là hành vi cố tình che giấu khách hàng. Nhưng cũng như vụ kiện lừa đảo ở bán đảo Baja, vụ này kết thúc bằng cuộc dàn xếp thỏa thuận và sau đó thẩm phán cũng quyết định khép vụ việc lại.

Trong một vụ kiện khác ở Florida (liên quan đến sự thất bại của dự án tòa cao tầng Tampa), người mua đã nhận được bản sao hợp đồng sử dụng tên thương mại theo yêu cầu của tòa. (280) Hợp đồng quy định sự tồn tại của nó phải được giữ kín – không chỉ những điều khoản đặc biệt trong đó, mà là toàn bộ hợp đồng nói chung. Trong hợp đồng có điều khoản viết rằng một tổ chức kinh doanh của Trump sẽ được trả trước 2 triệu đô cho việc chuyển nhượng tên thương hiệu.

Trong các phiên điều trần, Trump đã nêu tên 14 bất động sản được chuyển nhượng thương hiệu toàn phần và ba bất động sản khác ông có quyền được phân chia lợi nhuận hoặc sở hữu tên thương hiệu một phần. Trong dự án Tampa, Trump được yêu cầu khai nhận về các thỏa thuận chuyển nhượng bên ngoài: (281)

“Ngài, hay công ty của ngài có công bố tới khách hàng về việc phía ngài chỉ sở hữu tên thương hiệu không?”, một luật sư hỏi.

“Tôi đoán chừng tôi có làm thế trong một vài vụ”, Trump trả lời. “Tôi không chắc lắm”.

Một vụ kiện khác liên quan đến dự án căn hộ và khách sạn Fort Lauderdale, tòa nhà 52 tầng cao nhất bang Florida giáp biển Đại Tây Dương. Người mua được nhận một tập quảng cáo có hình của Trump và lời khẳng định “Niềm vinh hạnh lớn lao giới thiệu sản phẩm mới nhất của tôi, Trump International Hotel and Tower Fort Lauderdale”. (282) Họ cũng được nhận quyển sách bìa cứng với trang đầu tiên: “Chữ kí xác nhận từ Donald J. Trump”. Dự án sau đó thất bại và khách hàng muốn được hoàn tiền. (283) Trước tòa năm 2014, Trump lập luận chưa hề tuyên bố mình là chủ thầu của dự án và phải chịu trách nhiệm pháp lý. “Từ phát triển không có nghĩa chúng tôi là những nhà xây dựng”, Trump đáp trả. Bồi thẩm đoàn đồng tình. Nhưng vẫn còn một trong nhiều người mua nhà khác vẫn đang theo đuổi vụ kiện khi cuốn sách này hoàn tất.

23 Cá voi mắc cạn Trump

Đã gần bốn giờ sáng nhưng Donald Trump vẫn không thể ngủ. Ông lo lắng đi đi lại lại trong căn hộ ở Trump Tower đã nhiều giờ liền, trao đổi không ngừng với những cuộc điện thoại cứ 30 phút một lần, cập nhật những gì đang diễn ra ở cụm chơi bài baccarat¹ tại sòng bài đầu tiên của ông tại thành phố Atlantic.

¹ Một dạng bài phổ biến ở các sòng bài.

Điều khiến Trump sốt ruột cả đêm là một con bạc người Nhật với nụ cười bình thản, trong chiếc áo sơ mi trắng hở cổ và quần âu với hai túi quần rộng thùng thình. Akio Kashiwagi là một trong năm con bạc lớn của thế giới, đúng theo nghĩa đen là khách hàng chơi-tiền-tỉ, vào giờ đó vẫn ngồi tại sòng bài Trump Plaza Hotel & Casino bình thản gom 14 triệu đô trong một giờ. Câu chuyện diễn ra vào tháng Năm năm 1990, và hằn trạ lại đó gần cả tuần.

Al Glasgow – chủ thầu bê tông với giọng nói khó nghe từng nhiều đêm say bết nhè với giới luật sư phục vụ cho các băng cướp trước khi trở thành một trong những cố vấn thân cận nhất của Trump – đã gọi Kashiwagi là “Chiến Binh”². Cứ mỗi khi đồng hồ đeo tay của Glasgow nhích thêm một giờ, hắn lại bước ra khỏi bức tường cẩm thạch đặc cách khu vực chơi bài để gọi cho vị sếp đang chờ ở New York.

² Từ gốc “The Warrior”.

“Hắn thắng tới 4.2 rồi”, Glasgow báo cáo, không thêm từ triệu.

Nhưng cũng có thể Trump chẳng cảm thấy ngạc nhiên gì với những sự việc như vậy trong thế giới cờ bạc. Các đối thủ cạnh tranh (và thậm chí nhân viên của Trump) thường tán phét chuyện ông không biết cách kinh doanh sòng bài, từ cách đổi tiền khi thắng cược cho tới quản lý nội bộ làm sao để tiền trả cho người chơi không vượt qua sổ tiền gom về trong ngày. Và họ cũng thích nói về cách cư xử vụng về của Trump khi gặp dân chơi bài.

Đó là điểm đối lập hoàn toàn giữa Trump và đối thủ của ông, Steve Wynn từ

đế chế Mirage Resorts³. Wynn cũng có cái tôi lớn như Trump, nhưng xây dựng được gia tài nhờ là một chuyên gia am hiểu chi tiết từng loại bài. Hắn cũng đánh bóng tên tuổi như một ông bầu sòng bài nổi tiếng thế giới.

³ Chuỗi các khách sạn sòng bài do Steve Wynn thành lập năm 1973 tại Las Vegas. Năm 2000, nó được chuyển nhượng sang tập đoàn MGM và đổi tên thành MGM Resorts International.

Wynn sẽ lắng lắng vi hành qua các casino và nhà hàng của hắn nhưng yêu cầu người tháp tùng cung cấp thông tin chi tiết về con bài họ sẽ bắt gặp. Hắn sẽ tiếp cận, chào bằng tên và tế nhị truyền những chiếc chìa khóa vào túi áo vest của họ. Những khoảnh khắc ngắn ngủi nhưng đáng nhớ đó đã khiến thương gia từ bang Indiana hay phu nhân người Georgia⁴ khoe khoang trên đường về nhà: Steve Wynn vừa mới tế nhị luồn chìa khóa vào túi áo của tôi. Wynn luôn rất thành công trong nghệ thuật làm khách hàng cảm thấy họ thật đặc biệt, xây dựng lòng tin của họ và bằng cách đó thu hút người chơi không cần tốn kém như đăng quảng cáo trên truyền hình hay thuê những tay tổ chức tiệc tùng, mặc dù hắn cũng có áp dụng các kiểu này.

⁴ Nước nằm ở khu vực Tây Nam Á, giữa Thổ Nhĩ Kỳ và Nga.

Trái lại, Trump thường vụng về với các khách hàng lớn. Chứng sợ vi trùng của ông khiến ông né chuyện bắt tay, và thay vì nịnh bợ khách hàng, Trump thường chuyển những cuộc hội thoại giữa họ thành màn tung hô bản thân.

Điểm hấp dẫn khiến Trump cứ đầu tư vào kinh doanh sòng bài là dễ kiếm tiền, dễ kiếm rất nhiều tiền. Chỉ cần dụ dỗ khách hàng chơi lớn là có thể kiếm lợi nhuận lớn. Nhưng nó cũng nhiều nguy cơ. Ngược lại, đối tác cũ của sòng bài Trump Plaza, công ty ngày trước là khách sạn Holiday Inn và sở hữu các casino của Harrah, lại nhắm vào các con bạc trung bình, đặc biệt là những người chơi vòng quay may mắn, họ đến, chơi thua, và sau đó cứ đến chơi tiếp. Mô hình này trụ khá bền vững và cũng ít rủi ro hơn. Khi một khách hàng của Harrah cà thẻ chơi bài của cô ấy vào một máy đánh bài tự động, hệ thống sẽ báo quầy bar chuẩn bị nước. Sau đó một phục vụ sẽ đem đến và mời vị khách bằng tên của họ.

Năm Holiday Corporation thu mua lại Holiday Inns, công ty vẫn kiếm được

28 cents/đô la lợi nhuận từ một casino tại Atlantic.

Trump thì lại thích thú trước số điểm hào nhoáng mà các đại gia sòng bài ghi được hơn việc duy trì lợi nhuận bằng hệ thống quản lý gắt gao. Ông thể hiện rất rõ là muốn thu hút Chiến Binh rời khỏi dinh thự gần chân núi Phú Sĩ của hân – một ngôi nhà được người dân địa phương gọi là Kashiwagi Palace – để đến Atlantic. Khi Trump bay đến Nhật Bản trên chiếc Boeing 727 cũ kỹ để xem trận quyền anh giữa Mike Tyson và Buster Douglas năm 1990, ông có ghé qua gặp Chiến Binh một chút. Trump đã giới thiệu cho người đồng nghiệp đầu cơ bất động sản này cuốn *The Art of the Deal* kèm chữ ký tác giả.

Các giám đốc casino ở London, Las Vegas, và Darwin (Úc) đều sẵn lòng Kashiwagi, những con bạc hiếm được gọi là “cá voi”, bởi vì họ toàn đem cả triệu đô hoặc hơn mỗi lần ghé casino. Kashiwagi, nổi tiếng cá kiếm hàng triệu đô la, luôn được xem là con cá voi mắc cạn to nhất tại thành phố Atlantic. Giống như những người khác thuộc “hội cá voi”, Kashiwagi có một hệ thống tài chính riêng bí ẩn như các sinh vật sâu dưới đáy biển. Kích thước và nguồn gốc khối tài sản của hân không thể dò ra được.

Kashiwagi từng chia sẻ với Ernie Cheung, chuyên viên quảng bá ở thị trường châu Á của Trump, rằng hân đang làm tour đánh bạc vòng quanh thế giới, đem theo 50 triệu đô. Các casino nháo nhào muốn thu hút hân đến với sòng bài của họ. Như khách sạn sòng bài Caesars Atlantic City (sau này cạnh tranh danh hiệu sòng bài top đầu với Trump Plaza ở khu Boardwalk)⁵ đã từng mời Kashiwagi ghé thăm. Steve Wynn, chàng trai vàng giới bài bạc của Las Vegas cũng mời Kashiwagi tới khu Strip⁶ và thử vận may tại Mirage, thương hiệu mới của hân với thiết kế bên ngoài như chiếc hộp bọc ngà voi nổi bật, phía trước là dãy núi lửa phun trào, những con cọp trắng như muốn nhào khỏi nền nhà, và bên trong, như để các con bài không quên mất mục đích chính của mình, một cái hồ lớn nuôi đầy cá mập được đặt sau bàn lễ tân. Trong thị trường cạnh tranh cao như vậy, Trump vẫn giành được sự chú ý của Kashiwagi – mặc dù không theo cách thức có thể đánh bóng tên tuổi của ông như một chuyên gia đàm phán.

⁵ Khu phát triển xương sống của thành phố Atlantic, tập trung đông đảo khách sạn, sòng bài, nhà hàng, trung tâm thương mại.

⁶ Tương tự như khu Boardwalk nhưng ở Las Vegas.

Chiến Binh từng ghé Trump Plaza một lần khoảng 12 tuần trước. Lúc đó hắn thắng 5,4 triệu đô trong một ngày. Hai tháng trước đó nữa, Kashiwagi bay đến thành phố Darwin, và thắng số tiền tương đương 19 triệu đô la tại sòng bài Diamond Beach, khiến nó phá sản. Kết cục ở Darwin hướng sang Trump, nhưng ông ấy muốn lấy lại những gì đã mất vào tay Chiến Binh và bòn rút hắn nhiều hơn nữa.

Nhưng, theo như Wynn và những người khác biết, kỹ năng đánh bài của Trump cũng chẳng hơn gì kiến thức điều hành khách sạn sòng bài của ông. Chính vì vậy, trong lần ghé thứ hai của Kashiwagi, Trump chi 5.000 đô để thuê một nhà toán học biết rõ luật chơi bài hơn bất kỳ ai khác. Jess Marcum nhỏ bé nghiêm nghị từng hỗ trợ chế tạo ra đa khi còn trẻ, trở thành người sáng lập RAND Corporation (Viện chính sách Không quân Mỹ), và sau đó tiếp tục với bom nơ-tron.

Mặc cho mù tịt về bài bạc, Trump chỉ bám lấy một quan niệm cơ bản: ông sẽ trở thành kẻ yếu đuối nếu bị người chơi lừa. Trump nghi ngờ Kashiwagi đã gian lận khi chơi trò baccarat hồi tháng Hai. Marcum và Glasgow đã nghiên cứu kỹ đoạn video từ máy quay ẩn đặt ở trần nhà màu xám khói của casino. Và Marcum nhanh chóng kết luận rằng Kashiwagi không hề gian lận. Điều làm nhà toán học phấn khích là vẻ mặt không cảm xúc của con bạc khi hắn thua và không bao giờ đổi số lượng thẻ đặt cược. “Tắt nó đi [đoạn video]. Tôi biết cách để đánh bại hắn rồi”, Marcum nói. “Gã này thích được thách thức. Hắn ta có khiếu trong trò cược hết một lần”.

Trò chơi “được ăn cả ngã về không” này sẽ là trò ngăn cái ngày lịch sử ăn-cả-ngày trước đó của hắn không phải lặp lại. Nó sẽ kích tính hiếu thắng của Chiến Binh, Marcum hình dung. Và quan trọng hơn hết, nó sẽ buộc hắn phải chơi đến khi hết toàn bộ thẻ. Vào lúc bấy giờ, New Jersey quy định các casino đóng cửa chỉ vài giờ mỗi ngày, và Marcum biết rằng Kashiwagi có thể lấy cơ đó để không quay lại. Một thỏa thuận, Marcum chỉ ra, phải được vạch ra với trò cược hết một lần.

Thỏa thuận gồm hai phần. Một, bất cứ loại tiền nào Kashiwagi đem vào sòng bài sẽ được kết nối với dòng tín dụng, tự động gấp đôi số tiền hắn quy đổi. Hai, một khi trò chơi bắt đầu, Kashiwagi phải chơi từ ngày này qua ngày

khác cho đến khi nào hoặc là hăn nhân đôi được số tiền đặt cược – vốn là tiền mượn và tiền cá nhân gộp chung – hoặc là thua hết toàn bộ.

Marcum trở nên thích thú với cờ bạc từ khi được một người bạn đưa đi xem giải đua ngựa ở công viên Hollywood Park năm 1953. Marcum sau đó rời bỏ RAND và bắt đầu đặt cược ở Las Vegas. Hăn trở nên giàu có chỉ trong vòng hai năm. Và cuối cùng bị cấm đặt chân vào sòng bài của thành phố vì chẳng bao giờ thua cuộc. Hăn cũng từng mở một casino, nhưng đó là vào 30 năm trước, khi đủ trẻ và đủ ngu ngốc nghĩ rằng một đầu óc toán học thiên tài là để làm điều hành casino lớn. Trong khi hợp tác với Trump, hăn có thể kiếm một khoản hời chỉ bằng việc tư vấn cho một chủ casino cách điều hành một trò chơi.

Tháng Năm năm 1990, khi Kashiwagi và thân cận đến Atlantic lần hai, casino đã mong hăn đem theo 22 triệu đô bằng séc để có thể dễ dàng xác minh và làm rõ với ngân hàng.

Nhưng không như dự đoán, hăn chỉ đem theo 6 triệu đô - một cặp đầy séc rút từ ngân hàng ở Singapore. Kashiwagi yêu cầu vay tín dụng 12 triệu. Nhưng chỉ được chấp nhận 6 triệu.

Mức trần tiền đổi là 200.000 đô/người, gấp đôi so với những người khác ở Atlantic. Chiến Binh đã sẵn sàng. Kashiwagi rảo bước trên tấm thảm vàng đỏ của Trump Plaza để tới khu đánh bạc. Một người thân cận mang gia tài của hăn đã được đổi thành những hộp đầy thẻ. Bảo vệ sòng bài dẫn đường cho hăn, và những người xung quanh nhìn cái cách mà các con bạc lớn được đối xử.

Tại Trump Plaza, Kashiwagi sắp xếp gọn gàng đồng tiền giả xanh đỏ của hăn. Mỗi thẻ trị giá 5.000 đô và được đổ gần như toàn bộ vào trò baccarat. Hăn xếp cứ một chồng gồm 20 thẻ, một hàng bảy chồng. Mười bảy hàng cộng thêm một chồng lẻ là toàn bộ 12 triệu đô.

Ngày hôm đó, tiền thua cuộc của tất cả người chơi ở tất cả casino Atlantic cộng lại chỉ bằng 2/3 số tiền tập trung tại bàn baccarat đó. Con số 8 triệu đô là số tiền của hàng trăm ngàn người đổ vào các khu casino sầm uất tự xưng là Queen of Resorts. Vậy mà có một kẻ cầm riêng 12 triệu đô vào Trump Plaza.

Các chồng thẻ gọn gàng thu hút đám đông đứng im phăng phắc theo dõi bên ngoài bức tường cẩm thạch. Người ta ấn tượng với Kashiwagi tới nỗi không còn ai chú ý tới một thương nhân Hồng Kông lớn tuổi hơn với hơn 1 triệu thẻ ngồi ngay bên phải gã Chiến Binh.

Kashiwagi hít hơi cuối cùng trước khi đặt điều thuốc Marlboro Light lên khay. Cô phục vụ cocktail nóng bỏng nhất liền xuất hiện. Trong chiếc áo vest màu đỏ đen nhỏ nhắn, cô cúi người thay một gạt tàn thuốc sạch, và đưa cho Chiến Binh chiếc khăn ẩm được hâm nóng từ lò vi sóng gần cạnh hẳn. Tay bất động sản 53 tuổi đưa lên lau mặt và trả lại chiếc khăn, ra hiệu bài cái tiếp tục bằng cái gạt đầu tinh tế.

Giống như nhân vật James Bond của Ian Fleming, Kashiwagi thích trò baccarat. Mục tiêu là giành được chín điểm trước. Bài cào và con mười tính không điểm, con ách tính một. Chẳng yêu cầu kỹ năng gì đặc biệt. Người chơi chỉ có một lựa chọn duy nhất: đặt theo nhà cái hoặc không. Điểm hấp dẫn của trò này nằm ở tốc độ cào tiền, đó là lý do vì sao người Pháp gọi trò tương tự của họ là chemin de fer, nghĩa là “đường ray xe lửa”.

Trong vòng sáu ngày, Kashiwagi cứ vậy mà chơi, cược 200.000 đô cho mỗi ván với tỷ lệ 70 ván trong một giờ. Trump theo dõi sát sao toàn bộ thời gian đó. Số thẻ cược cho mỗi ván của Kashiwagi chưa bao giờ thay đổi từ lúc casino mở cửa tới lúc đóng cửa chỉ bốn tiếng lúc sáu giờ sáng. Thời gian đóng cửa mục đích là để các con bạc có cơ hội kiểm tra lại tiền nong của họ trước khi sòng bài cuốn hết chúng đi, cơ hội để thoát ra khỏi đường ray xe lửa đó.

Nhưng Kashiwagi chẳng hề bận tâm. Hẳn chỉ rời khỏi bàn để đi ăn, tháp tùng là các thân cận của hẳn và bảo vệ casino. Một phòng nghỉ cạnh đó miễn tiếp khách, với dòng chữ “không hoạt động” được dán trên cửa ra vào.

Hầu hết con bạc đều thay đổi số lượng thẻ ở mỗi ván. Họ tin vào vận may. Nếu cảm thấy may mắn, họ sẽ đặt gấp đôi, còn nếu ngược lại, họ giảm xuống. Marcum cho rằng thật vớ vẩn khi chơi baccarat kiểu vậy, nó phải dựa vào xác suất để tính toán kết quả ván bài.

“Không có gì gọi là vận may cả”, Marcum nói, “nhưng tất cả người chơi đều tin vào điều đó”. Nhưng chỉ là hầu hết người chơi. Riêng Kashiwagi thích

cược đều tay. Hẳn gọi các thẻ cược là các viên đạn, và hẳn thích bắn ra nhiều đạn nhất có thể trong mỗi lần nổ cò. Marcum biết đây là cách cược thông minh nhất. Nó có tính toán cả.

Trò đặt cược có cả một bề dày lịch sử. Từ những ngày đầu của xã hội loài người, rút quẻ - thường bằng cách rút đũa hoặc nẩy xúc xắc làm từ khuỷu xương cừu – là một phương thức để biết được câu trả lời từ các vị thần. Những thầy tế quyền lực nhất, những kẻ muốn có quyền năng đã học cách trở thành “kẻ xảo trá” từ sớm, thường chỉ ra các que đũa cần rút, hoặc đoán được con xúc xắc, hoặc thậm chí tự tìm tòi ra các quy luật để có thể bốc bừa mà vẫn ra kết quả. Ở nhiều xã hội, ngoại trừ thầy tế tối cao, bất kỳ ai chạm vào vật dụng để liên kết với ý nguyện của thần linh đều bị xem là trọng tội. Những viên xúc xắc đều có tính chất thần thánh. Và chúng được trữ ở những nơi không ai biết tới.

Rất nhiều tay bạc giờ vẫn còn tin vào một vị thần vĩ đại nhưng hay biến đi đâu, Nữ Thần May Mắn. Nhiều người xem casino là những nơi linh thiêng, mỗi lần họ thắng hay thua đều mang thông điệp nào đó từ Thượng Đế. Đối với họ, casino là cái đền cơ hội. Còn đối với Marcum, một nhà toán học là một người theo chủ nghĩa vô thần. Và trong một bản báo cáo bí mật gửi cho Trump, Marcum đã tính toán thậm chí với kiểu đánh đậm thông minh của Kashiwagi, thì xác suất cũng là 5/1 khiến con bạc thua sạch túi trước khi có thể gấp đôi chúng lên. Mánh để đàm phán thỏa thuận Marcum nghĩ ra trước đó là giữ chân Kashiwagi ở bàn baccarat cho đến khi hắn gấp đôi số tiền hoặc phá sản, càng lâu càng tốt.

Ở mỗi lần đặt cược, tỷ lệ lợi nhuận cho nhà cái là khá nhỏ. Theo luật chơi thì người chơi chỉ có thể cược ở ô người chơi⁷ hoặc ô nhà cái⁸. Tỷ lệ lời với ô người chơi là 1,36 phần trăm trong khi với ô nhà cái là 1,17 phần trăm. Nhưng nhà cái cũng nhận năm phần trăm phí, gọi là phí hoa hồng đối với khách hàng chiến thắng ở ô nhà cái. Kashiwagi đánh bừa trong cả hai ô.

⁷ “Player”.

⁸ “Banker”.

Marcum khiến giới casino thích thú vì tạo ra cách cược mới cho bài baccarat,

điểm hòa⁹, đem lại khoản lời nằm ngoài sức tưởng tượng của các chủ casino. Ô điểm hòa là nơi nhà cái và người chơi đều có số điểm bằng nhau, tạo cơ hội thắng được 7 đô la cho mỗi thẻ được cược. Nhưng xác suất để rơi vào điểm hòa là 8/1. Và nhà cái sẽ lời con số không tưởng 14,4 phần trăm khi xác suất đó xảy ra. Tại sòng bài Caesars Palace ở Las Vegas, điểm hòa sẽ đem lại tỷ lệ lời là 3 phần trăm cho người chơi nhưng tận 10 phần trăm cho nhà cái. “Đó là điểm cược đánh lừa”, Marcum nói với tôi. Và Kashiwagi cũng không bao giờ đặt vào ô cược đó.

⁹ “The tie”.

Nhưng cho dù Kashiwagi kiên trì đặt cược trong hai ô còn lại, túi tiền của hắn vẫn sẽ cạn kiệt dần. Cơ chế ăn lời của nhà cái hoạt động như lãi kép đảo ngược, làm cho 1 đô la tăng trưởng theo thời gian. Nếu đánh 10.000 ván bài, theo như tính toán của Marcum, Trump có thể thắng 5.125 ván so với Kashiwagi chỉ có thể thắng 4.875 ván. Với con số đó, cũng có nghĩa Kashiwagi sẽ thua 50 triệu đô. Nhưng Chiến Binh chỉ có 12 triệu, nên theo lý thuyết, thời gian còn rút ngắn hơn nữa.

“Xác suất giống như sóng vậy”, Marcum giải thích, uốn lượn tay hắn liên tục để biểu diễn một con sóng bất tận. “Bởi vậy với cách tính sinh lời của nhà cái, những tay chơi lâu sẽ ngày càng lún sâu hơn cho tới khi nào họ ngừng tìm kiếm trung điểm và cuối cùng mất toàn bộ tiền, chỉ trừ khi họ từ bỏ trước”.

Dựa theo con số tính tay của Marcum, sau một giờ ngồi vào bàn baccarat, Kashiwagi sẽ có tới 46 phần trăm cơ hội thắng. Nhưng sau 70 giờ, con số đó giảm xuống chỉ còn 15 phần trăm.

Đã hai ngày kể từ khi Kashiwagi ngồi ở bàn baccarat, nhưng số tiền của hắn vẫn còn nằm trên mức dự tính. Đáng báo động, Trump bay từ Manhattan tới Las Vegas ngay ngày hôm sau, tháp tùng ông là Hoàng tử Ả Rập cũng là kẻ buôn vũ khí toàn cầu, Adnan Khashoggi, và bốn cô gái tóc vàng hoe lạnh lẽo. Khashoggi rất nổi tiếng trong giới cờ bạc, đặc biệt với vụ quỵt tiền ở sòng bài The Sands (Las Vegas), khiến giám đốc The Sands tuyên bố đó là nguyên do phá sản năm 1983.

Trump, Khashoggi, và những người còn lại nghỉ tại khách sạn Trump Castle,

cách khu Boardwalk vài dặm. Tối hôm đó, họ tới Trump Plaza. Trump giới thiệu Khashoggi cho Kashiwagi, cho biết họ đáng ra phải biết nhau vì là người chung ngành. Nhưng thực chất họ không hề quen biết. Nếu Trump từng chú ý quan hệ xã hội khi điều hành một casino – đặc biệt là kỹ năng làm hài lòng khách hàng lớn – Trump sẽ biết được điều này.

Khashoggi ngồi ở bàn blackjack¹⁰ cạnh bàn baccarat của Kashiwagi và bắt đầu chơi. Trong khi đó, Trump đi vòng quanh, bắt tay và nghe những lời có cánh từ những con bạc phía bên kia bức tường cẩm thạch. Nhưng thái độ của ông lo lắng hơn mọi khi.

¹⁰ Trò xì dách.

Các chủ sòng bài, vận hành dựa vào xác suất, sẽ không ganh tỵ với những người chơi may mắn thắng cuộc, họ không “toát mồ hôi hột”. Nếu họ có toát mồ hôi thật, thì họ phải đang ở trong văn phòng, và theo dõi cuộc chơi qua màn hình tivi, nỗi lo lắng của họ không được bộc lộ với người chơi. Nhưng chỉ mới 25 phút, Trump bắt đầu khó chịu và rời khỏi đó.

Không lâu sau đó, Kashiwagi dẫn trước 6,8 triệu đô. Cùng với 12 triệu mang theo, hắn tổng cộng đang giữ 18,6 triệu đô – đi được một nửa mục tiêu gấp đôi số tiền và thắng vụ cá cược.

3.720 thẻ cược của hắn không đủ chỗ chất trên bàn baccarat, vì vậy chúng được xếp dưới nền nhà cạnh con bài. Đám đông tụ tập dọc theo bức tường cẩm thạch nhìn chăm chăm vào các chồng thẻ. Kashiwagi, ngồi quay lưng lại, dường như chẳng để ý tới chúng. Hắn đang bận cào tiền đều đều.

Tối đó Trump trở nên hoảng loạn. Ông ấy muốn trò chơi phải ngừng lại. Thực ra ông ấy có thể ngừng nó bất kỳ lúc nào bằng cách hạn chế tiền cược ở mức nhà cái có thể chấp nhận được. Nhưng Glasgow và những người liên quan biết rằng đó sẽ là một sự sỉ nhục và khiêu khích Kashiwagi. Vì vậy mà Trump gần như giận điên lên và bước ra khỏi sòng bài. Để giúp ông bình tĩnh trở lại – và không phải tỏ ra lo lắng – Glasgow để Marcum bàn bạc với Trump qua điện thoại.

“Hắn ta cứ thắng”, Trump lên tiếng, kìm nén những cơn cuồng nộ thường thấy. “Hắn đang gian lận sao?”

“Không hề”, Marcum nhấn mạnh lại lần nữa, Kashiwagi không gian lận. “Bình tĩnh nào. Hắn đang muốn chơi tiếp, và con sòng sẽ đảo ngược sớm thôi”. Trump nói ông sẽ để cuộc chơi tiếp tục, nhưng muốn biết liệu Kashiwagi có tiếp tục cào tiền nữa không.

Cuối tuần sau, số tiền thu về của Kashiwagi vẫn hơn mức dự đoán, nhưng chỉ còn 4,4 triệu đô, giảm mạnh so với con số cao nhất 6,8 triệu. Con sòng đang đi theo hướng của Trump. Đúng như dự đoán của Marcum, Kashiwagi sẽ thua toàn bộ 12 triệu đô ban đầu. Nhưng Trump vẫn chưa thể ngủ. Ông yêu cầu Glasgow phải cập nhật nửa giờ một lần. Trong khi đó, Marcum, già cỗi và mệt mỏi, ngồi túc trực ở một bàn bên ngoài tường cẩm thạch, nhưng gặp một nhà cái gọi dậy yêu cầu phải đứng hoặc ngồi chơi. Mặc dù chả có con bạc nào ở đó cả.

Kashiwagi biết hắn đã bắt đầu hết thời. Hắn bắt đầu ca cẩm đáng ra nên vay nhiều hơn, hắn được hứa sẽ có nhiều hơn để có thể chơi với số tiền cao hơn nhiều 12 triệu đô, mặc dù một nửa trong số đó đã là vay tín dụng.

Tuy nhiên bài toán không đơn giản như dự tính, và Glasgow phải về nhà nghỉ ngơi một chút, chìm vào giấc ngủ nhưng không quên lăm nhăm những con số. Hắn có tiếp thu ý kiến của tôi rằng các quản lý casino đã tính sai về số tiền Kashiwagi dẫn trước hoặc thua cuộc. Các con số họ đưa ra không trùng khớp với giá trị các thẻ cược đang có ở bàn baccarat. Theo tính toán, các chồng thẻ của Kashiwagi phải có giá trị nhiều hơn 480.000 đô.

Glasgow gọi nhà điều hành Trump Plaza. “Ai đó đang kí séc 5.000 đô sao?”, hắn hỏi, sử dụng thuật ngữ casino để chỉ những thẻ cược có giá trị cao được in các số sê-ri.

Ồ, vâng, một nhân viên trả lời. Người phiên dịch và tùy tùng của Kashiwagi đã rút ra 474.000 đô tổng cộng trong suốt cả tuần. Glasgow sửng sốt. Thuật ngữ “cash-ins” có nghĩa là Kashiwagi đã đổi gần 10 phần trăm thẻ cược thành tiền mặt, và Trump Plaza phải vất vả để kiếm lại số tiền đó.

Khi thức giấc vào sáng hôm sau, Kashiwagi đề nghị Trump cho vay thêm 4 triệu đô. Hắn cần nhiều đạn hơn để tấn công đối thủ. Ed Tracy, quản lý được khen ngợi hết lời khi điều hành các casino của Trump thời gian đó, gặp Kashiwagi tại phòng chờ dành cho khách lớn. Tracy sớm thôi sẽ bị Trump sa

thải, nhưng sau đó sang điều hành các casino ăn nên làm ra nổi tiếng tại Macau do Sheldon Adelson sở hữu. Cũng thường thôi vì Trump nổi tiếng thích sa thải những người năng lực như Tracy để thuê những người ít kinh nghiệm biết vâng lời hơn.

Chiến Binh và Tracy ngồi gần bức tượng Đức Phật lớn bằng đồng thặng cựa từ một con bạc lớn khác, Bob Libutti. Tracy giải thích anh ta là người đơn giản, không thể giao tiếp khéo léo như người Nhật, nhưng tin là hai bên có thể trao đổi thân thiện như những người làm kinh doanh với nhau.

“Ngài rõ ràng là có đủ tiền để ngồi chơi ở đây mãi”, Tracy nói. “Nhưng thắng thắn mà nói, tôi không muốn ngài mượn thêm. Tôi rất tiếc khi khách hàng không thể thỏa thuận các điều khoản của casino, nhưng chúng ta phải tuân theo thỏa thuận riêng của mình”. Kashiwagi được định là chơi đến khi thắng 24 triệu đô, hoặc là mất trắng.

Tracy biết được từ các con số tính tay của Marcum rằng xác suất chỉ là 87/1, phần thua nghiêng về Kashiwagi. Nên anh ta từ chối mở dòng tín dụng. Trong khi đó, khi mà cả thế giới vẫn nghĩ Donald Trump là thánh Midas hiện đại, Tracy biết sếp của anh ta đã tiến hành một kế hoạch liều lĩnh sẽ tan tành nếu Kashiwagi thắng – giống như trường hợp ở Darwin, Úc.

Tracy cho biết trong khi từ chối mở dòng tín dụng trước khi trò baccarat kết thúc, Trump vẫn rất vinh hạnh mời vị khách hàng tuyệt nhất của ông ghé thăm casino mới nhất Trump Taj Mahal cũng ở khu Boardwalk. Nếu có hứng thú, họ sẽ lại cùng bàn bạc tính toán lượng tiền mặt và tiền tín dụng được quy định ở đó. Ở riêng casino Taj, Tracy gợi ý chỉ để mức trần cựa tiền là 100.000 đô, một nửa so với ở Trump Plaza.

Kashiwagi giữ bí mật về cuộc bàn bạc. Hắn cùng người tùy tùng xuống thang máy trở lại bàn baccarat và tiếp tục chơi. Kashiwagi thua sáu hàng gồm bảy chồng thẻ trị giá 5.000 đô, tổng cộng 4,2 triệu đô tiền hắn vay tín dụng trước đó. Chưa tới nửa đêm, Kashiwagi lại thua. Sau đó thua nữa. Và liên tục thua cho đến khi thua 11 hàng. Sau đó, hắn có thắng một vài lần. Trước khi tới sáu giờ sáng – giờ đóng cửa, khi đó Kashiwagi đã thua xấp xỉ 2 triệu đô nữa, Chiến Binh bước lên và chào nhà cái, rời khỏi casino trong bộ vest tuyệt nhất.

Glasgow rảo bước tới buồng điện thoại trong casino và gọi cho Trump báo về

vận rủi của Kashiwagi.

“Hắn ta không tuyệt sao”, Trump phẫn khích. “Hắn là tuyệt nhất”.

Kashiwagi giận điên tiết. Trump là kẻ không có danh dự, thân cận của hắn, Daryl Yong nói với nhà báo Dan Heneghan. Kashiwagi đã từ nước Nhật xa xôi đến sau khi Trump tặng hắn The Art of the Deal phiên bản đặc biệt có chữ ký tác giả, và giờ Trump không giữ lời hứa cho vay tín dụng. Nhưng Daryl Yong cũng nói thêm Kashiwagi sẽ trả thù. “Chúng tôi định đốt cháy tất cả, sớm thôi”, hắn nói.

Kashiwagi đã gọi cho casino Casesars bên cạnh để đón hắn khỏi Trump Plaza. Còn Trump thì sau này đi khoe khoang rằng ông đã đề nghị Kashiwagi quay lại, và ghé thăm sòng bài Trump Taj Mahal vào đúng ngày tưởng nhớ sự kiện Trân Châu Cảng, nhưng điều đó hoàn toàn là dối trá.

Kashiwagi không có ý định hoàn lại tiền ghi nợ. Người ta đàm tiếu trong giới casino rằng Kashiwagi bị người Nhật xem như mafia, hay còn gọi là yakuza. Hắn sau đó tiếp tục cược lớn ở các casino khác. Steve Wynn từng đón hắn ở sòng bài Mirage, cẩn thận hạn chế Kashiwagi vay tín dụng và đẩy nhà cái vào trò liều lĩnh.

Sau đó vào ngày 3 tháng Giêng năm 1992, giữa kỳ nghỉ Tết đầu năm ở Nhật, một kẻ đột nhập vào dinh thự ngổn ngang Kashiwagi Palace. Gia đình của Kashiwagi đem dâu tươi về nhà và phát hiện thi thể Chiến Binh tắm trong máu trên sàn bếp, khuôn mặt của hắn bị kiếm samurai chém đến nỗi không thể nhận ra, vũ khí giết người do bọn yakuza sử dụng để triệt tiêu những thành phần thất tín.

Kashiwagi chết để lại món nợ 6 triệu đô cho Trump. Nó còn nhiều hơn 5,4 triệu đô hắn thắng trước đó, cộng thêm số tiền ký séc mà thân cận hắn quy đổi cũng như chi phí cho hai lần bay tới Mỹ. Trump đúng là thua lớn.

Nhưng vừa lúc đó, Trump lại phải đang đối mặt với vấn đề nghiêm trọng hơn từ vị khách hàng còn lớn hơn Kashiwagi, kẻ có đứa con gái đã có gia đình mà Trump cứ ra sức quyến rũ.

24Con bạc trắng tay

Bob Libutti vinh hạnh là một trong số ba mươi ba triệu con bạc ở thành phố Atlantic suốt thời kỳ đỉnh cao của nó vào nửa thập niên 80. Hẳn được biết đến như kẻ thua cuộc thảm hại nhất trong số những con bạc này. Nhưng cũng là khách hàng thân thiết nhất của Donald Trump và được Trump đối xử như một người bạn. Trump thường tặng Libutti những món quà xa xỉ, dành nhiều thời gian và, thô lỗ một chút, liên tục theo đuổi cô con gái đã trưởng thành của hẳn.

Ở tuổi trạc 50, Libutti béo lùn sở hữu trán cao rộng, mũi to và cách nói nhanh quen thuộc của những tên lừa bịp. Hẳn kể với tôi rằng hẳn vốn khởi nghiệp từ một công việc lương thiện, là tài xế lái xe tải dọc bờ biển, trước khi lao vào những cuộc cá cược trên trường đua ngựa. Libutti kể rằng có rất nhiều người, trong đó có cả George Steinbrenner, ông chủ của đội tuyển bóng chày Yankees, đã trả hẳn thù lao 250.000 đô la chỉ để đưa ra nhận định về các con ngựa đua. Vào đầu những năm 70, Libutti bị cấm tham gia ngành công nghiệp đua ngựa sau hàng loạt các thương vụ buôn bán ngựa bê bối. Theo Tòa án Thuế Hoa Kỳ, những vụ buôn bán ngựa được thực hiện từ năm 1968 đến 1971 của hẳn có dính líu đến gian lận thuế dân sự. Libutti và vợ bị tòa xử phạt khoảng gần một triệu đô la Mỹ bao gồm tiền phạt và lãi suất, tương đương với sáu triệu đô la vào năm 2016.

Mặc dù khai tên là Robert Libutti, nhiều cuộc điều tra của Quốc hội vào các hoạt động kinh doanh của hẳn trong nền công nghiệp đua ngựa phát hiện ra hẳn còn dùng nhiều tên khác như Robert Presti và Nicholas Spadea. Còn trong giấy khai sinh, tên hẳn là Rafaele Robert Libutti.

Đầu những năm 1980, Libutti chủ yếu chơi bạc ở trong khu Emperor's Penthouse của sòng bài Caesars. Tại đây, trong căn phòng cao cấp nhất khách sạn, một chiếc bàn luôn được phục vụ đầy đủ khoai tây chiên, tôm hùm cùng loại rượu thượng hạng Dom Perignon. Chúng luôn sẵn sàng cho những chuyến ghé thăm của hẳn. Rượu sâm panh được làm lạnh đến 43 độ theo đúng sở thích của Libutti và được phục vụ trong những chiếc ly pha lê Lalique mà sòng bài đã đặc biệt tặng riêng cho khách. Bất kỳ sòng bài nào cũng sẽ cung cấp những tiện nghi này tới bất cứ ai sẵn sàng bỏ ra khoản tiền

cá cược 20.000 đô la cho mỗi lượt tung xúc xắc từ ngày này sang ngày khác.

Donald Trump cũng muốn những ván bạc bạc tỉ diễn ra ở Trump Plaza và để thu hút được con cá voi này, ông đã thuê nhân viên phụ trách sắp xếp chỗ nghỉ cho Libutti ở Caesars. Libutti dễ dàng mắc câu, sải bước theo con phố Broadwalk đến Trump Plaza và được phục vụ như một ông hoàng. Nhân viên, bảo vệ và nhân viên sòng bài đã ở ngay đó sẵn sàng phục vụ ý muốn của hắn.

Mặc dù không ai biết túi tiền của Libutti sâu đến đâu, nhưng cũng không ai tin rằng hắn từng khánh kiệt. Trump hạ quyết tâm chạm đáy những túi tiền đó và để đạt mục tiêu, ông không chỉ phục vụ Libutti những con tôm hùm và rượu được làm lạnh. Để có thể giữ chân vị khách béo bở, Trump Plaza đem đến những đặc quyền mà không một vị khách hàng thân thiết nào có thể tưởng tượng nổi. Trump mời Libutti thưởng ngoạn trên chiếc trực thăng màu đen dòng Super Puma của mình, mời hắn ta đến sự kiện và chương trình thể thao đặc sắc nhất hay thậm chí trang bị cho một chiếc xe cùng tài xế. Khi cô con gái duy nhất của Bob là Edie Libutti – một phụ nữ đã ly hôn sành điệu mà Trump hết sức say đắm - bước sang tuổi ba mươi lăm, Trump Plaza đã tổ chức bữa tiệc hết sức xa xỉ đi kèm một đoạn video hết sức chuyên nghiệp. Donald Trump cũng tặng cho Edie một chiếc xe Mercedes-Benz mui trần màu kem vào dịp này.

Steve Hyde, gã đứng tuổi theo Giáo hội Mặc Môn điều hành sòng bài tại Trump Plaza, phải chán ngán với sự quan tâm mãnh liệt của Trump dành cho Edie.

“Đừng bao giờ để ông ấy đi chơi cùng cô ta! Rõ chưa, Bob! Không bao giờ!”, Hyde cảnh cáo.

“Tại sao?”, Libutti hỏi lại.

“Ông cuối cùng sẽ giết ông ấy thôi và khi đó đừng hòng quay lại đây”, Hyde trả lời.

Cảm thấy tức giận khi một người đàn ông đã kết hôn cố tìm cách ngủ với con gái mình, Libutti tìm gặp Trump và yêu cầu Trump ngừng ngay việc mời con gái ông đi chơi. Trump ngừng và Libutti tiếp tục rút tiền vào Trump Plaza.

Một ngày nọ, Hyde liên lạc với Libutti đang ở nhà tại thành phố Saddle River – khu ngoại ô giàu có ở Bắc Jersey nơi cựu Tổng thống Richard Nixon từng cư ngụ, hối thúc hắn vào Atlantic. Hyde cố lập luận với con bạc mê tín này rằng những kẻ chơi lớn đang đánh bật nhà cái, vị thần cơ hội giờ không còn đứng về phía Trump nữa. Tuy vậy, Libutti từ chối, kiếm cố vợ hắn sẽ giết hắn. Libutti đã thua quá nhiều tiền và cô vợ Joan muốn chồng mình ở nhà. Không lâu sau đó, một chiếc limousine xuất hiện trước cửa nhà Libutti. Hai người phụ nữ từ Trump Plaza được cử đến mời Joan đi mua sắm ở Manhattan. Bất cứ thứ gì Joan muốn, Donald sẽ sẵn lòng chi trả. Joan sau đó nói rằng: “Họ không từ thủ đoạn cuồn tiền của bạn đi. Họ sẽ phá vỡ luôn hôn nhân của bạn nếu thấy cần thiết”.

Libutti chơi bằng tiền mặt, nên phía casino không cần thiết phải theo dõi nguồn tiền của hắn. Thỉnh thoảng, các con bạc khác đổi thẻ chơi dựa trên dòng tín dụng của họ rồi chuyển chúng cho Libutti – giống như những huấn luyện viên đua ngựa nhưng có dòng tín dụng tận 200.000 đô. Trump Plaza lưu trữ các lần chơi của Libutti một cách kỹ càng, nhờ vậy mà người ta có thể tính chính xác mức cược trung bình của hắn năm 1987 là 13.929.052 đô – nhưng không ai có thể biết Libutti đã cược và thua bao nhiêu trăm ngàn đô, hay thậm chí triệu đô dựa trên tín dụng của người khác.

Để tiếp tục chơi thoải mái, Libutti yêu cầu casino cung cấp các ưu đãi dành cho khách. Nhưng những gì hắn đòi hỏi vượt xa mức bình thường như phòng khách sạn và bữa ăn miễn phí hay đối với khách hàng cao cấp, là những chuyến tham quan ra vào casino bằng trực thăng. Nhưng rồi tất cả yêu cầu cũng được thỏa mãn, trong đó có 10.000 đô thanh toán hóa đơn tiền điện hàng tháng và vé xem các show diễn ở Trump Plaza (hắn sau đó bán lại cho giới chợ đen với giá 10.000 đô).

Trump Plaza cũng tặng xe cho Libutti. Ferraris. Rolls-Royces. Bất kỳ loại nào hắn thích.

Luật casino của bang cho phép các casino tặng xe cho khách hàng. Nhưng Libutti lại dùng nó để bán lại cho môi giới xe, họ chiết khấu một phần tiền hoa hồng và trả tiền cho hắn. Trump Plaza còn chẳng buồn đăng ký giấy sở hữu cho các chiếc xe mà chỉ đơn giản đưa cho bọn môi giới giấy tờ cơ bản. Bọn này tiếp tục lấy một khoản phí khác và chia lại cho Libutti. Hắn kiếm được 1,6 triệu đô bằng cách này. Bởi vì giao dịch trên không được đăng ký,

nên môi giới vẫn bán chúng dưới dạng xe mới. Đạo luật Kiểm soát Casino được thiết lập chính là để ngăn chặn mảnh khoe trên. Đó là hoạt động phi pháp. Nhưng nó vẫn diễn ra trong nhiều năm.

Những khi viên xúc xắc trúng con số đặt cược của Bob Libutti, hắn trở nên lịch sự và rộng lượng. Còn khi đến giờ uống thuốc trợ tim, chỉ cần người phục vụ đem đến cho hắn đúng thức uống trong đúng chiếc ly yêu thích và đặt trong chiếc khay phục vụ một cách tử tế, ngay lập tức sẽ được hắn thưởng thẻ đen trị giá 100 đô la. Libutti kể với tôi rằng hắn luôn giữ lại 1.000 đô la cuối cùng trong túi để tip cho phi công lái trực thăng và các nhân viên khác của Trump vì dịch vụ mà họ đem lại. Hắn kể bắt đầu mỗi bữa sáng bằng cách đếm 50 tờ hóa đơn hàng trăm đô la, giữ chúng trong một chiếc ví tiền làm từ một mảnh vàng 5 đô la được đúc từ năm 1932, cũng chính là năm hắn chào đời.

Tuy nhiên, khi thua một ván bạc, mê tín dị đoan cùng với tính khí nóng nảy khiến hắn dễ dàng nổi đóa với bất kỳ ai hắn cho rằng đem đến vận xui - nhìn con xúc xắc sai cách hay nói chuyện sai thời điểm. Nhà cái, phục vụ hay bất kỳ ai đến gần bàn của Libutti khi ấy không còn được hắn đối đãi như nhân viên, phục vụ hay thậm chí là con người nữa. Họ trở thành súc sinh, dĩ điểm trong tràng chửi thề không dứt của hắn.

“Mày nghĩ mày là thằng *** nào?”, hắn chửi. Thỉnh thoảng Libutti đe dọa đâm vào mặt các nhân viên chia bài hoặc chèn ép họ bị đuổi việc. Một khi Libutti đã nổi khùng, không có gì là đúng hay sai và ai cũng tin chắc rằng hắn sẽ triệu tập Trump ngay lập tức.

Mặc cho Libutti có chửi rủa thậm tệ thế nào, nhân viên được yêu cầu đứng đó và mỉm cười, trả lời “Vâng, thưa ngài Libutti”. Có như thế thì hắn mới chịu đứng yên ở bàn chơi cho đến khi toàn bộ số tiền hắn mang theo hôm đó truyền vào túi Trump. Không điều gì có thể ngăn cản Libutti đánh bạc. Nếu Libutti nhất quyết cho rằng một nhân viên ngu xuẩn nào đó đã kêu sai số xúc xắc khi nó chắc chắn là mặt sáu chứ không phải mặt bảy, quản lý sẽ ngay lập tức làm việc với toàn bộ đội ngũ nhân viên có mặt ở đó và để Libutti tung xúc xắc lại một lần nữa.

Atlantic có một văn hóa sòng bài luôn được chấp hành là cấm những người phục vụ tháp tùng khách chơi lên phòng của họ. Nhưng nếu đó là Libutti,

năm hay sáu người đi cùng kèm sâm panh cũng không ai ngăn cản.

Tại Duke Mack's, Graybel's và các quầy rượu khác nơi mà các tay chia bài thỏa sức say mềm với đủ loại whiskey và bia, kẻ thắng cuộc luôn là những người kể về sự ngu ngốc của Libutti với câu chuyện mới nhất của hắn. Các tay này gọi hắn là Bob Quái Vật.

Bob Libutti nói và làm bất cứ điều gì hắn muốn, chẳng hạn như việc khiến Jim Gwathney, Thanh tra Cơ quan Quản lý Sông bài mất việc vào một đêm thứ Sáu. Công việc của Gwathney là đảm bảo quy định được tuân thủ ở các sông bài. Ông đã nghe qua danh tiếng của Libutti về việc lạm dụng các nhân viên chia bài và các nhân viên khác. Libutti cho rằng Gwathney đứng quá gần với hắn nhưng thực chất Gwathney chỉ đang đứng ở vị trí của mình. Cuối cùng, Libutti tung một xấp thẻ đen lên và hét lớn “Thẻ miễn phí”. Sau đó, các sếp của Gwathney yêu cầu ông ngừng điều tra. Sau cùng, họ buộc ông phải thôi việc.

Khi Libutti thắng, quyết định ngừng chơi và đổi lấy tiền thắng cược (thường không được), luôn có vấn đề xảy ra trước khi hắn rời khỏi. “Trực thắng luôn gặp trục trặc kỹ thuật, sửa chữa hàng giờ hay bất kỳ một sự dối trá nào mà họ có thể bịa ra để giữ tôi lại đó. Nhưng nếu tôi hết sạch tiền và bảo người lái xe của tôi là Rollo dùng trực thắng để về nhà lấy chiếc túi xách với bảy mươi ngàn đô la để tôi có thể chơi tiếp.” Trực thắng luôn sẵn sàng.

“Tôi không phải một con bạc mất lý trí”. Libutti kể với tôi vào một ngày năm 1991 trong khi thưởng thức điệu xì gà hai mươi lăm đô la thứ tư trong ngày. Dáng người thấp bé của hắn lọt thỏm vào chiếc ghế sofa lông mịn của cô con gái Edie. Đây là một trong sáu món đồ ít ỏi trong nhà có kích thước bình thường như mọi đồ đạc ở những căn nhà khác. Mỗi bức tường dài đến ba mươi feet. Khắp nhà trưng bày những tượng ngựa bằng đồng nổi tiếng như Man o' War, Settle Slew hay Secretariat.

Ngồi cùng hắn là cô vợ Joan và em trai của cô ấy, ca sĩ Jimmy Roselli, từng sống gần ca sĩ nổi tiếng Frank Sinatra. Libutti mở thêm một chai vang đỏ trị giá 200 đô, điều luyện như châm xì gà. Ngôi nhà này thuộc về cô con gái của hắn. Và cả Buck Chance Farm, cái tên hắn cho là tuyệt vời để chỉ ông bầu ngành đua ngựa.

Trump và nhân viên casino của ông, Libutti nói, lợi dụng điểm yếu của hăn, nghiện chơi bài.

“Họ làm tôi mê hoặc đến nỗi tôi bắt đầu nhận những đồ tạo khắc, đồ cổ và tiếp tục chơi”, Libutti kể, còn vợ Joan thì nhìn hăn sôi sục. “Bức tượng Phật đặt trong phòng giám đốc lấy của tôi 185.000 đô. Còn một tượng Phật khác bằng đồng giá 45.000 đô”. Trump Plaza trước đó đã thu xếp một người cung cấp rượu giả vờ bán những bức tượng cho phía casino, Libutti kể. “Tôi vay hơn 50.000 đô vì chúng, sau đó tôi đến bàn chơi bài, thua hai ván và mất sạch”.

Libutti cho biết hăn không thù hăn với nhóm người nào trong xã hội, ngôn ngữ hăn dùng là ngôn ngữ đường phố vì hăn lớn lên ở đó, nhưng hăn ghét sự phân biệt chủng tộc. “Cách tôi nói thì thiếu tế nhị thật”, Libutti kể. Nhưng ngoài ra, hăn trần tình, nếu là một người phân biệt, vậy tại sao vận động viên quyền anh người da màu Mike Tyson tặng hăn găng tay mà anh ta từng sử dụng trong cuộc đấu ở Trump Plaza? Libutti cho biết chưa bao giờ yêu cầu người da đen hay phụ nữ rời khỏi bàn làm cái, và ghi chép chính thức của bang có ghi nhận điều đó. Thật vậy, Libutti kể hăn từng nổi xung khi nghe rằng Trump ra lệnh chỉ có nam da trắng mới được tới bàn chơi để nịnh bợ vị khách hàng lớn nhất. Libutti nói chuyện thô lỗ, nhưng người hay phân biệt mới là Trump.

Libutti cho biết chỉ mới nhận ra từ vài năm trước rằng mỗi lần hăn thua sạch tiền, phía chính quyền quản lý casino truy lùng hăn theo cái cách khiến Trump vẫn vui vẻ khi trích 9,2 phần trăm tiền thắng cược để đóng thuế. Sau khi hăn phá sản năm 1990, họ thực sự làm vậy, dưới lốt cấm Libutti vào sòng bài vì lời nói phân biệt và thành kiến của hăn. Đó cũng là lần đầu tiên có người bị trục xuất khỏi casino ở New Jersey hay Nevada không phải vì tội ăn cướp.

Giám đốc mới của Hội đồng Quản lý Casino, kiêm chính trị gia Atlantic Steve Perskie đã yêu cầu Cục Thi hành Luật Đánh bạc DGE kiến nghị ban lệnh cấm với Libutti. Nhưng ủy viên Valerie Armstrong là người duy nhất phản đối, cho rằng cách làm của Perskie là không hợp lý. Cô lập luận nếu cần áp dụng hình thức kỷ luật nào, thì nó phải nhằm vào Trump Plaza và những casino khác vì không từ chối những khách hàng như Libutti. Nhưng cuối cùng Perskie chiếm ưu thế với biểu quyết 4-1.

Mitch Schwefel, công tố viên được chỉ định khởi tố Libutti trở thành người thứ 152 bị cấm bởi các casino Atlantic, biết rằng anh ta sẽ phải khó khăn trước tòa nếu Libutti trích dẫn Tu chính án số 1¹. Nhưng tòa án của bang có chiêu khác, sở hữu nhiều chứng cứ hơn.

¹ First Amendment, trong đây có quy định về quyền tự do ngôn luận.

Leonard hay còn gọi “Leo” Cortellino và Charles Ricciardi con, cả hai đều làm việc cho băng đảng Gambino, từng kể cho thanh tra mật thám Robert Walker về cơ sở xuất bản họ vận hành ở Atlantic, làm việc cho trùm mafia John Gotti. Họ biết về Libutti và cả em vợ Roselli, khai rằng Libutti “làm theo lời Trump” vì hăn ký những hợp đồng ca hát cho Roselli tại Trump Plaza với “số tiền khủng”. Họ cho biết Libutti cũng nổi tiếng với nhiều bê bối trong ngành đua ngựa.

Libutti đúng là có giao kèo tiền hoa hồng để đưa Roselli vào hát ở Trump Plaza tháng Chín năm 1990. Thỏa thuận diễn ra với Ed Tracy, người mà năm 1990 điều hành một lúc ba casino của Trump. Libutti có thấy Trump nợ hăn và muốn lấy tiền hoa hồng từ những hợp đồng tới tập với Roselli. Và hăn cũng có thắc mắc liệu John Gotti có đặt chân tới Trump Plaza và được chào đón sau khi trở thành người thứ 150 bị các casino Atlantic cấm cửa.

Tracy đã để cảnh sát lắp thiết bị nghe lén ở căn phòng anh ta hẹn gặp Libutti lần hai, vào ngày 31 tháng Bảy. Tôi cũng có cuộc hẹn với Tracy ngày hôm đó nhưng không bắt gặp được Libutti.

“Vấn đề nằm ở con số 250”, Tracy bắt đầu. “Đúng vậy”, Libutti đáp.

“Tôi khó có thể làm... Vấn đề của tôi thì đơn giản. Các ngân hàng rồi sẽ thấy các chuyển khoản. Và Donald thì không thích chúng ta làm việc mà không dọn sạch sẽ... Chúng ta không thể thỏa thuận một hợp đồng không có ý nghĩa về kinh tế. Chính quyền sẽ gửi về và hỏi ‘Cái gì đây?’”, Tracy sau đó giải thích.

Hội thoại giữa họ chuyển sang các chủ đề khác cho đến khi Tracy cuối cùng cũng vào chính vấn đề về việc chi trả mà Libutti đang muốn nghe.

“Vậy giờ chúng ta phải đối phó như thế nào đây?”, Tracy hỏi.

“Chúng ta lấy tiền từ hợp đồng của Roselli bằng cách”, Libutti bắt đầu nói. “Chúng ta sẽ nói rằng, nghe này, Roselli muốn tăng thêm 30.000 đô cho mỗi show diễn... vì vậy anh đồng ý nhưng duy trì con số cũ là 56.500 đô la và thêm một khoản tặng kèm nếu Roselli chịu ký hợp đồng một năm... và tôi sẽ là người lấy khoản tặng kèm đó, 250.000 đô”.

Libutti sau đó thanh minh hẳn “chỉ đang ba hoa” và cũng chưa từng gặp Gotti, mặc dù tự thêm nhận xét rằng, “ông ta là người tôi nên gặp. Tôi ngưỡng mộ ông ta”.

Năm 1991, Trump nhận lời phỏng vấn của tôi, thú nhận chỉ ngờ ngợ về Libutti và không thể phân biệt ai là hẳn. Đó là kiểu chống chế thường thấy của Trump. Trump khoác lác sở hữu “trí nhớ tốt trên thế giới” nhưng khi gặp rắc rối, Trump lại quả quyết là không thể nhớ ra ai đó hoặc có biết nhưng không thân nên không thể nhận ra họ. Lần này, hình ảnh, tài liệu casino và cuốn video sinh nhật Edie lại cho thấy Trump biết Libutti rất rõ.

“Ông ta là kẻ dối trá”, Libutti nhận xét, cho một tràng sỉ nhục Trump khi biết về vụ Trump giả vờ không quen biết hẳn.

Libutti kể thêm về những pha phạm pháp nghiêm trọng thường diễn ra ở Trump Plaza mà các cơ quan điều hành casino thấy hứng thú. Hẳn nói kể một lần Donald Trump bước tới gần hẳn ở casino và kín đáo truyền tờ séc 250.000 đô la. “Lúc đó tôi đang rút tiền... và họ báo cho Donald. Ông ta đi tới, rút từ trong túi tờ séc rồi bỏ đi, ‘tôi cũng muốn cho anh thấy trực tiếp chuyện đó lắm’”.

Những vụ việc như vậy thường lọt vào tầm ngắm camera gắn trên các trần casino.

“Anh thử đem kể chuyện này tới Sweeney xem”, Libutti châm biếm, ám chỉ tới Jack Sweeney, người được giám đốc Perskie đề xuất cho vị trí giám đốc của DGE. “Nghe xong ông ta sẽ nói rằng, ‘Bob Libutti không đáng tin và chúng tôi sẽ không điều tra đâu’. Đúng rồi, ông ta không cần tới Bob Libutti, lúc Donald truyền tôi tờ séc, có cả tá nhân chứng ở đó”.

Tháng Hai năm 1991, tôi có đề cập tới lời kể của Libutti cho giám đốc Sweeney.

“Xem nào, nếu đó là sự thật thì đúng là nghiêm trọng, nhưng Libutti không phải kẻ đáng tin”, Sweeney đáp.

Sweeney sau đó được kể Libutti đoán trước được phản ứng của ông và nhắc tới những nhân chứng khác.

“Ồ, vụ này sẽ được điều tra tới cùng”, Sweeney nhận xét.

Cuộc điều tra về tờ séc cũng là lần đầu tiên Donald Trump với tư cách cá nhân trở thành mục tiêu của cơ quan điều tra thi hành luật pháp. Nó không kéo dài lâu. Một vài nhân chứng Libutti chỉ ra trả lời rằng họ chưa bao giờ được gọi tới hay hỏi han gì. Nhưng cơ quan của Sweeney đúng là có liên lạc với một nhân chứng và yêu cầu người đó ra làm chứng trước tòa. Nhân chứng đó là Donald Trump. Ông bác bỏ cáo buộc. Trump khai rằng tờ séc đúng là có được chuyển giao, nhưng theo cách thức hợp pháp. Sweeney tin lời ông. Và Trump chẳng có tội gì. Không có tuyên án nào cả.

Hội đồng sau đó biểu quyết ban lệnh cấm với Libutti, không phải vì các phát ngôn thô lỗ, mà vì hẳn có quen biết John Gotti.

Và Cơ quan Quản lý Casino cuối cùng phạt Trump Plaza vì tội phân biệt đối xử với nhân viên và tiền hoa hồng trong vụ tặng xe cho Libutti. Cơ quan cũng làm rõ số tiền phạt với Trump Plaza là 200.000 đô vì tội phân biệt chủng tộc và giới tính và 450.000 cho phi vụ tặng xe.

Ngoài ra, chính quyền không điều tra sâu hơn về những hành vi phạm pháp do Libutti kể. Nếu nó được đem ra tòa, Trump chắc chắn sẽ mất bằng kinh doanh casino. Thái độ của Trump đối với Libutti, đặc biệt là giả vờ không quen biết hẳn, chỉ là một phần trong hàng loạt thái độ coi thường các quy định nghiêm khắc về sòng bài ở New Jersey. Nhưng thực ra, chúng chỉ làm nên trò trống khi được thi hành một cách triệt để.

Sau tất cả, các chương sách của tôi chỉ ra rằng Trump nhanh nhẹn cực kỳ khi ra quyết định nhưng cũng bác bỏ nó một cách nhanh chóng.

Lời kết

Kông cuốn sách nào có thể mô phỏng được toàn bộ cuộc sống của Donald John Trump đã trải qua trong 70 năm. Qua nỗ lực không ngừng nghỉ, ông đã trở thành một cái tên quen thuộc và để lại dấu ấn ở cả thành phố lớn nhất của Mỹ cũng như khu vực nhỏ bé dọc bờ biển New Jersey, nơi ông đã từng vui chơi ở đây.

Như tôi giải thích ở phần giới thiệu, tôi đã viết về Hillary Clinton nếu vào năm 1988, sự nghiệp của tôi đưa tôi đến Little Rock (Arkansas) thay vì Atlantic (New Jersey). Nhưng có nhiều tác giả viết sách về bà Clinton, và tôi khuyến khích mọi người nên đọc chúng.

Điều tôi cố gắng thực hiện trong cuốn sách này là thể hiện quan điểm của tôi về Trump cũng như đưa ra hàng ngàn trang tài liệu về ông ấy mà tôi đã sưu tầm được trong gần nửa thế kỷ làm phóng viên điều tra. Và không kém phần quan trọng, tập trung vào phân tích hành vi ứng xử của Trump mà tôi nghĩ các cử tri cần được biết trước cân nhắc bỏ phiếu vào tháng 11 năm 2016. Trong quá trình chặt lọc tất cả những điều đó, tôi đã ghi nhớ hai bài học phản biện dành cho các nhà văn nói chung và bài học thứ ba cho những phóng viên điều tra:

Nói vắn tắt, điều thứ nhất và luôn luôn, sử dụng những sự kiện và chi tiết được tiết lộ, không phải mọi chi tiết và mọi sự kiện.

Thứ hai, một bài học do F. Scott Fitzgerald¹ đưa ra, sau đó đi vào nhận thức sâu sắc nhất của giới ký giả Mỹ: hành vi mới chính là tính cách. Thông qua cuốn sách này, tôi đưa ra một số tham khảo về cách cư xử của Trump. Chúng ta không bao giờ có thể hiểu được tính cách của ông ấy, nhưng chúng ta có thể kiểm tra và đánh giá chúng dựa trên những hành vi của ông ta.

¹ Nhà văn, tiểu thuyết gia nổi tiếng người Mỹ cuối thế kỷ 19 đầu thế kỷ 20.

Đây là lý do vì sao tôi luôn tập trung vào niềm say mê mà Donald Trump dành cho tiền bạc và bề nổi của sự giàu có, cũng như rất nhiều những bình luận bất bình đẳng của ông ấy về phụ nữ, giá trị của họ được đo cụ thể như

những món đồ, bởi kích thước vòng ngực và độ dài đôi chân.

Đó cũng là lý do vì sao phần nhiều trong cuốn sách này đề cập về những mối quan hệ phức tạp và ít được biết đến của Trump với bọn tội phạm – phần lớn là những kẻ lừa đảo, giả mạo, những tên cướp và băng nhóm côn đồ, một kẻ buôn ma túy mà ông ta giúp đỡ, và những nhân vật xấu xa khác. Đơn thuần biết đến những kẻ tội phạm sẽ không là cơ sở để lên án. Như tôi đã dành ra hàng giờ của cuộc đời với những tay cớm rơm, những kẻ buôn ma túy, những tên ma cô, gái mại dâm, điệp viên cảnh sát, những đặc vụ nước ngoài và những người gian xảo khác. Họ là những nguồn tin tốt nhất của tôi. Khi đáp ứng được lợi ích của họ, những kẻ lừa đảo có thể trở thành những đồng minh đáng tin nhất. Một người đàn ông mà FBI gọi là sát thủ No.2 phía tây Chicago đã từng ngồi trong căn bếp, dùng đũa đưa con gái thứ tư của tôi trên đùi của anh ta trong lúc tôi pha cà phê. Anh ta không phải là mối đe dọa đối với tôi, tôi đứng ngoài phạm vi những người thuê anh ta như một chiến binh tuân thủ mệnh lệnh.

Nhưng những trang tài liệu này chứng minh, mối quan hệ của Trump với những tên tội phạm thường mang tính lợi nhuận, thỉnh thoảng không mất tiền, và không bao giờ được thẩm tra đúng đắn dưới con mắt những người có thẩm quyền.

Thứ ba, bản chất nghi ngờ của phóng viên điều tra phải là tôn chỉ: Nếu mẹ bạn nói yêu bạn, hãy kiểm tra lại. Sau đó kiểm tra chéo lần này sang lần khác cho tới khi bạn nắm rõ được sự thật. Nó phải nằm trong phạm vi có thể được xác thực. Điều tra là việc báo cáo những sự thật không được công bố bởi báo chí hay được nêu ra trong lời phát biểu của Tổng thống, nó lẫn trốn trong những kẽ hở của chính phủ, doanh nghiệp, và quan hệ con người. Nó mang tính chất có qua có lại khi mà sự phát giác là để tỏa sáng ở những nơi không được chào đón vì lợi ích xã hội.

Chẳng có gì ngạc nhiên, ít nhất là với tôi, khi Trump luôn tấn công nhà báo một cách không công bằng và cấm những cơ quan báo chí bèn mảng tới mít tinh của ông vì những gì họ đưa tin trước đó. Tôi càng không ngạc nhiên khi ông ấy cứ dọa kiện tôi mãi. Nhưng phải thừa nhận hành động dọa dẫm đó giúp báo chí có e dè về ông ấy. Donald Trump không phải dạng người cố gắng hiểu cách mà người khác nhìn nhận về mình. Hơn hết, ông ấy gạt phăng những người không nhìn nhận theo cách mà ông ấy mong muốn. Trong phạm

vi này, Trump đúng là kẻ tự luyện đẳng cấp thế giới.

Khi tôi thực hiện cuốn sách này, Steve Weinberg, cựu Giám đốc điều hành của tổ chức Tập huấn báo chí Investigative Reporters & Editors, đã viết rằng ông ấy xem tôi như một trong số sáu phóng viên điều tra tốt nhất ông ấy từng gặp, đánh giá về tôi mà chắc rằng sẽ gây tranh cãi. Ông ấy cũng nhìn thấy sự giống nhau giữa Trump và tôi vì cả hai đều có cuộc sống đầy màu sắc. Chắc chẳng có ai biết về hai chúng tôi mà lại quan tâm tới điều đó. Trump và tôi cũng giống nhau theo cách khác, đó là lý do mà tôi bị hấp dẫn kể từ khoảnh khắc tôi gặp ông ấy vào tháng Sáu năm 1988: chúng tôi làm việc theo cách riêng và không ai là bề trên của ai, nhiều biên tập viên đã làm việc với tôi có thể chứng thực điều đó.

Điểm khác biệt nằm ở giá trị chúng tôi hướng tới. Donald Trump thì luôn là tiền, một tình yêu với tiền được thể hiện đầy đủ qua hành vi mặc dù ông ấy vốn đã rất, rất, rất giàu có. Hoặc là qua lời nói. Tôi thì coi trọng danh dự. Đối diện giữa hai thứ, Trump bắt buộc phải chọn tiền, tôi bắt buộc phải chọn danh dự. Khi một trong hai mất đi, danh dự có thể sẽ không bao giờ lấy lại được, nhưng tiền bạc có thể kiếm lại.

Những hứa hẹn Trump đưa ra nếu đắc cử nằm ngoài quyền lực mà chúng ta trao cho các vị Tổng thống. Tổng thống không thể đơn phương chi tiêu tiền thuế, không thể áp đặt thuế lên hàng hóa nước ngoài, và không thể chỉ định nơi các tập đoàn sẽ đầu tư vào. Chúng ta cũng không mong đợi quân chủng làm theo những mệnh lệnh phi pháp. Trump từng nói từ việc sử dụng hình thức tra tấn – bị cấm bởi Hiến pháp Mỹ và những hiệp ước mang tính quốc gia - đến việc giết hại những người dân vô tội, đặc biệt là con của những tên khủng bố mà ông ấy cho là Hồi giáo (riêng tôi thì cho rằng những tên khủng bố đó là kẻ đã từ bỏ đạo Hồi và thể hiện như những kẻ cuồng tin vào sách Khải huyền² muốn thế giới mau chóng kết thúc).

² Hay còn gọi Sách Khải Thị, nằm trong kinh Tân Ước.

Một doanh nhân có thể, như Trump thường làm, bỏ qua người này người nọ rồi đi tiếp. Nhưng tổng thống thì không có “đặc quyền” đó. Họ phải là người đấu tranh với những thứ thậm chí không nằm trong quyền hạn của họ. Một tổng thống không thể bỏ lơ một nguyên thủ quốc gia hay gây rắc rối, không

thể yêu cầu Quốc hội thông qua các điều luật, và càng không thể không tuân theo phán quyết của thẩm phán – bởi vì chúng ta là những người tự do, nhưng là những người được bảo vệ quyền tự do cá nhân trong khuôn khổ luật pháp. Tuy vậy, rõ ràng là Trump luôn xem tất cả những điều trên là có thể. Quan niệm của ông ấy không phải quan niệm của một tổng thống mà của một nhà độc tài, được nhìn nhận trong rất nhiều khía cạnh, từ trong nội bộ các đảng chính trị cho tới ra ngoài biên giới nước Mỹ.

Tôi cũng hy vọng độc giả có thể hiểu vì sao tôi cứ nhắc đi nhắc lại về những chia sẻ thái quá và tuyên bố công khai của Trump về việc báo thù. Cái quan niệm cá nhân mà Giê-su nói rằng nó thuộc riêng về quyền năng của Chúa.

Bản thân những người không theo đạo cũng phải cảm thấy kỳ lạ về những khẳng định mang tính tôn giáo mà Trump cho là làm theo lời giảng của Kinh Thánh, Kinh Cựu Ước và Tân Ước, rồi sau đó tự cho mình là người của Thiên Chúa giáo.

Trump nói rằng chẳng có lý do gì phải tìm kiếm sự tha thứ từ thần thánh vì ông chưa làm điều gì sai trái trong suốt cuộc đời mình, một quan niệm thường có những đối lập hoàn toàn với lời dạy cơ bản của Giê-su, nó khiến tôi cũng phải chào thua, với câu nói đó, sẽ không một lãnh đạo tôn giáo nào chịu đi theo ông ấy. Những phát ngôn của Trump phải nói là đối lập gắt gao với các bài giảng trong Kinh Tân Ước. Còn am hiểu của ông về Kinh Cựu Ước thì bị bóp méo hoàn toàn. Vừa rồi, những chia sẻ cố ý trích dẫn từ điển tích Bữa ăn tối cuối cùng của Chúa lại sai hoàn toàn tư tưởng gốc³ cùng với việc lúng túng khi đọc lá thư thứ hai của thánh Paul dành cho môn đồ Corinth⁴ đã phản bác hoàn toàn tuyên bố không ai đọc Kinh Thánh nhiều như ông. Những dấu hiệu này chỉ có thể của những kẻ hay lừa gạt.

³ Tác giả ám chỉ buổi giao lưu tại bang Iowa của Trump tháng Bảy năm 2015. Sự kiện được tài trợ nhiều bởi các tổ chức Công giáo, và Trump có trích dẫn câu nói “I drink my little wine, I eat my little cracker” nhưng hiểu sai ý Chúa.

⁴ Có thể tham khảo Thư thứ hai gửi tín hữu Corinth của Kinh Tân Ước.

Nhưng phải thừa nhận là thành công của Trump khi thu hút đông đảo cử tri

cho thấy một vấn đề luôn thường trực ở nước Mỹ. Đó là khoảng cách ngày càng lớn dần giữa những lãnh đạo với người dân. Nếu chú ý thì ứng viên Bernie Sanders cũng có thành công tương tự, ông thường thu hút đông đảo người nghe hơn Trump trong suốt các buổi tuyên truyền sơ bộ năm 2016.

Cả hai người đều đề cập đúng nỗi thất vọng mà tôi từng nhắc tới suốt mấy chục năm, về sự bất bình đẳng tồn tại từ lâu trước khi nó trở thành mối lo quốc gia. Đáng buồn thay là cả hai đều có thể chinh phục người nghe, nhưng vẫn chưa thể đưa ra bất kỳ chính sách thực tế nào để đưa nước Mỹ tới một xã hội công bằng hơn, một xã hội phát triển thịnh vượng đồng đều. Những gì họ làm trong quá khứ không cho thấy họ có đủ năng lực chính trị để thay đổi hệ thống nếu trở thành Tổng thống. Tuy vậy, Hillary Clinton thì có năng lực đó. Nhưng có vẻ những cố gắng vì người nghèo trong quá khứ không nằm trong danh sách ưu tiên thuộc thiên hướng chính trị trong tương lai của bà.

Cho dù quan điểm của bạn là gì, hãy trau dồi nó kỹ càng. Vì những người thành lập nên nước Mỹ đã tin rằng kiến thức và tư duy chính là hòn đá tảng của nền dân chủ đáng tự hào của chúng ta, nếu chúng ta còn muốn tự do quản thúc chính mình. Vì vậy, hãy dành thời gian học hỏi và sau đó hãy làm nghĩa vụ công dân. Bỏ phiếu.

David Cay Johnson

4 tháng Bảy, 2016

Rochester, New York

Lời cảm ơn

Nghề báo điều tra không thể làm một mình. Gần nửa thế kỷ, công trình của tôi nhận được sự giúp đỡ từ những con người hào phóng đến bất ngờ. Từ những tay cốm, nhân viên lưu trữ, bồi bàn, buôn ma túy, ma cô, gái mại dâm và những điệp viên, cho tới những giáo sư, chuyên gia và giám đốc kinh doanh, chính phủ, tổ chức phi lợi nhuận. Đúng là trong đó có khá nhiều chủ doanh nghiệp thành công. Nhiều người trong số này thậm chí còn gặp nguy hiểm khi cung cấp thông tin cho tôi, nhưng với niềm tin rằng tôi sẽ sử dụng chúng một cách có ý nghĩa nhằm đem lại lợi ích cho cộng đồng.

Cuốn sách này ra đời nhờ vào sự hỗ trợ từ rất nhiều người tôi đã gặp trong suốt 30 năm quan sát Donald Trump và thu thập tài liệu về ông. Am hiểu sâu sắc của tôi về Trump một phần còn nhờ quãng thời gian nghiên cứu sâu về kinh tế, quản trị cũng như các quy định Nhà nước và luật thuế, những nguyên tắc và nguyên lý khi tôi có cơ hội giảng dạy tại khoa Luật và khoa Quản trị Whitman của Đại học Syracuse (New York) từ năm 2009. Tôi vốn không phải luật sư, kế toán viên hay có bằng quản trị kinh doanh. Thực chất là tôi còn không có bằng cấp liên quan, chỉ là bảy năm nghiên cứu, giảng dạy những khóa chuyên ngành hay khóa tốt nghiệp, trong đó có cả trình độ tiến sĩ.

Người đầu tiên phải cảm ơn là con gái thứ ba của tôi, Amy Boyle Johnston, nghệ sĩ kiêm tác giả cuốn *Unknown Serling*, thành phẩm đầu tiên của con bé trong công trình phản biện về những cống hiến được cho là của Rod Serling¹ đối với văn hóa Mỹ. Kỹ năng nghiên cứu và am hiểu cả mảng pháp lý lẫn cách dùng ngôn từ của con bé là sự hỗ trợ to lớn đối với tôi. Tôi tri ân tất cả những gì Amy đã cống hiến. Và cũng không quên đứa em trai sinh đôi của nó, Andy, người đã luôn nhắc về những thỏa thuận giữa chúng tôi với Trump.

¹ Rod Serling (1924-1975): biên kịch, nhà soạn kịch, nhà sản xuất chương trình nổi tiếng của Mỹ.

Tiếp đến là đứa con thứ tám của tôi, nhà soạn kịch Kate Leonard, đã đưa ra những quan điểm phản biện và nghiên cứu quý giá, điều đã từng giúp con bé trở thành biên kịch cộng tác viên cho chương trình *House of Cards* của công

ty Netflix khi chỉ vừa mới tốt nghiệp. Và con gái thứ tư, Molly Leonard, luật sư Canada, đã kiểm tra giúp tôi nhiều bản viết tay. Còn đứa con trai cả, Marke, giám đốc doanh nghiệp các khu nghỉ dưỡng, truyền cảm hứng cho những bài viết thuộc chuyên ngành do tôi và những nhà báo khác xuất bản. Thăng bé cũng đóng vai trò kỹ thuật trọng yếu khi giúp số hóa hàng ngàn trang tài liệu của nhà báo Wayne Barrett và của cha nó.

Còn Barrett, phải nói là nhà báo tuyệt nhất New York và người tôi xem như anh trai lớn, đã rộng lượng chia sẻ những tài liệu được số hóa tới những nhà báo đang làm một công việc nghiêm túc – xem xét vị ứng viên Tổng thống. Tôi cũng học được rất nhiều nhờ những tư vấn uyên thâm, thẳng thắn từ Wayne.

Libby Handross, đạo diễn phim tài liệu Trump: What's the Deal? mà Donald Trump từng đe dọa kiện tụng năm 1991, đã hào phóng cho tôi tiếp cận sớm với bộ phim và cung cấp một số chỉ dẫn sử dụng thông tin phù hợp. Nhưng còn với đề nghị bình luận về bộ phim mà giám đốc Tim Burton từng nhờ tôi viết nhiều năm trước, thật tiếc là tôi không thấy mối liên hệ phù hợp với cuốn sách này.

Ở California, tiểu thuyết gia kiêm nhà văn viết truyện ngắn Cindy Santos đã miệt mài đào bới những biên bản pháp lý, như cô ấy từng làm với những cuốn sách trước đó của tôi. Hai nhà báo Dana Kennedy và Danelle Morton thì góp ý sâu sắc cho tôi về giọng điệu và cách diễn đạt phù hợp.

Dennis Johnson và Valerie Merians, hai nhà đồng sáng lập nhà xuất bản Melville, cùng với đại diện hội nhà văn hợp tác lâu năm với tôi Alice Fried Martell đều là những người đóng góp vào quá trình xuất bản của cuốn sách. Các biên tập viên Ryan Harrington và Taylor Sperry đã giúp chỉnh sửa và trau chuốt những bản chép tay nhanh gọn của tôi trong quá trình đi tới nơi này nơi nọ. Zachary Gresham hoàn thành xuất sắc công việc hiệu ứng chỉnh sửa mà người ta thường nghĩ là dễ dàng trong khi Holly Knowles soạn phần phụ lục, và David Chesanow theo dõi sát sao lại tất cả quá trình đó. Alan Kaufman thì giúp xem xét tính hợp pháp trong công trình của tôi. Fritz Metsch thiết kế hình thức bên trong cuốn sách còn Archie Ferguson trang trí bìa theo phong cách tao nhã mà tôi rất thích, cùng với giám đốc Marina Drukman theo dõi toàn bộ nỗ lực của hai người. Simon Reichley thì đốc thúc công trình đi theo đúng lộ trình. Và cuối cùng, giám sát toàn bộ các khâu là

tổng biên tập Wah-Ming Chang.

Cuốn sách này và cuốn đầu tay của tôi, *Temples of Chance* vạch trần công nghiệp casino năm 1992, sẽ không thể ra đời nếu không gặp được những con người hào phóng như Al Glasgow – tư vấn viên của Trump được nhắc tới ở những chương trước, luật sư David Arrajj, nhà báo Bill Marimow của tờ *Philadelphia Inquirer*, các nhà báo George Anastasia, Mike Schurman, và Bill Sokolic, cũng như Dan Heneghan, và một nhà báo khác từ *Cơ quan Báo chí Atlantic*, hai bác sĩ Marvin Hoffman và Clive Zent. Và rất nhiều người khác đã cung cấp những tài liệu quý giá, những lời khai và hiểu biết đề nghị tôi không nhắc tên.

Tôi cũng gửi lời tri ân tới những biên tập viên đã chỉnh sửa 24 bài báo và chuyên mục mà tôi đăng trên các trang báo chí quốc gia chỉ vài ngày sau khi Donald Trump tuyên bố tranh cử: Joe Conason của tờ *National Memo*, Micheal Hirsh từ *Politico*, Jim Impoco của *Newsweek*, David Johnson từ báo cũ *Al Jazeera America*, Jill Lawrence từ *USA Today*, Harry Shearer và John Avalon của *The Daily Beast*, cũng như hai nhà báo Caleb Silver và Julia Kagan từ *Investopedia*.

Người bạn tốt nhất của tôi, cựu biên tập viên của *Wall Street Journal* và *Los Angeles Times*, David Crook, cùng vợ ông, nhà văn dí dỏm Lauren Lipton cũng khuyến khích và cho tôi rất nhiều lời khuyên.

Và luôn luôn, vợ của tôi, Jennifer Leonard, bỏ qua những nhiệm vụ cao cả là CEO của Quỹ Cộng đồng Rochester² và với tư cách luật sư biện hộ không ngừng nghỉ cho những hoàn cảnh khó khăn, xin gửi em một lời nói chân thành đơn giản, vì đã cùng đi qua cuộc hôn nhân tuyệt vời 34 năm này mà vẫn cảm thấy chưa đủ.

² Rochester Area Community Foundation.

Ghi chú

Nếu các bạn không thể tiếp cận tư liệu được đề cập dưới đây vì đường link không hoạt động, các bạn có thể gửi e-mail cho tôi qua địa chỉ davidcayjohnston@me.com. Tôi sẽ tìm một đường link khác hoặc gửi bạn bản sao của tư liệu đó.

Chương 1: Lược sử gia đình

(1) Năm 1892, Friedrich nhập quốc tịch Mỹ, khai man tuổi: trích từ “Trump’s Grandfather Won an Election Too – In Monte Cristo” (Ông của Trump cũng từng thắng cử - tại Monte Cristo) của Julie Muhlstein trên trang Heraldnet.com. www.heraldnet.com/article/2016030309/BLOG60/160309162.

(2) Friedrich là người đã tạo ra nhiều tiền lệ cho gia đình Trump tại Mỹ: trích từ “Trump Children Unable to Vote for Dad in NY Primary” (Các con của Trump không thể bỏ phiếu cho bố trong vòng bầu cử sơ bộ bang New York) của Blair LoBianco, xuất bản trên trang CNN ngày 12 tháng Tư 2016. www.cnn.com/2016/04/11/politics/donald-trump-ivanka-vice-president/.

(3) Một truyền thống gia đình khác mà Friedrich Trump đã tạo dựng tại Mỹ: trích từ “Fred C. Trump, Postwar Master Builder of Housing for Middle Class. Dies at 93” (Fred C. Trump, người xây dựng căn hộ cho tầng lớp trung lưu hậu chiến tranh) của Tracie Rozhon đăng trên tờ New York Times, ngày 26 tháng Sáu 1999. Có thể tham khảo thêm trong bài viết “The Man Who Made Trump Who He Is” (Người đàn ông làm nên Trump) của Gwenda Blair trên tờ Politico, 24 tháng Tám 2015. www.politico.com/magazine/story/2015/08/the-man-who-made-trump-who-he-is-121647.

(4) Với hy vọng gia tài khổng lồ sẽ làm mờ mắt giới quan chức: “The Trumps: Three Generations of Builders and a Presidential Candidate” (Gia đình Trump: 3 đời xây dựng và một ứng viên Tổng thống) của Gwenda Blair, bản điện tử của Library of Congress (LOC) 1677.

(5) Quay về New York, Frederick tiếp tục làm giàu: Blair, LOC 1924.

Chương 2: Những giá trị gia đình

(6) Mặc dù mới 12 tuổi khi Fred qua đời năm 1918: trích từ “Fred C.Trump, Postwar Master Builder of Housing for Middle Class. Dies at 93” (Fred C. Trump, người xây dựng căn hộ cho tầng lớp trung lưu hậu chiến tranh) của Tracie Rozhon trên tờ New York Times 26 tháng Sáu 1999.

(7) Fred Trump đánh dấu tuổi trưởng thành, 21 tuổi, bằng vụ bị bắt giữ: trích từ “1927 News Report: Donald Trump’s Dad Arrested in KKK Brawl with Cops” (Năm 1927 báo chí đăng tin cha của Donald Trump bị bắt trong vụ ẩu đả với cảnh sát KKK Brawl) của Matt Blum trên trang Boingboing ngày 9 tháng Chín 2015. boingboing.net/2015/09/09/1927-news-report-donald-trump.html.

(8) Vậy mà gần chín thập kỉ sau, con trai Donald, chạy đua vào chức Tổng thống: trích từ “In Interview, Donald Trump Denies Report of Father’s Arrest in 1927” (Donald Trump bác bỏ thông tin cha từng bị bắt năm 1927) của Jason Horowitz trên tờ New York Times, ngày 22 tháng Chín 2015.

(9) Trong Chiến tranh Thế Giới thứ II, Fred Trump ký hợp đồng với chính phủ, được chấp nhận xây dựng các tòa nhà và doanh trại: trích từ “Fred C. Trump, Postwar Master Builder of Housing for Middle Class. Dies at 93”(Fred C. Trump, người xây dựng căn hộ cho tầng lớp trung lưu hậu chiến tranh) của Rozhon.

(10) Ông cũng là người có kỹ năng làm quảng cáo: trích từ “Fred C. Trump, Postwar Master Builder of Housing for Middle Class. Dies at 93” (Fred C. Trump, người xây dựng căn hộ cho tầng lớp trung lưu hậu chiến tranh) của Rozhon.

(11) Nhiều thập kỉ sau có thêm một màn trình diễn: trích từ “10 Secrets of Fred Trump’s Coney Island Revealed in History Project Exhibit”(10 bí ẩn về sự kiện trên đảo Coney Island của Fred trump được tiết lộ trong buổi triển lãm các dự án lịch sử) của Dự án Lịch sử đảo Coney ngày 26 tháng Năm 2016. www.coney-islandhistory.org/blog/history/10-secrets-fred-trumps-coney-island-revealed-history-project-exhibit.

(12) Vài thập kỉ sau, rõ ràng, Donald Trump cũng thuê người mẫu đứng vây quanh mình: trích từ “Ike Didn’t Like Donald Trump’ Dad” (Ike chẳng ưa cha của Donald Trump) của Michael D’Antonio trên Daily Beast ngày 23

tháng Mười Một 2015. www.thedailybeast.com/articles/2015/11/23/ike-didn-t-like-trump-s-dad-at-all.html.

(13) Trong phiên điều trần trước Ủy ban Ngân hàng và Tiền tệ Thượng viện Hoa Kỳ, Fred Trump một mực khẳng định: các phiên tòa trước Ủy ban Ngân hàng và Tiền tệ, Thượng viện Hoa Kỳ, dựa theo Quốc hội thứ 83, phần hai, đúng như S. Res. 229.

(14) Ngân sách quốc gia không phải nguồn vốn duy nhất mà Fred Trump: trích từ “Two with Links to Crime Group Charged by U.S” (Hai đường dây của băng đảng tội phạm bị nước Mỹ dòm ngó) của Leonard Buder trên New York Times, ngày 11 tháng Chín 1986.

(15) Fred Christ Trump là một người cha nghiêm khắc muốn các con tiếp quản công việc kinh doanh: trích từ “Fred C. Trump, Postwar Master Builder of Housing for Middle Class. Dies at 93” (Fred C. Trump, người xây dựng căn hộ cho tầng lớp trung lưu hậu chiến tranh) của Rozhon.

(16) Là con trai trưởng, Fred Jr. là người được mong đợi tiếp nối sự nghiệp gia đình: trích từ “For Donald Trump, Lessons from a Brother’s Suffering” (Dành cho Donald Trump, những bài học từ lần sa cơ của người anh) của Jason Horowitz trên New York Times, ngày 2 tháng Một 2016.

(17) Ông rời khỏi trường Conventte để sang học đại học Lehigh, Bethlehem: trích từ “For Donald Trump, Lessons from a Brother’s Suffering” (Dành cho Donald Trump, những bài học từ lần sa cơ của người anh) của Jason Horowitz.

(18) Trở thành niềm mong đợi tiếp theo nối nghiệp gia đình: trích từ “Actress Candice Bergen Opens Up About Past ‘Blind Date’ With Donald Trump” (Diễn viên Candice Bergen úp mở về quá khứ từng “Hẹn hò ra mắt” với Donald Trump) của Michael Rothman được đăng trên abcnews.go.com, ngày 12 tháng Hai 2016. www.abcnews.go.com/Entertainment/actress-candice-bergen-opens-past-blind-date-donald/story?id=36892025.

(19) Nhiều người nói không thấy Trump ở khuôn viên trường: trích từ “Donald Trump, Penn Grad, Is (Barely) Remembered by His Alma Mater: ‘Who Wants to Be Associated with Him?’” (Donald Trump, Penn Grad, hiếm

khi được trường cũ trân trọng: Ai là muốn hợp tác với ông ta?) của Mark Dent trên Billypenn. com, ngày 30 tháng Bảy 2015. www.billypenn.com/2015/07/30/donald-trump-penn-grad-is-barely-remembered-byhis-alma-mater-who-wants-to-be-associated-with-him/.

Chương 3: Những giá trị cá nhân

(20) Người từng bị kết tội hành hung và lừa đảo: trích từ “Real Estate Executive with Hand in Trump Projects Rose from Tangled Past” (Tay bắt động sản hợp tác trong các dự án của Trump có một quá khứ lộn xộn) của Charles V. Bagli trên New York Times, ngày 17 tháng Mười Hai 2007.

Truy cập ngày 20 tháng Sáu 2016. www.nytimes.com/2007/12/17/nyregion/17trump.html.

(21) Giúp Trump giành được hai phi vụ tầm cỡ tại Denver: trích từ “Trump Looks for Land to Build Hotel, Condos” (Trump tìm đất để xây khách sạn, khu căn hộ cao cấp) của John Rebchook trên tờ Rocky Mountain News, ngày 8 tháng Bảy 2006. Truy cập ngày 20 tháng Sáu 2016. www.denverinfill.com/images/blog/2006-07/2006-07-08_trump_looks_for_land_to_build_hotel_condos.pdf

(22) Trump và Sater đã có vài bài phỏng vấn với báo Rocky Mountain News: trích từ “Trump Thinking Big for Denver”(Trump nghĩ lớn về Denver) của John Rebchook trên tờ Rocky Mountain News, ngày 15 tháng Chín 2005. Truy cập ngày 20 tháng Sáu 2016. www.highbeam.com/doc/1G1-136190082.html.

(23) Ông chỉ trích về vị trí và chức năng của sân bay quốc tế Denver: trích từ “The World According to Trump” (Thế giới nhìn từ quan điểm của Trump)của Andy Vuong trên báo Denver Post, ngày 15 tháng Chín 2005.

(24) Ví cô ấy “xấu như chó”: trích từ “Trump Talks Frankly for Front Range” (Trump chia sẻ thẳng thắn cho khách mời hàng ghế đầu tiên) của Christine Steele trên Daily Reporter Herald (Loveland, CO), ngày 15 tháng Chín 2005.

(25) “Tôi thích họ vì họ khiến tôi thấy bản thân mình thật tốt đẹp”: trích từ “‘The Donald’ Makes an Appearance at Loveland Bixpo”(Donald xuất hiện

tại show Loveland Bixpo) của Tony Kindelspire trên báo Daily Times Call (Longmont, CO), ngày 15 tháng Chín 2005.

(26) Chỉ là ba đô la thay vì “khối tài sản” để mời được Trump: trích từ “The World According to Trump” (Thế giới nhìn từ quan điểm của Trump) của Vương.

(27) “bởi vì họ rồi sẽ cố lừa bạn thôi”: trích từ “Trump’s Bixpo Show Offends—but It’s Show Biz” (Show Bixpo của Trump phản cảm – nhưng nó hấp dẫn) của Tom Hacker trên Biz West ngày 30 tháng Chín 2005. Truy cập ngày 20 tháng Sáu 2016. www.bizwest.com/trumps-bixpo-show-offends-but-its-show-biz/.

(28) Trump từng dính vào hơn 4,000 vụ kiện: trích từ “Exclusive: Trump’s 3,500 Lawsuits Unprecedented for a Presidential Nominee” (Độc quyền: Dính vào 3,500 vụ kiện tụng – chuyện chưa từng xảy ra với một ứng viên Tổng thống) của Nick Panzenstadler and Susan Page trên trang USA Today, ngày 2 tháng Sáu 2016. Truy cập ngày 5 tháng Sáu 2016. www.usatoday.com/story/news/politics/elections/2016/06/01/donald-trump-lawsuits-legal-battles/84995-854/.

(29) “Tôi luôn trả đũa người khác”: trích từ “Trump’s Bixpo Show Offends—but It’s Show Biz” (Show Bixpo của Trump phản cảm – nhưng nó hấp dẫn) của Tom Hacker.

(30) Roise O’Donnell, người đã từng buông lời chê bai ông là “kẻ bịp bợm”: trích từ “A Brief History of Donald Trump and Rosie O’Donnell” (Lược sử về Donald Trump và Roise O’Donnell) của Cady Drell trên Newsweek, ngày 6 tháng Tám 2015. Truy cập ngày 8 tháng Sáu 2016. www.newsweek.com/behind-donald-trumps-sexist-debate-comment-rosieodonnell-pigs-fat-view-360701.

(31) Và sau đó trên truyền hình là “ghê tởm từ trong ra ngoài”: trích từ “Think Big: Make It Happen in Business and Life” (Nghĩ lớn: Hãy áp dụng vào Kinh doanh và Cuộc sống) của Donald Trump và Bill Zanker (nhà xuất bản HarperCollins, 2009), trang 188.

(32) Ông chê bai về ngoại hình, cân nặng và khả năng tình dục: “Think Big:

Make It Happen in Business and Life" (Nghĩ lớn: Hãy áp dụng vào Kinh doanh và Cuộc sống) trang 189.

(33) "Không ai có thể đọc Kinh Thánh nhiều như tôi": trích từ "Trump: Kerry Probably Hasn't Read the Bible" (Trump: dám cá là Kerry chưa hề đọc Kinh Thánh) của Jesse Byrnes đăng ngày 24 tháng Hai 2016 trên The Hill. Truy cập ngày 6 tháng Sáu 2016. www.thehill.com/blogs/blog-briefing-room/news/270610-trump-kerry-probably-hasnt-read-the-bible.

(34) Ông cho rằng The Art of the Deal là cuốn sách tuyệt vời nhất ngoài Kinh Thánh: trích từ "Trump Bungles Bible Reference at Liberty University" (Trump sửa đổi trích đoạn Kinh Thánh ở đại học Liberty) của Blake Hounshell đăng trên Politico ngày 18 tháng Một 2016. Truy cập ngày 20 tháng Sáu 2016. www.politico.com/story/2016/01/trump-liberty-university-bible-217938.

(35) Vì Trump không bao giờ học thuộc hết các dòng thơ trong Kinh Thánh: trích từ "Trump Says Bible Is His Favorite Book but Declines to Share Favorite Verse" (Trump chia sẻ Kinh Thánh là cuốn sách yêu thích nhưng không tiết lộ đoạn yêu thích) của Eugene Scott đăng trên CNN ngày 27 tháng Tám 2015. Truy cập ngày 6 tháng Sáu 2016. www.cnn.com/2015/08/27/politics/donald-trump-favorite-bible-verses/.

(36) Trump đã chia sẻ với Bob Lonsberry, người dẫn chương trình radio tại Rochester (New York) rằng ông là người sùng đạo: trích từ "Bob Lonsberry Talks with Donald Trump" (Bob Lonsberry trò chuyện với Donald Trump) trên đài WHAM1180.iheart.com, ngày 14 tháng Tư 2016. Truy cập ngày 26 tháng Sáu 2016. www.wham1180.iheart.com/onair/bob-lonsberry-3440/bob-lonsberry-talks-with-donald-trump-14604930/.

(37) "Tôi nghĩ có rất nhiều... chúng ta có thể học hỏi rất nhiều từ Kinh Thánh": trích từ "Bob Lonsberry Talks with Donald Trump" (Bob Lonsberry trò chuyện với Donald Trump) trên đài WHAM1180.iheart.com, ngày 14 tháng Tư 2016. Truy cập ngày 26 tháng Sáu 2016. www.wham1180.iheart.com/onair/bob-lonsberry-3440/bob-lonsberry-talks-with-donald-trump-14604930/.

(38) "Phương châm của tôi – luôn luôn trả đũa": Think Big (Nghĩ lớn), trang

183.

(39) “Nếu bạn không chống lại, bạn chỉ là kẻ ngốc. Tôi thực sự nghĩ vậy”: trang 190.

Chương 4: Đứa trẻ ốm yếu

(40) Hai phương châm sống của Trump, “Luôn luôn trả thù” và “Trả lại nhiều hơn cái đã nhận”: trích từ “For Donald Trump, Lessons From a Brother’s Suffering”(Dành cho Donald Trump, những bài học từ lần sa cơ của người anh) của Jason Horowitz đăng trên tờ New York Times, ngày 2 tháng Một 2016.

(41) Luật sư của gia đình Trump đã gửi một chỉ thị đặc biệt: trích từ “Inside Trump’s Bitter Battle; Nephew’s Ailing Baby Caught in the Middle”(Bên trong trận chiến quyết liệt của gia đình Trump, đứa trẻ trở thành tâm điểm) của Heidi Evans trên New York Daily News, ngày 19 tháng Mười Hai 2000.

(42) Fred cha được chẩn đoán mắc bệnh mất trí Alzheimer năm 1993: trích từ “Fred C. Trump, Postwar Master Builder of Housing for Middle Class. Dies at 93”(Fred C. Trump, người xây dựng căn hộ cho tầng lớp trung lưu hậu chiến tranh) của tracie Rozhon trên New York Times, ngày 26 tháng Sáu 1999.

(43) Vị luật sư đã từng nhắc nhở thế hệ thứ ba của gia đình về việc ranh chấp tài sản nếu họ mất quyền thừa kế: trích từ “Inside Trump’s Bitter Battle; Nephew’s Ailing Baby Caught in the Middle”(Bên trong trận chiến quyết liệt của gia đình Trump, đứa trẻ trở thành tâm điểm) của Evans.

(44) Vị luật sư trước đây đã đề nghị Fred cha điền một bảng thừa kế thường nhật miêu tả những ý định của ông: trích từ “Inside Trump’s Bitter Battle; Nephew’s Ailing Baby Caught in the Middle”(Bên trong trận chiến quyết liệt của gia đình Trump, đứa trẻ trở thành tâm điểm)của Evans.

(45) Cô đã “bật khóc” khi biết tin con trai mình rơi vào tình cảnh hiểm nghèo này: trích từ “Inside Trump’s Bitter Battle; Nephew’s Ailing Baby Caught in the Middle”(Bên trong trận chiến quyết liệt của gia đình Trump, đứa trẻ trở thành tâm điểm) của Evans.

(46) Một thẩm phán đã ký lệnh duy trì chi phí y tế cho đến khi vấn đề có thể được giải quyết: trích từ Linda C. Trump, Donald J. Trump, và những vụ khác số No. 6795/00. Tòa án Tối Cao, bang New York.

(47) Donald nói rằng ông ấy chỉ làm theo ước nguyện của cha: trích từ “Inside Trump’s Bitter Battle; Nephew’s Ailing Baby Caught in the Middle”(Bên trong trận chiến quyết liệt của gia đình Trump, đứa trẻ trở thành tâm điểm) của Evans.

(48) Maryanne Trump Barry cũng vậy: trích từ Linda C. Trump, Donald J. Trump, và những vụ khác số No. 6795/00. Tòa án Tối Cao, bang New York.

(49) Nhiều năm sau, khi đang tranh cử vị trí ứng viên đảng Cộng Hòa: trích từ “Donald Trump: ‘I’m Not Sure If I Ever Asked God’s Forgiveness’”(Donald Trump: Tôi không nhớ liệu đã từng xin Chúa tha thứ) của Ray Nothstine đăng trên Christian Post, ngày 20 tháng Bảy 2015. www.christianpost.com/news/donald-trump-im-not-sure-if-i-ever-asked-gods-forgive-ness-141706/.

(50) Trump nói rằng cơn giận vì vụ kiện đã khiến ông cắt trợ cấp y tế: trích từ “For Donald Trump, Lessons From a Brother’s Suffering”(Dành cho Donald Trump, những bài học từ lần sa cơ của người anh) của Jason Horowitz đăng trên New York Times, ngày 2 tháng Một 2016.

Chương 5: Những người bạn

(51) Trump thường khoe về các chiến tích “săn gái đẹp hằng đêm”: trích từ “The Art of the Deal” của Donald Trump và Tony Schwartz (nhà xuất bản Ballantine, 2015), trang 97.

(52) Theo lời diễn tả của Trump, Cohn là người thầy hướng dẫn kinh doanh và gần như là người cha thứ hai của ông: trích từ ““He Brutalized For You””(“Anh ta sẽ hung ác vì bạn”) của Michael Kruse đăng trên báo Politico ngày 8 tháng Tư 2016. Trên web ngày 16 tháng Sáu 2016.

(53) Nhưng nó cũng khiến Trump dính vào phi vụ trang sức và hầu tòa: trích từ “The Bulgari Sales Tax Scam”(Màn trốn thuế bán hàng của cửa hàng Bulgari) của William Bastone trên Village Voice, ngày 25 tháng Mười Một

1986. Truy cập ngày 20 tháng Sáu 2016.

(54) Khi cộng tác với Cohn, Trump tìm thấy một người có thể “xấu xa” thay mình: trích từ ““He Brutalized For You””(“Anh ta sẽ hung ác vì bạn”) của Michael Kruse.

(55) Sau đó, ông tham gia vào Le Club, mà ông xem là “club nóng nhất thành phố”: trích từ “Donald Trump’s Nights Out with Roy Cohn”(Những lần đi đêm của Donald Trump với Roy Cohn) của Anthony Haden đăng trên tờ Daily Beast ngày 30 tháng Một 2016. Trên web ngày 5 tháng Sáu 2016.

(56) “Tôi không hề lầm tưởng về Roy”: “The Art of the Deal”, trang 99.

(57) Cha ông cũng từng đối mặt với các cáo buộc này vào hai mươi năm trước, từ chính phủ và huyền thoại nhạc đồng quê Woody Guthrie: trích từ “Ike Didn’t Like Donald Trump’s Dad”(Ike chẳng ưa cha của Donald Trump) của Woody Guthrie đăng trên tờ Daily Beast ngày 23 tháng Mười Một 2015. Trên web ngày 7 tháng Sáu 2016.

(58) Guthrie chuyển vào một chung cư tại Beach Haven (New Jersey), nằm trong dự án căn hộ trọng yếu đầu tiên của Fred cha vào năm 1950: trích từ “Woody Guthrie, ‘Old Man Trump’ and a Real Estate Empire’s Racist Foundations”(Woody, “Lão già Trump” và một đế chế bất động sản trên nền tảng phân biệt) của William Kaufman trên The Conversation ngày 21 tháng Một 2016. Truy cập ngày 5 tháng Sáu 2016.
www.theconversation.com/woody-guthrie-old-man-trump-and-a-real-estate-empire-racist-foundations-53026.

(59) Tại khu Shore Haven của nhà Trump, người giới thiệu đã cho một phụ nữ da trắng: trích từ “DOJ: Trump’s Early Businesses Blocked Blacks”(Kinh doanh khởi nghiệp của Trump cấm cửa người da màu) của Gideon Rensnick đăng trên Daily Beast ngày 15 tháng Mười Hai 2015. Truy cập ngày 8 tháng Sáu 2016.

(60) Bộ Tư Pháp đã khởi tố Donald Trump, Fred cha, và Trump Management: trích từ “Major Landlord Accused of Antiracist Bias in City”(Chủ đất bị buộc tội vì phân biệt màu da) của Morris Kaplan đăng trên New York Times, ngày 16 tháng Mười 1973. Truy cập ngày 8 tháng Sáu

2016.

(61) Nhưng Trump lại đi xin ý kiến của Cohn: trích từ “Major Landlord Accused of Antiblack Bias in City”(Chủ đất bị buộc tội vì phân biệt màu da) của Morris Kaplan.

(62) Trump nói với Cohn rằng, "Tôi không thích bọn luật sư": The Art of the Deal (Nghệ Thuật Đàm Phán), trang 98-99.

(63) Hai tháng sau, Trump tổ chức họp báo tại khách sạn New York Hilton: trích từ “Inside the Government’s Racial Bias Case Against Donald Trump’s Company, and How He Fought It”(Nội tình vụ khởi tố hành vi phân biệt chủng tộc của công ty Donald Trump bởi Chính phủ; và Ông ta đã đối phó như thế nào) của Michael Kranish và Robert O’Harrow trên Washington Post, ngày 23 tháng Một 2016. Truy cập ngày 9 tháng Sáu 2016.

(64) Cohn yêu cầu chính phủ 100 triệu đô cho tiền bồi thường: trích từ “Realty Company Asks \$100-Million ‘Bias’ Damages”(Công ty bất động sản đòi bồi thường 100 triệu đô vì “bị phân biệt” của Barbara Campbell đăng trên New York Times ngày 13 tháng Mười Hai 1973. Truy cập ngày 7 tháng Sáu 2016.

(65) Vụ kiện giữa Trump và chính phủ được tòa án liên bang tại Brooklyn thụ lý: trích từ “Inside the Government’s Racial Bias Case Against Donald Trump’s Company, and How He Fought It” (Nội tình vụ khởi tố hành vi phân biệt chủng tộc của công ty Donald Trump bởi Chính phủ; và Ông ta đã đối phó như thế nào) của Michael Kranish và Robert O’Harrow. Có thể xem thêm tại The Deals and the Downfall (Những phi vụ và Sự sụp đổ) của Wayne Barrett, trang 86-88.

(66) Trong cuốn The Art of the Deal, Trump viết đã từng nói với Cohn rằng: The Art of the Deal (Nghệ thuật đàm phán), trang 98.

(67) Một hãng báo chính phủ đã cho đăng trước về vụ việc với nhận định “một trong những chiến thắng vang dội”: trích từ ““He Brutalized for You””(“Anh ta sẽ hung ác vì bạn”) của Kruse.

(68) Trump hoàn toàn thua cuộc trong vụ kháng án, nhưng ông lại rêu rao

như thế ông thắng lớn: The Art of the Deal (Nghệ thuật đàm phán), trang 99, và The Deals and the Downfall (Những phi vụ và Sự sụp đổ) của Wayne Barrett, trang 86-88.

(69) Sự thật là chính phủ thường không buộc những người chấp nhận dàn xếp phải thừa nhận vi phạm: trích từ ““He Brutalized for You””(“Anh ta sẽ hung ác vì bạn”) của Kruse.

(70) Thậm chí ngay cả khi ông ấy không đồng ý, hay không có hứng thú theo đuổi vụ kiện: The Art of the Deal (Nghệ thuật đàm phán), trang 100. (71) Trong số các khách hàng của Cohn là hai trùm Mafia quyền lực nhất nước Mỹ: trích từ “Roy Cohn, Aide to McCarty and Fiery Lawyer, Dies at 59” (Roy Cohn, cánh tay phải cho McCarty và Fiery Lawyer, qua đời tuổi 59) của Albin Krebs trên New York Times, ngày 3 tháng tám 1986. Trên web ngày 8 tháng Sáu 2016.

Chương 6: Những vụ giao dịch quan trọng nhất của Trump

(72) Trong The Art of the Deal, khi xin giấy phép kinh doanh casino: The Art of the Deal (Nghệ thuật đàm phán) của Donald Trump và Tony Schwartz, trang 210.

(73) Trump dàn dựng những tình huống đặc biệt để ngăn việc đào bới quá khứ của mình: The Art of the Deal (Nghệ thuật đàm phán), trang 208.

(74) Trump gọi John Degnan, thẩm phán tối cao bang New Jersey, đến gặp ông: The Art of the Deal (Nghệ thuật đàm phán), trang 208.

(75) Degnan đồng ý các điều khoản của Trump. Ông không hứa sẽ chấp nhận cấp phép, nhưng hứa rằng nếu Trump chịu hợp tác: The Art of the Deal (Nghệ thuật đàm phán), trang 207.

(76) Tất nhiên, Trump không hề “trong sạch” theo tiêu chuẩn của: trích từ “Trump Thought A.C Venture Could Tarnish Name” đăng trên The Smoking Gun, ngày 30 tháng Ba 2004. Truy cập ngày 9 tháng Sáu 2016. www.thesmokinggun.com/documents/crime/trump-thought-ac-venture-could-tarnishname.

(77) Năm 1980, John Martin, công tố viên tại Manhattan, điều tra ngắn về: trích từ “The Truth About Trump and the Mob” (Sự thật đằng sau mối quan hệ giữa Trump và băng đảng) của Robbins trên Newsweek, ngày 1 tháng Năm 2016. Có thể xem thêm tại “Just What Were Donald Trump’s Ties to the Mob” (Hãy xem quan hệ giữa Donald Trump và các băng đảng) của David Cay Johnston trên Politico, ngày 22 tháng Năm 2016. Truy cập ngày 8 tháng Sáu 2016. www.politico.com/magazine/story/2016/05/donald-trump-2016-mob-organized-crime-213910.

(78) Vụ thứ tư vào năm 1973 khi Bộ Tư Pháp buộc tội Trump về hành vi phân biệt chủng tộc: trích từ “Major Landlord Accused of Antilock Bias in City” của Morris Kaplan trên New York Times, ngày 16 tháng Mười 1973. Truy cập ngày 8 tháng Sáu 2016. (79) Sau năm tháng điều tra về Trump: trích từ “Just What Were Donald Trump’s Ties to the Mob” (Hãy xem quan hệ giữa Donald Trump và các băng đảng) của David Cay Johnston trên Poltico, ngày 22 tháng Năm 2016. Có thể xem thêm tại “Book Alleges Trump Did Business with Mob” (Chứng cứ cho thấy Trump có qua lại với băng đảng) của David Cay Johnston trên Philadelphia Inquirer, ngày 7 tháng Một 1992. Truy cập ngày 6 tháng Sáu 2016.

(80) Phóng viên Wayne Barrett, người đưa tin sự việc đã được DGE triệu tập để chất vấn: trích từ “State Investigation Report on Trump Shows Complexity of Alleged Mob Ties” (Báo cáo điều tra bang cho thấy Trump có qua lại phức tạp với các băng đảng nổi tiếng) của Wayne Barrett trên Fast Company, ngày 7 tháng Ba 2016. Truy cập ngày 9 tháng Sáu 2016. www.fastcompany.com/3057495/state-investigative-report-on-trump-shows-complexity-of-alleged-mob-ties.

(81) DGE thông qua đơn của Trump mặc dù thiếu sự thành thật: trích từ Trump: the Deals and the Downfall (Những phi vụ và Sự sụp đổ) của Wayne Barrett. Có thể xem thêm tại Temples of Chance (Những cơ hội) của Johnston, trang 83.

(82) Đó cũng là dấu hiệu đầu tiên về cách mà DGE thiên vị với Trump mà hai ủy viên Hội đồng sau này phát biểu: trích từ “Just What Were Donald Trump’s Ties to the Mob” (Hãy xem quan hệ giữa Donald Trump và các băng đảng) của David Cay Johnston.

(83) Đứng đầu, nhóm băng đảng sẽ chi phối toàn bộ và tiến hành gian lận: trích từ “U.S. Jury Convicts Eight as Members of Mob Commission” (Bồi thẩm đoàn Mỹ kết tội tám người trong tổ chức băng nhóm) của Arnold H. Lubasch trên New York Times, ngày 20 tháng Mười Một 1986. Truy cập ngày 8 tháng Sáu 2016.

(84) S & A là công ty thổi giá bê tông mà hai tập đoàn LeFrak và Resnik từng cáo buộc: trích từ “Irregularities in Concrete Industry Inflate Building Costs, Experts Say” (Các chuyên gia cho rằng những bất cập trong ngành công nghiệp bê tông khiến thổi giá công trình) của Selwyn Raab trên New York Times, ngày 26 tháng Tư 1982. Truy cập ngày 7 tháng Sáu 2016.

(85) quen biết Roy Cohn đã giúp Trump giảm bớt nỗi lo lắng vào “tình thế dưới trướng bọn hạch sách bê tông”: trích từ “Roy Cohn, Aide to McCarty and Fiery Lawyer, Dies at 59” (Roy Cohn, cánh tay phải cho McCarty và Fiery Lawyer, qua đời tuổi 59) của Albin Krebs trên New York Times, ngày 3 tháng Tám 1986. Trên web ngày 8 tháng Sáu 2016.
www.nytimes.com/library/national/science/aids/080386sci-aids.html.

(86) Ông bác bỏ thông tin gặp Salerno và vụ việc khép lại: trích từ “Book Alleges Trump Did Business with Mob” (Chứng cứ cho thấy Trump có qua lại với băng đảng) của David Cay Johnston.

(87) Ngay khi tiết lộ thông tin hợp tác giữa Trump và lãnh đạo của Teamsters Local 282: trích từ “Just What Were Donald Trump’s Ties to the Mob” (Hãy xem quan hệ giữa Donald Trump và các băng đảng) của David Cay Johnston.

(88) Trump, luôn khẳng khẳng trong chiến dịch tranh cử Tổng thống rằng ông chưa bao giờ dàn xếp một vụ kiện nào: trích từ “The Truth About Trump and the Mob” (Sự thật đằng sau mối quan hệ giữa Trump và băng đảng) của Robbins trên Newsweek, ngày 1 tháng Năm 2016. (89) Công tố viên trưởng của vụ án, Michael Chertoff, tuyên bố trước tòa rằng các bị cáo: trích từ “Just What Were Donald Trump’s Ties to the Mob” (Hãy xem quan hệ giữa Donald Trump và các băng đảng) của David Cay Johnston.

(90) Năm 1988, Trump lại thỏa thuận để đưa tên ông lên hai dòng xe limousine mà sau này có tên là Trump Golden Series và Trump Executive Series: trích từ “Trump Limos Were Built With a Hood Ornament” (Những

chiếc Limo của Trump được thiết kế trang hoàng mui xe) của William Bastone trên Smoking Gun, ngày 22 tháng Chín 2015. Truy cập ngày 8 tháng Sáu 2016. www.thesmokinggun.com/documents/celebrity/trump-and-staluppi-092157.

Chương 7: “Vụ kiện vĩ đại”

(91) Dựng lên những tòa nhà cầu kì không giúp Donald Trump trở thành tâm điểm cả nước như ông mong muốn: trích từ “Trump Building the Generals in His Own Style” (Trump xây dựng đội bóng Generals theo phong cách rất riêng) của Ira Berkow đăng trên New York Times, ngày 1 tháng Một 1984.

(92) Giống như T.P Barnum dùng các mảnh thu hút truyền thông: trích từ “How Donald Trump Destroyed a Football League” (Donald Trump đã hủy hoại một liên đoàn bóng đá như thế nào) của Drew Jubera trên Esquire, ngày 13 tháng Một 2016.

(93) Để tăng độ nổi tiếng, Trump đưa Brig-A-Dears vào các quán bar: trích từ “Lisa Edelstein On Being a Cheerleader for Trump’s Football Team: He Treated Them ‘Like Hookers’” (Trường đội cổ động bóng đá của Trump, Lisa Edelstein: Ông ta đối xử với họ như “gái nhảy”) của Katz, Emily Tess trên Huffington Post, ngày 3 tháng Mười Hai 2015. www.huffingtonpost.com/entry/lisa-edelstein-on-being-a-cheerleader-for-trumps-football-team-he-treated-them-likehookers_us_56609e3de4b079b2818db65d.

(94) Kí hợp đồng với các cầu thủ hàng đầu hội sinh viên và chiêu mộ các tay chuyên nghiệp từ đối thủ NFL: trích từ “Trump Asks Help in Paying Flutie” (Trump tìm kiếm hỗ trợ để chi trả cho Flutie), bài đăng của hãng thông tấn UPI trên New York Times, ngày 2 tháng Tư 1985.

(95) So với chiến lược của Dixon, chúng không hề ít rủi ro, ít tổn kém: trích từ “And Then There Was the Time Donald Trump Bought a Football Team . . .” (Bây giờ Donald Trump chuyển sang làm bầu sô bóng đá...) của Ben Terris đăng trên Washing Post, ngày 9 tháng Mười 2015.

(96) Năm 1984, Trump vận động hội đồng của USFL kiện NFL vi phạm đạo luật chống độc quyền Sherman: trích từ “Donald Trump, Holding All the Cards The Tower! The Team! The Money! The Future!” (Donald Trump, bao

trộn tất cả Tòa nhà! Đội bóng! Tiền! Tương lai!) của Lois Romano trên Washington Post, ngày 15 tháng Mười Một 1984.

(97) Trong tuyên bố ngày 18 tháng Mười năm 1984, Cohn cho biết: trích từ “Charges Fly from U.S.F.L” (U.S.F.L đòi tiền đền bù) của Micheal Janofsky trên New York Times, ngày 19 tháng Mười 1984.

(98) Khi ra tòa, Trump đã thuyết phục hội đồng của USFL thuê Harvey D. Myerson: trích từ “How Donald Trump Destroyed a Football League” (Donald Trump đã hủy hoại một liên đoàn bóng đá như thế nào) của Drew Jubera trên Esquire, ngày 13 tháng Một 2016.

(99) Sau năm ngày suy xét, bồi thẩm đoàn quyết định rằng Liên đoàn Bóng đá Quốc gia thực sự có hành vi vi phạm: trích từ “How Donald Trump Destroyed a Football League” (Donald Trump đã hủy hoại một liên đoàn bóng đá như thế nào) của Drew Jubera.

(100) Nhưng phạt Liên đoàn Bóng đá Mỹ 1 đô la: trích từ “How Donald Trump Destroyed a Football League” (Donald Trump đã hủy hoại một liên đoàn bóng đá như thế nào) của Drew Jubera.

(101) Myerson, kẻ sau này dành bảy tháng trong tù vì tội trốn thuế: trích từ “70 Months for Lawyer in Tax Fraud” (70 tháng tù cho luật sư trốn thuế) của Arnold H. Lubasch trên New York Times, ngày 14 tháng Mười Một 1992.

(102) Và sự thất bại của USFL không phải vì NFL giành được hợp đồng với nhà đài: trích từ “Donald Trump’s Less-Than-Artful Failure in Pro Football” (Cú ngã không thể nào ấn tượng hơn của Donald Trump đối với đội bóng chuyên nghiệp) của Joe Nocera trên New York Times, ngày 19 tháng Hai 2016.

(103) “Những thứ đó chẳng là gì cả”, Trump bực bội bỏ micro rồi bỏ đi: trích từ “How Donald Trump Destroyed a Football League” (Donald Trump đã hủy hoại một liên đoàn bóng đá như thế nào) của Drew Jubera.

(104) Tollin cũng nhả nhận gửi Trump đoạn phim trước khi nó được lên sóng trên đài ESPN năm 2009: trích từ “How Donald Trump Destroyed a Football League” (Donald Trump đã hủy hoại một liên đoàn bóng đá như thế nào) của

Drew Jubera.

Chương 8: Sự ưu ái

(105) Hầm điều khiển hai con thuyền Mighty Mouse và Nuts' n Bolts trong các giải đua ngoài khơi bờ biển Florida: trích từ “Trump Vouched for Cocaine Dealer” (Trump bỏ phiếu cho kẻ buôn Co- ca-in) của William Bastone trên The Smoking Gun, ngày 16 tháng Hai 2016. Truy cập ngày 7 tháng Sáu 2016. www.the-smokinggun.com/documents/celebrity/the-donald-and-the-dealer-173892.

(106) Lúc bấy giờ, Weichselbaum đã có trước đó hai tội danh: trích từ “Trump Vouched for Cocaine Dealer” (Trump bỏ phiếu cho kẻ buôn Co-ca-in) của William Bastone.

(107) Weichselbaum và em trai Franklin: trích từ “Pal Joey” của John Connolly trên Spy Magazine, tháng Sáu 1991.

(108) Nhưng tại sao Trump Plaza vẫn tiếp tục trả 100,000 đô/tháng và Trump's Castle 80,000 đô/tháng: trích từ “Just What Were Donald Trump's Ties to the Mob” (Hãy xem quan hệ giữa Donald Trump và các băng đảng) của David Cay Johnston trên Politico, ngày 22 tháng Năm 2016. Truy cập ngày 26 tháng Năm 2016. www.politico.com/magazine/story/2016/05/donald-trump-2016-mob-organized-crime-213910.

(109) Hai lần phá sản với công ty trực thăng nhưng Weichselbaum: trích từ “ExCon Tied to Aycee Firm” (Aycee có giao du với cựu tù nhân) của Tom Robbins trên The Marshall Project, ngày 27 tháng Tư 2016. Truy cập ngày 12 tháng Sáu 2016. www.themarshallproject.org/documents/2815164-Ex-con-tied-to-Ayceefirm#.Bef4Al4iK

(110) Bên cạnh công việc kinh doanh trực thăng, Joey Weichselbaum còn là một môi giới xe hơi đã qua sử dụng: trích từ “Trump Vouched for Cocaine Dealer” (Trump bỏ phiếu cho kẻ buôn Co-ca-in) của William Bastone.

(111) Luật sư Arnold Morelli bào chữa cho Weichselbaum tại Ohio, khi đề nghị vào ngày 30 tháng Một năm 1986 rằng: Vụ giữa United States và Joseph

Weichsebaum số CR 1. 85-108, lời khai của bị cáo.

(112) Trump nhấn mạnh rằng bị cáo là người “đáng tin cậy của cộng đồng”: trích từ Trump: the Deals and the Downfall (Những phi vụ và Sự sụp đổ) của Wayne Barrett (nhà xuất bản HaperCollins năm 1992), trang 204.

(113) Hai năm sau, DGE mới công bố chính thức: Cục thi hành luật đánh bạc gửi đến Hội đồng kiểm soát Casino (New Jersey), Bản báo cáo bổ sung về Điều kiện của Donald J. Trump, ngày 1 tháng Mười Hai 1992.

(114) Khi trong thời gian quản chế, Weichselbaum kể với nhân viên giám sát rằng hắn có công việc chờ sẵn: trích từ Trump: the Deals and the Downfall (Những phi vụ và Sự sụp đổ) của Wayne Barrett (nhà xuất bản HaperCollins năm 1992), trang 204.

(115) Weichselbaum còn kể với quản chế rằng hắn biết về Marla Maples: trích từ “Book Alleges Trump Did Business with Mob” (Chứng cứ cho thấy Trump có qua lại với băng đảng) của David Cay Johnston trên Philadelphia Inquirer, ngày 7 tháng Một 1992.

Chương 9: Đoàn người Ba Lan

(116) Mặt tiền mười hai tầng của Bonwit được trang trí với hai bức phù điêu lớn ở giữa các ô cửa sổ: trích từ “The Store That Slipped Through the Cracks” (Trung tâm thương mại bị tháo dỡ vô tội vạ) của Christopher Gray trên New York Times, ngày 3 tháng Mười 2014.

(117) Trump từng quả quyết với những người dành sự tiếc nuối cho vẻ đẹp kiến trúc đó: trích từ “Developer Scraps Bonwit Sculptures” (Nhà phát triển đập vỡ khung của tòa Bonwit) của Robert D. McFadden trên New York Times, ngày 6 tháng Sáu 1980.

(118) Thay vì chọn một nhà thầu phá dỡ có kinh nghiệm: trích từ “Judge Says Trump Tower Builders Cheated Union on Pension Funds” (Thẩm phán cho rằng các nhà xây dựng nên Trump Tower đã bòn rút Quỹ trợ cấp của Liên Đoàn) của Constance L. Hayes trên New York Times, ngày 27 tháng Tư 1991.

(119) Họ làm việc mà không có mũ bảo hộ; không có khẩu trang ngăn hít phải các lớp a-mi-ăng bay xung quanh - một khoáng chất có thể gây ung thư: trích từ “After 15 Years in Court, Workers’ Lawsuit Against Trump Faces Yet Another Delay” (Sau 15 năm, vụ kiện của công nhân với Trump vẫn tiếp tục trì hoãn) của Selwyn Raab trên New York Times, ngày 14 tháng Sáu, 1998.

(120) Trong khi đó, Trump luôn giám sát công trình, không chỉ khi tới thăm công trường: trích từ “Before Running for President, Donald Trump’s First Gamble Was Building” (Trước khi chạy đua chức Tổng thống, cú liều lĩnh đầu tiên của Trump là xây dựng Trump Tower) của Dunstan Prial trên Hollywood Reporter, ngày 6 tháng Tư 2016. Truy cập ngày 8 tháng Sáu 2016. www.hollywoodreporter.com/features/before-running-president-donald-trumps-880084.

(121) Lực lượng công nhân này không phải công dân Mỹ: trích từ “Trump Tower Was Built on Undocumented Immigrants’ Backs” (Trump Tower ra đời trên mồ hôi của người di cư bất hợp pháp) của Michael Daly trên Daily Beast, ngày 7 tháng Tám 2015. Truy cập ngày 10 tháng Sáu 2016. www.thedailybeast.com/articles/2015/07/08/trump-tower-was-built-on-undocumented-immigrants-backs.html.

(122) Nhiều người trong số lực lượng phá dỡ, sau này được gọi là Đoàn người Ba Lan: trích từ “Judge Says Trump Tower Builders Cheated Union on Pension Funds” (Thẩm phán cho rằng các nhà xây dựng nên Trump Tower đã bòn rút Quỹ trợ cấp của Liên Đoàn) của Constance L. Hayes.

(123) Lưu trú tại công trường, ngủ trên nền bê tông trống không lạnh lẽo: trích từ “Trump Tower Was Built on Undocumented Immigrants’ Backs” (Trump Tower ra đời trên mồ hôi của người di cư bất hợp pháp) của Michael Daly.

(124) “Donald nói rằng đang gặp rắc rối”, Sullivan làm chứng sau đó: trích từ “Just What Were Donald Trump’s Ties to the Mob” (Hãy xem quan hệ giữa Donald Trump và các băng đảng) của David Cay Johnston trên Politico.

(125) “Người lao động tháo dây điện bằng tay không”, Sullivan nói thêm: trích từ Trump: What’s the Deal? (Phi vụ của Trump) đạo diễn bởi Libby

Handross. trumphthemovie.com

(126) Không lâu sau khi gọi cho Sullivan, một đội phá dỡ mới đã được điều tới công trường: trích từ “After 15 Years in Court, Workers’ Lawsuit Against Trump Faces Yet Another Delay” (Sau 15 năm, vụ kiện của công nhân với Trump vẫn tiếp tục trì hoãn) của Selwyn Raab.

(127) Có một buổi nợ, để công nhân tiếp tục cầm búa: vụ kiện của Hardy v. Kaszycki & Sons Contractors, Inc.

(128) Sau khi dự án phá dỡ kết thúc, một lao động đã đứng lên phản đối lại Housewreckers: trích từ “After 15 Years in Court, Workers’ Lawsuit Against Trump Faces Yet Another Delay” (Sau 15 năm, vụ kiện của công nhân với Trump vẫn tiếp tục trì hoãn) của Selwyn Raab.

(129) Thẩm phán Steward nhận xét cứng rắn rằng lời khai của Trump thiếu cơ sở: trích từ “Judge Says Trump Tower Builders Cheated Union on Pension Funds” (Thẩm phán cho rằng các nhà xây dựng nên Trump Tower đã bòn rút Quỹ trợ cấp của Liên Đoàn) của Constance L. Hayes.

(130) Thẩm phán Steward tuyên án rằng Trump cố tình quỵ tiền lương của công nhân: trích từ Trump: the Deals and the Downfall (Những phi vụ và Sự sụp đổ) của Wayne Barrett, trang 192.

(131) Đối với kiến trúc của Bonwit Teller, không có tranh chấp nào sau khi các bức phù điêu ở mặt tiền và khung sắt chạm khắc bị phá hủy: trích từ “Developer Scraps Bonwit Sculptures” (Nhà phát triển đập vỡ khung của tòa Bonwit) của Robert D. McFadden trên New York Times, ngày 6 tháng Sáu 1980.

(132) Trump lên tiếng, chuyển hướng sang lo lắng về nguy cơ các phần đá vôi rơi xuống đường đi: trích từ “Builder Says Costs Forced Scrapping of Bonwit Art; Three Week Delay” (Nhà xây dựng cho biết vấn đề chi phí đã buộc phá dỡ Công trình Bonwit, bị trì hoãn 3 tuần) của Robert D. McFadden trên New York Times, ngày 9 tháng Sáu 1980.

Chương 10: Cảm xúc và tài sản ròng

(133) Năm 1990, khi đế chế kinh doanh của Trump bên bờ vực sụp đổ: trích từ “Bankers Say Trump May Be Worth Less Than Zero” (Giới ngân hàng nghi ngại tài sản của Trump đang âm) của David Cay Johnston trên Philadelphia Inquirer, ngày 16 tháng Tám 1990.

www.articles.philly.com/1990-08-16/news/25932770_1_donald-trump-trump-assets-trump-princess.

(134) Tôi thắc mắc tại sao các con số lại dao động tới vậy: trích từ “Trump Suit Claiming Defamation Is Dismissed” (Cáo buộc phỉ báng của Trump bị bác bỏ) của Peter S. Goodman trên New York Times, ngày 15 tháng Bảy, 2009.

(135) “Nó là nhận định tổng quan của tôi [về con số] lúc tôi được hỏi”: trích từ phiên tòa vụ Trump và nhà báo Timothy L O’Brien, và nội dung khác trong bản án số CAM-L-545-06, từ Tòa án tối cao New Jersey.

(136) “Tôi đã yêu cầu khách hàng [Trump] nộp một bản khai nợ”: trích từ phiên tòa vụ Trump và nhà báo Timothy L O’Brien do Tòa án tối cao New Jersey thụ lý, bản án tòa phúc thẩm số A-6141-08T3 theo Quyết định ngày 9/7/2001.

(137) Trump cho biết rằng đã trả tiền để mua khu đất, mà theo diễn tả của ông là một mớ hoang tàn: The Art of the Deal (Nghệ thuật đàm phán) của Donald Trump và Tony Schwartz (nhà xuất bản Ballantine, 2015), trang 26.

(138) Tháng Mười Hai năm 1985, Trump viết cho Janet vB. Pena: ngày 9 tháng Mười Hai 1985, thành phố New York, bang New York.

(139) Ngân hàng cho Trump vay dư 2 triệu so với giá bán: thông tin từ ngân hàng Chase Manhattan Bank, ngày 26 tháng Mười Một 1985, thành phố New York, bang New York.

(140) Ông khoác lác rằng đã mua Maralago với giá rẻ bèo: The Art of the Deal (Nghệ thuật đàm phán) của Donald Trump và Tony Schwartz, trang 26.

Chương 11: Chính phủ giải cứu Trump

(141) Dòng tiền trung bình của Trump được ghi nhận 1.6 triệu đô/tuần cho 233 tuần: trích từ *Temples of Chance: How America Inc. Bought out Murder Inc. to Win Control of the Casino Business* (Phân tích: công ty Mỹ đã mua chuộc các băng đảng để điều hành ngành công nghiệp Casino như thế nào) của David Cay Johnston (nhà xuất bản Doubleday, 1992), trang 231.

(142) Làm sao người từng tuyên bố là tỉ phú trước cả thế giới lại chậm chi trả hàng tháng trời cho các nhà thầu: trích từ “Donald Trump’s Bankruptcy Dodge: This Is How Lawyers and Regulators Helped Him Fudge Solvency and Avoid Collapse” (Donald Trump tránh được vỡ nợ: Đây là cách các luật sư và giới điều hành giúp ông thanh khoản và tránh sụp đổ) của David Cay Johnston trên Salon, ngày 30 tháng Tư 2016.
www.salon.com/2016/04/30/donald_trumps_bankruptcy_dodge_this_is_how_avoid_collapse/.

(143) Trump đang rơi vào nguy cơ mất các casino vì không có khả năng thanh khoản số nợ: trích từ *Temples of Chance: How America Inc. Bought out Murder Inc. to Win Control of the Casino Business* (Phân tích: công ty Mỹ đã mua chuộc các băng đảng để điều hành ngành công nghiệp Casino như thế nào) của David Cay Johnston, trang 233.

(144) Chính vào lúc này, Trump nói với tôi và những nhà báo khác rằng tài sản của ông trị giá 3 tỉ đô: trích từ *The Art of the Inside Deal* (Nghệ thuật đàm phán nội bộ) của David Cay Johnston trên Washington Spectator, ngày 25 tháng Tư 2016. washingtonspectator.org/trump-finance-regulators/.

(145) Chỉ vài tuần sau, tôi có trong tay chứng nhận tài chính cá nhân của Trump: trích từ “Bankers Say Trump May Be Worth Less Than Zero” (Giới ngân hàng nghi ngại tài sản của Trump đang âm) của David Cay Johnston trên Philadelphia Inquirer, ngày 16 tháng Tám 1990. (146) Ngay sau khi tin tức được đăng tải, phía quan chức quản lý casino cũng công khai tài liệu: trích từ *Temples of Chance: How America Inc. Bought out Murder Inc. to Win Control of the Casino Business* (Phân tích: công ty Mỹ đã mua chuộc các băng đảng để điều hành ngành công nghiệp Casino như thế nào) của David Cay Johnston, trang 232.

(147) Việc Trump khó mà đáp ứng nổi những yêu cầu ổn định tài chính: trích từ *Temples of Chance: How America Inc. Bought out Murder Inc. to Win*

Control of the Casino Business (Phân tích: công ty Mỹ đã mua chuộc các băng đảng để điều hành ngành công nghiệp Casino như thế nào) của David Cay Johnston, trang 231 và 234.

(148) Nhưng với số nợ không thể trả và sự hiện diện của các ngân hàng ở Trump Tower: trích từ The Art of the Inside Deal (Nghệ thuật đàm phán nội bộ) của David Cay Johnston.

(149) Bảy mươi ngân hàng là chủ nợ lớn nhất đã yêu cầu Trump bổ nhiệm người mà họ tin tưởng vào các văn phòng chính của ông: Steven F. Bollenbach: trích từ Temples of Chance: How America Inc. Bought out Murder Inc. to Win Control of the Casino Business (Phân tích: công ty Mỹ đã mua chuộc các băng đảng để điều hành ngành công nghiệp Casino như thế nào) của David Cay Johnston, trang 233.

(150) “Bạn còn có thể giàu hơn Trump”: trích từ “Bankers Say Trump May Be Worth Less Than Zero” (Giới ngân hàng nghi ngại tài sản của Trump đang âm) của David Cay Johnston.

(151) Thay vào đó, Hội Đồng Kiểm Soát Casino đã chịu lắng nghe lời khai không có tí gì cố gắng: trích từ Temples of Chance: How America Inc. Bought out Murder Inc. to Win Control of the Casino Business (Phân tích: công ty Mỹ đã mua chuộc các băng đảng để điều hành ngành công nghiệp Casino như thế nào) của David Cay Johnston, trang 232.

(152) DGE đã chuẩn bị bản báo cáo dài 111 trang: trích từ Temples of Chance: How America Inc. Bought out Murder Inc. to Win Control of the Casino Business (Phân tích: công ty Mỹ đã mua chuộc các băng đảng để điều hành ngành công nghiệp Casino như thế nào) của David Cay Johnston, trang 231.

(153) Một điều khoản trong thỏa thuận yêu cầu Trump trả tiền đều đặn: trích từ “Quick: Who’d Have Trouble Living on \$450,000 a Month?” (Tin nhanh: Ai sẽ gặp rắc rối với 450,000 đô/tháng?) của Kurt Eichenwald trên New York Times, ngày 26 tháng Sáu 1990.

(154) “Để chế Trump có thể sụp đổ bất ngờ, ban hội thẩm Casino đã thông báo”: trích từ bài viết cùng tên “Trump Empire Could Tumble Today, Casino

Panel Told” của David Cay Johnston trên New York Times, ngày 17 tháng Tám 1990.

(155) Đó là vào mùa xuân 2016, Trump trả lời đài CNBC: trích từ “Donald Trump’s Idea to Cut National Debt: Get Creditors to Accept Less” (Ý tưởng của Donald Trump để giảm nợ quốc gia: thuyết phục chủ nợ đòi ít lại) của Binyamin Appellbaum trên CNBC.com, ngày 6 tháng Năm 2016. www.cnbc.com/2016/05/06/donald-trumps-idea-to-cut-national-debt-get-creditors-to-accept-less.html.

Chương 12: Sân gôn và thuế

(156) Trong số 15 sân gôn của Trump: trích từ “Donald Trump Details His Golfing Ambitions, Dustups with Jack Nicklaus, the USGA and Golf Digest” (Donald Trump bày tỏ tham vọng về Gôn, tranh luận với Jack Nicklaus, USGA và Golf Digest) của Michael Bamberger trên Golf.com, ngày 19 tháng Tám 2011.

(157) Sân gôn Trump National Golf Club Westchester là một trong những khu đất giá nhất của Trump: thông tin trên Câu lạc bộ Gôn Quốc gia Westchester, ngày 7 tháng Sáu 2016. Nguồn: www.trumpnational-westchester.com/Default.aspx?p=dynamicmodule&pageid=100119&ssid=100132&vnf=1.

(158) Bill Clinton, sở hữu căn nhà cách đó sáu dặm, cũng là một trong số những người đóng phí để tham gia sân gôn này: trích từ “Trump Once Said Some Amazing Things About His Net Worth Under Oath” (Trump từng tuyên thệ vài điều thú vị về tài sản ròng của mình) của Shawn Tully trên Forbes, ngày 3 tháng Ba 2016.

(159) Đối với truyền thông và trước tòa, Trump tuyên bố con số hơn 50 triệu đô: trích từ “Donald Trump’s Worthless Real Estate Math” (Bài toán bất động sản hổng của Donald Trump) của David Cay Johnston trên Daily Beast, ngày 24 tháng Năm 2016. www.thedailybeast.com/articles/2016/05/24/donald-trump-s-worthless-real-estate-math.html.

(160) Nhưng sự chênh lệch giữa lời tuyên thệ của Trump tại Hội đồng Bầu cử Liên bang: trích từ “Trump Team Revises Golf Course Value Amid Tax

Controversy” (Đội ngũ của Trump rao lại giá trị khóa gôn giữa tranh luận về thuế) của Brian Ross và Randy Kreider trên abcnews. go.com, ngày 16 tháng Năm 2016. abcnews. go.com/Politics/trump-team-revises-golf-amid- tax-controversy/story?id=39155939.

(161) Sự thay đổi của Trump khiến chính quyền địa phương khó chịu: trích từ “Trump Seeks 90% Tax Cut at New York Golf Club” (Trump được giảm 90% thuế đối với Câu lạc bộ Gôn New York) của David McKay Wilson trên USA Today, ngày 3 tháng Chín 2015.

(162) Theo bản án tòa địa phương tại Briarcliff Manor: trích từ “Trump at War with Briarcliff Manor Over \$238k Flood Bill” (Trận chiến của Trump và Briarcliff Manor với hóa đơn hơn 238 ngàn đô) của David McKay Wilson trên Lohud. com, ngày 11 tháng Chín 2015. www.lohud. com/story/money/personal-finance/taxes/david- mckay-wilson/2015/09/10/trump-war-briarcliff- manor-over-238k-flood-damage-bill/71950004/.

(163) Tại khu đồi núi Bedminster (New Jersey): trích từ “Donald Trump Loves NYC, But Will Spend Eternity in Bedminster” (Donald Trump yêu New York, nhưng sẽ dành cả đời cho Bedminster) của Walter O’Brien trên Nj.com, ngày 26 tháng Chín 2013.

www.nj.com/somerset/index.ssf/2013/09/donald_trump_may_love_new_york_in_bedminster.html.

(164) Nhằm đánh thuế tài sản, các thẩm định viên thường tính từng giá trị: trích từ “How Trump’s \$50m Golf Club Became \$1.4m When It Came Time to Pay Tax” (Làm thế nào để sân gôn 50 triệu đô của Trump chỉ còn 1,4 triệu đô khi tới thời hạn đóng thuế) của Jon Swaine trên Guardian, ngày 12 tháng Tư 2016. www. theguardian.com/us-news/2016/mar/12/donald-trump-briarcliff-manor-golf-course-tax.

(165) Thuế tài sản vào năm 2015 chỉ xấp xỉ 440,000 đô: trích từ “Goat Herd Helps Trump Lower Tax Bite” (Kẻ chăn cừu đã giúp Trump giảm từng miếng thuế) của Richard Rubin trên Wall Street Journal, ngày 20 tháng Tư 2016.

(166) Sân Trump National Golf Club Los Angeles: trích từ “Donald Trump’s Palos Verdes Golf Course Has Holes in It” (Sân Gôn Palos Verdes của Donald Trump có sẵn lỗ) của Gene Maddaus trên Variety, ngày 9 tháng Sáu 2016.

(167) Trump tiếp tục được giảm thuế tài sản và thuế thu nhập trên mảnh đất ở bán đảo Palos Verdes: trích từ “Donald Trump’s Palos Verdes Golf Course Has Holes in It” (Sân Gôn Palos Verdes của Donald Trump có sẵn lỗ) của Gene Maddaus.

(168) Nhưng Trump vẫn cố xây dựng khu đất bằng mọi cách, nhưng chỉ nhận lại lời từ chối: trích từ “Trump Sues City for \$100 Million” (Trump kiện giới chức thành phố 100 triệu đô) của Victoria Kim trên Los Angeles Times, ngày 20 tháng Mười Hai 2008.

(169) Thể hiện sự thích thú với vụ tranh chấp: trích từ “Trump Sues City for \$100 Million” (Trump kiện giới chức thành phố 100 triệu đô) của Victoria.

(170) Đứng về lợi ích của Trump, Burke giành được chấp nhận giảm thuế: trích từ “Watchdogs: TheDonald & the Democrat; Burke Saved Trump \$11. 7 Million” (Tin săn lùng: Donald và Nền dân chủ; Burke tiết kiệm cho Trump 11.7 triệu đô) của Tim Novak và Chris Fuso trên Chicago Sun Times, ngày 30 tháng Tư 2016.

(171) Kelly Keeling Hahn, luật sư của công ty Burke: trích từ “Watchdogs: TheDonald & the Democrat; Burke Saved Trump \$11. 7 Million” (Tin săn lùng: Donald và Nền dân chủ; Burke tiết kiệm cho Trump 11.7 triệu đô) của Tim Novak và Chris Fuso.

Chương 13: Thuế thu nhập

(172) Mitnick khai báo rằng “tường tận” với từng chi tiết trong hoạt động tài chính của Trump: từ Đơn vị Thuế của bang New York. Đơn kiến nghị của Công ty East 61st Street. Phán quyết số 811470.

(173) Trong cuốn The Art of the Deal, Trump có nhắc lại đoạn hội thoại với Mitnick: The Art of the Deal (Nghệ thuật đàm phán) của Donald Trump và Tony Schwartz (nhà xuất bản Ballantine), trang 14.

(174) Trump thể hiện rất tốt với chính quyền nhờ được tư vấn kế toán từ Mitnick: trích từ “Donald Trump Twice Paid No Federal Taxes, Government Report Shows” (Báo cáo Chính phủ cho thấy Donald Trump đã hai lần không đóng thuế liên bang) của Chris Good và Ryan Struyk trên ABC News, ngày 20 tháng Năm 2016. [abcnews.go.com/Politics/donald-trump-paid-federal-taxes-government-report-shows/ story?id=39259669](http://abcnews.go.com/Politics/donald-trump-paid-federal-taxes-government-report-shows/story?id=39259669).

(175) Bản khai thuế năm 1978 cho thấy Trump thua lỗ 406,379 đô la: trích từ “Here’s What Might Be Hiding in Donald Trump’s Tax Returns” (Đây là thứ ẩn giấu sau vụ hoàn thuế của Donald Trump) của Fortune, ngày 12 tháng Năm 2016.

(176) Đơn khai thuế liên bang của Trump chọn Mục C: trích từ “New Evidence Donald Trump Didn’t Pay Taxes” (Chứng cứ mới cho thấy Donald Trump không hề đóng thuế) của David Cay Johnston trên Daily Beast, ngày 15 tháng Sáu 2016. [www.the-dailybeast.com/ articles/2016/06/15/new-evidence-donald-trump-didn-t-pay-taxes.html](http://www.the-dailybeast.com/articles/2016/06/15/new-evidence-donald-trump-didn-t-pay-taxes.html).

(177) Trump kháng cáo. Mitnick là luật sư bào chữa: từ Đơn vị Thuế của bang New York. Đơn kiến nghị của Công ty East 61st Street. Phán quyết số 811470.

(178) “Chúng tôi không” làm tờ đơn đó, Mitnick khai báo: từ Đơn vị Thuế của bang New York. Đơn kiến nghị của Công ty East 61st Street. Phán quyết số 811470.

(179) Thẩm phán Tillman cuối cùng không tìm thấy chứng cứ cần thiết về khấu trừ phí của Trump: từ Đơn vị Thuế của bang New York. Đơn kiến nghị của Công ty East 61st Street. Phán quyết số 811470.

(180) Luật sư Mitnick, một lần nữa là nhân chứng duy nhất bào chữa cho Trump: từ Đơn vị Thuế của bang New York. Đơn kiến nghị của Công ty East 61st Street. Phán quyết số 811470.

(181) 1984 không phải năm cuối cùng Trump không đóng thuế thu nhập: trích từ “Trump Appears to Have Paid No Taxes for Two Years in Early 1990s” (Trump bị phát hiện không đóng thuế trong hai năm đầu của giai đoạn 1990) của Shane Goldmacher trên Politico, ngày 17 tháng Sáu 2016.

www.politico.com/story/2016/06/donald-trump-no-taxes-224498.

(182) Để dễ hiểu hơn về cách hệ thống thuế áp dụng với các nhà đầu tư lớn, hãy xem phát biểu sau đây của Trump: trích từ “NBC Calls Donald Trump ‘Apprentice’ Salary Report

‘Grossly Inaccurate’” (NBC gọi Báo cáo lương của chương trình “Apprentice” của Donald Trump là “Không chính xác) của Kim Masters trên Hollywood Reporter, ngày 22 tháng Sáu 2011.

www.hollywoodreporter.com/news/nbc-calls-donald-trump-apprentice-204698.

Chương 14: Những chiếc hộp rỗng

(183) Và nó cũng được gửi về địa chỉ bên ngoài: trích từ “The Bulgari Sales Tax Scam” (Cửa hàng Bulgari gian lận thuế) của William Bastone trên Village Voice, ngày 25 tháng Mười Một 1986. Truy cập ngày 20 tháng Sáu 2016.

(184) Bulgari có đánh dấu chú ý cạnh tên của người được nhận một kiện hàng rỗng: trích từ “Bulgari Pleads Guilty in a a Sales-Tax Scheme” (Bulgari nhận tội trong vụ thuế bán hàng) của Kirk Johnson trên New York Times, ngày 6 tháng Mười Hai 1986.

(185) Trump không phải khách hàng duy nhất được liệt vào danh sách điều tra: trích từ “Celebrities Listed as Buyers in Sales Tax Evasion Case” (Nhiều nhân vật nổi tiếng từng là khách hàng của vụ trốn thuế bán hàng) của UPI trên Los Angeles Times, ngày 20 tháng Mười Một 1986.

(186) Trong số hóa đơn của kiện hàng rỗng còn có: trích từ “Bulgari Pleads Guilty in a a Sales-Tax Scheme” (Bulgari nhận tội trong vụ thuế bán hàng) của Kirk Johnson trên New York Times, ngày 6 tháng Mười Hai 1986.

(187) Vụ việc là do William Bastone tiết lộ: trích từ “The Bulgari Sales Tax Scam” (Cửa hàng Bulgari gian lận thuế) của William Bastone trên Village Voice, ngày 25 tháng Mười Một 1986. Truy cập ngày 20 tháng Sáu 2016.

(188) Đại bồi thẩm đoàn được nghe về 202 trường hợp: trích từ bài viết

“THE CITY; Bulgari Official Listed as Fugitive” (Vụ Bulgari công bố những cái tên đang lẩn trốn) trên New York Times, ngày 9 tháng Tám 1985. Trên web ngày 8 tháng Sáu 2016.

(189) Rubenstein cho biết Trump chỉ tham gia vào việc mua bán có tính chất “bona fide transactions”: trích từ “The Bulgari Sales Tax Scam” (Cửa hàng Bulgari gian lận thuế) của William Bastone trên Village Voice, ngày 25 tháng Mười Một 1986. Truy cập ngày 20 tháng Sáu 2016.

(190) Robert Abrams, người sau này sẽ trở thành luật sư trưởng của bang New York: trích từ bài viết “THE CITY; Bulgari Official Listed as Fugitive” (Vụ Bulgari công bố những cái tên đang lẩn trốn) trên New York Times, ngày 9 tháng Tám 1985. Trên web ngày 8 tháng Sáu 2016.

(191) “Chúng ta phải làm họ xấu hổ” trích từ “Bulgari Pleads Guilty in a a Sales-Tax Scheme” (Bulgari nhận tội trong vụ thuế bán hàng) của Kirk Johnson trên New York Times, ngày 6 tháng Mười Hai 1986.

(192) Khashoggi mất chiếc thuyền vì không thể thanh toán khoản vay: trích từ “Latest Financial Setback for Billionaire Saudi Arms Dealer: Sultan of Brunei Seizes Khashoggi Yacht” (Bộ đỡ tài chính mới nhất cho tỷ phú môi giới vũ khí Saudi: vua Brunei tịch thu Du thuyền Khashoggi) của William C. Rempel trên Los Angeles, ngày 15 tháng Năm 1987. Trên web ngày 12 tháng Sáu 2016.

(193) Sau đó, ông chỉ cần cho thuê lại nó cho chính mình nhằm chỉ phải chi trả tiền thuế thuê hằng tháng: trích từ “Jersey Exempts Trump From Yacht Sales Tax” (Chính quyền Jersey miễn thuế buôn bán cho du thuyền của Trump) theo thông tấn AP trên New York Times, ngày 21 tháng Chín 1988. Trên web ngày 12 tháng Sáu 2016.

(194) Các đồng minh của ông rao với tờ New York Times rằng ông đang có ý định bán chiếc du thuyền với giá 110 triệu đô: trích từ “Trump Is Reportedly Selling Yacht” (Trump rao bán du thuyền) của Richard D. Hylton trên New York Times, ngày 11 tháng Năm 1990. Trên web ngày 6 tháng Sáu 2016.

Chương 15: “Còn tốt hơn cả Harvard”

(195) Michael Sexton, cố vấn quản trị và giám đốc công ty giáo dục vì lợi nhuận: trích từ “Sonny Low J. R. Everett, Et Al. vs Trump University” (Sonny Low J.R. Everett, và những điều khác về Đại học Trump) ngày 22 tháng Sáu 2016. www.documentcloud.org/documents/2895623-Declaration-of-Jason-Forge-With-Exhibits.html.

(196) Trước hết, không có “đại học” nào cả: trích từ “New York AG: Trump U ‘Really a Fraud from Beginning to End’” (Luật sư trưởng New York: Đại học Trump “thực sự là một trò lừa đảo từ đầu tới cuối) của Nick Gass trên Politico, ngày 2 tháng Sáu 2016. www.politico.com/story/2016/06/eric-schneiderman-trump-university-fraud-223812.

(197) Không có nơi nào tập trung nhiều công ty môi giới cổ phiếu hoạt động trái phép như ở đây: trích từ “Inside Trump’s Most Valuable Tower: Felons, Dictators and Girl Scouts” (Bên trong tòa nhà đáng giá nhất của Trump: Tội phạm, Độc tài, và những cô nàng hướng đạo sinh) của Zeke Faux và max Abelson trên Bloomberg, ngày 22 tháng Sáu 2016. www.bloomberg.com/graphics/2016-trump-40-wall-street/.

(198) Một tuần sau khi Đại học Trump được quảng bá: trích từ “Sonny Low J. R. Everett, Et Al. vs Trump University” (Sonny Low J.R. Everett, và những điều khác về Đại học Trump) ngày 22 tháng Sáu 2016. www.documentcloud.org/documents/2895623-Declaration-of-Jason-Forge-With-Exhibits.html.

(199) Trường đại học rởm này cũng không có các giáo sư: trích từ “What the Legal Battle Over Trump University Reveals About Its Founder” (Trận chiến pháp lý của Đại học Trump tiết lộ về người thành lập) của Steven Brill trên Time, ngày 5 tháng Mười Một 2015.

(200) Trump thậm chí còn không giữ lời hứa đích thân tuyển dụng: trích từ “Sonny Low J. R. Everett, Et Al. vs Trump University” (Sonny Low J.R. Everett, và những điều khác về Đại học Trump)

(201) Đáng chú ý là có khi trí nhớ của Trump lại tốt lạ thường: trích từ “Amid Latest Controversy, Trump Claims ‘World’s Greatest Memory’” (Giữa tranh luận, Trump tuyên bố có “trí nhớ tốt nhất thế giới”) của Katy Tur và Ali Vitali trên NBC News, ngày 24 tháng Mười Một 2015.

www.nbcnews.com/politics/2016-election/amid-latest-controversy-trump-claims-worlds-greatest-memory-n468621.

(202) Cuối cùng luật sư Jensen phải đề nghị Trump nêu tên bất kì: trích từ “Sonny Low J. R. Everett, Et Al. vs Trump University” (Sonny Low J.R. Everett, và những điều khác về Đại học Trump)

(203) Tiếp tục không có lời nào là thật: trích từ “Transcripts of Donald Trump Depositions in Trump University Lawsuits Released” (Lời khai của Trump trong vụ kiện Đại học Trump đã được tiết lộ) của Lynn Walsh và J.W. August trên NBC San Diego. www.nbcsandiego.com/news/local/Transcripts-Of-Donald-Trump-Depositions-in-Trump-University-Lawsuits-Released-384157741.html.

(204) Toàn bộ lời khai ở trên đều trích từ vụ kiện năm 2012: trích từ “Sonny Low J. R. Everett, Et Al. vs Trump University” (Sonny Low J.R. Everett, và những điều khác về Đại học Trump)

(205) Thực chất cung cấp một danh sách lấy từ Scotsman Guide: trích từ “A. G. Schneiderman Sues Donald Trump, Trump University & Michael Sexton For Defrauding Consumers Out of \$40 Million with Sham ‘University’” (Luật sư trưởng Schneiderman khởi tố Donald Trump, Đại học Trump và Michael Sexton vì lừa dối khách hàng 40 triệu đô bằng lối “Đại học”), bài viết trên Văn phòng bang New York của Luật sư trưởng ngày 25 tháng Tám 2013. www.ag.ny.gov/press-release/ag-schneiderman-sues-donald-trump-trump-university-michael-sexton-defrauding-consumers.

(206) Kết quả điều tra chỉ ra rằng những học viên tham dự: trích từ “‘Trump University’ Documents Put on Display Aggressive Sales Techniques” (Tài liệu về Đại học Trump để lộ những kỹ thuật bán hàng hung hăng) của Bull Chappell trên NPR ngày 31 tháng Năm 2016. www.npr.org/sections/thetwo-way/2016/05/31/480214102/trump-university-play-books-released-by-court-advise-being-courteous-to-media.

(207) Cơ quan bảo vệ người tiêu dùng còn báo cáo về: trích từ “In Texas, Trump U Shut Down After State Scrutiny” (Tại Texas, Đại học Trump thất bại sau cuộc điều tra của bang) của Patrick Svitek trên Texas Tribune, ngày 2 tháng Sáu 2016.

(208) Chúng ta biết được toàn bộ sự việc trên là nhờ John Owens: trích từ “Was Trump University Run Out of Texas or Let Go?” (Đại học Trump bị đuổi khỏi Texas hay tự do rút lui?) của Tom LoBianco và David Fitzpatrick trên CNN, ngày 6 tháng Sáu 2016. www.cnn.com/2016/06/06/politics/texas-trump-university/.

(209) Năm 2013, ba năm sau khi trợ lý Berlin không đòi được tiền bồi thường cho người dân Texas: trích từ “Inside the Probe into Trump University That Abbott’s Office Launched and Then Ended” (Bên trong cuộc điều tra Đại học Trump mà phía văn phòng Abbott tiếp cận được) của Brian M. Rosenthal và Gabrielle Banks trên Houston Chronicle, ngày 2 tháng Sáu 2016.

(210) Cả Bondi và Trump tất nhiên biết rằng: trích từ “Donald Trump Buys Himself an Attorney General for \$25,000” (Donald Trump tự thuê một Luật sư trưởng với giá 25,000 đô) của Fred Grimm trên Miami Herald, ngày 8 tháng Sáu 2016.

(211) Có một sự thật là vào ngày cuối cùng tháng Sáu năm 2016: trích từ “FBI Interviews Hillary Clinton over Her Email Use While Secretary of State” (FBI thẩm vấn Hillary Clinton về bê bối sử dụng email cá nhân khi làm Bộ trưởng Bộ Ngoại Giao) của David Willman trên Los Angeles Times, ngày 6 tháng Bảy 2016.

(212) “Ai lại đi làm điều này”, Trump nhận xét: trích từ “Trump: Bill Clinton Meeting with Loretta Lynch ‘So Horrible’” (Trump cho rằng Bill Clinton gặp gỡ Loretta Lynch là “quá tệ hại”) của Louis Nelson trên Politico, ngày 30 tháng Sáu 2016. www.politico.com/story/2016/06/trump-bill-clinton-loretta-lynch-meeting-224983.

(213) Đối với hai người, việc sử dụng khoản tiền đó: trích từ “Lawyer Seeks Federal Bribery Charges against Bondi over Trump Donation” (Giới luật sư khởi tố Quỹ Trump trong chiến dịch của Bondi với tội danh hối lộ) của Greg Rohrer trên Orlando Sentinel, ngày 29 tháng Sáu 2016.

(214) Allen Weisselberg: trích từ “Trump Camp Says \$25,000 Charity Contribution to Florida AG Was a Mistake” (Chiến dịch Trump tuyên bố 25,000 đô quyên góp cho Luật sư trưởng Florida chỉ là sự nhầm lẫn) của

David A. Fahrenthold và Rosiland trên Washington Post, ngày 22 tháng ba 2016.

(215) Ngày hôm sau, Trump tiếp tục công kích về gốc gác của thẩm phán: trích từ “That Judge Attacked by Donald Trump? He’s Faced a Lot Worse” (Vị thẩm phán đang bị Donald Trump công kích? Ông ta gặp rắc rối rồi) của Alan Rappeport trên New York Times, ngày 3 tháng Sáu 2016.

(216) Các phát ngôn vừa rồi khiến tờ National Review: trích từ “Trump’s Outrageous Attack on Judge Curiel” (Đòn sỉ nhục của Trump vào thẩm phán Curiel) của Ian Tuttle trên National Review, ngày 6 tháng Sáu 2016.

Chương 16: Hội từ thiện của Trump

(217) “Tôi trả lời họ rằng hành động đó sẽ đẩy tổ chức từ thiện của chúng tôi vào tình thế nguy hiểm”: phỏng vấn qua điện thoại với Keith Howard bởi David Cay Johnston, ngày 10 tháng Sáu 2016.

(218) Howard nói đúng: trích từ “Exclusive: Trump Tried to Pay Vets to Be Props” (Độc quyền: Trump chi trả cho Cựu chiến binh để được chống đỡ) của Tim Mak trên Daily Beast, ngày 6 tháng Hai 2016.
www.thedailybeast.com/articles/2016/02/06/nh-vets-pass-on-being-trump-s-paid-props.html.

(219) Cuối cùng, Liberty House vẫn nhận khoản tiền được hứa: phỏng vấn điện thoại với Howard bởi Johnston, ngày 10 tháng Sáu 2016.

(220) Trong một sự kiện vận động khác diễn ra tại bang Iowa, chưa đầy hai tuần: trích từ “Trump Vets Chair: Charity Money? Not My Problem” (Quỹ từ thiện cho Cựu chiến binh: Tiền từ thiện? Chẳng vấn đề gì) của Tim Mak trên Daily Beast, ngày 22 tháng Tư 2016. www.thedailybeast.com/articles/2016/04/22/trump-vets-chair-charity-money-not-my-problem.html.

(221) Bốn tháng trôi qua mà không có tin tức gì về việc phân phối số tiền: trích từ “Big Trump Checks to Vets Groups Sent on Day of Media Report” (Tiền từ thiện cho các hội Cựu chiến binh đã được chuyển đúng ngày công bố) của Michael Bisecker, Jill Colvin, và Steven Peoples trên Associated

Press, ngày 31 tháng Năm 2016.
bigstory.ap.org/article/44c48343f6244ea58768180a94d09429/trump-detail-fund-raising-veterans-charities.

(222) “Giới báo chí nên tự cảm thấy xấu hổ”, Trump chê bai: trích từ “Trump Launches All-out Attack on the Press” (Trump tổng tấn công Báo giới) của Jeremy Diamond trên CNN, ngày 1 tháng Sáu 2016.
www.cnn.com/2016/05/31/politics/donald-trump-veterans-an-nouncement/.

Chương 17: Những người bạn tưởng tượng

(223) Sau khi hủy hoại kiến trúc của tòa Bonwit Teller: trích từ “Designer Astonished by Loss of Bonwitt Grillwork” (Nhà thiết kế ngỡ ngàng vì công trình Bonwitt biến mất) của Robert D. McFadden trên New York Times, ngày 8 tháng Sáu 1980.

(224) Nhiều năm trời, Trump gọi cho các nhà báo dưới danh xưng John Baron (hay Barron): trích từ “Trump Used His Aliases for Much More-And Worse-Than Gossip” (Trò sử dụng bí danh của Trump còn Tệ-Hơn-Nhiều so với đi kể xấu) của David Cay Johnston trên The National Memo, ngày 14 tháng Năm 2016. Truy cập ngày 14 tháng Năm 2016. www.nationalmemo.com/trump-used-aliases-much-more-worse-gossip/.

(225) Ông ấy tự xưng là người phát ngôn, bịa những câu chuyện: trích từ “Donald Trump Denies He Masqueraded as His Own Publicist About Models, Madonna and Marla Maples” (Donald Trump bác bỏ cáo buộc giả mạo người phát ngôn riêng để buôn chuyện về các người mẫu, Madonna và Marla Maples” của Tierney McAfee trên People, ngày 13 tháng Năm 2016.

(226) Sau đó, là chính mình xác nhận lại những gì Baron vừa nói: trích từ “Trump Asks Help in Paying Flutie”(Trump kêu gọi giúp đỡ chi trả cho Flutie) của UPI trên New York Times, ngày 2 tháng Tư 1985.

(227) Chuyện bắt đầu khi Barron: trích từ “Trump Asks Help in Paying Flutie” (Trump kêu gọi giúp đỡ chi trả cho Flutie) của UPI trên New York Times, ngày 2 tháng Tư 1985.

(228) Trump bịa đặt những câu chuyện dưới cái tên John Baron trong nhiều

năm: [vimeo. com/ondemand/trumpwhatsthedeal](https://vimeo.com/ondemand/trumpwhatsthedeal) hay xem “Trump Used His Aliases for Much More-And Worse-Than Gossip” (Trò sử dụng bí danh của Trump còn Tệ-Hơn-Nhiều so với đi kể xấu) của David Cay Johnston.

(229) Bộ phim nhảy cảm về Trump năm 1991 của Handros, Trump: What’s the Deal?: trích từ “Trump: Documentary the Donald Suppressed, Free at Last” (Trump: tài liệu bị Donald giấu nhem cuối cùng đã được tiết lộ) của David Cay Johnston trên The National Memo, ngày 1 tháng tám 2015. Truy cập ngày 5 tháng Sáu 2016. www.nationalmemo.com/trump-documentary-the-donald-suppressed-free-at-last/. Xem thêm tại trumpthemovie.com/menu/#about.

Chương 18: Nhân tình tưởng tượng

(230) Việc Trump đóng giả John Miller bị vạch trần nhờ: trích từ “Donald Trump Denies Posing as Spokesman in Recordings Washington Post Uncovered” (Donald Trump bác bỏ việc đóng giả người phát ngôn với tờ Washington Post đã bị vạch trần) của Eun Kyung Kim trên Today News, ngày 13 tháng Năm 2016. Truy cập ngày 6 tháng Sáu 2016. www.today.com/news/donald-trump-denies-posing-spokesman-recordings-washington-post-uncovered-t92421.

(231) Sue Carswell, một phóng viên: trích từ “Trump Says Goodbye Marla, Hello Carla and a Mysterious PR ManWho Sounds Just like

Donald Calls to Spread the Story” (Trump chia tay Marla, đến với Carla và câu chuyện bí ẩn về người đàn ông có giọng giống Donald lan truyền tin tức) của Sue Carswell trên People, ngày 8 tháng Tám 1991.

(232) Cô ấy đã kể với Trump rằng chị mình sẽ dọn đến sống chung tại New York: trích từ cuốn The Lost Tycoon: The Many Lives of Donald J. Trump (Ông vua lạc lối: Nhiều con người trong Donald J. Trump) của Harry Hurt (nhà xuất bản W. W. Norton 1993), trang 386.

(233) “Ông ấy đang sống với Marla và có thêm ba cô bạn gái khác”: trích từ “Trump Says Goodbye Marla, Hello Carla and a Mysterious PR ManWho Sounds Just like Donald Calls to Spread the Story” (Trump chia tay Marla, đến với Carla và câu chuyện bí ẩn về người đàn ông có giọng giống Donald

lan truyền tin tức) của Sue Carswell trên People, ngày 8 tháng Tám 1991.

(234) “Trump rõ ràng là điên”: trích từ “Former French First Lady and Fake Ex-Lover: ‘Trump Is Obviously a Lunatic’” (Cựu đệ nhất phu nhân Pháp và Cựu tình nhân: “Trump rõ ràng là điên”) của Michael Qazvini trên Daily Wire, ngày 5 tháng Tư 2016. Truy cập ngày 8 tháng Sáu 2016.

www.dailywire.com/news/4690/former-french-first-lady-and-fake-ex-lover-trump-michael-qazvini.

Chương 19: Cứ hoang đường

(235) “Tôi dành một chút tiền để thuê luật sư”: trích từ “What Really Gets Under Trump’s Skin? Questioning His Net Worth” (Đằng sau Trump thực gì là gì? Tò mò về tài sản rỗng của ông ấy) của Paul Farhi trên Washington Post, ngày 8 tháng Ba 2016. www.washingtonpost.com/lifestyle/style/that-time-trump-sued-over-the-size-of-his-wallet/2016/03/08/785dee3e-e4c2-11e5-b0fd-073d5930a7b7_story.html.

(236) Vào một buổi sáng thứ Sáu, Trump có cuộc gọi tới chương trình Today Show của NBC: trích từ “In 1991 Interview, Trump Spokesman Sounds a Lot Like Trump” (Phỏng vấn năm

1991: Đại diện phát ngôn của Trump có giọng nói y hệt Trump) của Marc Fisher trên Washington Post, ngày 12 tháng năm 2016.

(237) “Không, tôi không biết gì về vụ này”: trích từ “Donald Trump Denies Posing as Spokesman in Recordings Washington Post Uncovered” (Donald Trump bác bỏ việc đóng giả người phát ngôn với tờ Washington Post đã bị vạch trần) của Eun Kyung Kim trên Today News, ngày 13 tháng Năm 2016. Truy cập ngày 6 tháng Sáu 2016. www.today.com/news/donald-trump-denies-posing-spokesman-recordings-washington-post-uncovered-t92421

(238) “Không, không phải là tôi trên điện thoại”: trích từ “Donald Trump Denies Posing as Spokesman in Recordings Washington Post Uncovered” (Donald Trump bác bỏ việc đóng giả người phát ngôn với tờ Washington Post đã bị vạch trần) của Eun Kyung Kim.

(239) Vài giờ sau, Katrina Pierson: trích từ “Trump Denies Posing as His Own Spokesman” (Trump bác bỏ cáo buộc đóng giả người phát ngôn riêng), phỏng vấn tại Nhà Trắng, phát trên CNN, ngày 13 tháng Năm 2016.
www.cnn.com/TRANSCRIPTS/1605/13/sitroom.01.html.

(240) Nhưng điều này có vẻ không thể áp dụng với Trump: trích từ “Amid Latest Controversy, Trump Claims ‘World’s Greatest Memory’” (Giữa tranh luận, Trump tuyên bố có “trí nhớ tốt nhất thế giới”) của Katy Tur và Ali Vitali trên NBC News, ngày 24 tháng Mười Một 2015.
www.nbcnews.com/politics/2016-election/amid-latest-controversy-trump-claims-worlds-greatest-memory-n468621

(241) Sự bác bỏ dứt khoát của Trump khiến ông chẳng còn đường lui nào: trích từ “Trump Claims He Didn’t Regularly Use a Fake Name. That’s Not What He Said Under Oath” (Trump khẳng định không hề sử dụng tên giả. Khác với lời khai trước tòa) của Callum Borchers trên Washington Post, ngày 13 tháng Năm 2016.

(242) Trump cũng thành công khi sử dụng chiến thuật: trích từ “Trump Denies Posing as His Own Spokesman” (Trump bác bỏ cáo buộc đóng giả người phát ngôn riêng) trên CBS Evening News, ngày 13 tháng Năm 2016.
www.cbsnews.com/videos/donald-trump-denies-posing-as-his-own-spokesperson/.

(243) Trở lại chương trình Today Show, Trump đã triển khai thêm một chiến lược khác: trích từ “Donald Trump Denies Posing as Spokesman in Recordings Washington Post Uncovered” (Donald Trump bác bỏ việc đóng giả người phát ngôn với tờ Washington Post đã bị vạch trần) của Eun Kyung Kim. (244) Nếu Carswell muốn đưa tin: trích từ “Big News? Trump Posed as PR Man; Plus, Megyn Kelly’s Trump Truce” (Tin nóng hổi? Trump đóng giả thành người phát ngôn, và Megyn Kelly ngừng công kích Trump) trên FoxNews.com, ngày 15 tháng Năm 2016. www.foxnews.com/transcript/2016/05/15/big-news-trump-posed-as-pr-man-plus-megyn-kelly-trump-truce/.

Chương 20: Thu thập giải thưởng

(245) Trump International Golf Links: thông tin trên Trump Golf Scotland.

Truy cập ngày 8 tháng Sáu 2016. www.trumpgolfscotland.com/awards.

(246) Viện Khoa Học Dịch Vụ Khách Hàng Mỹ rất trân trọng các danh dự do viện đề trao: trích từ “Trump Acquaintance ‘Joey No Socks’ Helms Firm That Lavished Awards on Trump Businesses” (Người quen “Joey No Socks” trao thưởng hậu hĩnh cho các công ty của Trump) trên Tribune News Service, ngày 20 tháng Năm 2016.

(247) Vào buổi tiệc tất niên tại dinh thự Maralago năm 2014, chủ tịch Cinque đã trao tặng Trump: trích từ “How a Convicted Felon Nicknamed ‘Joey No Socks’ Covered Donald Trump in Stars” (Cựu phạm nhân “Joey No Socks” đã gắn sao thưởng cho Donald Trump như thế nào) của Hunter Walker trên Yahoo News, ngày 20 tháng Năm 2016.

(248) Trong nhiều năm, trong số những ủy viên quản trị này không ai khác ngoài Donald J. Trump: trích từ “How a Convicted Felon Nicknamed ‘Joey No Socks’ Covered Donald Trump in Stars” (Cựu phạm nhân “Joey No Socks” đã gắn sao thưởng cho Donald Trump như thế nào) của Hunter Walker.

(249) Phần lớn ban quản trị trao các giải thưởng cho Trump: trích từ “How a Convicted Felon Nicknamed ‘Joey No Socks’ Covered Donald Trump in Stars” (Cựu phạm nhân “Joey No Socks” đã gắn sao thưởng cho Donald Trump như thế nào) của Hunter Walker.

(250) Trong vai trò là đại sứ phi thường: trích từ “Trump Acquaintance ‘Joey No Socks’ Helms Firm That Lavished Awards on Trump Businesses” (Người quen “Joey No Socks” trao thưởng hậu hĩnh cho các công ty của Trump) trên Tribune News Service.

(251) Cinque còn nhiều tên gọi khác: trích từ “The Preppy Don” của John Connolly trên New York Magazine, ngày 17 tháng Tư 1995.

(252) Gotti đã nói với Cinque rằng ông ta sẽ: trích từ “The Preppy Don” của John Connolly. (253) Nhưng Cinque nói về bản thân hoàn toàn khác: trích từ “The Preppy Don” của John Connolly.

(254) Bỏ qua cho dù là trữ hàng trái phép hay buôn thuốc: trích từ “How a

Convicted Felon Nicknamed ‘Joey No Socks’ Covered Donald Trump in Stars” (Cựu phạm nhân “Joey No Socks” đã gắn sao thưởng cho Donald Trump như thế nào) của Hunter Walker.

(255) Ông nói với Hiệp Hội Báo Chí không biết về Cinque: trích từ “Trump Acquaintance ‘Joey No Socks’ Helms Firm That Lavished Awards on Trump Businesses” (Người quen “Joey No Socks” trao thưởng hậu hĩnh cho các công ty của Trump) trên Tribune News Service.

(256) Đối với ủy viên là con cháu và nhân viên: trích từ “How a Convicted Felon Nicknamed ‘Joey No Socks’ Covered Donald Trump in Stars” (Cựu phạm nhân “Joey No Socks” đã gắn sao thưởng cho Donald Trump như thế nào) của Hunter Walker.

(257) “Nếu một người trao chứng nhận cho bạn”: trích từ “Trump Acquaintance ‘Joey No Socks’ Helms Firm That Lavished Awards on Trump Businesses” (Người quen “Joey No Socks” trao thưởng hậu hĩnh cho các công ty của Trump) trên Tribune News Service.

Chương 21: Hẳn là ai?

(258) Rebhook cũng hỏi về người đồng hành: trích từ “Real Estate Executive with Hand in Trump Projects Rose from Tangled Past” (Tay bất động sản hợp tác trong các dự án của Trump có một quá khứ lộn xộn) của Charles V. Bagli trên New York Times, ngày 17 tháng Mười Hai 2007.

(259) Thực tế thì tên Satter với một chữ T xuất hiện ở rất nhiều nơi: trích từ “Oh Look, Another Violent Psycho With Close Ties to Donald Trump” (Hãy xem, lại thêm một tên bệnh hoạn có quan hệ với Donald Trump) của Ben Mathis- Lilley trên Slate, ngày 6 tháng Tư 2016. www.slate.com/blogs/the_slatest/2016/04/06/donald_trump_and_felix_sater_felon.html

(260) Và nó cũng xuất hiện trên giấy tờ pháp lí của của tòa án: trích từ “Real Estate Executive with Hand in Trump Projects Rose from Tangled Past” (Tay bất động sản hợp tác trong các dự án của Trump có một quá khứ lộn xộn) của Charles V. Bagli.

(261) Donald Trump, the Trump Organization, và Alan Garten: trích từ “Real Estate Executive with Hand in Trump Projects Rose from Tangled Past” (Tay bắt động sản hợp tác trong các dự án của Trump có một quá khứ lộn xộn) của Charles V. Bagli.

(262) Sater sau đó rời Bayrock để chuyển vào làm ở Trump Organization: trích từ “Donald Trump Picked Stock Fraud Felon as Senior Advisor” (Donald Trump tuyển một tên lừa đảo cổ phiếu làm cố vấn cấp cao) của Jeff Horwitz, Hiệp hội Báo Chí trên Washington Times, ngày 4 tháng Mười Hai 2015. www.washingtontimes.com/news/2015/dec/4/donald-trump-picked-felix-sater-stock-fraud-felon/.

(263) “Những người mua nhà có quyền được biết ai là chủ giao dịch”, Altschul chia sẻ: trích từ “High Court Reveals Secret Deal of Trump Developer’s Crimes” (Tòa án tối cáo tiết lộ giao dịch phạm pháp của kẻ đang làm việc cho Trump) Michael Sallah trên Miami Herald, ngày 31 tháng Bảy 2012.

(264) “Trong tình huống này, họ rất, rất may mắn khi chưa thanh toán tiền”: trích từ “Failed Donald Trump Tower Thrust into GOP Campaign for Presidency” (Dự án thất bại của Donald Trump vẫn len lỏi vào chiến dịch tranh cử Tổng thống của Đảng Cộng hòa) của Michael Sallah và Michael Vasquez trên Miami Herald, ngày 12 tháng Ba 2016.

(265) Theo Lauria – các tài liệu của tòa hiện nay đã bị niêm phong: trích từ “Strange Bedfellows: Swindler, Stinger-missile Brokers, the CIA” (Những người đồng hành bất hảo: Kẻ trộm, Môi giới tên lừa, và CIA) của Michael Sallah trên Miami Herald, ngày 10 tháng Chín 2012.

(266) Vậy mà khi Hiệp hội Báo chí hỏi về hấn vào năm 2015: trích từ “Former Mafia-Linked Figure Describes Association with Trump” (Cựu Mafia có dính líu đến người hợp tác với Trump) của Rosalind S. Helderman và Tom Hamburger.

Chương 22: Xuôi về Mexico

(267) Những khách hàng tiềm năng đã được làm: trích từ “Trump’s Failed Baja Condo Resort Left Buyers Feeling Betrayed and Angry” (Sự thất bại của

khu nghỉ dưỡng Condo Baja của Trump khiến người mua cảm thấy bị phản bội và giận dữ) của Michael Finnegan trên Los Angeles Times, ngày 27 tháng Sáu 2016. Những lời hứa, báo tin, và sự kiện khác từ O'Brien và Trump cũng như các trường hợp số 4642.

(268) Ivanka Trump nói với những lễ tân bán hàng rằng: trích từ “Trump’s Failed Baja Condo Resort Left Buyers Feeling Betrayed and Angry” (Sự thất bại của khu nghỉ dưỡng Condo Baja của Trump khiến người mua cảm thấy bị phản bội và giận dữ) của Michael Finnegan.

(269) Gần 200 người đã tham gia mua bán: trích từ “Developer Pays \$7M to Settle Suit Over Trump Mexico Resort” (Chủ thầu chi 7 triệu đô dàn xếp vụ kiện khu nghỉ dưỡng Mexico của Trump) của Kaitlin Ugolik trên LAW360.com, ngày 4 tháng Mười 2012. www.law360.com/articles/384254/developer-pays-7m-to-settle-suit-over-trump-mexico-resort.

(270) Thư quảng cáo tháng Sáu năm 2007 cập nhật cho người mua biết dự án đang trong quá trình xây dựng: trích từ “Trump’s Failed Baja Condo Resort Left Buyers Feeling Betrayed and Angry” (Sự thất bại của khu nghỉ dưỡng Condo Baja của Trump khiến người mua cảm thấy bị phản bội và giận dữ) của Michael Finnegan.

(271) Lời nhắn gửi “Từ Ivanka Trump”: trích từ “Trouble for Donald Trump: The Money for a Condo Project Didn’t Come Through” (Donald Trump gặp rắc rối: tiền cho dự án Condo không đổ về) của David K. Randall trên Forbes, ngày 29 tháng Mười 2008.

(272) Những chủ thầu Baja thực sự, sau đó mới được công khai: trích từ “Donald Trump Settles Lawsuit over Baja Condo Resort That Went Bust” (Donald Trump dàn xếp kiện tụng của khu nghỉ dưỡng Baja Condo) của Stuart Pfeifer trên Los Angeles Times, ngày 27 tháng Mười Một 2013.

(273) Ông ấy đã tuyên thệ rằng: trích từ Lời khai của Donald J. Trump trong vụ số BC409651 do Tòa án Cấp cao California thụ lý, Los Angeles, quận Trung tâm.

(274) Nhưng Trump thực chất có sở hữu bất động sản tại California: Steve Aaron, Trump Organization, Tòa án quận United States. Quận Trung Florida,

khu vực hành chính Tampa. Số 8:09-CV-2493.

(275) “Quan trọng hơn hết”, phía bị đơn Trump tiếp tục: Lời khai Đối lập với Yêu cầu Dàn xếp “Hữu nghị”. Phiên họp điều hành của Hội đồng Tư pháp số 4642 Tòa án Cấp cao California. Hạt Los Angeles, tòa án phía tây trung tâm.

(276) Trách nhiệm duy nhất phía Trump phải chịu: Lời khai Đối lập với Yêu cầu Dàn xếp “Hữu nghị”. Phiên họp điều hành của Hội đồng Tư Pháp số 4642.

(277) Phiên tòa khép lại sau đó với các điều khoản được thỏa hiệp: trích từ “Donald Trump Settles Lawsuit over Baja Condo Resort That Went Bust” (Donald Trump dàn xếp vụ kiện khu nghỉ dưỡng vỡ nợ Baja Condo) của Pfeifer.

(278) Trump quảng cáo sự kết hợp giữa ông với Waikiki: trích từ “Donald J. Trump and Irongate Announce Plans for Luxury Hotel-Condominiums at Waikiki Beach Walk; Trump Tower Waikiki Includes Hotel-Condos, Retail and Dining” (Donald J. Trump và Irongate tiết lộ kế hoạch phát triển khu căn hộ-khách sạn xa xỉ tại khu bãi biển Waikiki; Trump Tower Waikiki bao gồm khu phức hợp khách sạn, cửa hàng bán lẻ) trên Business Wire, ngày 31 tháng Năm 2006. www.businesswire.com/news/home/20060531006182/en/Donald-J.-Trump-Irongate-Announce-Plans-Luxury.

(279) Ở trang 23: trích từ “Trump Tower Might Not Really Be a Trump” (Trump Tower chưa chắc chắn do Trump xây dựng) trên Star Bulletin (Honolulu) ngày 14 tháng Bảy 2009. archives.starbulletin.com/content/20090714_Trump_Tower_might_not_really_be_a_Trump.

(280) Trong một vụ kiện khác ở Florida: trích từ “Condo Buyers Want Previous Trump Testimony On Record” (Những khách hàng đáng thương muốn phiên điều trần trước đó của Trump được ghi âm) của Natalie Rodriguez trên LAW360. com, ngày 10 tháng Mười Hai 2013. www.law360.com/articles/494613/condotel-buyers-want-previous-trump-testimony-on-record.

(281) Trong dự án Tampa, Trump được yêu cầu khai nhận: Steve Aaron,

Trump Organization, Tòa án quận United States. Quận Trung Florida, khu vực hành chính Tampa. Số 8:09-CV-2493.

(282) Người mua được nhận một tập quảng cáo: trích từ “Buying a Trump? Better Read the Fine Print” (Muốn mua căn hộ của Trump? Nhớ hãy đọc trước các ghi chú nhỏ) của Drew Griffin, Nelli Black, và Curt Devine trên CNN, ngày 22 tháng Hai 2016. www.cnn.com/2016/02/22/politics/trump-properties-investigation/.

(283) Dự án sau đó thất bại và khách hàng muốn được hoàn tiền: trích từ “Jury Sides with Donald Trump in Fort Lauderdale Condo Lawsuit” (Bồi thẩm đoàn đứng về phía Trump trong vụ khách sạn Fort Lauderdale) của Shaun Bevan trên tạp chí South Florida Business Journal, ngày 14 tháng Năm 2014. www.bizjournals.com/southflorida/blog/2014/03/jury-sides-with-donald-trump-in-fort-lauderdale.html.

Chương 23: Cá voi mắc cạn Trump

Hãy xem cuốn sách đầu tiên của tôi, *Temples of Chance* (nhà xuất bản Doubleday, 1992) để có nhiều thông tin hơn về mối quan hệ giữa Trump và Kashiwagi. Tư liệu của chương chủ yếu nằm trong công trình này cũng như những bài cáo phó của Kashiwagi trên báo Nhật.

Chương 24: Con bạc trắng tay

Đối với nguồn và thông tin bổ sung về quan hệ của Trump và Libutti, cũng như giai đoạn thời gian, hãy xem cuốn *Temples of Chance* phát hành năm 1992 (của Doubleday).